

KERST - LIJDENSTOFFEN

VIJFDE BUNDEL

VIJFTIEN PREKEN

FEESTSTOFFEN

Uit het Hoogduits vertaald

Uitgegeven bij: Scheffer & C°, Amsterdam 1886-1888

Voor het grootste deel uitgegeven in een bundel Feeststoffen, bij
Uitgeverij Boekencentrum BV., 's - Gravenhage / Echo, Amersfoort
Vereniging tot Uitgave van Gereformeerde Geschriften, Amsterdam. 1982

Door

Dr. H. F. Kohlbrugge
1803-1875

Predikant te
Elberfeld, Duitsland

STICHTING DE GIHONBRON
Voltaweg 18
MIDDELBURG
2010

INHOUD 5^e 15tal

KERSTPREKEN

1. *“En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de hele wereld beschreven zou worden. Deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrenius over Syrië stadhouder was. En zij gingen allen, om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad.”* Enz. Lukas 2 vers 1-5.

2. *“En het geschiedde, als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zou de. En zij baarde haar eerstgeborenen Zoon, en wond Hem in doeken, en legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg.”* Lukas 2 vers 6, 7.

3. *“En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde. En ziet, een engel van de Heere stond bij hen, en de heerlijkheid van de Heere verscheen hen, en zij vreesden met grote vreze. En de engel zeide tot hen: Vreest niet! want, ziet, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal.* Enz. Lukas 2 vers 8-12.

4. *“En van stonden aan was er met de engel een menigte van de hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen!* Enz. Lukas 2 vers 13-20.

5. *En toen de engelen van hen ten hemel voeren, spraken de herders onder elkander: laten wij nu gaan naar Bethlehem, en zien de geschiedenis, die daar geschied is, dewelke de Heere ons verkondigd heeft.”*¹ Lucas 2: 15, 16

6. *Ziet, de maagd is zwanger en heeft een Zoon gebaard; Diens Naam hebt gij (o maagd) geheten Immanuël.* Jesaja 7:14

7. *En als acht dagen vervuld waren, dat men het Kindeken besnijden zou, zo werd zijn Naam genaamd Jezus, welke genaamd was van de engel, eer hij in het lichaam ontvangen was.* Nieuwjaarspreek, Lukas 2:21

8. *Toen is vervuld wat gezegd is door de profeet Jeremia: Op het gebergte heeft men geschreeuw gehoord, veel geklaag, geweend en gejammer; Rachel weende over haar kinderen en wilde zich niet laten troosten, want het was met hen gedaan.* Matthéüs 2:17, 18

¹ Kohlbrugge houdt zich dikwijls aan de vertaling van Luther.

LIJDENSPREKEN²

ONZE HEERE VOOR KAJAFAS EN VOOR PILATUS 4 PREKEN:

9. EERSTE LEERREDE Johannes 18:12-14 en vers 19-23

De bende dan en de Overste over duizend en de dienaars van de Joden namen Jezus gezamenlijk, en bonden Hem, en leidden hem heen. Enz.

10. TWEEDE LEERREDE over Johannes 18: 28-38

Zij dan leidden Jezus van Kájafas in het rechthuis. En het was des morgens vroeg; en zij gingen niet in het rechthuis, opdat zij niet verontreinigd zouden worden, maar opdat zij het Pascha eten mochten. Enz.

11. DERDE LEERREDE over Joannes 18: 39, 40 en hfd. 19: 1-5

Ik vind geen schuld in Hem. Doch u hebt de gewoonte dat ik u op het Pascha één loslate, wilt gij dan dat ik u de Koning van de Joden loslate? Enz.

12. VIERDE LEERREDE over Johannes 19: 6 - 16

Als hem dan de overpriesters en de dienaars zagen, riepen zij, zeggende: “Kruis Hem, kruis Hem! Enz.

13. ONZE HEERE JEZUS CHRISTUS VAN ALLES BEROOFD³

Pilatus nu schreef een opschrift, en zette dat op het kruis; en er was geschreven: Jezus van Nazareth, de koning der Joden. Dit opschrift lazen vele Joden; want de plaats waar Jezus gekruisigd werd was nabij de stad. Enz. Johannes 19 : 19-27

14. STERVEN VAN JEZUS

En het was omtrent de zesde ure, en er werd duisternis over de hele aarde, tot de negende ure toe. En de zon werd verduisterd, en het voorhangsel des tempels scheurde middendoor. En Jezus roepende met grote stem, zeide: Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest. En als Hij dat gezegd had, gaf Hij de geest. Als nu de hoofdman over honderd zag, wat er geschied was verheerlijkte hij God, en zeide: Waarlijk, deze Mens was rechtvaardig. Lukas, hoofdstuk 23: 44-56

15. GOEDE VRIJDAG

KORTE STICHTELIJKE GEDACHTEN OVER HET LEZEN VAN HET EVANGELIE AANGAANDE HET LIJDEN EN STERVEN VAN ONZE HEERE EN ZALIGMAKER JEZUS CHRISTUS

(Een aantal teksten worden verklaard volgens de vertaling van de Lutherbijbel)

² De lijdenspreken in deze digitale bundel komen niet voor in de bundel Feeststoffen.

³ Vertaald door Ds. D. van Heyst.

VOORWOORD

LEESTAFEL.

Met blijdschap begroeten wij de nieuwe uitgave der „Feeststoffen" van Dr. H. F. Kohlbrügge, waarvan in de eerste afdeling de Kerstpreken verschenen; leerredenen, die zo rijke lering en vertroosting bieden. Zij zijn een ware feestgave; brengen ons het Evangelie van de eeuwige rijkdom die in Christus Jezus is, de blijde boodschap van genade en gerechtigheid die voor God geldt. Zó worden de hongerige en dorstige zielen verzadigd en verkwikt, zó wordt het verbrijzeld hart vrolijk gemaakt in de Heere; zó wordt de Gemeente Gods bevestigd in het allerheiligst geloof.

Wij wensden ze in veler handen, óók van vele Evangeliedienaars in onze Ned. Herv. Kerk; want alléén zodanige getuigenis, de prediking des geloofs, is in staat ongoddelijke banden te verbreken en de duivel, die verleider der zielen, te ketenen.

Vertaling en wijze van uitgaaf mogen goed geslaagd heten. De prijs voor zulk een werk is zeker niet te hoog; een ieder kan zich thans de afzonderlijke delen naar welgevallen aanschaffen.

Groningen, December 1887.

A. J. EIJKMAN

Predikant

Overgenomen uit:

Amsterdams Zondagsblad, no 1, 1ste jaargang, zondag 1 januari 1888.

KERSTPREKEN

1. LEERREDE OVER LUKAS 2 vers 15.

Gehouden 25 December 1847, in de voormiddag

Voorzang: Psalm 98 vers 14.

*Zingt, zingt een nieuw gezang den Heere,
Die grote God, die wondren deed!
Zijn Rechterhand, vol sterkt' en eer,
Zijn heilig' arm wrocht heil na leed.
Dat heil heeft God nu doen verkonden;
Nu heeft Hij Zijn gerechtigheid,
Zo vlekkeloos en ongeschonden,
Voor het Heidendom ten toon gespreid.*

*Hij heeft gedacht aan Zijn genade;
Zijn trouw aan Isrel nooit gekrenkt;
Dit slaan als 's aardrijks einden gade,
Nu onze God Zijn heil ons schenkt.
Juich dan de Heere met blijde galmen,
Gij hele wereld! juich van vreugd;
Zing vrolijk in verheven Psalmen
Het heil, dat de aard' in het rond verheugt!*

*Doe bij uw harp de Psalmen horen;
Uw juichstem geev' de Heere dank.
Laat klinken, door uw tempelkoren,
Trompetten en bazuingeklank!
Dat 's Heeren huis van vreugde druiſe,
Voor Isrels grote Opperheer;
De zee met haar volheid bruiſe,
De hele wereld geev' Hem eer!*

*Laat al stromen vrolijk zingen,
De handen klappen naar omhoog;
't Gebergte, vol van vreugde, springen
En hupplen voor des Heeren oog!
Hij komt, Hij komt om d' aard te richten,
De wereld in gerechtigheid;
Al het volk, daar het wreed geweld moet zwichten,
Wordt in rechtmatigheid geleid.*

Opnieuw, mijn Geliefden, de gedenkdag van de geboorte van onze dierbare en nooit volprezen Heere en Heiland Jezus Christus, die nu, verhoogd zijnde aan de Rechterhand van de Majesteit Gods, onze Voorspraak is en ons bij de verworven verlossing beschut en bewaart.

Ik wens u geluk op deze dag en treed volgraag op met de aloude jubelzang van de nu al met overwinning gekroonde Kerk hierboven: “Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder, en men noemt Zijn Naam: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader van de eeuwigheid, Vredevorst!”

Was ons dat Kindeke niet geboren;

Dan waren we al te zaam verloren.

God heeft woord en trouw gehouden. Wat Hij aan onze eerste voorouders in hun diepe droefheid en verlorenheid beloofd had van het Vrouwenzaad, dat de kop van de slang zou vermorzelen, heeft Hij vervuld. Hij heeft dat Zaad laten komen. Hem heeft Hij laten komen, op wie al gelovigen van de oude dag in hun moeite en arbeid gezien hebben. Hem, op wie zij gezien hebben als op hun enige troost beide in leven en in sterven. Hem, op wie de hele Kerk van de oude tijd reikhalzend heeft gewacht, naar wie zij met verlangen heeft uitgezien. In Wie Adam en Eva, Abel en Seth, Enos en Henoah, Lamech en Noach geloofd hebben; van Wiens Naam zij, evenals Noach en Sem, gepredikt en getuigd hebben; Wiens beeld Melchizédek was; Wiens dag Abraham met verheuging heeft gezien, en ook Sara, toen hun Izak geboren werd. ... God heeft Hem laten komen”!

Hij is gekomen! In Wiens Naam Izak zijn Jakob zegende. Hij, die met Jakob worstelde aan het veer Jabbok. Hij, die aan Mozes Zich openbaarde met de vurige Wet tot zijn Rechterhand (Deut. 33 vers 2). Die Zijn waarheid en genade liet afschaduwten in een tent; in een Ark, waarin de Wet lag; in het brandofferaltaar; in al de volkomen lammeren, die voor de zonden werden geslacht; in de hogepriester; in het manna en in de rotssteen, waaruit water stroomde. Ja, zelfs in de koperen slang, die hen allen genas, welke, door de wezenlijke slang gebeten zijnde, tot haar opzagen.

Hij is gekomen, Wiens beeld Jozua was, die met Kaleb uit Egypte in het land der rust inging. Hij is gekomen, van Wiens wereldverlossing Jozef, van Wiens lijden en zegepraal koning David, van Wiens Rijk en heerschappij van eeuwige vrede en eeuwige heerlijkheid Salomo, van Wiens eindelijke zegepraal over elk Babel, dat voor Hem tot puin moet worden, Zerubbabel zoveel, luid predikende, vertroostende beelden zijn geweest.

Hij is gekomen, van Wie al Profeten geprofeteerd hebben, de Wederoprichter van eeuwige gerechtigheid. De Terechbrenger van onze algeheel bedorven zaak. De Uitdelger van al onze zonden en onze schuld. De Drager van al onze last, vloek en verdoeming. De Vernietiger van de dood en van al werken van de Satan. De Verbrijzelaar van de hel. Hij, in Wie hemel en aarde geschapen werden. Hij het eeuwige Licht in onze duisternis, de enige Weg tot de Vader, waar wij ter hel liepen; de enige, eeuwige Waarheid tegen onze dwaling, het eeuwige leven tegen onze dood. En heeft de Gemeente van de oude dag in haar wachten blijmoedig en gelovig in al haar lijden en herhaaldelijk gezongen: “*Hij komt! Hij komt!*” - Maria, Zijn moeder, heeft het eerst kunnen zeggen: “Daar is Hij!” En wij, wij mogen blijmoedig en dankende zingen en jubelen: *Hij is gekomen, Hij, die ons gewassen heeft van onze zonden in Zijn bloed!* Laat ons Hem aanbidden, die leeft van eeuwigheid tot eeuwigheid.

Beschouwen wij de eenvoudige en natuurlijke woorden, waarin het de Heilige Geest behaagd heeft, om deze gebeurtenis, die ons het leven uit de dood van de zonde heeft aangebracht, voor ons te laten beschrijven door zijn Evangelist Lukas.

Tekst: Lukas 2 vers 1-5.

“En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de hele wereld beschreven zou worden. Deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrenius over Syrië stadhouder was. En zij gingen allen, om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad. En Jozef ging ook op van Galiléa, uit de stad Nazareth, naar Judea, tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt, omdat hij uit het geslacht van David was, om beschreven te worden met Maria, zijn ondertrouwde vrouw; welke bevrucht was.”

Wij beschouwen:

1. De tijd en het gebod.
2. Het gewichtige en het nietige van deze beschrijving.
3. De loop der wereld en het doen van God.
4. Dat ook Jozef opging, en wel van waar? Waarheen? En waarom?
5. Waartoe hij dan ging? Met wie? En onder welke omstandigheden?

1. De tijd en het gebod.

En het geschiedde in diezelfde dagen; dat is, in de dagen dat Johannes geboren was, zes maanden na de geboorte van hem, die de naam droeg: *De Heere is genadig!* Toen heeft God Zijn hele genade laten komen. Dat is de tijd, waarvan de Apostel Paulus schrijft: “Wanneer de volheid van de tijd gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de Wet; opdat Hij degenen, die onder de Wet waren, verlossen zou en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden.” (Gal. 4 vers 4 en 5.)

In het huis van de priester Zacharias waren wonderen geschied. De onvruchtbare, hoogbejaarde Elizabet had ervaren, dat God het gebed hoort, dat Hij wel gedachtig is aan Zijn Woord en Zijn eed houdt. Haar smaadheid onder de mensen was van haar weggenomen, zij had een zoon gekregen. Toen haar maagschap hem naar zijn vader wilden noemen, sprak zij door de Heilige Geest: “God is genadig” zal Zijn Naam zijn. Haar maagschap wilde die naam niet; zij vraagden daarom de vader. Deze wilde ook schrijven: “God is genadig” is Zijn Naam. Maar de vader ondervond, dat God genadig is. Immers, zodra hem door de Heilige Geest het hart vol werd van de naam, “God is genadig”, moest hij niet schrijven. Nee zijn mond werd geopend, en zijn tong losgemaakt. Het was een levende verkondiging, die over bergen en dalen heen klonk: *Zijn Naam is Johannes, - God is genadig!*

Hoe heerlijk bewees God in die dagen, mijn Geliefden, dat Hij genadig is! ***Het geschiedde in die dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus.*** Verheven eenvoudigheid van het Evangelie! Er staat niet geschreven: “Toen beschikte God het,” of: “Toen gaf God het de keizer Augustus in het hart.” Maar: “Het geschiedde.” De Heilige Geest laat deze zaak door Lukas zo beschrijven, al was er geen God in de hemel geweest, die dit alles zo heeft bestuurd. Maar dit is Gods wijze van doen. Waar Hij het beste gegeven heeft, dat Hij ooit heeft kunnen geven, daar moeten wij aan de Gave zien, welk een God wij hebben, namelijk een God, die trouwe houdt tot in het duizendste geslacht, en niet laat varen de werken van Zijn handen. Die ook Zijn rechte tijd en uur weet, ook de meest geschikte middelen en werktuigen in Zijn hand neemt, om juist dat te laten komen, wat Hij aan Zijn volk beloofd heeft. Want Zijn Raad blijft bestaan in eeuwigheid, en de gedachten Zijns harten zijn van geslacht tot geslacht. En of Hij Zich ook al verborgen houdt, zo is Hij nochtans vanouds af Israëls Heiland. Wat Hij aan Zijn dienstknechten beloofd heeft, vervult Hij. Wanneer Hij gebiedt, dan staat het er. En niemand kan Zijn hand afwenden, veeleer moet het alles aan de

eeuwige Raad Zijns vredes, de Raad van onze zaligheid, dienstbaar zijn.

Het geschiedde dan, dat er een gebod van de keizer Augustus uitging. En in dit voorval laat God iets anders geschieden, waaraan keizer Augustus niet dacht, en waaraan ook geen mens dacht, namelijk: keizer Augustus schreef een gebod uit, en in dit gebod schreef God ook een gebod uit, dat anders luide dan het gebod van de keizer. Het gebod van keizer Augustus was, dat de hele wereld zou geschat (beschreven) worden; bijgevolg, dat de hele wereld nog meer zou worden gedrukt, en zo geld en opnieuw geld zou geven voor de weelde van Rome en de keizer. Daarin was nu echter Gods gebod, en dat luidde aldus:

*God sprak tot Zijn geliefde Zoon:
 't Is tijd om ons t' ontfermen!
 Ga daarom heen Mijns harten Kroon,
 En wees het heil van d' armen!
 Red hen uit hun zondenood,
 Verslind voor hen de bitt're dood
 En laat hen met U leven!* (Lied 65.)

De duivel had in zijn domheid alles op haren en snaren gezet, toen God hem met zijn eigen gebod kwam tegenwerken. En daar de armen nu ook huid en vlees zou afgenomen worden, daar maakt God een gebod ervan, ... weliswaar ook om af te nemen, maar wat? Zonde, dood, vloek, ellende en verdoemenis, het hele vlees-zijn, om dat alles op Zijn Eigen geliefde Zoon, het Kind van Zijn hart te werpen! Maar nog meer was het een gebod om te geven, namelijk: de onschuld, gerechtigheid en heiligheid, de zegen en het leven van Zijn geliefde Eniggeborene. Bijgevolg de keizer Augustus liet een gebod uitgaan, dat de hele wereld zou geschat worden, en dat luidde in de hemel als een gebod, dat de hele wereld zou verlost worden van zonde, dood, duivel en hel.

Zo heeft God de wijzen in hun arglistigheid gevangen. Toen de hele wereld het heil verwachtte van de keizer Augustus, die echter niets deed dan nemen, toen stond God op. Hij, van Wie bijna niemand heil verwachtte, kwam in het verborgen erbij. En gelijk Hij nooit iets anders gedaan heeft dan geven, zo gaf Hij aan de hele wereld tot heil het Beste dat Hij had, en liet Zijn genadig woord komen: "Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, de berg van Mijn heiligheid." (Psalm 2 vers 6.) Hij bracht Zijn eeuwig Raadsbesluit ten uitvoer, Hij zond Zijn Zoon, het Licht aller Heidenen en de vertroosting van Israël. Zo neemt dan God het gebod van de mensen, - dat gegeven wordt om de ongerechtigheid op de troon te helpen of op de troon te houden, en om ongestoord overspel te bedrijven, te moorden en te stelen, - in Zijn hand Hij leidt en bestuurt het zó, dat de ongerechtigheid gestuit, en aan het moorden, echtbreken en stelen een einde gemaakt wordt. Opdat Zijn Naam geprezen worde, dat Hij zo wonderbaar regeert, alhoewel Hij Zich verborgen houdt. Zodat al wat de hel onderneemt, ter eer van God in de hoogste hemelen en ten goede van Zijn uitverkoren Kerk moet uitlopen. Want het wordt wel zichtbaar voor hem, die van God verlichte ogen des verstands ontvangen heeft, dat God Zich van de raad van de Heidenen bedient om zijn Raad ten uitvoer te brengen. Dan mogen zij verder met hun overleggingen blijven waar zij willen. Hij heeft de bekwaamheid van de blinde Tyriërs en Sidoniërs gebruikt, om de stenen te laten gereed maken en aanbrengen, waarmee Hij voor Zijn volk het huis bouwt, waarin zij eeuwig zullen wonen voor Zijn aangezicht in Zijn gerechtigheid en heiligheid.

2. Het gewichtige en het nietige van deze beschrijving.

Daarom lezen wij ook verder: *Deze eerste beschrijving (schatting) geschiedde, als Cyrenius over Syrië stadhouder was.* Zo was dan deze schatting niet iets gewoons, maar iets buitengewoons. Want zij was de eerste. Nu was het echter Gods tijd. De tijd, dat komen moest, wat de Kerk vanouds gebeden had: “Sta op, Heere, tot Uw rust! Gij en de Ark Uwer sterkte!” (Psalm 132 vers 8.). De tijd, dat komen moest, wat het Israël Gods vanouds zo dringend voor God had uitgeroepen: “Och, dat Israëls verlossing uit Sion kwame! Och, dat de Heere de gevangenen van Zijn volk deed wederkeren, dan zal zich Jakob verheugen en Israël zal verblijd zijn.” (Psalm 19 vers 7.)

Wanneer de zonde bovenmate zondigende is geworden, - wanneer de mens het zelf gevoelt, dat hij niet dieper kan zinken, dan hij gezonken is; wanneer de nood werkelijk op het hoogst gestegen is; wanneer de mens ten einde raad is, zowel bij het éne gebod als bij het andere, en hij het gebod toch graag zou willen onderhouden, maar het niet meer kan; wanneer eindelijk alles opgegeven, alles prijsgegeven is, - dán is het Gods tijd. Dan laat Hij de omstandigheden zodanig samenlopen, dat van ‘s mensen zijde geen raad noch hulp meer gelden kan, maar dat er alom een geweldig doorbreken van de algehele verlorenheid plaats heeft, die door niets meer kan tegengehouden worden. Daar is dan de Heere geweldiger, dan het bruisen van grote wateren, en Hij betoont Zich heerlijker, dan al trotse golven en baren van de zee. Psalm 94. Hij laat de wereldgebeurtenissen zó komen, als zij komen, bestuurt daarnaar de lotgevallen van een iegelijk van ons. Hij doet dat alles, opdat Zijn gerechtigheid bekend worde, en Hij Zijn Zoon openbare, hetzij dan tot een liefelijke reuk des levens, hetzij tot een reuk des doods. En als God dit doel bereikt heeft, dan komt er van het overige van de wereldse voorvallen niets. Veeleer gaat het daarmee zoals geschreven staat: “Ik zal de wijsheid van de wijzen doen vergaan, en het verstand van de verstandigen zal Ik teniet maken? Waar is de wijze? Waar is de schriftgeleerde? Waar is de onderzoeker dezer eeuw? Heeft God de wijsheid dezer wereld niet dwaas gemaakt? Want nademaal in de wijsheid Gods, de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid, zo heeft het God behaagd, door de dwaasheid van de prediking zalig te maken die geloven.” (1 Cor 1 vers 19-21.)

Daarom willen wij er ook niet lang bij stilstaan, dat veel geleerden beweren, dat Cyrenius niet toen maar eerst later over Syrië landvoogd geweest is, maar willen veeleer zeggen, hoewel wij zouden kunnen bewijzen, dat Cyrenius nochtans toenmaals de buitengewone stadhouder van Syrië voor deze beschrijving ter schatting was - : ons is het zo goed. De schatting ging niet door, eerst enige jaren later werd zij doorgezet. Als God maar zijn Jozef naar Bethlehem gebracht heeft, dan mag er verder van de schatting komen wat wil. God wilde Zijn Zoon in Bethlehem doen geboren worden. Hij wilde vervullen, wat Hij door de Profeet Micha voorzegd had. (Micha 5 vers 1.)

God handelde hier ook gelijk Hij later met Paulus deed. Deze nam een hele bende mee naar Damaskus, ook brieven van de Overpriesters, allerlei macht en volmacht, om de heiligen, die in Jezus geloofden, te kwellen, te beroven, te doden. Maar op de weg werd hij door God zelf gegrepen, en toen mochten de brieven van de Overpriesters en de bende blijven, waar zij wilden. God had in Paulus Zijn Zoon geopenbaard, Jezus Christus; het Licht van de wereld was hem verschenen, en de Heere maakte hem blind, om hem daarna ogen te geven, zoals na hem geen ander ze beter gehad heeft.

Als dan nu de schatting eerst geschiedde, toen Cyrenius landvoogd over Syrië was, of enige jaren later, gelijk sommigen willen, zo zien wij daaruit, dat ook voor deze schatting gold, wat wij in onze Catechismus hebben geleerd: “dat zonder de wil van mijn hemelse Vader geen haar van mijn hoofd vallen kan, ja, ook dat mij alle ding tot mijn zaligheid dienen moet.”

3. De loop der wereld en het doen van God.

Dit verstaan wij niet altijd, veeleer moeten wij er tot onze lering en onderwijzing goed op letten, wat wij nu verder lezen: *En zij gingen allen, om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad.*

Als wij hier eerst aan de Joden denken, dan vraag ik: met welke gezindheid mag wel een iegelijk naar zijn eigen stad zijn gegaan, om ter schatting beschreven te worden? Mij dunkt, al heeft de een en de ander in zijn stad maagschap gehad en zich daarin verblijd, van die eens weer te zien, - of ook al heeft deze en gene er wellicht enig voordeel bij gehad, - in het algemeen zal er wel over het hele land aan murmurering en geklag geen einde geweest zijn. Bijna allen mogen tegen God en de keizer gemurmureerd en over de harde verdrukking van de Romeinen geklaagd hebben. Voor velen zal het ook lastig en moeilijk genoeg geweest zijn. Want als men reizen moet, dan moet men geld uitgeven en kan men niets verdienen. Velen zullen het geld voor eigen nooddruft en voor de behoefte van vrouw en kinderen grotelijks nodig hebben gehad. Maar en of men ook arm, zwak, ziek of hoogst zwanger was, dat hielp alles niet. Wie niet in de stad woonde, vanwaar hij vanuit zijn familie en zijn geslacht afkomstig was, die moest daarheen. Maar wat stoort de vader er zich aan, hoewel het hem leed doet, dat het kind moet vasten, als het de maag heeft overladen? Hoe kan de Heere God in de hemel er Zich om bekommeren, of men hier met allerlei ellenden te kampen heeft? Wij zijn er bij slot van rekening toch zelf de schuld van, en wij eten van geen andere boom, dan die wij zelf hebben geplant. Ook zullen wij mensen naar God niet vragen, als wij niet door allerlei ellende zwaar getuchtigd worden. Daarom is het goed voor een mens, dat hij het juk in zijn jeugd draagt.

God ontfermt Zich echter onder dat alles over de armen, ellendigen en hard geplaagden. Hij ziet hun nood wel, hun toestand doet Hem ook wel leed, maar hierin juist, gelijk in alles, blinkt Gods wijsheid en genade uit. Hij laat ons mensen onze last dragen, van de een stad naar de andere trekken. Hij laat ons niet allerlei lichaams- en levensnood, ja, ook met zielenood overladen, zodat geen ongeluk alleen komt. Ja, Hij laat ons als verzinken in allerlei ellende en zonde, zodat al wat wij beproeven, om er uit te komen, als ijs afbreekt. Nochtans is Hij ook op de weg, en bereidt ons een eeuwig heil, een volkomen uitredding. Terwijl wij er even zo weinig aan denken, als toen degenen, die zich moesten laten schatten en daarom elk naar zijn eigen stad moest gaan, er aan gedacht zullen hebben, dat juist deze zware tijd de tijd was van de vervulling der belofte: "Vrees niet, maar verheug u zeer, gij dochter Sions, ziet, uw Koning komt."

Maar zonder uitwendige nood en verdrukking, van welke aard dan ook, zal niemand naar eeuwige verlossing vragen. Voor niemand kan de ingang in de hemel welkom zijn, die in de wereld geen angst heeft. En niemand zal Gods heilig Kind Jezus in de kribbe als zijn Heere en God aanbidden, die niet in de afgrond van zijn zonden en verlorenheid heeft gelegen. Daarom zal God toch ten laatste er alle eer van hebben, dat de een zondigt en de ander doet zondigen, dat de een de ander kwelt, plaagt, hard behandelt en verdrukt; dat ieder in de wereld er opuit moet, om te zien, waar hij brood vindt, om het leven te houden; dat allerlei omstandigheden van lijden, van nood en dood, van zwaar en bitter kruis plaats hebben; dat ieder in duizenderlei gevallen handelen moet, zonder te weten wat het geven zal; dat voor en na de omstandigheden zodanig geleid worden, dat een mens eens recht ondervindt, welk een armzalig zondaar hij is, en hoe dat al menselijke pogingen, gedachten, overleggingen en uitzichten van geen betekenis zijn. Ieder gaat dáár heen, waar hij meent te moeten zijn. En waar menigeen denkt, dat hij alleen gaat, daar gaat God hem al voor en heeft iets voor hem bereid, wat hij niet verwacht had. Opdat hij zou vinden, waaraan hij niet

eens gedacht had, namelijk de zaligheid van zijn ziel. De mens zoekt zijn weg, lammenteert, mort en klaagt, dat hij gaan en zoeken moet, en God de Heere laat hem zijn penning vinden, waarmee hij door de deur des hemels komt, en een loon ontvangt, alsof hij de hele dag daarvoor gearbeid had.

Zo ging het dan ook in die tijd. Ieder ging, om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad. Op deze weg werd menigeeen door het gevoel van ellende zodanig toebereid, dat God zijn lust aan hem kon hebben en hem een Heiland liet geboren worden, om Wiens wil, - terwijl de landvoogd hem in het schattingsboek optekende, - God hem inschreef in het boek des levens, opdat hij in zijn stad mocht ingaan, die God voor hem had gebouwd hier Boven in de hemelen. Want juist daardoor, dat een ieder zo heen en weer geworpen en door allerlei inzettingen en geboden van mensen gedrukt werd, bereikt God Zijn doel: dat er erkenning van zonde en ellende kwam, en er zo Zijn Zoon, die Hij liet geboren worden, een volk werd toebereid, bereidwillig en geschikt, om Hem aan te nemen als Degenen, waarvoor de Vader Hem had gezonden. Daarom moet het ons niet bevreemden, als wij heen en weer geworpen worden door allerlei lijden en verdrukking, of als ons alles uit de handen wordt geslagen, - en moeten niet als de hond op de steen bijten, - maar op Hem zien, die waarlijk ook op zodanige weg, die voor ons slechts een weg van klagen en morren is, of een weg van omkomen schijnt te zijn. Want dáár is nooit hele ondergang, waar een tenondergaan plaats vindt. Wij moeten alleen niet zo stekeblind daarheen wandelen, zoals de mensen in die tijd, daar immers voor ons zulk een groot Licht is opgegaan, en wij nu kunnen weten, waarom wij zo heen en weer geworpen, en ook onze zaken zo gedurig door elkaar geschud worden.

De God en Vader aller barmhartigheid ziet het wel, hoe wij daar met pak en zak heen gaan, bezwaard zijnde met allerlei lasten. Hij heeft echter voor ons zijn lieve Zoon laten geboren worden, en wil Hem ook nu nog in ons openbaren. Want Hij is nog niet té veel in ons geopenbaard. Daarom moeten wij maar getroost onze weg gaan, ons, zoveel als mogelijk is, schikkende en voegende in de ellende, ons met de zwakheid tevreden stellende, en slechts op dat één uit zijnde: *dat wij de ware Christus mogen gevonden hebben*; Die geheel verborgen tot Zijn stad is gekomen en daardoor is ingekomen in onze ellende, opdat wij na doorgestaan lijden in Zijn heerlijkheid ingaan. Zoals wij dat verder uit onze tekst zullen vernemen.

4. Dat ook Jozef opging, en wel van waar? Waarheen? En waarom?

En Jozef ging ook op van Galiléa, uit de stad Nazareth. Onder deze woorden verbergt nu de Heilige Geest de intocht, die onze hooggeprezen Heiland in onze ellende genomen heeft. Hij lag verborgen onder het moederhart. Het gebod van schatting is daar, en Hij gehoorzaamt in Zijn ouders. De broederen in alles gelijk zijnde, trekt Hij naar Zijn stad, gelijk alle andere tot hun stad trokken. Maar hoe had dit plaats?

Welk een mengeling van ellende om onzentwil en van heerlijkheid. Hier is meer dan al keizers en koningen, dan de hele wereld en al machten van de hemels samen. En er wordt hier in het Evangelie van Hem niet eens melding gemaakt. Maar de ellende, die Hij voor ons ingaat, straalt hier aanvankelijk van zijn vader af. *Jozef ging ook op*, staat er. Dat luidt evenals in de geschiedenis van Kaïn en Abel, waar geschreven staat. *En Abel dat is, “de Onnut⁴”, offerde ook.* Zo Jozef gaat ook op. Menigeeen zal wel de schouders opgehaald en gedacht hebben: Wat moet die? Wil die ook opgaan? Nu, die zal wel niet veel hebben om aan te geven!

Maar deze “ook” had de Heere verkoren tot bescherming van Zijn Kind en deszelfs

⁴ Hebreeuws betekend zowel ijdelheid, vergankelijkheid als onnuttigheid

moeder. Deze “ook” had iets gedaan, wat nauwelijks een ander zou gedaan hebben. Hij had zich een maagd tot bruid verkoren, die van zonde en van genade en gerechtigheid zodanig getuigde, dat allen die vroom wilden zijn, haar in het slijk traden, in hun hoogmoed en trotsheid op haar neerzagen, en dat alle geweldigen in het Rijk Gods haar wel in de hel zouden geworpen hebben, als zij het maar hadden vermocht. Jozef was het woord van de engel gehoorzaam geweest, dat hij zijn bruid niet verlaten moest. Zo ging hij dan door goed en kwaad gerucht, met zijn bruid onder dezelfde verdenking liggende.

Er ligt iets treffends in de naam “Jozef”, die zijn vader hem gaf. Die betekent: “Nog één!” Nu, van deze Ene, op Wie de vader van Jozef hoopte, - opdat het geslacht Davids niet zou ten ondergaan, - werd Jozef de pleegvader. Zo ging Jozef ook op, - als het ware als een, die van de overige menselijke maatschappij is buitengesloten. Zoals dan ook al wat in waarheid Christus in de kribbe aanbidt als zijn Heere en God, door de menselijke maatschappij als een vreemd wezen, als een ‘ook’ wordt aangezien en van alles moet uitgesloten zijn. Trouwens, deze Jozef die deed, wat in de ogen Gods goed was, kon in de ogen van de mensen niet veel goeds zijn, noch ook veel goeddoen. Hij heeft een ongewijd en onheilig mens moeten wezen, die geen fijne maar onbeschaafde taal sprak, die daarenboven uit Nazareth was, een stad van ruwe zeden en in een kwaad gerucht staande.

In zulk een gebied en in zulk een stad wilde God Zijn Woord door de maagd, uit de Heilige Geest ontvangen, laten geboren worden. En dat tot onze lering, onderwijzing en vertroosting, dat Hij juist Zijn Christus door de Heilige Geest in ons wil leggen, wanneer het er het ellendigst bij ons uit ziet. Opdat wij toch allen moed zouden grijpen, om tot het hart Gods te gaan te midden van onze ellende en niet in het minste twijfelen aan Zijn genade en barmhartigheid over ons in Christus Jezus. En op de geweldige prediking, dat God Zijn heilig Kind niet in Jeruzalem, maar in een onheilig land, van grove spraak, en in een stad, waaruit niets goeds kon voortkomen, van de Heilige Geest heeft laten ontvangen, zal ieder “Amen” zeggen, die het voor God en mensen wil weten: ‘Van mijn geboorte ben ik een Galileër en een verdorven Nazarener.’ Zeker, God wil niet eren, die zichzelf eren, maar het verachte en wat vol smaad neerligt, daaruit weet God Zich een sieraad en een lof te bereiden, dat het alleen de zaligheid Gods prijst en roemt.

Hij moet echter naar het Joodse land, deze Jozef, die uit Galilea komt. Want zal het Joodse land weer een “Joods” land, dat is, een land van *lofzegging Gods* worden, dan belijde het, dat het een Galilea van heidenen, een land van duisternis en schaduw van de dood is. Hij moet naar de stad Davids, die Jozef, die van Nazareth komt. Want waar men niets goeds meer doen kan, daar komt men tot de belofte. Waar het bij de mens uit is, daar komt men eerst recht tot het geloof. En wie zijn zonde een gruwel is, die vindt weldra en komt tot de woning waarvan het opschrift en de naam is: ‘Stad en woning van de geliefden Gods,’ een klein broodhuis, waar men om-niet gespijzigd wordt met hemelbrood.

Jozef moest naar de stad van David. Want zoals David bijna in alle opzichten een voorbeeld van Christus is geweest, zo moest ook zijn stad de geboorteplaats van Christus en een voorbeeld van Zijn gemeente zijn. Want het kleinste, het geringste, dat, wat het minste te betekenen heeft onder de duizenden in Juda, zodat het nauwelijks geteld wordt, dát is het juist, waaruit de Heerser in Israël voortkomt. (Micha 5 vers 1) Dát is het, waar Christus Zich wil openbaren in Zijn geringheid en armoede, opdat al wat klein is met Hem prijke in de grootheid van Zijn heerlijkheid en Zijn rijkdom. Daarom worde niemand moedeloos, die klein, zeer klein is. Want is hij waarlijk klein voor God, dan zal de Heere wel Zijn Woord bij hem waar maken: “Gij

zijt helemaal niet de kleinste!”

De Heilige Geest geeft u echter de volgende reden op, waarom Jozef zich naar Bethlehem begaf: *Omdat hij uit het huis en geslacht van David was*. Wij lezen hier niet: omdat de Christus daar moest geboren worden, volgens de voorzegging van Micha. Dat verbergt de Heilige Geest onder deze eenvoudige woorden en geeft Jozef de eer, omdat hij de bruidegom van Maria en de beschermer en pleegvader van het lieve Kind Jezus geweest is. Zodat wij weten, dat wij toch geen in Gods ogen gering mens voor ons hebben, maar een prins uit koninklijken bloede. Want hieruit leren wij, dat hoewel het naar het uitwendige bij degenen, die de Heere Christus toebehoren, niet zo vorstelijk en heerlijk uitziet, maar zij veeleer uit het Galilese land komen, God nochtans hun eer wel weet te handhaven, waar zij de smaad van Christus verkozen hebben. Ja, dat zij Zijn prins en vorst zijn, uit Goddelijken bloede.

5. Waartoe hij dan ging? Met wie? En onder welke omstandigheden?

Want zeker Jozef droeg de smaad van Christus. Er staat toch verder geschreven: *Om beschreven te worden met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was*.

Als een mens uit eigen beweging dit had geschreven, dan zou hij er voorzichtigheidshalve hebben bijgevoegd: “van de Heilige Geest;” of: “uit geloof, door hetwelk de Heilige Geest haar het eeuwige Woord liet ontvangen;” of “zij was bevrucht, want de Heilige Geest was op haar neergekomen.” Maar de Heilige Geest geeft geen enkel woord teveel of te weinig. Jozef had de eer, als man van zijn vrouw, - want dat was Maria naar Joods gebruik, volgens hetwelk de bruid de vrouw van de bruidegom heet, - om met zijn vrouw de smaadheid van Christus te dragen. Want gelijk het een verborgenheid is, dat God is geopenbaard in vlees, zo kan Hij ook slechts naar Geest gerechtvaardigd worden. Maar naar het uitwendige beschouwt vlees alles wat van God en van Christus is, slechts als verfoeilijk. Zoals het er dan naar het uitwendige uitzag, zo wordt het hier beschreven, zodat het alle schijn van verfoeilijkheid heeft. Want een ondertrouwde vrouw, die zwanger is, is een openbare gruwel, omdat zij de heilige huwelijksgemeenschap veracht, of ook de trouw en zo de echt gebroken heeft; óf de zegen die God geven wil, vooruit genoten heeft, en is zonder woord en zegen van God, bevrucht.

Zó’n smaadheid en verachting heeft God Zijn Jozef en Maria en Zijn heilig Kind Jezus laten dragen, dat Hij in verdenking is gekomen bij de Joden, dat Hij uit hoererijs was geboren. Zoals er nu nog honderden zijn, die Christenen willen heten, en die zich niet schamen om ook zulk een godslastering te plegen. Maar Jozef en Maria zijn wel door God geëerd geworden, al hebben zij zodanige smaad moeten lijden. En het heeft de Heere behaagd, om onder zulke omstandigheden van verdenking geboren te worden, omdat er geen andere weg is, waarin Hij met Zijn zaligheid tot ons komt, dan juist die weg, waarin de mens op het diepst vernederd en God op het hoogst verhoogd wordt. En waarin ‘s mensen ongerechtigheid jegens God het scherpst uitkomt, en Gods gerechtigheid op het heerlijkst uitblinkt. Terwijl Hij naar Zijn eeuwige barmhartigheid in Christus Jezus de ongerechtigheid wegneemt in een weg, waar het door het vlees heengaat en waarin aan de eeuwige gerechtigheid in elk opzicht voldoening geschiedt.

Let nu ook nog op dit ene dat de Heilige Geest door Lukas niet laat schrijven: “Jozef ging met Maria naar Bethlehem, opdat Christus daar zou geboren worden;” maar: “Om beschreven te worden.” Opdat hij zich liet schatten met Maria. Want daaruit zien wij, dat God niet alleen wil, dat wij de over ons gestelde machten en ordeningen, ook zelfs wanneer zij drukkend zijn, in eer houden, dat wij hen moeten vrezen en gehoorzamen, maar dat Hijzelf in Zijn Zoon de minste werd, en Zich aan zulk een macht

en ordinantie onderwerpt. Daar doet Hij wat Hij te doen heeft, tot eeuwige heerlijkheid en zaligheid van Zijn gemeente.

Mijn Geliefden! Laat ons alles kort samen vatten: Wij hebben in de geschiedenis van de geboorte van onze dierbare Heiland Jezus Christus, zoals die ons door de Evangelist Lukas werd beschreven, allerlei rijke lering en vertroosting, opdat een ieder van ons, wie het er om gaat, wete en ter harte neme, hoe de God en Vader van onze Heere Jezus Christus op het heerlijkst in de geboorte van Christus heeft bewezen, dat Hij met Zijn Voorzienigheid en genade aan het roer zit, de armen en ellendigen ten goede, die alleen de vertroosting Israëls als hun troost willen kennen.

Zonden-tijd is genadetijd. 's Werelds gebod wordt levensgebod. Waar het verderf het ergst is, daar is de verlossing het meest nabij. God laat alles komen, gelijk Hij wil, Zijn ellendigen ten goede. De mens gaat zijn weg, en God weet hem in Zijn genade wel te vinden. Gods "ook" doet het. De smaad van God en van Christus is de aanbrengrer van eeuwige eer. Waar de wereld voor gruwet, juist daarin zal zij Gods wijsheid en genade, ook haar eigen schande, moeten erkennen, of zij zal ondergaan.

Welzalig hij, die van den huize en geslacht Davids is! Hij zal toch eindelijk tot Gods heerlijkheid geraken in de beloofde Erfgenaam van de kroon. En welzalig hij, die belijdt: *Jezus Christus is in vlees gekomen*. Want die is uit God geboren! Amen.

Nazang: Lied 18 vers 2.

*Wij danken U, o Majesteit,
Die naar Uw wil en wenken
Bestuurt, regeert Gij van eeuwigheid
Besloot aan ons te schenken.
Gans onbegrensd is uw macht
't Gaat alles naar het Uw raad bedacht:
Wél ons bij zulk een Koning!*

LEERREDE OVER LUKAS 2 VERS 6, 7

Gehouden 25 December 1847, 's avonds

Voorzang: Psalm 8 vers 4-6.

*Mijn God, wat is de mens dan op deez' aarde!
De broze mens! hoe klimt hij tot die waarde,
Dat Gij aan hem in zoveel gunst gedenkt,
En 's mensen zoon Uw teerste liefde schenkt?*

*Gij deedt hem wel, een weinig tijd, beneden
Het engelenheir een rang en praats bekleden;
Maar hebt hem ook Uw rijkste gunst betoond,
En hem met eer en heerlijkheid gekroond.*

*Gij geeft hem, wijd en zijd in alle landen,
De heerschappij der werken Uwer handen;
Ja, zet én aard én zee voor 's mensen zoon,
Door Uw gezag, ter voetbank van zijn troon.*

“En het geschiedde, als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zou de. En zij baarde haar eerstgeborenen Zoon, en wond Hem in doeken, en legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg.”
Lukas 2 vers 6, 7.

Mijn Geliefden!

Uw aandacht merke opnieuw de verheven eenvoud van het geschiedverhaal op, een eenvoud die ons de waarheid van de geschiedenis waarborgt.

I.

En het geschiedde als zij daar waren, zo lezen wij. Het is alsof tijd en toeval het zo ook gebracht hadden, dat onze Heere in Bethlehem geboren werd. Zo scheen dan de waarheid van de vervulling van de profetie uit de mond Gods, - die wij niet alleen bij de Profeet Micha lezen: “En gij, Bethlehem Efratha zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, die een heerser zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen van de eeuwigheid” (Micha 5 vers 1), - maar die wij ook uit de mond van David vernemen in Psalm 132: “Zo ik mijn ogen slaap geve, mijn oogleden sluimering; totdat ik voor de Heere een plaats gevonden zal hebben, woningen voor de Machtige Jakobs! Ziet, wij hebben van haar gehoord in Efratha;” de vervulling van deze profetieën scheen van een bloot toeval afhankelijk gemaakt te zijn. Dat was van de beginne af aan Gods wijze van doen. Toen Hij de hemel en de aarde maakte, schiep Hij ons mensen niet het eerst. Hij stelde ons ook niet naast Zich, dat wij zien zouden hoe Hij alles zo wonderbaar wist daar te stellen. Maar Hij schiep eerst de hemel en de aarde, en daarna ons. Zo heeft Hij voor ons alles tevoren bereid, opdat wij het genot zouden hebben van Zijn wonder heerlijke schepping. Wij mensen willen van onze werken alleen om die reden eer hebben, omdat wij voor onze eer zoeken. Maar God wil alleen om die reden, dat wij Hem eer

en roem toebrengen, omdat Hij ons welzijn bedoelt. Wat God doet, dat houdt Hij verborgen, aan onze zaligheid zullen wij zijn wonderen ervaren. Zo heeft Hij het ook bij deze nieuwe schepping gemaakt, waarbij het heette: “Ziet; Ik maak alle dingen nieuw!” Waar Hij Zich een nieuwe mens, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde schiep in Christus Jezus, zijn lieve Zoon. Ja, toen ging het nog geheel anders, toen heeft Hij nog veel meer de heerlijkheid van Zijn grote goedertierenheid voor de ogen van de mensen verborgen. Hij maakte het zo weinig voor geheel de wereld openbaar, wat Hij deed, dat de meeste Joden later er het rechte nog niet van wisten. Veeleer meenden zij, wat gewichtigs te zeggen, als zij tot elkaar zeiden: “Zoek in de Schrift en zie, of er ooit een Profeet uit Galiléa voortkomen zal; zegt niet de Schrift, dat de Christus uit Bethlehem moet voortkomen, uit de plaats, waar David was?” Zij werden het oneens onder elkaar.

Daarom, als wij hier lezen: “En toen zij daar waren”, moeten wij daaruit leren, dat al wat God doet louter zaak des geloofs is en niet van uiterlijk aanschouwen. God had de zaak wel kunnen omkeren, en in plaats dat er een gebod van keizer Augustus uitging en Maria de moeilijke reis naar Bethlehem maakte, een gebod van de hoge hemel laten vernemen, dat men Maria op de handen of op een koninklijk rustbed had moeten dragen, en men het aanzienlijkst huis in Bethlehem voor haar bevalling moest gereed houden. Maar nee, waar God zou geopenbaard zijn in vlees (I Tim. 3 vers 16), daar heeft Hij zó in het vlees willen openbaar worden, dat er voor de ogen van het vlees niets bijzonders aan te zien was. Dat heeft God ons arme en ellendige mensen tot troost willen doen. Daarom heeft Hij Zijn eeuwige, waarheid, naar welke Hij in het midden van de kleinen en geringen, die volstrekt geen betekenis in de wereld hebben, Zijn woning heeft willen nemen, schijnbaar van die toevalligheid afhankelijk gemaakt, dat Jozef en Maria ten gevolge van een keizerlijk gebod juist toen in Bethlehem zijn geweest, als het hoog tijd was, dat zij daar waren.

Zo heeft dan God het hele lot van Zijn lief en heilig Kind Jezus als het ware van een toeval laten afhangen, opdat “Zijn hele Gemeente tot haar eeuwige troost het zal weten en leren dat Gods heerlijkheid door alles heen moet, en dat het Koninkrijk van de genade nooit en nimmer met uiterlijk gelaat komt. Onze dierbare Heiland heeft onze hoogmoed, dat wij menen, er moest iets bijzonders gebeuren, als Gods Woord en belofte bij ons zal waar zijn, al daarin willen boeten, dat Hij als bij toeval naar Bethlehem kwam, om daar geboren te worden. Het is genoeg schande voor ons, dat wij als het ware door tijd en toeval moeten gedreven worden, om daarheen te komen, waar wij heen moeten. Wij, die toch de heerschappij over alle dingen hebben gehad en in zulke heerschappij van tijd en toeval onafhankelijk zijn geweest. Maar wij hebben die prijs gegeven door moedwillige ongehoorzaamheid. Nu moet het de weg van de ellende gaan en alles door het vlees heen geschieden, en wij moeten het afwachten, dat God het doe komen, wat wij geloven.

Daar heeft echter onze dierbare Heiland ook reeds in Zijn moeders schoot zulk een weg van de ellende willen gaan, dat Hij het ook heeft moeten afwachten, dat Hij door een keizerlijk gebod, hetwelk reeds gold, naar Bethlehem is gekomen. Want daardoor, dat Hij zo’n weg van ellende heeft willen gaan, komt het, dat wij niet alleen niet verdoemd worden, - omdat wij onze macht over tijd en omstandigheden hebben prijsgegeven, - maar dat veeleer tijd en toeval daartoe dienen, dat ieder, die in Jezus Christus gelooft, ervaren hebbe, hoe dat tijd en toeval, hoe dat alle ellende daartoe heeft moeten meewerken, dat hij zou uit God geboren zijn, en hij door gelovige aanneming van Christus macht ontvangen heeft, een kind Gods genoemd te worden. En dit niet alleen, maar de hulpeloosheid van Christus, dat Zijn geboorte in Bethlehem afhankelijk werd gemaakt van een schijnbare toevalligheid, trotseert de ellende en de

hulpeloosheid waarin Zijn gemeente voor en na verkeert, en handhaaft haar macht, om door alle hulpeloosheid door te breken op grond van Gods beloften, die alle *Ja, en Amen* zijn geworden in Christus Jezus.

Daarom ontzinke niemand de moed, bij wie het de schijn heeft, alsof hij door louter toeval gedreven werd, zodat hij naar het uitwendige niets dan nood, armoede, ellende, zonde, dood en smart voor zich heeft, en hem in de ziel wordt toegefluiserd: *Wat, zou u uit God zijn? En dit zou de weg zijn? En dit de plaats zijn naar Gods Woord?* Hij zie op Christus zijn Heere, hoe Die juist dezelfde weg heeft gemaakt. Hij lere van Hem, hoe alles door het vlees heen moet, hoe Gods heerlijkheid niets uitwendigs en zichtbaars heeft, en hij blijve maar aan Gods Woord hangen. Dan zal hij wel spoedig ontwaren, dat zijn schijnbaar voor God onbekende toestand in wonderbare overeenstemming is met Gods wegen en beloftenissen.

II.

Voorzeker, de toestand, waarin een kind Gods zich bevindt, kan er menigmaal droevig genoeg uitzien, zodat alles als het ware het onderstboven wordt gekeerd. Dat zien wij wel uit die toestand, waarin de lieve moeder van onze Heere verkeerde. Want er staat:

Als zij nu in Bethlehem waren, werden de dagen vervuld, dat zij baren zou.

Van achteren verblijden wij ons daarover, dat toen de tijd gekomen was, dat Maria baren zou. Want nu zeggen wij: dat moest zo komen, anders waren Maria en wij allen verloren. Nu kunnen wij zien, dat dát alles zo naar Gods eeuwige Raad is gekomen, opdat wij zouden verlost zijn. En wij bevinden het geheel overeenkomstig Gods openbaring, dat het zó geschied is. Want dit besluit kunnen wij bij onszelf maken, dat, als Maria niet in Bethlehem gebaard had, er ook van Gods beloften niets zou gekomen zijn. Wanneer men echter in een toestand is, waar alles onderstboven schijnt te gaan, dan kunnen wij dat niet inzien, wat wij wel inzien moesten, maar denken terstond aan omkomen. Dan zeggen wij niet zo blijmoedig: “Zó moet het komen,” al zien wij met heldere ogen, dat het zo komen moet. Wij zijn veeleer terneergeslagen en bedroefd, en denken: ‘Ach God, er komen toch al onweers over mij henen!’

Daarbij komt dan het ongelovig hart en de duivel, en het heet: ‘Ja, nu zie je, dat je verleid bent, dat ge uzelf bedrogen en jezelf wat wijs gemaakt hebt. Want zijn dat nu Gods beloftenissen? Nee, verbeeld je toch niet langer zo iets, er is van de hele zaak niets aan. Je bent een Saul en een Judas, in plaats van een David of een Johannes. Je bent een Delila in plaats van een Maria. Je hebt je heel wat tegoed gedaan op ingebeelde hulp! De vloek vervolgt je immers! Kruis op kruis, dat is al wat je hebt aan te wijzen! Noch God, noch mensen willen iets van je weten, maar nu bent u verlaten, tot schande geworden. En eindelijk komt je nog om, in plaats van dat het waarheid zou zijn, dat de belofte en de heerlijkheid voor u waren.’

Mijn Geliefden! Zo schrijft de Apostel Paulus: “Alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geen zaak van vreugde maar van droefheid te zijn” (Hebr. 12 vers 11). Want waarlijk wij kunnen daarin de weg ter vervulling van de belofte niet zien, veel minder nog de belofte zelf.

Daarom moeten wij deze woorden wel ter harte nemen, opdat wij daaruit versterking voor ons hart en verkrijgen, als wij lezen: ***“De dagen werden vervuld, dat zij baren zou.”***

Want het was werkelijk geen geringe droefheid en een zeer zware weg voor Maria, dat zij in zulk een hulpeloze toestand verplaatst werd, om ver van haar woning, ver van elke vriendin en van bekenden, in een vreemde stad te moeten baren. Ach, zij had al zoveel moeten doormaken, zoveel miskenning om haar geloofs wil. Hoogzwanger zijnde had zij de lange zware weg moeten gaan over zoveel bergen, en nu nog baren,

heel alleen zijnde en verlaten in een vreemde stad! Hoe kon God toch dat alles toelaten?

Ja, lieve aangevochtene ziel, God laat het niet toe, maar God laat het juist zó komen, dat u van de éne ellende in de andere komt en van de éne nood in de andere, en het éne kruis op het andere volgt. Nochtans mag u niet denken: 'God is niet daarin met Zijn belofte en met Zijn Kind Christus.' Want als Maria in zulke nood is gekomen, en echter uit zo'n nood de Christus is voortgekomen, waarom zou het ons dan beter, en waarom niet ook zo gaan? Ook in het ergste geval gaat het ons toch steeds zó, dat wij Gode niets hebben voor te werpen, - wij hebben toch dubbel de hel en de eeuwige rampzaligheid verdiend. Wij moeten alleen niet zo versagen, niet de duivel geloven, dat God op ons vergramd is en nu ons vanwege onze oude zonden bezoekt, en ons verwerpt, omdat Hij ons niet wil. Want dat heeft Christus ons ten goede gedaan, dat Hij Zijn moeder heeft gedrongen, in zulk een nood te komen. Hij wilde juist in zulke nood uit de moeder voortkomen, opdat wij daaraan een onderpand hebben, dat, waar bij ons nood aanwezig is, Hij met Zijn beloften Zich daarin bevindt. Dat Hij ook zo'n nood wel kent, dat Hij echter alle toorn en grimmigheid vanwege onze zonden op Zich heeft geladen. Dat Hij ook onze nood op Zich heeft geladen, en dat Hij als onze dierbare Koning en trouwe Heiland ter rechterhand staat. En dat wij waarlijk met Hem in de stad van Zijn belofte zijn, al zouden wij niets voor ogen hebben dan juist het tegenovergestelde van de belofte, niets dan nood en ondergang.

Alhoewel enkel nood, kruis en droefheid, niets dan ellende voor ogen was, zo is het wel openbaar geworden, dat juist in deze nood God geweest is en met Hem enkel zaligheid. En daar is dan ook de grond gelegd, waarom het voor alle ellendigen, die tot God, de God van hun zaligheid, om ontferming roepen, en het voor alle kinderen Gods, voor al Zijn heiligen, waarheid zal worden, dat zij, - zij moeten slechts aanhouden, - midden in hun nood, jammer en ellende God en enkel zaligheid zullen vinden. Want uit zo'n nood en zulke ellende is wel heerlijk de belofte tevoorschijn gekomen: "*Gij zult een Zoon baren, diens Naam zult gij Jezus heten!*"

III.

Daarom lezen wij verder: ***En zij baarde haar eerstgeborenen Zoon.*** Hier vouwen wij in de geest de handen samen, vallen neer in het stof en aanbidden. Zo heeft dan nu de uitverkoren maagd, van wie Jesaja, de Profeet eeuwen tevoren heeft geprofeteerd, zij, de enige kroonerfgename uit het huis van David, haar Eerstgeboren Zoon. Zo was dan nu de scepter niet van Juda geweken, de Silo was gekomen, de gouden Roos, de vorige heerschappij van de dochter Sions, zij was er weer. (Gen. 49 vers 10; Micha 4 vers 8.) Hij, de ware David, de Koning om te regeren over het huis van Jakob, Hij lag aan de borst van de gelukkigste, alhoewel armste van alle moeders. O mijn Geliefden! Welk een heerlijkheid in weinige woorden! Haar Eerstgeborene heeft Maria. Zo moet dan ook Hij alleen het rijk hebben, het rijk van Zijn vader David; het rijk als de ware Salomo, de ware Vredevorst; het rijk over Israël en Juda; het rijk over alle volken; het rijk over hemel en aarde; en Hij moet bezitten de poorten van Zijn vijanden, de sleutels van de hel en van de dood.

O alle moeders, die God vreest, laaft u aan deze woorden: "*En zij baarde haar eerstgeborenen Zoon.*" Wel staat er geschreven: Ik zal zeer vermenigvuldigen uw smart, namelijk uwer dracht; met smart zult gij kinderen baren en groot brengen, - maar hoe zou het er uitzien, als er geen hoop was voor uw zaad?; hoop in Christus Jezus, en u niet in deze hoop uw zaad in vurige gebeden voor de Heere zou kunnen brengen en niet het verbondszegel van Zijn genade naar Zijn genadig Rijksbevel laten verzegelen?

Maar nu hebt u voor uw eigen lichaam- en zielenneed, wanneer de angst van baren u overvalt, een Heere, tot wie u kunt opschreeuwen in zo'n need van de vloek; maar nu hebt u een Heere, Wie u loven kunt, wanneer een mens ter wereld geboren is; maar nu hebt ge u niet met de verschrikkelijke gewisheid te pijnigen: 'Ik draag een kind onder mijn hart voor de hel! Ach ik heb een mens ter wereld gebracht voor de eeuwige verdoemenis!' Nee, nu kunt u vernemen, u, die zelf wenst gered te zijn en ook uw zaad wenst gered te zien: "Ik wil uw God zijn en uws zaads God!" Nu kunt u het vernemen: "De vrouw zal zalig worden in kinderen te baren." En u mag aanhouden bij de Heere om genade, zowel voor uzelf, als voor het meest verloren kind. Dat heeft u de Eerstgeborene uit Maria verworven. Hij heeft de heerschappij, en - houdt aan in het gebed! - wanneer Hij het niet wil, dan zal de hel u geen kind ontrukken!

O alle vaders, die Gods heilig Kind Jezus als uw Verlosser wilt eren, láát toch het eigenzinnig straffen en tuchtigen van uw kinderen, waarmee ge uw zonen en dochters moedeloos maakt, en gaat hen voor met een zacht en stil voorbeeld. Strijdt voor uw zonen en dochters, voor de vrucht van uw kracht en macht in vurige gebeden, opdat die eeuwig behouden worde. Wetende waartoe de Eerstgeborene van God en Maria kwam.

En o alle kinderen, die hier bent, zoekt het ware Christus-kindeke, opdat, wanneer je sterft, je van Hem de Kerstgave van het behoud van je jeugdige ziel mag ontvangen.

Wie heeft zonde? Wie heeft need? Wie moet voor en na een kruisdrager zijn? Wie gaat gebukt onder de last van zijn verderf, van de ellende, en meent dat alle vlooden van de toorn over hem heengaan? Hij grijpe moed tot de Heere. Nochtans zal de belofte niet uitblijven voor de armen en ellendigen, die tot God roepen. Want geboren is Hij, de Eerstgeborene van Maria. Hij kan de weeklage wel veranderen in een rei. Want Hij heeft de heerschappij. Hij weet raad, al bent u ten einde raad. Zijn Naam is Wonderlijk. Daarom redt Hij de ellendigen heel wonderlijk, zodat het wonderbaarlijk toegaat. Hij is gekomen, gij benauid Sion, uw God en Koning. Hij is met u door alle onmogelijkheid doorgebroken. Hij heeft de tijden in Zijn hand de omstandigheden, de middelen. Hebt in Hem vrede, die de Vorst des vredes is! Hij heeft met Zijn komst de vrede aangebracht, vrede bij God, eeuwige vrede. Alle toorn is uitgeblust! Laat u niet door het uitwendige, het zichtbare verleiden!

IV.

Weliswaar, het uitwendige, het zichtbare kon iemand wel doen weifelen en verleiden. Maria, de gezegende onder de vrouwen, zag ook niets dan het verschrikkelijk omhulsel van kruis en van armoede. Want zo lezen wij: **En zij wond Hem in doeken en leidde Hem in een kribbe.** Zo heeft dan Maria niets gehad van wat anders de moeders nog hebben, geen vroedvrouw, geen baker, geen luierman met kindergoed; zij was alleen naar zichzelf verwezen, moest zichzelf helpen, het kindeken ook nog helpen. Niemand onder de vrouwen bracht haar iets; in arme doeken lag de Erfgenaam van hemel en aarde. In een kribbe, waaruit het vee at, moest de moeder Hem neerleggen, Wiens Naam is: *Immanuël* - God met ons!

O wonderbare tegenspraak! Een Koning ligt in de kribbe! Sions Koning - rechtvaardig en een Heiland is Zijn Naam - en nochtans zo arm! Hoe kan iemand rechtvaardig zijn en toch arm? Zo vraagt het vlees. En hoe kan iemand arm zijn en toch een Heiland? Zo vraagt het vlees andermaal. "Maar gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om onzentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden." (2 Cor. 8 vers 9.)

Daar hebt ge nu uw troost, u, bij wie het zichtbare, het tegenstrijdige, al wat u van Gods waarheid graag zou willen geloven, wil logenstraffen. Wees arm van geest, aan

geld, aan goed, aan gezondheid, aan vreugde, aan genade, aan geloof en daarentegen bedekt met zonde, met armoede, ongewisheid en versaagdheid, dat u elke dag uw nood hebt en uw kwelling elke nacht, - ook menigmaal as voor brood en tranen voor spijs, - aanzie uw Koning en Heiland in doeken!, uw Redder en Doorbreker in een kribbe!, ... en wees niet langer ongelovig, maar gelovig. Want waar Hij komt, daar wordt men zeker uit de benauwdheid in wijde ruimte gezet.

V.

Ja, waar Hij komt, wordt men in wijde ruimte gezet! Niet te vergeefs heeft Hij geen plaats gevonden in de herberg, zoals wij lezen: ***Omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg.*** Hij heeft Zijn genade willen handhaven van de kribbe tot op deze dag; daarom hebben wij Hem ook niets mogen toebrengen. In alle dingen zou het Zijn genade alleen zijn. Daarom heeft Zijn moeder zich beholpen met hetgeen zij had en wat zij vond. Zijn Naam is "Jezus", wat beduidt: *Hij maakt ruimte*. Nauw ingesloten was Hij in de kribbe; daarom zult u niet langer angst en benauwdheid hebben, u, die door alle machten van het zichtbare en van de hel wordt aangevochten. Hij was voor ons en met ons in de engte. Maar daartoe is Hij gekomen, dat Hij onze banden, de banden van de hel, de strikken van de dood zou losmaken. Daarom zingt de Gemeente: *Gij hebt mijn banden los gemaakt!*

Daarom wie in de engte en benauwdheid zich bevindt, - hoe dan ook - hij zie op Hem, die geen plaats heeft kunnen vinden in de herberg. Dat is Zijn Woord: "In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen!" Nog heden ten dage kan de ware Christus, die eenmaal voor ons in de kribbe lag, geen plaats vinden in de herberg. Want waar wil men voor de waarheid van Christus haar een woning laten?

Maar is het hart door de vloek van de wet beklemd, hier is Hij, die een vloek werd voor ons! Is het hart door de ongerechtigheid en vreze van de dood gekweld, hier in de kribbe ligt Hij, in Wie de gerechtigheid is die voor God geldt; en het Leven! Of is anders iemand nauw ingesloten, door welke nood van de zonde en van het verderf ook - hij zie naar zijn Koning in de kribbe! Hij ligt niet meer in doeken. Hij ligt niet meer in de kribbe, maar, verhoogd zijnde boven al de hemelen, leeft Hij en treedt Hij voor ons in, als een barmhartig Hogepriester en trouwe Heiland. Daarom o gij allen, die Zijn volk bent, stort voor Hem uit uw hele hart, hoe beklemd het ook zijn mag en u zult tot Zijn lof bekennen: Gij hebt mij ruimte gemaakt op uw troon, in de wijde klederen Uws heils! Amen.

Nazang: Psalm 102 vers 11.

*'k Zal met blij gejuich Hem loven,
Die, uit Zijn paleis van boven,
Isrels leed en ongeval
Eens in gunst beschouwen zal,
En gevang'nen in hun zuchten
Horen, als zij tot Hem vluchten;
Om hen uit de wrede kaken
Van den dood eens los te maken.*

3. LEERREDE OVER LUKAS 2 vers 8-12.

Gehouden de 26 December 1847, 's voormiddags

Voorzang: Psalm 89 vers 1-3.

*'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên;
Uw waarheid t' al tijd vermelden door mijn reên.
Ik weet, hoe het vast gebouw van Uwe gunstbewijzen,
Naar Uw gemaakt bestek, in eeuwigheid zal rijzen;
Zo min de hemel ooit uit zijn stand zal wijken,
Zo min zal uw trouw ooit wank 'len of bezwijken.*

*“Ik heb: , dit was Uw taal, “een vast verbond gemaakt
Met Mijnen gunsteling, die steeds Mijn oog bewaakt;
Ik heb aan Mijnen knecht, aan Mijnen uitverkoren',
Aan David, in Mijn gunst, met enen eed gezworen:
Ik zal van kind tot kind, tot aan het eind der dagen,
Uw zaad bevestigen, en Uwen rijkstroon schragen.”*

*De hemel looft, o Heer Uw wond'ren, dag en nacht;
Uw waarheid wordt op aard de glorie toegebracht,
Daar Uw geheiligd volk van Uwe trouw mag zingen,
Want wie is U gelijk bij alle hemelingen?
En, welke vorsten ooit het aardrijk moog' bevatten,
Wie hunner is, o Heer! met U gelijk te Schatten?*

Geliefden.

De grote Herder van Zijn schapen, de schapen van Zijn weide, die door het eeuwige bloed des verbonds uit de dood is opgestaan, is Zijn eed gedachtig geweest en blijft die nog steeds gedachtig, dat Hij Zijn volk uit Egypte door de woestijn in het land van Zijn rust zou leiden. Hij heeft Zich een arm en ellendig volk als een overblijfsel bewaard, dat op Zijn Naam hoopt. Dat volk heeft Hij er reeds doorgeleid, en Hij zal het er doorleiden. Hij weet wel, waar de Zijnen gelegerd zijn, hen zal het aan niets ontbreken. Hij zal hen in grazige weiden voeren, om te eten en verzadigd te worden, opdat zij Zijn heerlijkheid zien mogen, nadat zij de slingerstenen zullen ten onder gebracht hebben. Zij zullen ook drinken en een gedruis maken als de wijn, zij zullen vervuld worden gelijk het bekken, gelijk de hoeken van de altaars. (Zach. 9 vers 15.) In hun nacht, in hun bekommernissen, terwijl zij zuchten: “Ach dat de hulp uit Sion kwame!” en zij angstig vragen: “Waar toch blijft de belofte?” Zal Hij het hen wel doen ervaren, dat hun heil aanwezig en hun heerlijkheid gekomen is. Hij zal zijn snelle bode wel gereed hebben, die hen onverwacht met Zijn troost komt verrassen, en Hijzelf zal hen met zó veel licht van Zijn ontferming en genade omschijnen, dat er op eens een einde gekomen is aan twijfel en ongeloof, aan nacht en duisternis. Mocht er ook grote en bange vrees in de hart en van de Zijnen overblijven, Hij zal hen met zóveel vreugde overstroomen, hen zó vervullen met Zijn liefde, waarmee Hij hen lief heeft, hen zó vervullen met de zaligheid, die Hij voor hen bereid heeft, dat hun kracht vernieuwd zal worden. “Zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden; zij zullen lopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden.” (Jesaja, 40 vers

31.) Hij zal het hen aan tekenen en wonderen niet laten ontbreken om te bewijzen, dat Hij het is, die hen verkwikt en hen doorhelpt. En hoewel deze voor het vlees al van geen betekenis zijn en door de wereld bespot en miskend worden, naar de geest verstaan zij zulke tekenen. Die zijn hun heilig en Eben-Haëzers op hun weg naar het Vaderland. Wat Hij van den beginne voor al Zijn volk geweest is, dat is Hij ook nog heden. Dat zijn waarheden, waaraan wij deze uur overweging wijden willen.

“En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde. En ziet, een engel van de Heere stond bij hen, en de heerlijkheid van de Heere verscheen hen, en zij vreesden met grote vreze. En de engel zeide tot hen: Vreest niet! want, ziet, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal: Namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids. En dit zal u het teken zijn: Gij zult het Kindeken vinden in doeken gewonden. En liggende in de kribbe.” Lukas 2 vers 8-12.

Beschouwen wij:

1. De herders en hun nacht.
2. De engel des Heeren en de heerlijkheid des Heeren.
3. De vrees van de herders en de verkondiging van de engelen.
4. Het teken van de genade van Jezus Christus.

1. De herders en hun nacht.

De heirvorsten en heersers heten in de oude tijden: “Herders van de volken.” Daar komen dus de volken voor onder het liefelijk beeld van “schapen.” Ook onze dierbare Heere en Heiland heeft Zich de Naam van “Herder” laten geven. Daarom zegt de Gemeente: “De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken.” En zij noemt zichzelf het allerliefst “schapen.” Daarom belijdt zij: “Hij heeft ons gemaakt, en niet wij, Zijn volk en de schapen van Zijn weide.” (Psalm 100 vers 3.) De Heere betuigt zelf van Zich: “Ik ben de goede Herder, Ik stel Mijn leven voor de schapen.” (Joh. 10 vers 11.) Van Hem is geprofeteerd: “Hij zal zijn kudde weiden gelijk een herder. Hij zal de lammeren in zijn armen vergaderen en in zijn schoot dragen, de zogenden zal Hij zachtjes leiden.” (Jesaja 40 vers 11.) En dit is Zijn woord aan Zijn gemeente: “Gij nu, o mijn schapen, schapen van mijn weide, gij zijt mensen, maar Ik ben uw God.” (Ezech. 34 vers 31.)

Hij, die al Zijn werken van den beginne af bekend zijn, heeft op verschillende tijden, eer de tijd vervuld was, de moeite en arbeid van Zijn ziel, - die Hij als een getrouwe Herder voor ons, op Zich heeft willen nemen, om ze ons geheel en al ten goede te doen toekomen, - in een beeld willen schetsen, opdat het openbaar zou worden, en wij het uit de natuur zouden leren verstaan, wat het zeggen wil: “Wij dwaalden allen als schapen, maar de Heere heeft van ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.” (Jesaja 53 vers 6.) Van de schapen kunnen wij leren, *wat wij zijn en wat wij te doen hebben*; van de lammeren: *hoe Hij om onze zonden wil als een Lam ter slachtbank werd heengeleid*. En van de herder: *hoe Hij ons voor de hel wil behoeden en ons de liefelijke weide in het eeuwige licht van Zijn zaligheid zonde doen vinden*. Daarom was Abel een schaapherder, daarom waren Abraham, Izak en Jakob, verscheiden Profeten, Mozes en David schaapherders, wie het zuur genoeg viel, voor het welzijn van hun schapen te zorgen, en hen tegen leeuwen en wolven te beschutten. Naar het uitwendige was de herdersstand een arme stand, maar naar het innerlijke een gelukkige, troostrijke en vermogende stand. De Egyptenaren echter, - dat wil zeggen,

bij de duistere wereld, - was dit vanouds een gruwel geweest. Het lag geheel in de raad van de Heere Jezus, dat Hij, die onze arme en verloren stand tot de Zijne maakte, Zich aan de toenmalige armste stand het allereerst liet openbaren, - dat Hij kwam en Zich arme herders verkoos, opdat die de eerste zouden zijn, die met hun ogen de belofte aanschouwden, en allen, die op de vertroosting Israëls wachtten, het eerst de boodschap zouden brengen, dat Hij gekomen is!

Evangelie heet het boek, dat wij voor ons hebben, mijn Geliefden, en als wij hier nu lezen, dat arme herders het allereerst met de openbaring van Christus zijn verwaardigd geworden, zo weten wij daaruit tot onze troost, dat de armste stand, waar die de Heere zoekt, het allereerst bij Hem ontferming vindt. “Zalig zijt gij armen,” (Lukas 6 vers 20.) sprak de Heere met bijzonder welgevallen. En opnieuw: “Den armen wordt het Evangelie verkondigd.” (Lukas 7 vers 22.) En opnieuw heet het: “God heeft de armen dezer wereld uitverkoren, om rijk te zijn in het geloof.” (Jak. 2 vers 5.) In de grond van het hart wil niemand arm zijn. Menigeen, die zich door het vermogen van andere helpen wil en niet door God wil geholpen zijn, spreekt van *arme mensen*, als behoorde hij daartoe niet. Maar arm en eerlijk is een achtbare stand voor God.

Ik wil u echter bewijzen, dat wij allen doodarm zijn, of wij veel of wel niets bezitten. Want wat baat het, of men zich al door dit leven kan doorhelpen, ten laatste gaat het toch in het graf. En wij kunnen niets meenemen, maar gaan naakt daarheen, zoals wij naakt uit ‘s moeders lichaam gekomen zijn.

Die vermogend is kan alles doen en bewerken, wat hij wil. Men beproeve of men de dood kan doden, of men de duivel uit zich kan verdrijven, of men ontwaakt geweten tot zwijgen kan brengen, of men de zonde verjagen en zijn hartstochten, - hoe verstandig, hoe rijk aan ervaring men ook zijn mag - meester worden kan. Men moge toezien, of men met God doen kan, wat men wil, of men de gevolgen van de zonden afwenden, genade aannemen, geloof oefenen, geloof houden kan. Men moge toezien, of men de Heilige Geest van boven kan doen afdalen in het met schuld beladen hart of men zichzelf bekeren en wederbaren kan, of men zich de hemel ontsluiten, en zijn ziel door eigen macht daarheen opwaarts zenden kan, waar de heilige God woont. Men moge toezien, of men uit vrije wil, met volharding, de deugden Gods uitoefenen en zonder ophouden God boven alles kan liefhebben, en zijn naaste als zichzelf. En inzonderheid of men alle onkuisheid, zelfs die van de gedachten, die door God vervloekt is, kan vermijden en de wortel van de doodslag, toorn, haat en wraakgierigheid, uit het hart kan uitroeien.

Wie van ons dit niet kan, is een doodarm man. Als wij oprecht met onszelf omgaan, dan zullen wij het wel spoedig, eens voor altijd, erkennen en van harte bekennen, dat wij árme, árme mensen zijn, die niet het geringste kunnen, als het om God en om Zijn geboden gaat. Daarom moeten wij dit Evangelie ter harte nemen, dat vooreerst aan arme herders de vertroosting Israëls verkondigd werd. En als wij tot de bekentenis komen van wat wij zijn, dan zullen wij het wel spoedig ontwaren, dat een even duistere nacht ons omringt als waarin de herders in die tijd gehuld waren. En dat ondervinden wij wel, dat ons menige nacht omringt. Daarom moeten wij op het lieve Evangelie letten, dat de herders het licht omstraalde in het midden van hun nacht. Wie weet, hoe hooploos en niettemin met hoeveel gespannen verwachting zij de toekomst van Christus hebben tegemoet gezien bij het weiden van hun kudde in die nacht!

Ach, het “*Wachter, wat is er van de nacht?*” Komt nog uit menige beklemde borst, van het ziek- en sterfbed, of waar men anders in nood verkeert; of in de harde strijd met het lichaam dezes doods en met zonden en allerlei hartstochten. Daar heeft men het woord van de belofte voor zich. Men bevochtigt het met hete tranen van berouw, met bittere tranen van smart, of men zit als versteend van moedeloosheid en

hooploosheid voor de belofte. Men verkeert midden in nood en dood, midden in de verdoemenis, in de angst en in de hel. En wil de mens niet geheel ten ondergaan, dan moet er licht, leven, troost, hulp en genade komen. Wanneer toch komt de Man en waar is Hij, die mijn ellende kent, die ze van mij afneemt, en op Zich wil laden, die de leegte van het hart met Zichzelf vervult en mijn nacht en mijn onrust in een eeuwige heldere vrededag verandert?

2. De engel des Heeren en de heerlijkheid des Heeren.

Mijn Geliefden! Het Kind, dat ons geboren werd, lag niet voor niets in doeken gewonden daar in de kribbe. Is Hij, die geen zonde kende, voor ons “zonde” gemaakt, opdat wij gerechtigheid Gods in Hem zouden zijn; kwam Hij hoewel Hij rijk was, in onze arme stand; in het vlees, hoewel God geloofd in eeuwigheid; verscheen Hij, kwam Hij in de wereld, Hij het Licht van de wereld in onze nacht; gaf Hij Zich over in de macht van de dood, Hij, het Leven: ... dan zal ook te midden van onze nacht, de nacht van onze dood, van onze zonde, onze moedeloosheid, onze nood, onze ellende, en in ons omkomen, Hij echter daar blijven staan als ons Licht, ons Leven, onze Gerechtigheid voor God en onze verlossing. Omdat Hij in onze nacht geboren werd, kan de hemel het niet nalaten, aan de verlorenen, de armen en ellendigen, aan de hard aangevochtenen en zwaar geplaagden steeds de blijde boodschap te brengen: “Uw strijd is vervuld, uw ongerechtigheid is verzoend; gij hebt van de hand van de Heere dubbel ontvangen voor al uw zonden.” (Jesaja 40 vers 2.)

Daarom is het een zo liefelijk Evangelie, hetgeen wij verder lezen: **Ziet**, - heet het. Dit brengt al eerste lichtstraal, dat de mens de ogen geopend worden, zodat hij ziet, wat hij tevoren niet zag, hoewel het voor hem aanwezig was, - **een engel van de Heere stond bij hen**, verscheen hun plotseling, geheel onverwachts, en stond aan hun zijde. En zou het tegenwoordig anders gaan? O, een eeuwig Evangelie is het: “Ziet, de engel van de Heere stond bij hen.”

Want hoe zal het mij tot troost zijn, te weten, dat er toen een engel van de Heere aan de herders verscheen, als ik niet ook zulk een arme herder of arme visser, arme handwerksman, of overigens een noodlijdende en een arm zondaar ben, die voortdurend behoefte heeft aan genade, aan redding, aan troost, aan licht, aan leven in dit jammerdal, in elke nacht van dit leven? Nog steeds heeft Hij, die daar in doeken gewonden in de kribbe lag, Zijn engelen gereed, om Zijn armen, die op de vertroosting Israëls wachten, te troosten. Nog steeds kan de hemel het niet in zichzelf besloten houden, maar moet verkondigen, welke barmhartigheid Gods in de kribbe van Immanuël is geopenbaard. Nog steeds moet de hemel afdalen en met de volheid des heils neerkomen op de ellendigen. Nog steeds heeft de Heere van Zijn gemeente, de grote Herder van Zijn schapen menige bode, die Hij afzendt, opdat Hij de aangevochtenen en de in nood verzonkenen verrasse met zulke woorden van vrede en van vreugde: “hier is Christus, uw Levenslicht, uw Heil en uw Gerechtigheid.” Zodat aan al het vragen en weifelen, aan alle verlorenheid en doodsangst een einde gemaakt is.

En zo is het ook niet minder een liefelijk Evangelie: **en de Heerlijkheid des Heeren omscheen hen**. Want de heerlijkheid van Hem, die in de kribbe lag, is er nóg en is gereed, om de mens te omschijnen, zodat men er van overtuigd en verzekerd wordt: “Hij, die mijn zonden van mij genomen en in de diepte van de zee geworpen, daarin ook al mijn nood verdrongen heeft” - zoals Hij weleer met de Egyptenaren deed, - Hij is de Heere. Daarom is mijn ziel genezen, en ik heb de gewisse verzekering: **de Heere is mijn Deel**.

Ziet, mijn Geliefden, dit is het waartoe de Heere in onze nacht geboren werd. Ach,

wat zou het zijn, als het eeuwig nacht om ons heen moest blijven, als wij in onze duisternis, in onze zondenacht hadden moeten omkomen, voor eeuwig verstoten van Zijn liefelijk aanschijn? Ach, wat zou het zijn, als wij in zo menige nacht van nood en lijden en bange zorgen, geen hoop en geen toevlucht hadden? Hier echter hebben wij onze troost, dat onze nacht voorbij is, dat de dag is aangebroken, dat geen toorn noch grimmigheid meer bij God is. Hier hebben wij onze troost, dat het Hem noch aan de wil, noch aan de macht ontbreekt, om ons met de heerlijkheid van Zijn genade, van Zijn leven, van Zijn verlossing, van Zijn zaligheid te omschijnen. Hier hebben wij onze troost, dat de hemel het niet nalaten kan, om toe te snellen en het in alle opzichten te bevestigen, wat geschreven is: “Ik wil niet, dat deze in het verderf nederdale: Ik heb verzoening voor hem gevonden.” (Job 33 vers 24.)

Had onze dierbare Heiland in die tijd, toen Hij in onze arme stand verkeerde en in de harde kribbe lag, zulk een heerlijkheid van genade, om daarmee door Zijn engel de herders te omschijnen, zo heeft Hij ook nu nog dezelfde heerlijkheid. Ja, Hij bezit die nog veel meer, nadat Hij nu heeft overwonnen, opdat Hij ons na menige zware strijd van lijden en van zonden, volle vrede op onze legersteden kan doen toekomen. Hij die voor ons in een kribbe lag, opdat wij hier zouden liggen en rusten, en in vrede inslapen, om te ontwaken in de schoot van onze trouwe hemelse Vader.

3. De vrees van de herders en de verkondiging van de engelen.

Weliswaar overvalt ons voor en na de vrees wat er ook van de herders geschreven is: ***Zij vreesden met grote vreeze.*** Wij moeten dit wel tot onze troost opmerken. Want wij zijn niet beter dan de herders, en hebben in de dingen Gods ook geen vertrouwen op God, ja, zijn nog wel veel erger, wij, die het nu toch allerbest konden weten, wat de lieve engel destijds aan de herders verkondigde. Aan ons zijn toch nu de grote verborgenheden van de geboorte, van het lijden en sterven, van de opstanding van onze dierbare Heere en Heiland voor en na, ja, van onze jeugd aan, verkondigd. Zodat wij, als een moedige jonkvrouw en dochter Sions, nood en dood, duivel en hel zouden kunnen uitlachen en bespotten. Maar wij vergeten het voortdurend, dat wij arm zijn, en dat onze dierbare Heiland arm werd voor ons, om ons rijk te maken. Wij vergeten het voortdurend, dat wij vlees zijn, en dat onze Heere en Heiland Jezus Christus voor ons “een in vlees Gekomene” heeft willen zijn; dat wij dientengevolge niets zijn en Hij het alleen is. In onze eigengerechtigheid zijn wij veeleer plotseling vol angst en vrees, menen de hemel verloren te hebben en een prooi van de hel en de dood geworden zijn, als een bode Gods, als het Licht en de heerlijkheid van de genade van de Heere, als het woord van redding bij ons binnentreedt met een: “Gij deugt niet! Uw werk en uw vroomheid ook niet; maar hier is uw Heil!” Wij menen te moeten omkomen met datgene, wat alleen onze troost is. De reden daarvan is, dat wij op onszelf en op ons doen zien, en niet kunnen geloven.

Maar gelijk het van de beginne was, zo is het ook nu nog. Dat predikt ons het woord, dat de Heere zendt: ***“Vreest niet. Want zie, ik verkond u grote blijdschap, die al den volke wezen zal.”***

Dat is een liefelijk Evangelie voor hen, die vol vrees zijn. Die het ook wel willen weten en van harte bekennen, dat zij zo zijn. Want wat baat het een mens dat hij breed opgeeft van een geloof, wat hem toch niet eigen is? Waar het er toe komt, zal een mens van doodsangst niet weten, waar te blijven, wanneer God hem niet met het licht en de troost van Zijn Geest moed inspreekt. Dat doet Hij echter met Zijn liefelijk Evangelie en bereidt Zich ook de harten die weliswaar vol vrees zijn. Maar waar het woord: “Vreest niet!” tot hen komt, daar wordt het licht des geloofs ontstoken en schijnt het helder in het huis. Laat ons van onszelf geloven, dat wij steeds zullen

vrezen, wanneer de nood en de genade op ons toetreden. Dan zullen wij niet te vergeefs de liefelijke woorden: “Vreest niet!” gehoord hebben. Dan laten wij ons op zulke woorden drijven en inderdaad helemaal niet vrezen, waar wij anders van vrees zouden omkomen.

Die woorden echter: “Vreest niet!” zeggen zoveel als: ‘U meent, dat ik u kom bezoeken vanwege uw zonden en u zal ombrengen. Zo staat de zaak echter in de hemel niet; integendeel, in de hemel wacht u, mijn lieve herders, louter genade, vergeving van zonden, leven en zaligheid.’

Dat hebben wij nu wel ter harte te nemen en te weten, dat, als wij in waarheid arme zondaren zijn, de Heere Christus gekomen is en zonde en dood, de duivel en diens werken vernietigd, onze vloek en onze verdoemenis op Zich genomen heeft, zodat louter goedertierenheid, genade, leven en zaligheid ons in de hemel wacht. Zo’n Evangelie moet al vrees verbannen, zodat wij oren en ogen ontvangen voor het: “ziet” van het Woord en voor de blijde boodschap, die niet alleen de herders gold, maar zoals de engel zegt: “al den volke.” Waaruit wij weten, dat die ook ons geldt, wanneer wij geloven. Want zij die geloven, worden gerekend *het volk* te zijn. De engel zei niet: “Ziet ik kom en houd gij uw zonden en uw dood voor ogen!” Maar zo spreekt hij: “Ziet, ik verkondig u grote blijdschap!” Zo brengt de hele hemel aan hen, die voor Gods Woord beven geen toorn, maar sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad van de lofs voor een benauwde geest. (Jesaja 61 vers 3.) Want zo is de gezindheid van de hemel: hier ligt een arm zondaar in nood en dood. Hij kruipt in het stof als een worm en vergaat van droefheid; hem wil Ik toch een vreugde bereiden, een grote blijdschap, dat al zijn beenderen zich verheugen, en hij opspringe van vreugde in zijn God. (Psalm 51 vers 10.)

Deze blijdschap is ons geworden, zij is tot ons gekomen, mijn broeders en zusters, zij ligt daar voor ons in het Evangelie. De dorre en troosteloze zegge niet, dat zij voor hem niet is. Want zij geldt de treurigen, opdat die met een eeuwige troost vertroost en opgericht mochten worden uit de as en uit het stof. En dat is het, wat de blijdschap tot blijdschap maakt: ***Heden is u geboren de Zaligmaker; welke is Christus de Heere, in de stad Davids.*** Is dit *heden* vernietigd, troosteloze, u bezwaarde, benauwde, aangevochtene, arme, noodlijdende, door zonden en tijden gekwelde ziel? Een eeuwig “*heden*” is het!

Maar wat is geschied? Is Gods Zoon van boven afgekomen en door Maria heengegaan, als door een kanaal? Nee, er staat. Hij is geboren, een kind, een mens, om in alle dingen verzocht te worden. Om ons in alles gelijk, een barmhartig Heiland en Hogepriester te worden. Die weet wat zwakheid is, die in onze natuur betalen zal; wat wij schuldig zijn, die in onze zwakheid, zonder zonde, de gerechtigheid, het leven, de kracht, de macht, de heerlijkheid en de overwinning zal aanbrengen en schenken. Die de hemel als een liefhebbend Broeder voor ons zal openen, opdat wij tot God zouden komen. Die de poorten van de dood en van de hel zal sluiten, zodat de duivel daar binnen blijven moet, en van Gods verlost en geen klauw achterblijven zal.

Voor wie is Hij geboren? ‘U’, zegt het Evangelie. Beproeft uzelf! *U* is geboren een Zaligmaker! Nu weet u wie het geldt. Wanneer u verloren bent, mijn Geliefden, algeheel verdorven, dan kunt ge u met grote blijdschap verheugen. Want: *U* is geboren een Zaligmaker, een Verlosser.

Waar een Zaligmaker, een Verlosser is, daar moeten er zijn, die zalig gemaakt en verlost moeten worden. Een Verlosser is Hij, van zonde namelijk, van toorn, van het gericht, van de verdoemenis, van duivel, dood en hel. Daarom verblijdt u, gij, die tot God opschreeuwt, gekneld in banden van geestelijke en lichamelijke ellende! Geen

vroomheid, geen werken, geen heiligheid bij uzelf gezocht! *U is een Verlosser geboren!* Zegt daarop *Amen*, ten spijt van het zwakke hart, ondanks ongeloof, ondanks vlees, zonde, duivel en dood. U zult blinken in gerechtigheid en grote vrede bij God en de Vader, door deze geboren Verlosser. Want de leer en de verzoening en de macht brengt Hij met Zich mee. Voor Zijn Jezus-naam moet elk graf zijn doden vrij geven; moet de gevangenis van de zonde en van de verdoemenis zijn gevangenen vrijlaten; want deze Naam ligt in zonden en misdaden.

En waar wilde Hij geboren zijn? Waar wilde Hij Zijn loopbaan als een zwak en arm kind beginnen? Was het niet in de kleine stad, waar David geboren werd, die uitriep: *“Heere, gedenk aan David en aan al zijn lijden”*? Ja, die stad, welke gering is en ook onbeduidend onder de duizenden, dat zij nauwelijks een stad kon heten. Ja, die kleine stad van David, die zal Zijn geboortestad zijn. Wèl hem, die klein en gering is en tot God zucht: *“Heere, gedenk aan mij en aan al mijn lijden!”* (Vergelijk Ps.132 vers 1) Aan hem zal God Zijn Zoon openbaren met gewisse tekenen van Zijn wonderbare goedheid.

4. Het teken van de genade van Jezus Christus.

Of hebben wij het teken niet meer tot onze troost, dat de herders toen ter tijd ontvingen, als de engel tot hen zei: ***En dit zal u ten teken zijn, gij zult het kindeken vinden, in doeken gewonden, en liggende in de kribbe?*** Elk pasgeboren kind, dat u, moeders, op uw schoot ontvangt, dat u, vaders, dankbaar voor zijn geboorte, aanschouwt, is u, is ons een teken en bewijs van deze grote blijdschap, van de genade van Jezus Christus, die ons geschied is. Want was Hij niet een pas geboren kind willen worden, dan was de heilige band van het huwelijk allang en overal losgemaakt. Er zou geen pasgeboren kind meer zijn, en de wereld was al in vlammen opgegaan; ook lagen wij allen dan allang in de hel. Maar wie ziet dit bewijs, als hij de heiligheid Gods niet kent, als hij geen kennis heeft van het verschrikkelijke van de overtreding der geboden Gods, van het verterend geweld van Zijn toorn, als hij niet weet, wat zonde is en welke ontzettende naweeën men van haar genieting heeft? Wie dit echter weet en ondervonden heeft, die heeft evengoed het teken van de genade Jezus Christus, als de herders het hadden. Want het Evangelie krijgt hij te geloven, *dat geen kunstig verdicte fabel is, maar een kracht Gods tot zaligheid voor een iegelijk die gelooft.* En wèl ons, wanneer wij geloven wat het Evangelie zegt. Want dan zien wij in de geest een pasgeboren kind in doeken gewonden, in een kribbe liggende, en aanbidden het als onze Heere en God, als onze getrouwe Heiland en Verlosser. Dan verstaan wij het, waarom Hij zo’n pasgeboren kind heeft willen zijn; waarom Hij in armoedige windsels heeft willen gewikkeld zijn, en een kribbe tot Zijn rustplaats verkozen heeft. Want de Geest in ons getuigt, dat deze dingen waarachtig zijn, en wij spreken het met volle erkenning van Zijn heerlijkheid uit:

Dit toont ons Zijn goedheid aan:

Alles is om ons gedaan!

Wèl ons, als wij willen weten, wat voor mensen wij zijn. Als wij erkennen, dat dezelfde mens, die de schuld gemaakt heeft, die ook moet uitdelgen; dat hij, die de gerechtigheid Gods beledigt, haar ook weer moet verzoenen, dat hij, die alles tot op de grond verwoest, ook alles weer moet oprichten en herstellen. Wèl ons, als wij erkennen, dat wij hiertoe zó weinig in staat zijn, dat wij veeleer onze schuld nog dagelijks groter maken. Dan zullen wij het ook indachtig zijn, dat geen schepsel in staat is, dát voor ons tot stand te brengen, wat nochtans in onze verlorenheid, in het vlees tot stand gebracht moet worden. Want dan zullen wij ons met hemelse blijdschap verblijden, dat God zelf datgene gedaan heeft, wat van de wet onmogelijk

was, - dat Hij Zijn Zoon gezonden heeft in gelijkheid van vlees van zonde en dat voor zonde, en zo de zonde veroordeeld heeft in het vlees. (Rom. 8 vers 3.)

Zo blijven ons dan ook de armoedige doeken, waarin dit Kind gewonden was, deze kribbe, waarin Hij lag, tot een teken en tot een bewijs, dat Hij waarlijk van den beginne af aan onze lichamelijke en geestelijke armoede, onze hulpeloosheid, onze toestand, - dat wij met de dwaasheid van onze zonde onder het vee gezonken zijn en ons tot onmenschen gemaakt hebben, - op Zich heeft willen nemen. En al is het dat wij veel levensdagen aan dit teken te dragen hebben, zodat wij hier in dit Mesech, naar het uitwendige niet veel heerlijkheid zien, maar louter armoedige doeken en een kribbe. Ja, al is het dat duivel, dood en nood hier tot het einde toe hun rol uitspelen, zodat zij ten laatste de Christen het lijkkleed aandoen en in het enge graf leggen, Hij, die noch in de kribbe, noch in de doeken gebleven is, - maar Die nu heerst en leeft, onze Koning en onze God, onze Herder en onze Heiland, verhoogd zijnde aan de Rechterhand van de Vader, nadat Hij voor ons de dood gesmaakt heeft, - Hij zal ook ons, die op Hem wachten, alle windselen van zonde en dood, en uit elke nood weten te helpen, omdat Hij in windselen gewonden lag. Hij zal ons uit menig graf doen opstaan, omdat Hij in een kribbe gelegen heeft. Dat wij alleen geloven en Zijn Naam loven.

Ieder heeft het zijne in deze wereld. Wèl ulieden, die daarbij blijft, om het oog op de kribbe en de doeken van Christus gevestigd te houden. Want daar zijn de klederen des heils, daar is de troon van gerechtigheid en van volkomen zaligheid. *Een Kind is ons geboren; en de heerschappij is op Zijn schouder. Amen.*

Nazang: Lied 19 vers 2.

*Zijn groot gebrek, Zijn man bestaan,
Brenge ons de grootste rijkdom aan,
In Hem zijn wij geborgen.
Heeft Adam ons gebracht in nood,
En door zijn schuld van heil ontbloot,
Die Borg wil voor ons zorgen.
Beschouw Zijn slechte windsels niet,
Of het dwaas vernuft zich daaraan stiet', -
Die d' uitverkoornen teder
Bemint; de Heerser van 't heelal,
Die Held ligt in een beestenstal,
En in een kribbe neder.*

LEERREDE OVER LUKAS 2 VERS 13-20

Gehouden de 26 December 1847, 's avonds.

Voorzang: Psalm 103 vers 10, 11.

*De Heere heeft Zich, als d' allerhoogste Koning,
Een troon gevest in Zijne hemelwoning;
Zijn Koninkrijk heerst over het wereldrond.
Looft, looft de Heer, gij Zijne legermachten,
Gij eng'l en, die Hem dient met heldenkrachten
En vaardig past op het woord van Zijnen mond.*

*Looft, looft de Heer, gij Zijne legerscharen!
Wier lust het is op Zijnen wenk te staren.
Dat hemel, aard', en zee, en berg, en dal,
Hoe ver men ook Zijn' scepter ziet regeren,
Nu Zijnen Naam en grote deugden eren!
En gij, mijn ziel! looft gij Hem boven al.*

“En van stonden aan was er met de engel een menigte van de hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen! En het geschiedde, als de engelen van hen weggevaaren waren naar de hemel, dat de herders tot elkaar zeiden: Laat ons dan heengaan naar Bethlehem, en laat ons zien het woord, dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft verkondigd. En zij kwamen met haast, en vonden Maria en Jozef, en het Kindeken liggende in de kribbe.

En als zij het gezien hadden, maakten zij alom bekend het woord, dat hun van dit Kindeken gezegd was. En allen, die het hoorden, verwonderden zich over hetgeen hun gezegd werd van de herders. Maar Maria bewaarde deze woorden alle samen, overleggende die in haar hart. En de herders keerden wederom, verheerlijkende en prijzende God over alles, wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was.” Lukas 2 vers 13-20.

Mijn Geliefden! Het is toch geen fabel, *dat de heerlijkheid van des Konings dochter inwendig is*. Zo ergens, dan kunnen wij het in Bethlehems vruchtbare velden leren verstaan, dat het geloof niet tevergeefs gelooft. Met het verstand is het weliswaar niet te vatten, dat een pasgeboren kind, dat in armoedige doeken gewikkeld en in een kribbe nedergelegd was, zo'n arm, arm Kind, in die armoede nochtans een heirmacht had, zoals de wereld die niet kan bijeenbrengen, en een majesteit ontwikkelde, waarvoor al koningen van de wereld zich moeten buigen of moeten vergaan. Ook zou het nimmer geschied zijn, dat Hij, de Almachtige, in zo'n zwakheid en armoede was gekomen, ware het niet Zijn eeuwige vrijwillige liefde geweest, waarmee Hij ons heeft liefgehad en Zichzelf voor ons heeft overgegeven.

Het is geschied, mijn Geliefden! Onze dierbare Heiland lag daar, als een pasgeboren Kind, in doeken, in het vlees, in de uiterste armoede, zonder plaats in de wereld te

vinden. Als het Lam dat de zonde van de wereld draagt, lag Hij daar midden onder het vee, en in hetzelfde ogenblik zag men niet ver van de stal, waarin Hij lag, zijn hele heerlijkheid en Majesteit. Toen nog niemand op de aarde de mond had opengedaan, om Hem te loven, ja, niemand Hem kende, was de menigte van het hemels heirleger daar, en de hele hemel was één lofzang.

Nadat de ene engel de woorden had doen weergalmen: “Heden is u geboren de Zaligmaker, Christus Jezus, in de stad Davids. En dit zal u het teken zijn: gij zult een pasgeboren Kind vinden, in doeken gewonden en liggende in de kribbe,” - toen kon de hemel niet meer in de hemel blijven, maar kwam op aarde neer. In een oogwenk was er, gelijk wij uit het Evangelie vernemen, met de engel, die het eeuwig Evangelie aan de mensen verkondigd had, **de menigte van het hemelse heirleger**. Het hele heirleger Gods, die duizendmaal duizenden, die voor Zijn troon staan, ontwikkelde zich daar en breidde zich uit van boven, van de troon af tot op het groene gras, waarop de schapen weidden, wijd en zijd in al Zijn macht en heerlijkheid.

En zij loofden God en zeiden: **Ere zij God in de hoogste hemelen, en op aarde vrede: in mensen een welbehagen**. Nu vraag ik u, wie de zaligheid van uw ziel ter harte gaat, wilt u nog langer twifelen aan Gods hart, dat Hij jegens u heeft? Wilt u nog langer zwanger gaan met werken en de gedachten van de duivel in u koesteren, dat ge u eerst moet vroom maken en de zonde moet doen ophouden, voordat u op Gods genade moogt hopen? Wilt ge u niet neerwerpen voor uw God en Zaligmaker, zoals u bent? Wilt u niet de gerechtigheid en genade van de Heere in de armen vallen met al uw zonde en schande, met al uw gruwelen, waarover u zulke hete tranen stort? Wilt ge u niet overgeven, zo arm, zo ellendig, als u bent, en zeggen: “Hier ben ik, o mijn God en Heiland, ontferm U mijner?”

U ziet het immers hier in het Evangelie: Waartoe kwam uw Heiland in het vlees? Is dit niet het Woord, dat hier geschied is: *Jezus Christus is in de wereld gekomen, om zondaren te zaligen*? Heeft zich de hele hemel geopend, toen Jezus Christus in de wereld kwam, zijnde een Helper en Verlosser dergenen, die zonde hebben, zo verstaat dan toch, hoe het er in de hemel voor u uitziet. En dat nog heden alle engelen in de hemelen zich ook verblijden, als u heengaat en zegt: “U mijn Heere, bent mijn Verlosser, mijn God en mijn Heiland; ik laat U niet los, voordat U mij zegent.”

O, gij allen, die door het uiterlijke en zichtbare, door hetgeen u voor ogen hebt, nacht en dag gekweld wordt, laat u daardoor de moed niet ontnemen, dat ook u niets dan arme doeken en een kribbe voor u hebt, maar hebt geduld en volhardt in het geloof. Leert uit dit Evangelie, dat, hoe ook het kruis van dit tegenwoordig leven u een treurig aanzien geeft, nochtans uw heerlijkheid daarboven is. Nog een weinig tijd, en wij zullen met Christus onze Heere geopenbaard worden in heerlijkheid, nadat wij hier in elk opzicht Zijn dood zijn gelijkvormig gemaakt.

Maar o, u allen, die tot dusver de wereld dient en uw eigen begeerlijkheden, en ver van uw God bent, en wel weet, dat het leven van Christus nog niet in u is, hoe lang wilt u zonder God in de wereld blijven? Neem het toch ter harte: hebben zich toen de engelen Gods zó verblijd, dat Hij, Die van zonden verlost, geboren was, ook nu nog zal het voor hen blijdschap zijn, als ge u van heler hart keert tot de volzalige God, Die niet wil, dat iemand verloren ga.

O mijn Geliefden! Wat is toch de wereld en al wat in de wereld is, dat velen van u zich gedurig gedragen, alsof het niet waar was, dat ons een Zaligmaker geboren is, alsof het niet waar was, dat de hele hemel daarover één lofzang is geweest! Het is toch gewisselijk waar: *ons is een Verlosser geboren!* Laat ons ook in het liefelijk gejubel van de engelen instemmen, - om onzentwil toch verblijdden zij zich. Ja, het schijnt

hun voornaamste bezigheid te zijn, die lof Gods voor de troon onophoudelijk uit te galmen. Niet dat zij iets geworden zijn, dat zij engelen zijn, maar dat de alleen heilige en volzalige God Zich over de verlorenen met innerlijke barmhartigheid heeft ontfermd. Hoe verschrikkelijk is toch het ongeloof, dat deze hemelse akkoorden verstoort, en niets, zo in het geheel niets daarvan wil weten.

Nee, wij mogen niet vanwege onze zonden, het geloof prijsgeven, dat alleen het hart reinigt. Dwazen zijn wij, zo het loflied van de engelen ons niet tot voortdurende lof Gods ontvlamt. O, dat wij het toch bedenken, wat het zeggen wil, dat het eeuwige Woord van de eeuwige Vader, woning onder ons heeft willen maken en Zich hier heeft willen laten vinden in ons vlees en bloed, in onze arme en ellendige toestand, in onze vloek en onze verdoemenis. En dat Hij zonde heeft willen zijn voor ons, opdat wij tot God zouden gebracht worden en Zijn zaligheid zouden aanschouwen, eeuwig en altijd.

Want dit was het, wat de engelen met zo'n loflied vervulde, zodat zij het uitgalmden: ***“Ere zij God in de hoogste hemelen, en op aarde vrede.”*** Want dat was Gode in de hoogte een eer en dat zou op aarde vrede brengen, ***dat God in mensen een welbehagen gehad heeft.*** Dus de engelen geven Gode de eer, dat Hij in mensen een welbehagen heeft. En zij hebben er blijdschap in, dat op aarde vrede is. Wat zien dan engelen in mensen?

Ja, wat zouden zij in hen zien; zo niet vijanden Gods en vrienden van de duivel, zo niet alles, wat vloek en verdoemenswaardig is, wat verloren, wat dood is, wat eigenlijk Gode een gruwel moet zijn, - wat anders dan iets, waarmee de heilige God Zich in eeuwigheid niet kan ophouden? En dat juist God in zulke mensen een welbehagen heeft! Dat Hij vrijwillig uit eeuwige liefde verkiezen wil, wat beneden het redeloze vee en onder al duivelen gezonken is, wat Hem met zijn zonden in het aangezicht geslagen, Gods eer aangetast, Gods heerlijke schepping verstoord heeft, en de duivel in plaats van zijn Schepper gelovende, voortdurend met de duivelen in een verbond is, om God van de troon te stoten, Hem de rug toe te keren, en zich moedwillig van God, zijn hoogste Goed, af te gaan en vol zelfaanmatiging in het verderf te helpen; dát is het, waarover zij God verheerlijken. Zij, deze krachtige helden, die Zijn bevel doen.

Zegt het mij toch: als de engelen God daarover verheerlijken, omdat er nu een Middelaar Gods en van de mensen gekomen is, de mens Christus Jezus, omdat God Zijn eer terug ontvangen zal, omdat de eeuwige gerechtigheid zal worden aangebracht, omdat mensen uit de banden van de zonde, uit de strikken van de dood, uit de klauwen van de Satan zullen uitgeleid worden, - als zij God verheerlijken over Zijn vrij en eeuwig welbehagen, en zich zó verblijden, dat God weer tot God gemaakt wordt, en dat Zij voor eeuwig mensen in hun heilig gezelschap zullen krijgen, - *wat zegt dan Gods hart tot u?* Moeten wij voor Hem vliesen, omdat wij mensen zijn?

O, dat wij Zijn grote, geweldige liefde, dat wij de macht van de genade in Jezus Christus verheerlijken, gelijk de engelen het gedaan hebben! O, dat wij toch “mensen” wilden zijn! Laat ons zó belijden, dat wij *mensen* zijn, mijn Geliefden! En dat wij er niet langer naar streven, om halve engelen te willen zijn. Willen wij weten, dat wij mensen zijn en niets meer, o hoe spoedig zijn wij geholpen! Daar wij uit het loflied van de engelen, uit het Evangelie vernemen: *God heeft in mensen een welbehagen!* Wat doet het, of wij zonde hebben, of wij geheel verdorven zijn, of het waar is, dat uit ons hart allerlei echtbreuk, allerlei dieverij, doodslag, lastering en onverstand voortkomt? Al ons de zonden van harte leed zijn, als ze ons tot een zware last zijn, als wij met diepe verbrijzeling onze hele machteloosheid ten goede gevoelen, onze verschrikkelijke geneigdheid tot al kwaad; - erkennen wij het met een roepen tot God

om verlossing, dat wij in ons hart Hem vijandig en van de zonde vrienden zijn; erkennen wij het, dat wij met gedachten, woorden en werken zijn heilige geboden, ach menigmaal zo moedwillig, overtreden, - dán moeten wij het nu weten: *de Heere God staat het niet in de weg, dat wij mensen zijn*. Want Hij verlangt van onze zijde geen deugd, geen werk. Het is alles Zijn enig, eeuwig, vrij welbehagen, dat Hij Zich over mensen heeft ontfermd.

Waar ligt het bewijs? In de doeken, in de kribbe, in Bethlehem! Daar hebben wij de Mens Christus Jezus, daar hebben wij de in vlees Gekomene. Daar ligt het bewijs en de rechtsgrond van het welbehagen, dat Hij gekomen is, gevonden als een mens, in de gestalte van een dienstknecht, een jong kind, om tot wasdom te komen, om toe te nemen in wijsheid en in genade bij God en de mensen. Om toegerust te worden met de Heilige Geest, om in onze algehele ellende, beladen met onze zonde, met onze vloek en onze verdoemenis, in onze armoede en zwakheid, Zich onder de wet te begeven, dezelve naar de Geest te vervullen, de toorn en de straf van onze zonden in Zijn lichaam te dragen. En ons in alle dingen gelijk, in al onze ellende, zonder zonden, weer te herstellen, wat wij verdorven hebben. En als het tweede Hoofd van de mensheid ons weer te herstellen, Gode en de Vader tot lof en prijs. Dat is het bewijs en de rechtsgrond daarvan, dat God in mensen een welbehagen heeft. Wie is nu een mens? Wie wil het zijn, een algeheel verdorven mens?

Die roeme met de engelen het eeuwige, vrije welbehagen Gods. Die valle neer en aanbidde zijn God, en geve zijn ziel over aan zijn getrouwe Schepper. Die zie op zulke vrije genade en houde er zich aan. Die zie op zo'n liefde van de Vader tot ons in Christus Jezus, en de lof Gods. Het geloof in Christus zal zijn sterkte zijn, zijn tegenweer en vaste burcht, waaruit geen duivel hem zal kunnen uitstoten. En van een top van zijn burcht zal de vredevaandel wapperen: *God is mijn Heil en mijn Deel, daarom zal ik niet vrezen*.

O, zo lang er opgeblazenheid is, en wij geen mensen maar halve engelen willen zijn, en niet willen geloven, alleen geloven, maar het in de deugd, in het werk, in de vroomheid zoeken, zo lang kan er bij ons het: *"Ere zij God in de hoogste hemelen!"* niet zijn. Daar is geen vrede bij God, geen vrede met de mensen, geen vrede in het hart maar enkel duivelarij en een gestadig zondigen. Daar wij het echter ervaren, dat wij mensen zijn, laat ons dit erkennen, en ons, juist als mensen, aan God overgeven, ons voor Hem neerwerpen op Zijn genade. En hoe meer wij het nu gevoelen, dat wij mensen zijn, - want dit leren wij bij de kribbe van onze Heiland nog wel zo goed als bij de wet, - des te meer zullen wij drijven, leven en sterven op zodanig een welbehagen Gods. Dit doet Hem in de hoogte deze eer toekomen, dat Hij het alleen is. Hij alléén wijs, rechtvaardig, heilig, goed, barmhartig, getrouw en waarachtig, genadig en lankmoedig, rijk aan ontferming en geweldig van macht, om in weerwil van duivel, dood, zonde en vijandschap te handhaven en uit te voeren de Raad Zijns vredes, die de volzalige God ontworpen heeft bij Zichzelf, toen Hij ons reddeloos verloren zag.

Mijn Geliefden! De engelen waren in Bethlehems velden en prezen God voor het Kind, dat in de kribbe lag, alsof zij door Hem verlost waren geworden, en toch kenden zij geen verlorenheid zoals wij die kennen. Zullen wij dan onderdoen in het prijzen van God, dat Hij in ons mensen een welbehagen heeft gehad? Ach, ik weet het wel: kruis, zonde en nood drukken zo diep ter neer!

Ach, zo veel uiterlijke, huiselijke en andere bezwaren. Zoveel, wat er in het hart woelt en aan het hart knaagt, bezwaart ons zo dikwijls, dat er uit ons wel duizend zuchten voortkomen, tegen dat wij éénmaal God prijzen, dat Hij een welbehagen in ons heeft! Ach, ik weet het, wij kunnen menigwerf niet geloven, dat het waar is, dat het

daarboven voor Gods heiligen er geheel anders uitziet, dan zij het hier bevinden. Maar wat doet het ter zake? Nochtans is het waar! Nochtans was hier onze Heere een pasgeboren Kind, in doeken en in een kribbe; in onze armoede lag Hij hier neer. Nochtans is het waar, dat de engelen God geprezen en Hem de eer 'gegeven hebben voor Zijn welbehagen in mensen! Nochtans is het waar, dat Gods heilig Kind Jezus thans de kroon draagt en de heerschappij voert over alles! En waarachtig is het, dat Hij leeft en onze Voorspraak is. Komen wij als mensen tot Hem, en bij de ervaring van de grote barmhartigheid, waarmee wij door Hem zijn bezocht, alsook bij die van onze diepe verdorvenheid, dan zullen wij het wel ondervinden. Hij geeft en bewaart ons op aarde, in dit jammerdal, *allerlei vrede*. Hij, die de werken van de Satan verstoord heeft, verbreekt ook de macht van de zonde, verijdt de list van de duivel, en maakt teniet de raadslog van de wereld, en het woeden en razen tegen de Zijnen.

Daarom, nu wij het woord van de engelen, het Evangelie van de menswording van Christus, de lof Gods, zoveel maal gehoord hebben, laat ons toch voor zeker houden, dat deze geschiedenis gebeurd is. Laat ons dat, wat de engel verkondigd heeft, voor het Woord van de Heere houden, zoals wij van de herders lezen, dat zij zeiden: ***'Laat ons dan heengaan, en laat ons zien het woord, dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft verkondigd.'***

Laat ons spoedig en met haast opstaan en tot Hem gaan, zodra ons iets treft, en wij zullen Hem vinden, zoals die herders Hem vonden, en ervaren, welk een macht Hij, - Die in ons wil wonen, - in onze zwakheid heeft. Laat ons moedig van Zijn Naam getuigen en het woord alom bekend maken, dat ons van het Kindeke Jezus is gezegd. Velen die het horen, zullen zich er nog over verwonderen, die het tot nu toe niet willen aannemen. Laat ons in onze harten bewaren en overleggen, wat wij nog niet zo recht kunnen uitleggen en uit elkaar zetten, evenals Maria, de begenadigde, dit deed, die ook niet recht alles zo vatten kon, wat zij toch hoorde en zag; zoals betuigd wordt: ***"Doch Maria bewaarde deze woorden al samen, overleggende die in haar hart."***

Gaan wij voort met God te verheerlijken en te prijzen, over alles wat wij uit het dierbare Evangelie gehoord en gezien hebben. Want God te verheerlijken en te prijzen over de vrijwillige gave van Zijn geliefd Kind en eniggeboren Zoon, dat is het offer, Hem welbehagelijk. Dood, duivel, zonde en wereld, ja, ook het eigen ongelovige hart alles is wel tegen een zodanige lof. Nochtans, elk arm zondaar verheerlijken Hem op het hoogst, zo veel hij kan - en de muren van alle Jericho's, het hele Babel, dat hem hier benauwt en met vrees vervult, zullen ineensinken. En is hij eindelijk vermoeid van het strijden, - dan zullen dezelfde engelen, die in Bethlehems velden loofden: *"In mensen een welbehagen!"* hem tot God in de heerlijkheid overdragen, uitroepende: *Daar brengen wij U opnieuw een mens, in wie U een welbehagen hebt gehad.* Amen.

Nazang: Psalm 149 vers 1, 2.

*Looft, looft de Heer, Die onbedwongen
Een nieuw gezang zij toegezongen,
In 't midden Zijner gunstelingen,
Die Hem ter ere zingen!
Dat Israël met blijden klank,
Zijn' milden Schepper loov' en dank'!
Dat Sions kroost, met lofgejuich,
Zich voor zijn Koning buig'!*

5. DE HERDERS NAAR BETHLEHEM

Gehouden op 1 januari 1858, “s morgens.⁵

Zingen: Psalm 118: 13 en 14.

Psalm 122: 3.

“En toen de engelen van hen ten hemel voeren, spraken de herders onder elkander: laten wij nu gaan naar Bethlehem, en zien de geschiedenis, die daar geschied is, dewelke de Heere ons verkondigd heeft.”⁶ Lucas 2: 15, 16

U wordt gegroet, mijn geliefde gemeente, door Hem, Die tussen de cherubim woont, Wiens Naam *Heilig* is, Wiens Naam *Ontfermer* is. Een groet aan u uit het vaderlijke en broederlijke hart, uit het hart van God, Die mij heeft verwaardigd, u Zijn Naam te prediken en Zijn dienaar te zijn.

“Vreest niet!” is de hemelse groet, “Vreest niet, zie, ik verkondig u grote blijdschap; want al het oude is vergaan, ziet, het is allemaal nieuw geworden.” De oude Adam, hoewel hij zich nog beweegt, zo leeft hij toch niet meer. De oude Adam is gedood in Christus, is gekruisigd aan het vervloekte hout des kruises, en de nieuwe (mens) de nieuwe is geschapen, een mens in volkomen heiligheid en gerechtigheid, in het Beeld Gods. De oude slang is gedood, en hoewel zij zich nog beweegt en wreed tekeergaat, toch is zij gedood en haar dodelijk gif, dat zij in onze aderen heeft uitgegoten, zal ons geen schade doen. Het oude paradijs is verloren! God zij geloofd en geprezen! Halleluja! Het oude paradijs is verloren, opdat wij het nieuwe paradijs in eeuwigheid niet zullen verliezen. De oude dood, die woedt en tekeergaat, is gedood in de dood van onze Heere, en het oude, verschrikkelijke graf is in het graf van onze Heiland gegaan. Sinds Hij, de Vorst des levens, gedood werd, is al het oude daarin en sinds Hij is opgestaan, maakt Hij alles nieuw. Weliswaar schijnt het oude hier te blijven, het oude van zonde, leed, zorgen, droefheid, en nood schijnt te blijven, maar hoewel dit er ook naar het zichtbare zo uitziet, het nieuwe heerst toch, al wordt het tegendeel gezien.

Alleen het nieuwe is waar, of ons zwakke hart het kan geloven, of niet. Wij zijn geen kunstig verdichte fabelen nagevolgd, omdat wij gewacht hebben en wachten op de heerlijke toekomst van onze dierbare Heere en Heiland Jezus Christus. Maar er heeft in onze nood een stem van de hemel gesproken: “Zie, Ik maak alles nieuw! Schrijf, want deze woorden zijn waarachtig en gewis.” Ja, wat de duivel naar voren brengt, is niet waarachtig, maar wat uit des Heeren mond is gegaan en gaat, dát is waarachtig! Daarom is het waarachtig, wanneer Hij spreekt: “Ik leef en u zult ook leven!” Nee, wat de duivel met zijn aanklagen zegt, is bij de kinderen Gods niet waarachtig; niet waar, waarmee de nood en dood dreigt; niet waarachtig, wat het graf zegt; maar wat God zegt, dát is waarachtig en zeker! Uit de dood gaat het in het leven over; uit de nood, uit het gestorven zijn, komt juist het koren tevoorschijn. Wat willen nood en zonde, dood en graf? Zij willen ons houden, maar kunnen het niet; want Eén heeft gesproken (Openbaring 21: 5): “Zie, Ik maak alles nieuw!”

Daarom hebben wij steeds redenen om God te loven en te danken voor al Zijn vernederingen, voor al Zijn Vaderlijke tuchtigingen, voor al het bittere, dat Hij in onze kerk schenkt, voor al onze tranen, voor al ons lijden; want wij zijn er zeker van, dat

⁵ Komt ook voor in “Aanvechting” 10 preken, uitgave De Groot Goudriaan. Nog te koop; een aanrader!

⁶ Kohlbrugge houdt zich dikwijls aan de vertaling van Luther.

Hij Vader is, dat Hij het ten laatste toch goedmaakt met Zijn kind.

In de eerste plaats hebben wij bovenal God te loven en te verheerlijken, omdat Hij ons een heel jaar door zo getrouw heeft bijgestaan, en de wonderen van Zijn trouw in ons midden heeft verheerlijkt, toen wij vaak meenden te moeten bezwijken, toen er zoveel over ons heen kwam, dat wij vaak konden denken, dat het teveel was. Maar Hij heeft Zich in ons midden niet onbetuigd gelaten, maar heeft Zich verheerlijkt tegenover nood en dood, zonde en verkeerdheid, heeft Zijn trouw wonderlijk verheerlijkt en heeft ons het woord laten vernemen: “Vrees niet, u kleine kudde, want het is des Vaders welbehagen geweest, u het Rijk te geven!” Hij heeft het heerlijk waargemaakt: “Mijn is beide, zilver en goud!” Hij heeft het heerlijk waargemaakt: “De jongen worden moede en mat en de jongelingen vallen: Maar, die op de HEERE wachten, krijgen nieuwe kracht, dat zij opvaren met vleugelen, als de arenden: dat zij lopen en niet mat, dat zij wandelen en niet moede worden.”

Met deze woorden wend ik mij tot u.

Daarna volgt een aanspraak in verband met de bevestiging van de broeders ouderlingen en diakenen

Zingen: Psalm 39 vers 5.

Gebed.

Mijn geliefde broeders en zusters!

Toen de engelen van de herders ten hemel voeren, spraken zij onder elkaar: “Laten wij nu gaan naar Bethlehem, en zien de geschiedenis, die daar geschied is, dewelke de Heere ons heeft verkondigd.”

Boven alles wens ik u dan deze Geest der liefde en der genade toe, deze Geest van eensgezindheid, om steeds onder elkaar te zeggen: “Laten wij nu heengaan en zien de geschiedenis, welke de Heere ons bekendgemaakt heeft.” Dit “ere zij God in de hoogte, en vrede op aarde, en de mensen een welbehagen!” is onder ons niet altijd zo levendig; nee, daarvan horen wij wel eens wat, zeker op 25 en 26 december.

Want, als de kribbe in ons hart gelegd is, als het Kindeke uit het hooi en stro in ons hart gedragen is, als de bedde opkomt: lieve Heere, daar is mijn hart, neem daarin plaats; als wij het dan zo voor onszelf beleefd en ervaren hebben, dat wij mensen zijn, en dan het vrije welgevallen, de vrije genade van God beleefd hebben, - dan gaat het niet meteen naar de hemel toe. De herders hebben in het veld veel van het hemelse ontvangen, maar waar zijn zij heengegaan? Zij zijn toch niet met de engelen ten hemel gevaren! Nee, zij zijn in de stad en in de stal gekomen, waar het Kindeke was, hebben alles gezien wat voor het geloof was, maar niets wat voor het vlees was.

Nu dan, mijn geliefden! als wij de genade van God waarachtig ervaren hebben, dan is wel het hoogste wat wij kunnen beleven, dat wij elkaar opwekken: ‘Laten wij nu heengaan en zien de geschiedenis, welke de Heere ons bekendgemaakt heeft.’ Dit gaat wel door allerlei nood heen en hoe gaat de mens daar nu mee om? Het aardse, het vergankelijke, dat brengt het hart in beweging, eten, drinken, kleding, arbeid of geen arbeid, geld of geen geld - dat is het toch, waar de mens het meest aan denkt. Het zou niet zo moeten zijn, maar het is nu eenmaal zo. Daarom wil ik u niets anders wensen, dan dat u elkaar wederkerig opwekt, en dat God ook mij die genade geve, zodat ik dan genegen ben, u voortdurend op te wekken: ‘Laten wij nu naar Bethlehem gaan, en zien de geschiedenis, die de Heere ons heeft verkondigd!’

Mijn geliefden! Wij zien ook nood voor ons, veel tegenspoed in hetgeen wij met onze ogen kunnen zien, veel donkerheid en duisternis, en wij zijn in dit leven en allerlei

dingen bezwaard. Waarheen gaan we dan daarmee? Naar de bergen en heuvelen, waarvan wij menen dat onze hulp komen zal? Elke jonge man weet wel, dat hij werk moet hebben en wat moet verdienen, als hij brood wil hebben; iedereen weet wel, dat dit noodzakelijk is; maar wat hij eerst moet weten is dit: er is een Broodhuis, en in dit Broodhuis ligt het Brood, dat zoete; en u krijgt het gratis, daar hoeft u niet voor te werken. Het is u verkondigd: *er is een Broodhuis en daarin is het Brood*. Dat is niet mogelijk en toch mogelijk! Maar eerst moet het de nood in, eerst de verlegenheid in, de armoede in, daarin, dat een mens een zondaar wordt, eerst daarin, dat hij eens naar het Brood zal beginnen te vragen, dat hem alleen het eeuwige leven doet verkrijgen. Wanneer alles voor de voeten is afgemaaid, wanneer er geen rund meer in de stal is, wanneer alles, alles weg is; o, dat is een kostelijke tijd!

Ja, dat heb ik ondervonden, vaak ondervonden en ondervind het nog, het is niet iets, wat verzonnen is, maar waarlijk een kostelijke tijd, veel beter dan wanneer alles goed gaat. Er wordt flink gewerkt, het schiet goed op, er wordt aan alles gedacht, maar God wordt vergeten; ja, men spreekt wel van Hein, men heeft de preek ook gehoord, maar men heeft een slecht geheugen, men onthoudt het niet goed! Daarentegen: dát kind verdient een gulden, en dát kind een gulden, en enkele dubbeltjes enzovoorts, dat onthoudt men goed, maar de preek niet. Gaat het goed met het werk en wordt er veel verdiend, dan wordt er wel van God en de Heere Jezus gesproken, maar niet ondervonden. Nu is het een grote genade van God, als Hij eens komt en maakt, dat het misloopt, als Hij ons in de nood brengt. Wij praten allemaal wel veel over nood, maar echte nood, die een droefheid naar God verwekt, dat is wat anders.

De Heere God wil dat wij Hem alles in handen zullen geven, dat wij Hem vrouw en kind, werk en broodkast in handen zullen geven. Waar wilt u anders met uw nood heen? Wie heeft alles gemaakt? Wie heeft hemel en aarde geschapen? Wie heeft de nood erbij geroepen? De duivel? Vlees en bloed? Ach wat! God regeert! Omdat God de Vader regeert en Hij goed is, daarom: *ga naar de Vader!* Omdat de Heere Jezus het doet en Hij Koning is, daarom: *ga naar de Koning!* 'Ik ben te zondig; ben te verkeerd! Begrijp er niets van; ben nog niet bekeerd! Als ik eens bekeerd zal zijn!' en al zulke gedachten zijn gedachten van de duivel. Een ieder wordt genodigd, een ieder wordt opgewekt óók te komen, opdat hij het zal zien. De herders hebben, wat zij gevonden hebben, niet voor zichzelf gehouden, maar er staat: "De herders verbreidden het woord, en allen die het hoorden, verwonderden zich over de rede." Daarom, de hele wereld kome hierheen en zie, hoe genadig God is.

'Wat vind ik dan in de kribbe?'

Ten eerste niet wat u gezocht hebt. Zoekt u werk, brood, kleding, uw lust en wat het vlees aangenaam is, dát zult u niet vinden; dat kan u niet helpen! Hij is weliswaar een rijke Bruidegom, maar Hij heeft Zich verkleed, zodat Hij voor een arme bedelaar te houden is. Hij denkt: 'Ik zal eens zien wat voor liefde zij voor Mij in hun hart hebben.' Komt u nu tot Hem om brood, kleding enz., dan antwoordt Hij: "Ik kan het u niet geven, bezit het niet, ben Zelf een arm Kind en lig op stro."

Komt u echter zo, dat u zucht: 'Ach, ik arm mens, waar zal ik blijven? Waar gaat het met mij heen, als ik eens sterven zal? Heb ik genade gevonden voor mijn arme ziel? Ben ik gered uit mijn ellende? Is Hij ook mijn Heiland?' Dan kijkt het arme Kindeke zo iemand met Zijn ogen aan: - Petrus gaat naar buiten en weent bitter; Maria Magdalena wordt getroost; die Hij aanziet, zullen allen getroost worden.

De herders kwamen in de stal. Ik wens, dat u, onder het klagen en zuchten, elkaar steeds zult uitnodigen: laten wij nu gaan, en zien wat wij gehoord hebben. Wat hebben

de herders dan gehoord? eer *zij God in de hoogte, en vrede op de aarde, in de mensen een welbehagen*. “Hetgeen aan de Wet onmogelijk was, omdat zij door het vlees krachteloos gemaakt was, dat deed God en zond Zijn Zoon in de gedaante van het zondige vlees, en vervloekte; en stelde de zonde in het vlees *door de Zoon* terecht.” Romeinen 8: 3 Hetgeen onmogelijk was, namelijk, dat wij ooit tot ware vrede zouden komen, dat heeft God gedaan en gewerkt, zodat ik in Zijn ogen geworden ben, als een, die vrede gevonden heeft. Dat hebben wij gehoord, en dat God aan de mens, die onder het vee gezonken is, een welgevallen heeft, omdat Hij een welgevallen heeft aan Zijn enig Kind, de lieve kleine Jezus.

Ga tot Hem! Dring tot Hem door! Laten wij toch heengaan en zien; laten wij toch tot Hem doorbreken; al moet er dan uit, wat er uit moet! Houdt u zich nog vast aan uw beurs, uw stoel, uw kast, aan alles, wat het vlees hebben moet, en blijft u daarin staan, dan heeft u tenslotte toch niets dan murmureren en een zich verzetten tegen God. Verkeerdheid komt op en de duivel legt zich ertussen. Laten wij daar doorheen breken, wij moeten naar binnen, waar Jezus is, waar Hij Zich bevindt! Dat wij dat nu eens goed mochten inzien: hetgeen de Wet, hetgeen u onmogelijk was, de zonde in het vlees terecht te stellen, dat deed God *en zond Zijn Zoon*. God heeft het gedaan, Hij heeft het onmogelijke tot stand gebracht. Daarom mogen wij zeggen: “Hoe liefelijk zijn de voeten dergenen, die de vrede verkondigen!” God heeft het gedaan, dat is geopenbaard, wat ik nooit had kunnen geloven. Aan u, mensenkind, heeft God een welgevallen!

‘God, hoe is het mogelijk? Met voorbijgaan van velen, zo velen, ook uit mijn familie, van mijn verwanten, heeft U mij in de genade gebracht en brengt mij nog steeds in de genade! Hoe is het mogelijk?’ Het is geschied! En opdat het steeds weer zal geschieden, daartoe is nodig, dat u bent doorgebroken tot het Kind Jezus. Verlaat het zichtbare en ga de stal in!

‘Maar ik zie niets!’

Maar u ziet toch iets?

‘Wat dan?’

Een Maria, een Jozef, een Kindeke, dát zien we! Een Maria - ja, deze maagd is de moeder des Heeren, maar ik niet! Zij is een gezegende, zoals niemand ooit gezegend en geëerd is geweest! Maar wat heeft zij ook niet moeten uitstaan! Kent u een smart, die gelijk is aan de smart van deze maagd, de nood, het lijden van deze moeder, van deze miskende, als wordt zij ook geëerd tot op de huidige dag, en men zelfs een god van haar maakt en haar standbeelden neerzet? echter wordt zij niet gekend, dan door maagden, dan door vrouwen, die in gebed met God worstelen en met God geworsteld hebben. De moeder des Heeren heeft Hém onder haar hart gedragen, Die de hemel der hemelen niet omvatten kan, en men maakt haar verdacht als een hoer.

Dat hoort haar bruidegom Jozef zelf. En daar zit de vrouw nu; wat ziet zij? Wat heeft zij, de moeder Gods? Zij wordt verrast door de herders, de arme mensen, de arme zondaars, en zij vertellen, wat zij gezien hebben en die voor moeder en pleegvader van de wonderen van God getuigen. En nu wordt het Kindeke zo groot, zo groot, dat Het hun arme hart geheel vervult en hen hemel en aarde laat vergeten, en zij aanbidden: “*Gij, Lammetje, hebt mijn zonden gedragen, al mijn zonden hebt u gedragen! Ach, mag ik het Kindeke een kus geven!*” ‘En ik ook! En ik ook! Het is mijn Heiland en mijn Redder; ik moest eeuwig branden, maar Hij draagt Mijn vlees en bloed in Zich, mijn armoede, zonden en nood!’

Mijn geliefden! Het kan bij u toch niet erger zijn, bij geen huismoeder kan het er ooit erger uitgezien hebben, dan het er hier in de stal heeft uitgezien; maar juist hier is de

Heere geboren. Dat is nu mijn hartenwens voor u allen, voor de doden, dat zij zullen voelen: wij zijn dood; voor de levenden in de gemeente, dat, hoewel gekweld door duizend doden, zij toch zullen zeggen: *wij zullen ons opmaken en de geschiedenis zien!* Wat zien wij?

Als wij in de hoek liggen en door allerlei nood omringd zijn, des nachts bij kaarslicht klagen, en er wordt geschreeuwd, gezucht, dan zien wij een Kind, en Het vervult hemel en aarde. Een Kind - wat voor een Kind? Een Kind, Dat spreekt: 'o, op uw stoel zat Ik ook; heb ook beleefd, wat u beleeft; had ook geen geld, Mijn ouders hadden gebrek aan alles.'

En zo ligt het Kindeke daar voor u, opdat u zult zien en bekennen zult, dat de Heere in geen andere toestand is geweest dan u! Had Hij in plaats van de kribbe een wieg van goud en edelstenen gehad, dan zou u kunnen zeggen: 'Ja, u kunt gemakkelijk troosten!'

Maar nee, als een arme Broeder ligt Hij daar, geheel arm, ja, in een slechtere toestand dan u! 'In hoeveel doeken bent u gewikkeld? Waar lag u in? Kijk eens naar Mij! Lag u ook op hooi en stro in een stal, waar geen mens was, maar alleen ossen en ezels zijn? Zie eens, zo'n Broeder ben Ik!'

'Wat doe ik daarmee? Ik ben zo ellendig, zo straatarm voor het gericht, alles, alles is van mij genomen, ik sta daar naakt!'

Ga naar binnen, de stal in! De Heere is een Heiland voor de armen, voor de treurigen, voor de verlegenen. Ga naar Hem en omvat Hem! Hij draagt zorg voor ons in onze bekommernis, is bedroefd in onze bedroefdheid. Hij wil het gevoelen en onze ellende, onze zonden, ons diepe verderf meevoelen; wil in onze smart meegaan. Daarom ligt Hij daar in de kribbe, in nood, gebrek en ellende, in ons arme vlees en bloed. Ga tot Hem! naar Hem toe!

En wat ondervinden wij dan?

Allereerst. Hij neemt de zonden weg, alle zonden weg! Hij geeft vrede met God, God Zelf! Er wordt genade en vrede gevonden. En dan? En dan? Ja, Zijn verlost en zijn waarlijk meer dan mussen, maar de mussen geeft Hij hun spijs op hun tijd. Ga tot Hem! Naar Hem toe!

En wat vinden wij daar? Hij legt Zijn Naam op Zijn volk!

En in de Naam van mijn God leg ik, mijn gemeente, Zijn Naam op u. Al gaat het in dit leven door smaad en schande, door gebrek en nood heen, echter: *Jezus leeft! Jezus blijft! Hij draagt de kroon en wij met Hem!*

Amen.

Slotzang Psalm 122:3

7. LEERREDE OVER IMMANUËL

Gehouden de 26 December 1852.

Voorzang: Psalm 3 vers 2, 3.

*Maar, trouwe God, Gij zijt
Het schild, dat mij bevrijdt,
Mijn eer, mijn vast betrouwen.
Op U vest ik het oog;
Gij heft mijn oog omhoog,
En doet m' Uw gunst aanschouwen.
'k Riep God niet vruchtloos aan.
Hij wil mij niet versmaan,
In al mijn tegenbeden;
Hij zag van Sion neér,
De woonplaats van Zijn eer,
En hoorde mijnen gebeden.*

*Ik lag en sliep gerust,
Van 's Heeren trouw bewust,
Tot ik verfrist ontwaakte.
Want God was aan mijn zij'.
Hij ondersteunde mij
In 't leed, dat mij genaakte.
Ik zal, vol heldenmoed,
Daar mij Zijn hand behoedt,
Tienduizenden niet vrezen,
Schoon ik van alle kant,
Geweldig aangerand
En fel geprangd moog' wezen.*

Het is toch wonderbaar, mijn Geliefden, hoe God en mensen samenkomen. Er is toch eigenlijk een kloof, die dat volstrekt onmogelijk maakt. Die kloof is ontstaan door de zonde. Sinds de zonde in de wereld gekomen is door de moedwillige ongehoorzaamheid van één mens, heeft zich de duivel tussen God en mensen geworpen. Wat God betreft, zo gedooft het Zijn heiligheid, Zijn onverbreekbare Wet niet. Wat de mens betreft, zo gedooft het zijn liefde tot de zonde niet. De haat Gods tegen de zonde, de gezworen vijandschap van de mensen tegen God en zijn haat tegen de gerechtigheid Gods gedogen niet, dat deze beiden samen komen. Van Gods kant wordt er betaling gevorderd voor de misdaad en overtreding, van 's mensen kant is er een onmetelijke schuld, die de mens niet wil erkennen; of die hij, als hij er ook iets van erkent, wil betalen met iets, dat voor God geen waarde heeft. Bij God is er toorn en vloek, bij de mens de dood naar het rechtvaardig oordeel Gods. Hoe komen nu die beiden samen, die anders voor eeuwig moeten gescheiden blijven, en hoe blijven zij in eeuwige vrede samen, nadat zij voor de eeuwigheid zijn samen gekomen?

Deze verborgenheid ligt in een Naam, die ik voor uw oren en harten blijmoedig

verkondig; die Naam is: IMMANUEL.

Bij Jesaja, staat geschreven in het 14e vers van het 7de Hoofdstuk van zijn profetieën (volgens de Hebreeuwse grondtekst):

“Ziet, de maagd is zwanger en heeft een Zoon gebaard; Diens Naam hebt gij (o maagd) geheten Immanuël.”

Volgens het Grieks zijn er bij de Evangelist Matthéüs onderscheiden lezingen. Sommige oude handschriften hebben: “gij zult Zijn Naam heten;” andere: “zij zullen Zijn Naam heten: Manuel.” (Matth. 1 vers 21b.)

Dit versta ik zó, dat zij allen Hem zo zullen heten, die zich in een toestand bevinden, aan die gelijkvormig, waarin de maagd verkeerde, eer de engel haar dus aansprak: “Vrees niet. Want gij hebt genade bij God gevonden.” Zodanige groet dringt alleen in zo’n ziel, die zich zonder genade, heel van genade ontbloot gevoelt en vreest, en alleen door genade kan gelukkig gemaakt worden.

Hoewel er nu velen zijn, die met hun lippen “Immanuël” zeggen, kan toch niemand met het hart de Heere Jezus zijn Immanuël heten en Hem als zodanig begroeten, liefhebben en loven, tenzij het hem van Boven gegeven is, dat wil zeggen, tenzij hij door de Heilige Geest van de Vader geleerd is.

Wie het echter van de Vader leert en hoort, die noemt Hem met deze Naam alzo, en ziet daarin zijn hele zaligheid, en heeft, daarin een rust en een vrede, die hij voor de schatten ener hele wereld niet prijs geeft. Want daarin is al zijn troost en zieleheil. Diegenen leren en horen deze Naam van de Vader, die, terwijl zij zich geheel zonder genade en ontbloot van genade gevoelen, ook geheel buiten staat zijn, om weer tot God te komen. Die echter graag tot God zouden willen komen, maar niet weten, hoe daartoe te geraken. Zij zitten in ware zielennoed en zullen alleen dán gelukkig zijn, wanneer zij de zekerheid krijgen, dat zij weer tot God gebracht zijn. Zij leren en horen het echter van de Vader door de prediking, en die grijpt hen, wanneer het de tijd der minne is en de tijd der vervulling. De tijd van de minne en de vervulde tijd is dán, als zij zich achter de bomen verscholen houden, wanneer de zonden overvloedig veel zijn geworden, wanneer zij denken: ‘Het baat mij alles niets meer; houd maar op, het is toch niets voor jouw.

En wanneer zij het eenmaal geleerd en gehoord hebben, dan houdt de Heere hen in de leer en in de tucht met alle geduld, en Hij laat hen tot aan hun levenseinde deze Naam en het hart duidelijk uitspreken. Dat is, Hij leert hen in het geloof in deze Naam hun vereniging met God als met de ogen zien en als met de handen tasten. Deze is zo de Goddelijke troost beide in leven en in sterven, die in deze Naam ligt uitgesproken.

Toen de tijd vervuld was, heeft God Zijn Zoon gezonden, geboren uit een vrouw. Dit is een daad Gods, die de duivel niet kan ongedaan maken. God heeft aan deze Zijn Zoon, Die in van de Vader schoot was, die de Vader bezat in het beginsel Zijns wegs, die een Voedsterling was bij Hem, deze Naam Immanuël gegeven. Dit is een daad Gods, die de duivel niet kan opheffen. God leert door Zijn Heilige Geest de Zijnen, Zijn Zoon met die Naam te noemen. Dit is een daad Gods, die in haar macht bij de gelovigen geen duivel zal kunnen verzwakken.

“Immanuel” zegt in onze taal: *“God met ons.”* Immanuël zegt ons dus, dat wij op de Middelaar zien mogen. Niemand heeft ooit God gezien, de eniggeboren Zoon heeft het ons geopenbaard. Wat zien wij daar? *God met ons!* Het geloof durft het nauwelijks te geloven; nochtans is het waar. De heilige en rechtvaardige God is met de zondaar

één geworden. Hij is met Zijn volk, hoe goddeloos, hoe zondig, hoe onrein ook in zichzelf, tevreden. Hij zelf is de Eerste geweest. Dát was zijn geweldige liefde. Hij heeft het middel gevonden, om de hele vijandschap weg te nemen. Er is geen kloof meer tussen God en de uitverkoren zondaar. Het is alles van Gods kant gekomen. Hij heeft Zichzelf verheerlijkt. Hij heeft hierin al Zijn deugden ten toon gespreid. Dat was Zijn welbehagen, Zijn vrij welbehagen in mensen. Hij gaf uit een vrij voornemen Zijn vrede, Hij doodde de vijandschap, Hij nam ze geheel weg, de zonden wierp Hij allemaal achter Zijn rug, de hele schuld wierp Hij in de diepte van de zee. De toorn en de vloek hief Hij op. Hij verwierp de aanklachten van de duivel. Hij vernietigde hem en de dood, toen Hij Zich tot ons begaf.

En met Zijn liefde, Zijn geweldige liefde, werd Hij ons te sterk. Dat zegt ons de Naam: “Immanuël.” Welgelukzalig dát volk, dat juichen kan! Wat zou ons ook nog in de weg staan, dat wij niet blijmoedig en vrolijk zou spelen en zingen: *Immanuël!*

Immanuël, - wat zegt ons zo die Naam? Dit: *wat ons van God gescheiden hield, dat heeft God Zelf uit het midden weggedaan.* Wat ons uit de hemel hield, dat heeft Hij weggenomen. Wat ons in de dood hield, dat heeft Hij vernietigd. Wat ons in de hel hield, heeft Hij verhouwen. Wat ons aan de zonde ketende, heeft Hij verbroken. Het handschrift, dat tegen ons was, heeft Hij in het vuur geworpen. De prikkel van de dood zal ons niet meer verwonden, de overwinning van de hel niets meer tegen ons vermogen. Met het oog op Immanuël juicht Gods volk van de overwinning. In de tenten van de rechtvaardige is een stem van gejuich en des heils: “Ik zal niet sterven maar leven. En ik zal de werken van de Heere vertellen;” van Hem Die mij verlost heeft.

Immanuël, - *die Naam is dus het levenswater voor de dorstigen*, is de vrije en geopende fontein, die de inwoners van Jeruzalem hebben tegen de zonde en tegen de onreinheid. Het is de heilfontein, waaruit met vreugde water wordt geschept door alle dochters van Juda, zodat het heet: “Deze is onze God, Hij zal ons verlossen!” Zodat de namen van de afgoden uit het land uitgeroeid worden, dat men hen niet meer gedenkt. Uitgesproken is het in deze Naam, wat God lang tevoren beloofd heeft: “Ik zal het verhoren; Ik zal zeggen: Het is Mijn volk. En het zal zeggen: De Heere is mijn God.” (Zach. 13.) Dat is een Naam, dat al het verlost volk daarvan predike: “Looft de Heere, want Hij heeft Zich heerlijk bewezen.”

Het is een Naam, dat daarvan juiche en roeme de inwoneres te Sion. Het is een heilige Naam, en een heiligende Naam; groot, wonderbaar groot. Het is een uitgestorte zalfolie, waarvan de doden zullen leven en ontwaken en juichen, zij, die in het stof wonen. (Jesaja 26.)

Van deze Naam Immanuël gaat kracht uit, om allen te genezen, die door veel duivelen zijn bezeten en gekweld. Dit is de arts en de geneeswijze voor allen, die doodziek zijn en door de beet van de helse slang zijn vergiftigd. Waar deze Naam wordt genoemd, daar wordt vervuld, wat geschreven staat: “Geen inwoner zal zeggen: Ik ben ziek. Want het volk, dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben.” (Jesaja 33 vers 24.)

Of ligt dat niet in deze Naam? Hoe kan het “Immanuël” heten, hoe kan God met ons zijn, zó met ons zijn, dat wij midden in het gevoel van ons ellende mogen zingen: “Die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen, en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd, en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt?” Zo God voor ons is, wanneer wij vergeving van zonden hebben, wie zal tegen ons zijn? Want bij ons was niets dan zonden; is nu God met ons, dan

heeft Hij de zonden weggenomen en vergeven. Nu moge Satan, de aanklager van de broederen, ter rechterhand van de rechterstoel staan, om ons aan te klagen nacht en dag, en hij moge recht hebben, nochtans hij is verworpen. Want hier is Immanuël! Dat moet de hel vernemen en terugdeinzen voor zo'n Naam!

Immanuël, - *God met ons*. Is er nog nood, hebt u nog te vrezen bij deze Naam, o al gij treurigen te Sion, u volk, in wiens hart en de gebaande wegen zijn? Waar u klaagt, dat daarbinnen in het hart alles overhoop ligt, dat in het hart alles verstoord, woest, ijdel en leeg is, dat niets dan zonde en dood in het hart zitten, niets dan duisternis op de afgrond ligt. U, die in duisternis en schaduw van de dood gezeten bent, ziet omhoog, Hij is het licht des levens! Al zegt uw hart louter "nee," laat u Zijn Woord, de daad, dat God met ons is, dat Hij met hen is, die zonder genade zijn en ontbloot van genade, - of Hij Zich al verborgen houdt, - zekerder zijn dan alle twijfel, die u kwelt, omdat u zo zondig bent.

Immanuël, wat zegt het? *Van eeuwigheid heb Ik u liefgehad*. Hier is oorzaak, u te verblijden. Is Hij u niet genoeg? Waar Hij met u tevreden is, wilt u het niet zijn met Hem? Op Hem gezien!

Immanuël, - hoe kan Hij dat zijn? *O, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, Hij heeft onze smarten gedragen*. O, Hij neemt onze zonden weg. O, Hij neemt de last van ons af en neemt die op Zich. Op Zich neemt Hij onze gehele, onmetelijke schuld. O, Hij verbreekt het juk van de schouder en de stok van de drijvers! Hoe bent u zo mager, u kinderen van Immanuël? Moedig de sprong gewaagd in de zee van de vrije genade! Er is geen gevaar; men valt, men zinkt in de armen van eeuwige ontferming en grote barmhartigheid. Hij is met u!

Immanuël, - hoe kan Hij dat zijn? *O, Hij is geworden, wat wij zijn*, opdat wij in Hem zouden worden, wat Hij is. Zo is Hij met ons. Hij is ons vlees en bloed volkomen deelachtig. Zo wil Hij barmhartig zijn. Zo in onze plaats gehoorzaamheid leren, dat wij Hem gehoorzaam zou zijn, terwijl Hij tot ons zegt: *Houd u aan Mij, blijf in Mij!* Hij wil ons melaatsen wel aanroeren en reinigen. Hij wil Zich door ons wel laten aanraken, opdat onze bloedgang opgehouden wordt. Hij, wil de hinkenden behoeden. Dat wij lam zijn, dat wij blind zijn, dat wij tot al goed geheel onbekwaam zijn, dat wij zo ziek zijn; zo verkeerd, zo weerspanning, zo murmurerende, zo vol waanwijsheid, zo dood in alles en voor alles, zo verdraaid, ... dat wil Hij alles op Zich nemen. Zo wil Hij ons dragen en wil voor alles instaan. Is Hij Immanuël, dan is Hij een blijvende Plaatsvervanger, een getrouwe en algenoegzame Borg.

Immanuël, - *God geopenbaard in het vlees*. God en mens in één Persoon. De gerechtigheid Gods vordert, dat de menselijke natuur, die gezondigd heeft, voor de zonde betale. Wij, die zondaren waren, konden niet voor onszelf betalen, veel minder voor andere; hier echter is Immanuël. Hij heeft aangenomen een ware menselijke natuur, om in onze natuur alles, alles te betalen, de hele onmetelijke schuld, tot op de laatste penning.

Hier is Immanuël. *Omdat Hij Gode, omdat Hij zo de Vader gelijk is*, draagt Hij, krachtens deze Godheid, de last van de toorn van God aan Zijn mensheid, verwerft voor ons en brengt ons de gerechtigheid weder, die voor God geldt, en het eeuwige leven. De mens was Gods schuldenaar; zo is Hij 'Immanu', de "Met ons", en draagt de schuld, verzoent ze en delgt ze uit. De mens als bloot schepsel moest onder de last van

Gods eeuwige toorn tegen de zonde vergaan. Zo is Hij 'El', de "Sterke God." Hij werpt Zich in de vloed van de toorn en al sterft Hij daarbij, Hij dringt door de toorn heen aan het hart van de Vader. Immanuël heeft de eeuwige straf voor ons gedragen, de gerechtigheid, die door de wet gevorderd werd, voor ons verworven, de genade van het leven heeft Hij over ons laten komen, Hij bracht ons in Zijn dood weer tot God. Daarom heet Hij in de Gemeente: Immanuël.

Immanuël, - *dat is de hemelladder van Jakob*. Zij staat op de aarde en raakt met haar top aan de hemel, verenigt aarde en hemel, en de engelen Gods gaan aan Immanuël opwaarts en nederwaarts. De Heere staat daar boven op en zegt tot Zijn Jakob: "Ik ben de God van Abraham, uw Vader. Ik geef u Mijn Christus. En zie, Ik ben met u. En zal u behoeden. Ik zal u niet laten, totdat Ik alles zal gedaan hebben, wat Ik u gezegd heb.

Immanuël, - *deze is de Borg en Middelaar van het verbond*, dat God opgericht heeft met Zijn volk, dat "niet Zijn volk" en "niet in ontferming" was, maar nu in Immanuël is nabij geworden door het bloed van dit verbond. (Vergelijk Hoséa 2 vers 23 en Efeze 2 vers 13.) En in Immanuël is de hemel neergekomen op de aarde, en hier staat Zijn genadetroon opgericht, zonder voorhangsel, er is vrije toegang.

Immanuël! - *In deze Naam is de vereniging onoplosbaar en eeuwig vast*. Wat in Immanuël verenigd is, zullen alle duivelen niet scheiden. In Immanuël ligt de hele liefde Gods uitgedrukt. In Hem heeft deze liefde ons, die Zijn Naam liefhebben, voor eeuwig Zich uitverkoren, heeft ons omstrikt, houdt ons vast, is achter ons heen, blijft bij ons met eeuwige trouw, voorziet ons van alle nooddrift. En geen aardse liefde, geen liefde van bruidegom en van bruid, geen liefde van echtelingen komt aan deze liefde gelijk. Deze liefde wankelt niet. Zij wekt haar doden op, zij doodt de dood en werpt het graf in het graf, dat de hel voor eeuwig moet ter hel zinken, en wat verdorven is, - stierf het in Immanuël? ... wordt onverderfelijk en gesierd met onsterfelijkheid.

Immanuel! - Van Hem zingt en speelt elke gelovige ziel: "De Heere is het Deel van mijn erve en mijns bekers; Gij onderhoudt mijn lot. De snoeren zijn mij in lieflijke plaatsen gevallen, ja, een schone erfenis is mij geworden." (Psalm 16 vers 5, 6.)

O, kinderen van deze wereld! Wat hebt u er dan van, dat u de vader der leugen, de moordenaar van uw zielen, de verderver zelfs van uw aardse geluk, van uw huiselijke en maatschappelijke rust, tot uw medegenoot en leidsman hebt verkoren, om u langs de brede weg aan zijn ketenen gekluisterd en in het net van de dood verstrikt, ter hel te laten leiden? O mocht u toch, terwijl het nog tijd is, aan de duivel de dienst opzeggen en u aan de voeten van Immanuël neerwerpen, of Hij u tot God zou willen brengen! Bij Hem is eeuwige vreugde. Wie Immanuël versmaadt, zal vallen en verbroken worden.

U echter, die in nood verkeert, en die als een verlatene en verstotene bent, over wie al golven en baren van innerlijke en uiterlijke nood heengaan, gij door onweders voortgedrevene, neem dit Godswoord op en werp het de vijanden van uw ziel voor: "Beraadslaagt een raad, maar hij zal vernietigd worden; spreekt een woord; maar het zal niet bestaan; omgordt u, maar wordt verbroken; want God is met ons, " Immanuël! (Jesaja 8 : 10.) Houdt u aan Hem zonder handen, kleeft Hem aan, gelijk u Hem aankleeft. Blijft in de voetstappen van de schapen, totdat u Hem gevonden hebt, die

uw ziel liefheeft. Immanuël, dat is Zijn Naam. “Ziet, Ik ben met u, gij wormken Jakobs” - dat is Zijn woord.

Immanuël! O wat geheimen zijn in die Naam ontvouwd, geheimen van de macht, van de Godzaligheid en van de eeuwige vertroosting; opdat wij in Hem vrede hebben!

God met ons! Welk een leidsman op onze pelgrimstocht! O, wie is Hij, en wie zijn wij! En toch en nochtans!

Wat vraagt u mij naar de grond van mijn hoop, o gij vijand van mijn ziel? Het is een daadzaak, *dat God met ons is*. De grond ligt niet in mijn, maar in zijn doen. En nu Hij met ons is, Hij God, de sterke God, sterk in liefde, sterk in macht, sterk in trouw, sterk in gerechtigheid, ... genezen zal Hij, leiden zal Hij, dragen zal Hij en geduld hebben, en Zich ontfermen met hartelijk ontfermen, voor altijd. Ons kan het aan niets ontbreken wat ons nodig is voor lichaam en ziel, voor tijd en eeuwigheid. Niets kan ons schaden, niets voor ons teloor gaan, van al hetgeen Hij ons gunt. Geen leeuw op de weg kan ons verscheuren of verslinden; *God is met ons*.

Hij wilde onder ons zijn woning hebben, en Hij heeft het gezegd: “Ik zal u niet begeven, Ik zal u niet verlaten,” zodat wij moedig mogen zeggen: *Immanuël is mijn Helper*.

Immanuël, - Dat zij onze leus in het leven!

Immanuël, - dat zij onze grond tegen het beschuldigend geweten!

Immanuël, - dat zij onze troost in de nood vanwege onze zonden, in het lijden om de gerechtigheid wil.

‘Buig u toch niet neer, o mijn ziel! Wat zijt gij onrustig in mij!’ - zo spreke een iegelijk, die deze Naam met zijn hart noemt. Immanuël zal het voorzien.

Gaat het in het gericht, Hij gaat ook Hij blijft bij ons, een trouwe Pleitbezorger.

Maakt de hel zich op, Hij stelt Zich tussen ons en de hel, Hij blust haar vlammen uit, de vlammen van de zonde, en sluit haar de kaken.

Komen er aanklachten tegen ons van de aanklager, Hij treedt voor ons op.

Terwijl wij slapen, bewaakt Hij ons; wanneer wij wakker zijn, regeert Hij ons tot alle goed door Zijn Geest; in nood geeft Hij zijn engelen over ons bevel, in lijden droogt Hij de tranen af van onze wangen. Een wolk- en vuurkolom is Hij bij Zijn geliefd volk, dag en nacht.

Immanuël overal, waar wij ons bevinden, en hoe wij ons bevinden. Hij ziet geen zonde in Jakob, en geen verkeerdheid in Israël. Hij reinigt altijd in Zijn bloed.

Gaat het met ons in de ellende, - Hij maakt ons beproefd in de oven van de ellende.

Immanuël is onze vrede, onze Vreugde, ons Leven, onze Schat.

Met de vergeving van alle zonden vertroost Hij Zijn volk altijd.

En als het Zijn uur is, waarop Hij ons niet langer in dit Mesech en in de tenten van Kedar wil laten blijven, maar ons wil huiswaarts brengen, in het paleis van de Koning, dan zendt Hij zangers en speellieden en trommellende maagden tot ons, en ... wees welkom, liefelijke eeuwigheid! - Hij zelf is ook daar!

Immanuël van de buik af aan.

Immanuël in de ouderdom.

Immanuël bij Zijn grijze dienaren.

Immanuël bij de zuigelingen.

Immanuël in het leven.

Immanuël in de dood.

Eeuwig, eeuwig zullen wij in Zijn zalig licht, eeuwig, eeuwig voor Zijn aangezicht Zijn Naam noemen: *IMMANUEL*. Amen.

Nazang: Psalm 147 vers 5.

*Hem, die wat Hij schiep wil hoeden,
En mens en beest zo mild blijft voeden,
Hem love, wat Hem gaarne looft,
Waartoe het sloven en het draven?
O, 't schreeuwen van de jonge raven
Hoort Hij, omdat Hij ze niet berooft!
O breng geen werken mee
Bij zo'n volle zee;
Vis haar schatten;
Zo het schepsel leeft
En zo 't wat heeft,
Hij is 't, die het uit Zijn volheid geeft.*

Deze berijming door H. F. Kohlbrugge is naar het Hoogduits van Matthias Jorissen.

7. LEERREDE OP DE EERSTE DAG VAN HET JAAR

Gehouden 1 Januari 1847

Weest gegroet, mijn dierbare Broeders en Zusters, op deze eerste dag van het nieuwe jaar!

God de Almachtige hebbe u gezegend om Zijn geliefde Zoons wil, en deelachtig gemaakt het heil, dat duurzaam is, wat de tijd niet brengt, maar ook de tijd niet ontnemt, maar dat over alle tijden heen gaat.

Een jaar is voorbij met al zijn zorgen, met al zijn moeite. Achter de rug is al hetgeen wij daarin doorleefd hebben. Het jaar is voorbijgegaan, maar Gods waarheid is nog niet voorbij, daarom hebben wij alle reden tot dankzegging. Staat het met onze kas goed, dan laten wij Gode dankzeggen, dat Zijn genade, lankmoedigheid en geduld de grond van de kas geweest is, want als die niet daar zijn, dan blijft er ten laatste toch niets in. Staat het met onze kas slecht, dan moeten wij Hem evenwel dankzeggen voor Zijn dierbare waarheid, dat Hij meer over ons bekommerd is, van waar wij brood en goederen zullen verkrijgen, of van waar onze schulden betalen, dan wij het zijn kunnen. En dat geen kind van zijn lieve Vader een steen zal ontvangen, als het Hem om een brood vraagt. Hebben wij iets verloren, de verliezen die wij hier lijden worden vergoed met eeuwige winst voor allen die God zoeken en Hem aanroepen in hun nood. Voor de wezen blijft de waarheid, dat, wanneer hun vader of moeder hen verlaten, God hen wil aannemen. Voor de weduwen blijft de troost: Hij, die u gemaakt heeft, is uw Man; Hij de Almachtige, dien alles onderworpen is; Hij de Vader van de wezen en Man van de weduwen, blijft leven en sterft nooit.

Moet iemand nog met zijn oude last, met zijn oude huiskruis op de rug het nieuwe jaar intreden, of is hij aangevochten, zwaar bekommerd, of moet het hem gaan als Heman, dan zie hij thans op de harde aardkorst, en vrage zich af, of deze sneeuw die berg en dal bedekt, daar eeuwig zal blijven liggen? Of de aarde zo hard zal blijven, of er nu in 't geheel geen gewas uit de aarde meer zal voortkomen, omdat thans alles bevroren ligt? Dan zal hij weldra bekennen, dat bij God geen ding onmogelijk is.

Het jaar is er geweest, maar Gods Woord is er nog. En de oude trouwe God leeft nog, wat ook gestorven moge zijn. Hoe koud het ook zij in deze dagen, er bestaat nog iets, dat het hart verwarmen kan. Hoe duur ook alles geworden zij, wij behouden toch nog iets om-niet. Hoe ellendig ook alles hij ons er moge uitzien, er is toch nog een eeuwige heerlijkheid aanstaande. Wat arm en ellendig is, blijft toch altijd een inwendige troost behouden.

Een inwendige vertroosting zonde ik u graag meegeven, opdat u met moed niet alleen het nieuwe jaar intreedt, maar ook een eeuwigheid tegemoet gaat. Een inwendige troost zult u ook in dit jaar allen nodig hebben. Want een oud of een nieuw jaar, de ellende van het lichaam van dit leven is altijd nieuw; oude zonden, nieuwe nood, dat is toch wel het geheel van onze pelgrimsreis. Daarom zij ons een ware en inwendige troost des harten welkom, en deze troost is de Naam Jezus.

En als acht dagen vervuld waren, dat men het Kindeken besnijden zou, zo werd zijn Naam genaamd Jezus, welke genaamd was van de engel, eer hij in het lichaam ontvangen was. Lukas 2:21.

Beschouwen wij naar de voorgelezen tekst:

1. *De Naam van het Kind, waarvan hier gesproken wordt.*
2. *Wat daarbij geschiedde, toen het Kind deze Naam ontving.*
3. *De tijd, wanneer het Kind besneden werd.*
4. *De wonderbare vervulling van het woord van God juist bij de besnijding.*

1. De Naam van het Kind, waarvan hier gesproken wordt.

Zo werd Zijn Naam genaamd **Jezus**. Evenals ouders aan hun kinderen allerlei voorwerpen, waarvan de kinderen zich geen begrip kunnen vormen omdat zij de voorwerpen zelf nog niet gezien hebben, in afbeeldingen voorleggen, opdat, wanneer zij de voorwerpen zelf zien, zij weten mogen wat zij voor zich hebben, zo heeft het God, naar Zijn barmhartigheid behaagd, - ons in de hele schepping en verdere wegen, die Hij met Zijn mensenkinderen gegaan heeft en ook nog gaat, - de eeuwige waarheid van Zijn Christus voor te houden.

Wij zien dit bovenal in de Schrift, opdat wij daarop acht geven, tot dat de dag aanbreekt en de Morgenster opgegaan zij in onze harten. De Heere heeft aan al Zijn profeten namen gegeven, welke juist datgene beduidden, wat de inhoud van hun prediking en van hun voorzegging was.

Toen God de Heere de eerste mens zijn naam gaf, lag reeds in die naam zijn en onzer aller geschiedenis: "Gij zijt stof en u zult tot stof wederkeren." Zo is dan ook de ganse geschiedenis van de tien eerste vaders van Gods Kerk (Gen. 5) die hierop uitloopt: "Hij gewon zonen en dochteren; en hij stierf."

Wij willen u thans al deze namen niet uitleggen, willen ons ook bij onze naam "sterfelijk" niet ophouden, maar een betere Naam in het oog krijgen, die toch door de dood heen bij ons eeuwig leven voortbrengt in Hemzelf. En deze Naam is Jezus.

Jezus, zo heet ook bijzonder Hij, Die het volk Israel uit de woestijn, door de Jordaan heen, in Kanaän gebracht heeft; want zijn naam was in het Hebreeuws *Jozua*, maar in het Grieks Jezus. Mozes heeft het volk niet in Kanaän kunnen brengen. God de Heere beschikte daartoe een Jezus; die heeft het gedaan.

Dat zijn echter dingen die andere betekenis hebben. Want ook die Jezus die op Mozes gevolgd is, heeft het volk niet in die rust gebracht, welke *de rust Gods* is, zoals de apostel Paulus ons dit leert in het 4^e hoofdstuk van de Brief aan de Hebreeën. Maar Gods heilig Kind Jezus, van Wie wij in onze Bijbel lezen, Hij is het die in de rust brengt. Want Mozes beduidt de wet; de woestijn, dit leven; de Jordaan, de dood; Kanaän, de eeuwige heerlijkheid; en Jozua deed maar in een beeld datgene, wat de Naam, die wij voor ons hebben, in de werkelijkheid doet.

Niet dat hierbij alles toepasselijk zou zijn, of dat het ook een andere toepassing buitensluit, maar wij hebben in de geschiedenis van Jozua datgene in grote trekken vóór ons, wat onze Heere Jezus Christus in werkelijkheid voor ons is. Zo zullen wij dan ook voor onze pelgrimstocht door dit nieuwe jaar heen, ons met de Naam Jezus het hart sterken.

Dat wij ons hier werkelijk in een woestijn bevinden, behoeft wel niet bewezen te worden. Evenmin als de kinderen Israëls in staat waren zich brood en water in de woestijn te verschaffen, maar het alles van God de Heere te verwachten hadden, zomin kunnen wij ons hier in dit leven onderhouden. Het hangt alles van de Heere onze God af. Dat wij eten, drinken, schoenen en klederen, huis en hof, gezondheid en alle dingen van dit leven hebben, behouden of ontvangen, dat is alles ook voor dit jaar afhankelijk van de genade van Jezus, van de genade van het Kind, hetwelk voor ons in

geen kribbe lag en een voor ons in het vlees Gekomene is. Zoals het een eeuwige waarheid is dat, daar God alles heeft overgegeven, Hij ons ook met Hem alle dingen schenken zal, is het ook een waarheid, dat alleen de Naam Jezus ons ook voor dit jaar in alles doorhelpen kan, en het ook doen zal, als wij bij God in het gebed op deze Naam aanhouden.

Wij zullen ook in dit jaar ons aan alle mogelijke gevaren blootgesteld zien. De duivel gaat om als een briesende leeuw en zal zoeken ons te verslinden. Wij zullen opnieuw ons laten aftrekken om Gods waarheid en trouw te verdenken, daar wij wederom velerlei niet zien zullen wat nochtans waarachtig zal zijn. Het twijfelen aan Zijn genade, omdat wij niets in de hand hebben, en het omzien naar gebroken rietstaven, welke de hand doorboren, is ons zó eigen, dat wij telkens opnieuw door schade en schande wijsheid moeten leren, om te erkennen dat wij van Gods wegen in 't geheel niets verstaan. De zonde die ons bijligt, zal daarom niet ophouden ons op allerlei wijze te verzoeken, om ons van de genade van de eeuwige Ontfermer af te brengen. Het zal ons daarin evenzo gaan, als het in de woestijn het volk van Israël ging. Er blijft dan wel in 't geheel geen hoop, ook in het geheel geen zekerheid over, dan de Naam van Hem wiens Naam zich dáárin heerlijk betoont, dat Hij Zijn volk zalig maakt van hun zonden.

Dat wij om de overtreding van de wet in deze woestijn zijn, dat mogen wij allen wel ter harte nemen. "Dat doet Uw toorn, dat wij zo vergaan; en Uw gramschap, dat wij zo schielijk voort moeten; want onze misdaden stelt Gij voor U; onze onbekende zonden in het licht van Uw aangezicht. Daarom varen al onze dagen daarheen door Uw toorn; wij brengen onze jaren door als een geklap," zo tekende het Mozes de knecht van de Heere; Psalm 90.

Allerlei smarten van lichaam en van ziel houden nooit op. De dood stelt zich ook in verschillende gedaanten voor ons, ontnemt ons wellicht in dit jaar een van de onzen, die ons dierbaar en waard zijn, of wijzelf worden door hem weggenomen. Behalve dat nog allerlei nood, angst, zorg, kommer en velerlei verdriet, wederwaardigheid en harteleed ons kunnen overkomen. In het geheel blijft het toch een waarheid van dit aardse leven, dat het uitnemendste daarvan moeite en verdriet is geweest. Wat waarborgt ons, dat wij in deze woestijn niet vallen, niet een buit van de zonde of van de duivel worden? Wat waarborgt ons, dat wij niet onder de last van de droefheid, onder de zonde zullen blijven liggen, daar wij aan de macht van de duisternis en van de dood dagelijks blootgesteld zijn? Indien niet die Naam ons geen zekerheid geeft, in Wie alléén alle redding, ja een eeuwige volkomen verlossing van de macht van duivel, van dood, zonde en hel, als ok van alle nood, ellende en tegenspoed gevonden wordt.

Zo moeten wij dan de Naam die God aan Zijn heilig Kind Jezus gegeven heeft, ook voor dit jaar tot versterking van ons hart opnemen en Hem aanroepen voor alle mogelijke gevallen van dit leven. Want deze Naam is ons van God gegeven, opdat wij op en door Hem en om dezes Naams wil, - zolang deze pelgrimstand nog duurt, ook bij alles en tot alles wat in dit jaar gebeuren mocht en bijzonder als het nu Gods tijd is dat wij deze woestijn verlaten, - de ervaringen maken, hoe deze Naam tot alles dienstig is om ons uit elke tegenspoed, door elke nood heen, ook door de Jordaan van de dood, en zo in de eeuwige rust en heerlijkheid in te leiden. Daartoe is de Naam van de Zoon van God, door God *Jezus* genoemd.

2. Wat daarbij geschiedde, toen het Kind deze Naam ontving

Hebben wij voldoende grond, dat wij op, door en om deze Naam zulks te verwachten hebben? Ongetwijfeld. Beschouwen wij nu wat er bij gebeurde, toen God aan dit kind,

waarvan wij in onze tekst lezen, de naam Jezus liet geven. Daar staat met zoveel woorden ***dat men het Kind besnijden zou***, toen het de Naam ontving. Hoe? Het kind Jezus, het heilige Kind moest dat ook besneden worden?

Ik antwoord: ook dat heeft Gode behaagd, Zijn heilig Kind aan deze smart voor ons te onderwerpen en Het te laten besnijden. Zoals geschreven staat: “Wanneer de volheid van de tijd gekomen is, heeft God zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet; opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zou, opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden.”

Zo is dan Hij, die ons van de Vader gegeven werd, opdat in Hem onze redding ware, van het begin af aan voor ons onder de wet geworden, opdat Hij ons, die onder de wet waren, verlossen en geheel vrijkopen zou. Wij hebben dus hier de aanwijzing, hoe Hij, wiens Naam Jezus is, ons redden zou. Namelijk daardoor, dat Hij onder de wet gedaan werd in onze plaats, en dat Hij voor ons tot een schuldenaar gemaakt werd om de ganse wet te doen.

Nu is wel de hoofdinhoud van de wet *de liefde*. Als ik weet dat er iemand is, die macht genoeg heeft niet alleen om mij door alles heen te helpen, maar ook om alle wederstand tegen mijn heil teniet te maken, en bovendien weet dat die mij liefheeft, dan ben ik genoeg getroost, dat ik door alles heen zal komen. Wij hebben nog meer: naardien Christus Zich tot een schuldenaar heeft laten maken om de ganse wet te doen, heeft Hij daarmee bewezen dat de liefde Gods in Hem geweest is. In Wie alleen al ons heil is, en dat Hij uit die liefde voor ons aan dat alles onderworpen is geworden, waaraan wij verschuldigd waren, opdat wij in Hem beschouwd zouden worden als hadden wij de ganse wet gehouden.

Opdat Hij dit nu zou volbrengen heeft het God behaagd Zijn heilig Kind hier niet in een toestand van uitzondering te laten komen, maar in zo’n toestand, dat juist dat alles over Hem komen zou en Hem wedervaren wat over ons gekomen is. Daartoe heeft de Vader Hem ook aan de besnijdenis onderworpen doen zijn.

Dit had echter iets zonderlings, dat wel mag gadegeslagen worden, daar wij toch niet kunnen aannemen, dat onze Heere alleen besneden werd opdat Hij een Jood onder de Joden was. Laat ons de besnijdenis wat nader beschouwen. God had aan Abraham de belofte van een zaad gegeven, in Wie alle geslachten van de aarde zouden gezegend worden. Dat zaad was Christus. Hij was de zaligheid Abrahams. Abraham had deze belofte geloofd, maar eindelijk was zijn eigen lichaam reeds verstorven, daar hij bijna honderd jaren oud was. Ook was de moeder in Sara verstorven.

Hoewel God Zijn belofte herhaalde, zag nochtans Abraham in het geheel geen mogelijkheid, hoe van de kant van het vlees zoiets ooit zou kunnen geschieden. Toen deze onmogelijkheid een volstreekte onmogelijkheid geworden was, gaf God aan Abraham een bevel om zich en al wat mannelijk in zijn huis was, te besnijden. Zo ontving dan Abraham een teken in zijn vlees, ten einde hij de onmogelijkheid van de kant van het vlees voor gewis zou houden. En opdat hij in het geheel niet twijfelen zou aan Gods belofte, doordat ons altijd in de weg staat, dat wij niet ten volle geloven, maar nog op de duur van de kant van het vlees iets verwachten. Toen Abraham dit teken van de besnijding van God ontvangen had, droeg hij het bewijs in zijn vlees, dat het bij het vlees een afgesneden zaak is.⁷ Indien er derhalve iets van komt, dan komt het alleen van God, Die gezegd heeft, dat Hij mijn Zaligheid, het Zaad geven zal.

Hetgeen voor alle vlees een waarheid is, dat het bij het vlees een afgesneden zaak is,

⁷ Namelijk, de afsnijding van de voorhuid was symbolisch. Bij Abram was niet alleen de voorhuid weg, maar ook de potentie. In geestelijke zin wil het zeggen, dat de mens door eigen werk geen kracht heeft tot levendmaking.

en het alleen door de Geest toegaat wat Godes en Zijn zaligheid is, dat moest vooral ook in waarheid zijn bij het Kind Jezus. Vooral wilde God aan Zijn Kind Jezus ook het teken van de afgesneden zaak in Zijn vlees geven, opdat Hij in het vlees, hoewel Hij daar ook bij Zich een afgesneden zaak vond, het nochtans Gode, voor ons aan Geest⁸ voortbrengen zou dat Hij onze Redder was.

Bijgevolg heeft Hij voor ons een afgesneden zaak gehad, opdat Hij in weerwil van deze afgesneden zaak, het echter teweeg bracht dat Hij onze Redder is, en wij door Zijn Geest deze redding zouden gewaar worden, ofschoon alles bij ons een afgesneden zaak is. Zo moet derhalve het *hoe* Zijner redding, het *hoe* dat de Naam Jezus in zich sluit, wat deze Naam uitspreekt, ons tot troost van ons hart dienen. Want in Zijn besnijding en in het bloed van Zijn besnijding heeft Hij Zijn zaak voor ons tot een afgesneden zaak gemaakt, opdat Hij ons ganse heil alleen teweeg bracht door de Geest van geloof.

Dat en hoe alles voor ons een afgesneden zaak is, zullen wij ook in dit jaar in meer dan een geval ervaren. Hoe meer wij het ondervinden des te beter voor ons, indien wij het inzien en bekennen. Want wij deugen tot niets in de raad Gods, maar moeten deze raad dienen, ook als wij naar onze overleggingen een andere weg uit willen. Is het ons echter daarbij om Gods woord, om Zijn waarheid en beloften te doen, dan kunnen wij van tevoren reeds goedsmoeds zijn. En zo wilde ik u ook nu al de troostvolle verzekering geven, dat bij elke zaak die voor ons een afgesneden zaak zal zijn, wij ervaren zullen wat de Naam Jezus vermag, Die elk van onze afgesneden zaken tot een volkomen gemaakt heeft. Die deze, naar de wonderen van Zijn trouw ook als een volkomen voor onze ogen stelt, in Zijn verlossing. Want juist dit, dat het bij ons een afgesneden zaak is, doet Zijn verlossing en de ganse heerlijkheid van de Naam Jezus in het heerlijkst licht uitkomen.

3. De tijd, wanneer het Kind besneden werd

Het is toch werkelijk niet te vergeefs, niet zonder betekenis geschied, dat de besnijding altijd op de achtste dag plaats had, ***en onze Heere Zelf ook als Kind op de achtste dag besneden werd.*** Want het is niet genoeg daarbij op te merken, dat het daarom op de achtste dag plaats had, doordat God dit met wijsheid deed, omdat de Kinderen voor de achtsten dag de smarten van de besnijdenis niet konden doorstaan. Waarom geschiedde het dan niet op de negende of tiende dag? De moeder was de eerste zeven dagen onrein naar de Wet, Leviticus 32. De zeven dagen beduiden de dagen van de oude schepping, van het oude verbond, of van het Werkverbond, waarin wij allen naar het vlees vastzitten. Alles wat uit deze schepping, uit dit oude verbond voor de dag komt, is alles vrucht van het vlees, is alles onrein; onrein die iets voortgebracht heeft en onrein wat voortgebracht is. God echter, de God aller barmhartigheid had Zich een nieuwe schepping voorbeschikt, een nieuw verbond, en de dag van deze nieuwe schepping, van dit nieuwe verbond, was de eerste ná de zeven dagen van de oude schepping. Dat was de achtste dag; dezelfde dag op welke Christus ook opgestaan is. Een opstanding heeft echter niet plaats tenzij uit de dood. Zo was dan de besnijding een zinnebeeld van het overgaan uit de onreinheid van het oude verbond, tot de reinheid van het nieuwe, uit de dood van het oude tot het leven van het nieuwe; een zinnebeeld van het overgaan uit vlees in Geest, en van een afzien van vlees tot een gehele overgave van zichzelf aan de Geest. Wat onder de wet, waar alles in zichtbare beelden duidelijk uitgedrukt werd, wel niet anders geschieden kon, dan door het indrukken van een teken in het vlees. Waardoor op die dag het bij de besnedenen een

⁸ Dat is, door de Geest

onbetwistbare waarheid zijn moest, dat het een afgesneden zaak was met het vlees, en dat hij een zoon geworden was vanaf die dag, op welken alles enig en alleen door het geloof in Jezus zou voortgebracht worden.

Voor zoveel wij nu onszelf kennen, en wel weten dat deze belijdenis en deze waarheid, *dat wij niet in het vlees zijn maar in de Geest zijn*, dat het bij ons een afgesneden zaak is, en alleen in de Geest van Christus waarachtig is, en niet een vrucht van onze akker is maar een zuivere schepping van de genade van Christus, hebben wij alle reden om de Vader van onze Heere Jezus Christus te danken voor deze liefde tot ons. Ja, dat het Hem behaagd heeft, Zijn eigen heilig Kind Jezus in zo'n toestand voor ons hier te laten zijn, dat het voor Hem in onze plaats niet alleen naar vlees een afgesneden zaak geweest is, maar dat het God ook behaagd heeft Zijn heilig Kind in onze plaats de overgang te laten doen van het oude tot het nieuwe verbond, van de dood tot het leven. En Hem zo uit de dagen van de oude schepping in de dag van de nieuwe schepping over te zetten, opdat wij om en door Zijn Naam, en in Hem overgingen, zonder wet en nochtans naar het getuigenis van de wet, uit de oude schepping van de werken uitgezet, in de nieuwe schepping overgaan, waarvan geschreven staat: "Indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden."

Mochten wij dus ook in dit jaar hetzij dan in lichamelijk hetzij in geestelijk opzicht ervaren, dat het bij ons alles een afgesneden zaak is, dan hebben wij ons daarom niet aan twijfelmoedigheid over te geven, maar veeleer onze tekst in het geheugen te houden, dat juist de dag van de afgesneden zaak naar het vlees, *de achtste dag is*, de dag van de nieuwe schepping, de dag van Christus, de dag van de verlossing, de dag waarop deze Naam zijn geldigheid bevestigt: "Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden." Hoeveel te meer dan van allerlei lichamelijke nood en druk!

4. De wonderbare vervulling van het woord van God juist bij de besnijding

Blijven wij nu hij Gods waarheid volharden, hij de waarheid van Zijn beloften, *die allen ja en amen zijn in Christus Jezus onze Heere*, dan hebben wij ook voldoende reden het voor zeker en waarachtig te houden, dat, zo zeker God Zijn Kind voor ons gegeven heeft - opdat Het in waarheid datgene was waartoe Hij de Naam draagt, - wij ook even zeker de uitredding, welke in die Naam ligt, voor alle mogelijke gevallen van dit tijdelijke of van ons geestelijke leven ondervinden zullen.

Want niet tevergeefs staat er geschreven: ***“Welke Naam genaamd was van de engel, eer hij in het lichaam ontvangen was.”*** Bij de eerste opslag zouden wij zeggen: dat spreekt vanzelf; als de engel gelast heeft, dat de ouders het Kind zo noemen moesten, dan zullen zij het ook wel zo noemen.

Wie echter een weinig ondervinding heeft van de wegen Gods, en hoe alles wat in de hel en op aarde is zich daartegen verzet, opdat Gods wil toch maar niet geschiede, opdat de raad Zijns heils, de raad onzer zaligheid toch maar niet volvoerd worde, - maar ook hoe daartegen God alle omstandigheden juist zó laat samenlopen, dat nochtans Gods goede, welbehaaglijke en volmaakte wil als door een wonder geschiedt, - die zal in de woorden: "Het Kind ontving de naam, welke genaamd was van de engel, eer hij in het lichaam ontvangen was," een wonderbare vervulling zien van het woord Gods.

Ik behoef er toch wel geen melding van te maken, dat de vader en de moeder van het Kind over het geheel niet veel begrip hadden van hun Kind. Uit alles zien wij, dat zij niet hebben kunnen geloven, wanneer zij wilden. De moeder verstond toch haar eigen Kind niet, toen het reeds twaalf jaar oud was en haar antwoordde: "Wist gij niet, dat Ik moet zijn in de dingen Mijns Vaders?"

Zijn vader en zijn moeder verwonderden zich toch over hetgeen Simoen in de tempel van Jezus zei. Was niet Jozef vol vrees vanwege Archelaüs, en dus van mening, dat deze het Kind misschien nog naar het leven kon staan? Hoe ligt was het mogelijk geweest dat de arme moeder, die toch nog daar in de stal neerlag, dat ook de vader in zo'n armoede, daar hij toch een Kind had voor te stellen, dat in doeken gewonden was, verschrikt geworden was om het Kind zulk een naam te laten geven. Hoe ligt was het mogelijk geweest, dat degenen die het Kind moesten besnijden, of daarbij als getuigen tegenwoordig waren, inzonderheid door het bezoek en door het jubelen van de herders er opmerkzaam op waren gemaakt en geweigerd hadden het Kind zulk een Naam te geven. Er was toch al genoeg tegenspraak van de kant van de familie geweest, toen de zoon van Zacharias en Elizabet de naam Johannes werd gegeven. Ik behoef het bovendien wel niet te zeggen, dat de boze duivel wel alles aangewend zal hebben, opdat aan het Kind deze Naam niet gegeven zou worden. Want welke naam kan de hel wel meer verschrikken, dan juist deze Naam? Nochtans, wil Lukas zeggen, is het geschied, *dat het Kind in de besnijdenis juist dezelfde Naam gekregen heeft, die van de engel genaamd was, eer hij in het lichaam was ontvangen.*

Dat is nu inderdaad ons ten troost geschreven, opdat wij op deze Naam Jezus blijven steunen en er van verzekerd zijn, dat, daar Hij deze Naam ontvangen heeft, - in welke Naam alle knie zich moet buigen en alle tong belijden dat Hij de Heere is - door en om deze Naam al de beloften Gods aan ons ook zeker en waarachtig in vervulling moeten komen, al zijn duivel, zonde, wereld, dood en nood en alles er tegen.

Ongetwijfeld kunnen wij het niet vatten, noch het ontbonden, dat op dezelfde wijze als Gods heilig Kind de Naam Jezus gekregen heeft, eer Hij in het lichaam ontvangen werd, - wij, die aan Zijn genade ons houden, ook eer wij in moeders lichaam ontvangen werden, - de naam van *eeuwig verlost* in Jezus ontvangen hebben naar het bevel van de eeuwige liefde en ontferming Gods. Maar zo zeker als God het bewerkt heeft dat, wat ook daartegen was, Zijn Kind nochtans deze Naam gekregen heeft en ook deze Naam heeft gehandhaafd, net zo zeker zullen wij het ervaren, wij, die deze Naam in alle noden, in weerwil van alle tegenwerping aanroepen, dat ook Hij, wiens Naam Verlosser is, ons de Naam van verlost zal weten te verzekeren. Dat zal Hij ook doen op die dag of in die nacht waarin wij het maar al te letterlijk ondervinden, dat het met ons, met ons leven, met onze werken en vroomheid, met ons vasthouden aan God, een afgesneden zaak is, Ik bedoel op de dag of in de nacht van onze dood. Maar juist dan zal ook Hij, die ons van onze zonden verlost heeft, zich als de rechte Jozua betonen, die met Zijn Naam, door de diepe Jordaan van de dood, - waar het water tot over de hals reikt, - droogvoets weet door te leiden. Dan zal Hij ons die bij Zijn genade volstandig blijven, weten in te leiden in het hemels Kanaän. Daar is dan een eeuwig jaar, daar is niets ouds meer, ook geen oude zonden, ook geen nieuwe nood meer, maar een eeuwig nieuw loflied van de Naam van Jezus en God.

En nu, geliefde Broeders en Zusters! zij u de Naam van Jezus, de Naam, welke God aan Zijn heilig Kind gegeven heeft, het ganse jaar door tot een stok en staf, licht en zon, leven en blijdschap, waarheid en hoop, troost en schat, vrede en heerlijkheid; begin en einde.

Ik wens u allen de dood van de zonde, opdat het leven ons Christus zij in waarheid; de ondergang van de eigen naam, opdat slechts één Naam in ons midden de banier zij, die hoog opgestoken blijve. De ondergang van de eigen eer, opdat wij allen maar één hart zijn voor de eer van Hem, die ons alleen heeft weten te verlossen; verbreking van eigen kracht en vernedering van de zelfverheffing, opdat wij, opgewassen mogen worden in de genade Desgenen, die de nederigen vertroost en opricht degenen die in

het stof liggen; de afsnijding van het zoeken van onszelf, opdat wij allen met kracht bekrachtigd mogen zijn om te zoeken wat van de naasten is; vernedering van de eigenliefde, opdat de liefde van Christus, dat is de liefde van de naasten, ons vervullen moge.

De wens van mijn hart en mijn gebed is uw zaligheid. Het moet hier echter alles door het vuur gaan, zal het beproefd zijn. Gaat het niet anders, opdat u zalig worde in God, dan door allerlei smart en droefheid, dan wens ik u daarbij de Geest van de genade en van de gebeden toe, opdat u aanhoudt met bidden en smeken. Dan zal elke droefheid een vreedzame vrucht van gerechtigheid voor u achterlaten.

Bij al hetgeen u zou mogen ondervinden, wens ik u voor dit ganse leven (aangezien het hij ons een afgesneden zaak is) een rijke mate van de Heilige Geest toe, opdat u, steunende op de beloften Gods, ook ondervinden mag, hoe, - waar de Naam van Jezus verheerlijkt wordt, - alles luisterrijk en Koninklijk aan de hand van de Geest voortgaat.

O, mocht u bij al wat u wedervaart gedachtig blijven, dat de Naam Jezus er Borg voor is, dat God bij u, die Zijn Naam aanroept, al Zijn goede woorden vervullen zal en dat Hij het gebed hoort. Zo zij u de Naam Verlosser, in welke u verlost bent, ten schild en beukelaar, harnas en wapenrusting, helm en zwaard tegen al de machten van de duisternis. Hij zij uw levens- en uw stervenstroost. Hij zij ook uw gebed voor mij, dat mij het woord gegeven worde in de opening mijns monds met vrijmoedigheid, opdat ik Gods prediker en de medewerker uwer blijdschap blijve, naar Zijn bevel en belofte, in mijn verdrukkingen om Christus' wil. Amen.

8. Preek over Matthéüs 2:17 en 18⁹

Gehouden op 10 januari 1847

Geliefden.

Ja, en nochtans... onze God alleen is recht en wij zijn verkeerd!

Hadden we maar ogen om dat in te zien en een hart om dat dankbaar en ootmoedig te erkennen! Op duizend vragen die opkomen in het hart dat zich tegen God verzet, krijgen we tot onze beschaming steeds het beste antwoord als we op het Woord alléén letten. Het liefelijke *‘En nochtans...’* van Zijn Woord blijft immers door alles heen overeind staan! Als we op de gerechtigheid en waarheid van God gaan letten, dan is er bij ons in het begin alleen maar geweest: ‘Niemand is er in de hemel of op de aarde, of onder de aarde die waardig bevonden wordt om het boek van de regering over wereld en kerk en over onze eigen geschiedenis onder het kruis te openen en te lezen, of in te zien en zijn zegels te verbreken.’ Maar als we dan de Leeuw uit de stam van Juda in het oog krijgen, dan beginnen we toch dit nieuwe lied mee te zingen: *u bent waardig het boek te openen en zijn zegels te verbreken!* En dan zien we alles wat voor onze ogen zo donker en ondoorzichtig was in het heerlijke en heldere licht van de geschiedenis van het Lam Dat geslacht was, Dat ons voor God heeft vrijgekocht met Zijn bloed uit allerlei geslachten, talen en volken en Dat ons voor God gemaakt heeft tot koningen en priesters (Openbaring 5).

Als het ons er om te doen is de waarheid en de gerechtigheid van God te leren kennen, wat gebeurt er dan intussen toch veel in dit aardse leven waarvoor geldt wat tegen Maria gezegd werd: ‘Een zwaard zal door uw ziel gaan’. Ja, soms kunnen de golven van de aanvechting zo hoog gaan, dat men bijna het hele Woord van God in twijfel zou gaan trekken. De nood bereikt dan soms een punt waarop men niet meer weet wat men met de beloften van God aan moet. Hoe vaak wordt het geloof door de verzoeking zó in het nauw gedreven, dat het een wonder mag heten dat de ziel niet onder de verzoeking volkomen bezwijkt. De weg van God is en blijft immers altijd een geheel eigen weg, waarvan gezegd wordt: ‘Zijn voetstappen gaan door diepe wateren en Zijn paden worden niet gezien.’ (Psalm 77) Let maar op het lied waarmee het boek van de Psalmen, het boek van zoveel klachten van al de heiligen van God, begint. O, wat klinkt het liefelijk en troostrijk in die eerste Psalm, maar wat we in het leven doormaken, dat lijkt veel meer op het omgekeerde. Het ziet er dan dikwijls naar uit, dat de Psalm eigenlijk zó moest luiden: ‘Wee hem, die niet wandelt in de raad der goddelozen, want hij die zich verheugt in de wet van God is als een omgehakte boomstomp, die totaal geen vrucht kan voortbrengen, niet eens bladeren heeft en alles wat hij doet mislukt. Die de Heere vrezen zijn als kaf dat de wind wegblaast; die God vrezen houden geen stand in het gericht. De Heere laat de goddelozen alles gelukken, maar het recht van Zijn heiligen gaat aan Hem voorbij.’

Nochtans, tenslotte is deze Psalm toch waar! Tenslotte is het toch waar, dat God rechtvaardig is in Zijn uitspraken en dat Hij Zijn Woord de verwachting van Zijn ellendigen die toch ook Zijn heerlijken zijn op aarde, in Zijn grote trouw vervult.

Hun geschiedenis vertoont zoveel gelijkenis met de geschiedenis van het Lam, gaat dwars door de ondergang, door de schijnbare dood heen. En zie, van een kant waarvan men het niet verwacht, komt het heil te voorschijn. En het is des te heerlijker, vreugdevoller en verkwikkender als de waarheid van de genade van God juist uit die schijnbare ondergang zo schitterend en overwinnend te voorschijn komt.

⁹ In het Duits verschenen als: Der verheißene Christus. Vertaald door drs. G.P. Olbertijn; uitgave 1991, Uitgeverij De Groot Goudriaan, Kampen

Aan de overdenking van deze waarheden willen we dit uur wijden.

In Mattheüs 2:17 en 18 lezen we het volgende:

‘Toen is vervuld wat gezegd is door de profeet Jeremia: Op het gebergte heeft men geschreeuw gehoord, veel geklaag, geweend en gejammer; Rachel weende over haar kinderen en wilde zich niet laten troosten, want het was met hen gedaan’.

(Vertaling naar Lutherbijbel)

We hebben een Schriftgedeelte voor ons dat zo op het oog moeilijk te verklaren is. Daarom doe ik een beroep op uw volledige aandacht, terwijl ik me heb voorgenomen dit gedeelte zo goed als ik kan voor u duidelijk te maken. Wat is hier aan de hand?

Als men bepaalde uitleggers van de Schrift zou volgen, dan zouden de Schriftgedeelten die Mattheüs uit Jeremia aanhaalt bij het vertellen van de kindermoord in Bethlehem en wat hij citeert uit Hoséa bij de vlucht naar Egypte hem zo maar te binnen geschoten zijn, omdat ze er aardig bij pasten, zonder ook maar in de verste verte een profetie te zijn aangaande de gebeurtenissen die hij hier vertelt.

Zulk menselijk exegetisch geknutsel kunnen deze geleerden natuurlijk niet overeind houden. De beste exegeten, die gelovig de Schrift uitleggen, onder wie Calvijn, zijn van mening dat men de gelezen woorden zó moet opvatten: Mattheüs laat voor ons met de woorden van Jeremia de persoon of de geest van de gestorven Rachel uit het graf opkomen om ons de uitwerking van de verschrikkelijke gebeurtenissen diep te laten voelen. Hij laat haar als het ware een heuvel beklimmen van waar ze over het hele land van Benjamin in z’n lengte en in z’n breedte haar luid geweend laat horen.

En toch kan zo’n uitleg niet juist zijn, omdat men van een dichterlijke voorstelling toch niet kan zeggen, dat het een werkelijke vervulling is van de profetie. De evangelist Mattheüs heeft immers niet geschreven: Daarop zou men kunnen toepassen ... of: Daarbij kan men terecht de woorden van de profeet Jeremia herhalen ... Nee, hij zegt: ‘Toen is vervuld ...’.

Zoals u weet staan de geciteerde woorden in Jeremia 31 en wel in vers 15. We behoeven nu dit hoofdstuk maar even in te kijken om ons ervan te overtuigen, dat Jeremia hier op een wel heel bijzondere wijze over de dagen van het nieuwe verbond spreekt. Dat wordt overduidelijk, als we de verzen 31-35 vergelijken met Hebréeën 8:10. Maar ook de profetie van Jesaja: ‘Zie, de máágd is zwanger!’ vinden we hier met andere woorden in vers 22, waar we lezen: ‘De Heere zal iets nieuws in het land scheppen: "De vróuw zal de man omvangen" ,’ en ook de profetie van Hosea: ‘Uit Egypte heb ik mijn zoon geroepen’ zien we hier terug in vers 16, waar staat: ‘Zij’, namelijk de kinderen, ‘zullen terugkomen uit het land van de vijand’.

We gaan nu bezien:

1. Wat de profeet Jeremia voor ogen stond, toen hij schreef: *‘Rachel weent over haar kinderen en wil zich niet laten troosten, omdat het met haar kinderen gedaan is’.*
2. Dat de evangelist Mattheüs volledig waarheidsgetrouw geschreven heeft, dat deze woorden van de profeet werkelijk in vervulling gegaan zijn bij de kindermoord in Bethlehem en dat wij ons tegelijkertijd mogen sterken met de troost die in de woorden van de evangelist zo overvloedig tot ons komt als hij zegt: *‘Toen is vervuld ...’.*

Geliefde gemeente! Wat is de profeet Jeremia geweest? Een profeet? Jazeker, een zeer grote, een door God op bijzondere wijze verlichte profeet. Maar zou het van hem minder waar zijn dan wat Jacobus van de machtige profeet Elia geschreven heeft? Hij

zei immers van hem: 'Elia was een mens precies zoals wij'. Of zou het van Jeremia minder waar zijn dan wat koning Hizkia van zichzelf zei? Hij zei: 'Zie, wat verlangde ik naar troost en U hebt mijn ziel Uw genade doen ervaren en hebt mij verkwikt'. En als we nu zelfs van onze Heere lezen, dat Hij in de dagen van Zijn vlees gebed en smeking onder hevige angst en tranen heeft geofferd aan Hem Die Hem van de dood kon redden en dat Hij alles gedaan heeft met de Schrift in de hand, alles, opdat de Schriften in vervulling zouden gaan, zal dan nog iemand eraan twijfelen, dat ook voor de profeet Jeremia gold: Aanvechting leert op het Woord letten?

Waarom was het de profeet te doen? Hem, de arme zondaar, die zo overvloedig getroost werd uit de volheid van Christus door de openbaring van de Heilige Geest Die in hem was? Het was hem erom te doen de geloofsverwachting van alle ellendigen en armen te concentreren op dat éne punt in de tijd, waarnaar hij zelf ook zocht, namelijk: het moment van de vervulling van de belofte van Christus. Maar dan was het geen wonder, dat hij, uit wat hij om zich heen zag gebeuren en uit wat hemzelf overkwam door de Heilige Geest, leerde zien, wat er zou gebeuren als Christus Zelf gekomen zou zijn. Leefde de profeet soms voor zichzelf of voor Christus en Zijn gemeente? Christus droeg hij in zich en voor de gemeente van Christus profeteerde hij! Was het zijn eigen Lijden of het Lijden van Christus, zijn eigen heerlijkheid of de heerlijkheid van Christus en Zijn gemeente waarover hij sprak? En wat overkwam hem niet allemaal? Koningen en priesters koesterden, zolang hij profeteerde, boze gedachten tegen hem, ja, gedachten om hem te vermoorden. Was dat tegen hem persoonlijk of tegen Christus Die in hem woonde? Had hij niet iedere dag voor ogen dat het spoedig met het Woord en met de gemeente gedaan zou zijn, omdat hij de dreigende woorden hoorde: 'Komt en laat ons de boom omhakken', en men maar steeds plannen smeedde om hem om te brengen vanwege zijn getuigenis? Hij zag, hoe alles wat naar het vlees wandelde Christus in hem wilde vermoorden en hij beleefde dag in dag uit hoe de vijanden steeds weer alles op alles zetten om de kleine kudde van Christus alle hoop te laten verliezen. Zo zag het er naar uit of het gedaan was met de kerk van Christus. Door de Heilige Geest was het toen voor Jeremia niet moeilijk uit dit alles deze conclusie te trekken: 'Christus zal tenslotte in het vlees komen, maar zodra dit gebeurt, zodra Hij in deze wereld gekomen is, zal men Hem naar het leven staan. Dan zal het erop lijken, net zoals nu, dat ze Hem hebben gedood, dat Hij vermoord is. En dan zal de gemeente daar staan in al haar hopeloosheid, zodat ze alleen maar kan klagen en wenen: Het is uit met ons; het is niet ons gedaan!'

Nu, ik denk, dat dit allemaal u nu wel duidelijk is.

Maar, zult u zeggen, waarom sprak hij dan bij dit alles over Rachel? Laten we eerst eens vragen: Wat heeft de profeet in zijn situatie staande gehouden, hoe kon hij overeind blijven en wat heeft hem getroost? Was dat de grond waarop hij stond toen hij profeteerde? U zegt: 'Nee, dat was de Geest van Christus.'

Dat is waar. Maar leidt deze Geest hen die van de Geest van God zijn dan niet naar de Schrift terug? U ziet het bij Jeremia: Hij had een Woord van God, een geschreven Woord. Dat was de grond waarop hij stond, waarop hij profeteerde door de Heilige Geest. Als hij dus in zijn profetie de naam Rachel gebruikt, dan is het duidelijk dat de profeet die geschiedenis in gedachten heeft gehad, dat die geschiedenis hem voor ogen stond. Laten we deze geschiedenis eens opslaan; dan zullen we zien, dat hij hier niet aan de géést van Rachel gedacht heeft, alsof die uit het graf te voorschijn gekomen was om op de bergen haar klacht te laten horen: 'Het is niet mijn kinderen gedaan!', maar we zullen zien dat de Heilige Geest hem duidelijk gemaakt heeft, wat er werkelijk in deze geschiedenis verborgen ligt!

Nemen we Genesis 30 voor. Dan lezen we daar, dat de heilige vrouwen Rachel en Lea met elkaar hebben gewedijverd om Jakob de zegen die de Heere hem beloofd had ook werkelijk te laten zien. In dat alles waren ze gewone mensen en toch, ze waren heilige vrouwen die God hebben aangeroepen, zoals we dat door het hele hoofdstuk heen kunnen zien. Heeft Rachel nu op God gehoopt of niet? Heeft zij de uitspraak van Paulus: ‘De vrouw zal zalig worden door kinderen voort te brengen’, begrepen of niet? Heeft ze haar zaligheid, haar hele levensgeschiedenis en die van Jakob, de volle ontplooiing van de belofte vastgemaakt aan de verhoring van haar gebed of niet? Het Woord zegt; Ja! Het hele verloop van de geschiedenis van Christus in Zijn gemeente heeft zij, wat haar leven betreft, hieraan vastgeknoopt en hiervan afhankelijk gemaakt, dat ze voor Jakob kinderen zou voortbrengen, dat haar gebed in dit opzicht verhoord zou worden. En wat gebeurt er? Jakob heeft al elf kinderen, maar uit haar, Rachel, is nog niet voortgekomen waartoe God haar geroepen heeft. Wat een lange, bittere jaren van smaad maakte ze door, als een verworpene, door God onvruchtbaar gemaakt en toch... ze is geroepen! Wat een aanvechting! Waarom verstoot God haar? Waarom moet ze in zo’n doodssituatie blijven liggen?

Maar tenslotte: Wat geroepen is, dat mag dan de weg gaan door smaad, door verworpen-zijn heen, het komt eens tot eer: Ze heeft een zoon! ‘God heeft mijn smaad van mij weggenomen’, zegt ze. Nu maakt de verkregen verhoring van haar gebed haar niet passief; nee, nu ze deze verhoring ziet, wil ze opnieuw een verhoring van haar gebed: ‘Jozef’, zegt ze: ‘Moge de Heere mij nóg een zoon geven’, en zo houdt ze vast aan een volgende gebedsverhoring. Maar ach, wat moet ze lang wachten, wat een strijd moet ze voeren in haar gebed, voordat zich de vervulling aangaande Christus en Zijn gemeente openbaart!

Ik vraag u: Zou de geschiedenis van Israël tot die volheid gekomen zijn, als Rachel niet door zoveel tranen en gebed heen Jozef had gekregen? Jozef, die in Egypte een beeld, een voorafschaduw van de Zaligmaker van Israël en van de wereld is geworden? Of als Rachel niet vastgehouden had aan een nieuwe gebedsverhoring? U kent het woord toch ook: ‘Breng Benjamin mee’?

Letten we nu op hoofdstuk 35 uit Genesis: het laatste gebed van Rachel is ook verhoord. Jakob is met zijn gezin niet ver van Efratha, dat is Bethlehem. Daar brengt zij, Rachel, haar kind ter wereld. Ach nee, het kind blijft in de geboorte steken; ze kán het niet ter wereld brengen. Wat heeft ze al veel angst en nood haar leven lang doorgemaakt. Wat een smaad heeft ze ondergaan en nu ... het leven van het kind is in gevaar! Haar gebed wordt verstikt door de dood, door de duivel. De helse machten komen van alle kanten dreigend op haar af om te vermoorden. Het kind zal sterven. God heeft haar dus niet verhoord. Als dit kind niet ter wereld komt, dan heeft het eerste ook niets te betekenen. Is dit laatste niet waar, dan het eerste ook niet. Haar geklaag en geweën weergalmt in de bergen van Efraïm en Benjamin. Ze wil zich niet laten troosten. Als de dood haar tweede zoon heeft, dan heeft de duivel ook de eerste. En God? Van God is hier niets te zien; ‘t is allemaal inbeelding. Uit is het met Zijn beloften. Haar strijd speelt zich af in de zwarte nacht van de afgrond. Zo ligt ze daar, zonder ook maar enige hoop. Het is met haar kinderen gedaan!

Moet ik er nog iets aan toevoegen? De profeet leest deze geschiedenis in zijn eigen benauwde situatie, in de benauwdheid van de kleine gemeente, van wat er van haar is overgebleven. Hij leest: Dat gebeurt bij Bethlehem. En hij weet het: In Bethlehem zal Christus geboren worden. Was het voor de Heilige Geest dan niet gemakkelijk vanuit dit Schriftwoord en vanuit de eigen ervaring van de profeet het hem te openbaren: Zó zal het ook gaan als Hij geboren zal zijn.

Wat hebben wij aan de geschiedenis van Rachel op zichzelf genomen? Wat weten we weinig en wat zou er nog veel over haar te vertellen zijn. Zoals bijvoorbeeld ook over Eva, hoe haar leven eindigde, of over Maria, de moeder van onze Heere, hoe zij stierf. Maar wat God door Zijn Geest heeft laten opschrijven, dat behoort nu juist tot de weg waarin God Zijn heiligen leidt. Wat er over Rachel geschreven staat, dat staat er niet omdat dit haar overkwam, maar dit is tot troost van de gemeente van God en tot verzekering van de trouw en de waarheid van God.

De gelovigen van nu zijn kinderen van de gelovigen van toen. Ook nu zijn ze er: de vreesachtige Nicodemus, de twijfelende Thomas, de voortvarende Petrus. Wat er geschreven is wijst altijd heen naar Christus en Zijn gemeente. U weet wat we in de brief aan de Galaten lezen over Abraham en Hagar en in de Hebreeënbrief over Melchisédek en wat dat betekende. Wat nu de gemeente van Christus betreft: zij bevindt zich soms in dezelfde situatie als Rachel en daarom draagt ze de náám: Rachel. En wat de afzonderlijke leden van de gemeente aangaat: U heet misschien Abraham of Johannes, Maria of Anna, of welke naam u dan ook mag dragen, maar als u zich in dezelfde situatie als Rachel bevindt, geestelijk of lichamelijk, dan draagt u óók de naam Rachel.

En wat Rachel overkwam, precies hetzelfde overkomt iedere gelovige van de hele gemeente; zodra Christus verschijnt, zodra vastgehouden wordt aan de trouw van God, aan de verhoring van het gebed, dan herhaalt zich wat we in Genesis 35 lezen: Het lijkt alsof alles in de dood verzwolgen wordt; het is met de kinderen gedaan. Ze zijn er niet meer, omdat niets meer van het Woord, niets meer van Christus gezien wordt.

Laat ik het voor de duidelijkheid nog eens zo zeggen: Jakob was een profeet in zijn huis, een prediker van het heil van God. Maar waarover wist hij anders te prediken dan over zijn ellende die hij had moeten doormaken en nog doormaakte én van de zegen van zijn vader Abraham en Izak, die de Heere bij Bethel ook aan hém beloofd had: In Uw Naam zullen alle volken gezegend worden? Zijn gemeente bestond in het allereerste begin hoofdzakelijk alleen uit zijn vrouwen Lea en Rachel. De grote waarheid aangaande Christus werd in deze vrouwen als een schat bewaard: Lea was als het ware een beeld van de kerk in haar groei, in haar geweldige uitbreiding. Rachel was dat in haar schijnbare onvruchtbaarheid en ondergang. Jakob zelf, we zullen het zien, heeft door wat hij met zijn Rachel zag gebeuren een lange strijd moeten doormaken en hij zag zo van opzij eigenlijk niets anders dan de ondergang van de belofte juist op het moment van de vervulling.

Precies zo ging het met de profeet Jeremia. Het is bekend hoe klein het overblijfsel van de gelovigen in zijn dagen was. Het ging met hem zoals met Rachel en met dit overblijfsel ging het net zo. De geschiedenis van Rachel en die van de kerk in de dagen van Jeremia zijn precies eender. Hij zag, dat de duivel het erop gemunt had, in zijn tijd net zoals toen, om de volledige vervulling van de belofte en het geloof in die belofte te gronde te richten. Hij kijkt door de Geest naar de verre toekomst en hij ziet dan, dat het weer hetzelfde zal zijn als de Messias werkelijk geboren zal zijn. Zo troost hij, door de Geest van Christus onderwezen, zichzelf, de gemeente van zijn tijd en de gemeente die nog geboren zou worden, de gemeente die er zal zijn in de tijd van de geboorte van Christus. Zo troost hij hen met de troost die de Heere hem uit de geschiedenis van Rachel ten deel heeft laten vallen. Hij doet dat met de woorden die we in hoofdstuk 31 lezen: Zó moet het gaan, schrijft hij, zo zál het gaan. Gij, Rachel, jij, gemeente, u zult zeggen in uw nood: het is met ons gedaan; de belofte is weg! Het is niets geweest met onze verwachting.

Maar als een echte, trouwe vroedvrouw spreekt hij zichzelf en de gemeente moed in

door te zeggen: De Heere spreekt: 'Houd op met uw geklaag en geweene en droog uw tranen, want uw worsteling zal worden beloond.' Wat een verrassende troost liet de Geest hem putten uit de woorden van de vroedvrouw van kachel: 'Vrees niet, want deze zoon zult u ook hebben'.

Ben-oni, *kind van de smart*. Zo heet ieder lid van de ware gemeente. Het kost naar het vlees altijd het leven van de moeder, al wordt het ook naar de Geest, Die door deze dood heen het leven aan de rechterhand van God ziet, Ben-jamin genoemd, dat wil zeggen: '*Zoon van mijn rechterhand*' (Genesis 35:18).

We hebben gezien, wat de profeet voor ogen heeft gestaan, toen hij tot troost van zichzelf en van alle armen en ellendigen en vooral van de gemeente van de toekomst profeteerde van de hopeloze situatie waarin de zaak van God terecht komt — wat het zichtbare betreft — als Christus komt. Zo heeft hij ook gezien, waarom Jakob een gedenkteken oprichtte op het graf van Rachel, namelijk tot troost van zichzelf en van het komende geslacht. Daarom roept hij uit in vers 21: 'Richt grafstenen op; bouwt gedenktekenen op uw graven!' Het gedenkteken namelijk moest een zichtbaar teken zijn én een getuigenis: 'O, Rachel! aangevochten ziel! Is het met uw kinderen gedaan? De rechtvaardige God, Hij zal Zijn belofte waarmaken. Nee, het is niet uit met hen: Christus leeft nog, hoewel Hij (naar uw besef) al dood was!'

Zo is de profeet dus gekomen op de woorden: 'Rachel beweende haar kinderen enzovoort...'. Laat ik nu nog kort uitéén mogen zetten, waarom hij aan deze woorden laat voorafgaan: 'Hoor, in Rama klinkt geweene...'. Luther heeft dit woord Rama bij de profeet Jeremia vertaald met 'hoogte' en bij Mattheus met 'gebergte'. Deze betekenis is op zichzelf genomen wel mogelijk, vooral met betrekking tot Lucas 1:65, waar we lezen: 'En deze geschiedenis (Zacharias kon weer spreken bij de besnijdenis van Johannes) werd overal bekend in het hele gebergte van Juda'. Want als er hier in het bergland bij voorbeeld iets zou gebeuren wat in bijzondere mate aanleiding zou geven tot vreugde of tot droefheid in het Rijk van God, dan zou zo iets al gauw overal in het hele gebergte bekend worden, al was er maar één huis waar men het recht liefheeft en op het heil van de Heere wacht.

Toch mogen we deze vertaling niet laten staan. Bij de profeet staat 'Rama' en ook bij Mattheüs staat in het Grieks 'Rama'. Maar waar dient dit woord Rama dan toe? Is misschien Rama bij Bethlehem bedoeld? O, dat zeker niet. Rama behoorde tot het gebied van Efratha. De westelijke rug van de wadi Bittir was de grens tussen het gebergte van Efraïm en het gebergte van Juda. Nu lag Rama in Efraïm en was één van de belangrijkste steden in het Rijk van God. Hier immers had Samuël gewoond en geprofeteerd en ook, zoals Rachel, lang getreurd toen het erop leek, dat het met het Rijk van God uit was toen Saul van de Heere was afgevallen. Omdat dus Rama een belangrijke stad was en die stad in Efraïm lag, kunnen we ervan uitgaan, dat de profeet die stad uit Efraïm die zo dicht bij Bethlehem lag in het gebied van Efratha plaatsvervangend noemt voor de hele stam Efraïm. In de naam van die stad noemt hij tegelijk de stam Efraïm en hij doet dat vanwege de geestelijke betekenis van die naam, namelijk: '*Ik zal groeien*'. Want juist toen, toen het ging over die naam Efraïm, dat wil dus zeggen: 'Ik zal groeien', toen werd er geklaag en geweene gehoord, toen wilde Rachel zich niet laten troosten over haar kinderen, omdat het uit was met hen.

Dit alles is niet uit de lucht gegrepen, geliefde gemeente! Slaan we hoofdstuk 48 van Genesis maar op. Niet zonder reden noemt Jakob juist op het ogenblik dat hij Efraïm en Manasse opneemt onder zijn zonen en aan Efraïm het eerstgeboorterecht geeft, de naam van zijn Rachel. Hij zegt dan: 'Toen ik uit Mesopotamië kwam, stierf mijn

Rachel in het land Kanaän, op de weg naar Efrath en ik begroef haar langs de weg naar Efrath dat nu Bethlehem heet'. Als hij nu Efraïm en Manasse naar zich toe trekt en kust, hoe ontroerd moet hij dan wel geweest zijn vanwege alle goedheid en trouw van God, dat Hij het alles toch zo wonderlijk goed gemaakt heeft! Voor zijn Rachel was het zo geweest, dat het met haar kinderen gedaan was en voor hem was het — o, wat een lange tijd! — net zo geweest. Het was met zijn lieve kinderen, die hij van Rachel had, toen ook voorbij: Eerst had hij zijn Jozef verloren en toen moest ook zijn Benjamin weg. Maar nu op zijn ziekbed heeft hij niet alleen Jozef terug, maar heeft God hem ook de nakomelingen van Jozef laten zien: Manasse en Efraïm. In Efraïm zag hij de volle vervulling van alle beloften; in de trouw en de waarheid van God, in de naam Efraïm: 'Ik zal groeien'. Geen wonder, dat hij de kroon neerlegt aan de voeten van deze trouw en daarom aan Efraïm het eerstgeboorterecht gaf door zijn handen gekruist over de jongens heen te leggen: Ja, en wat een welbehagen heeft God getoond juist met het oog op deze naam! In hetzelfde hoofdstuk, Jeremia 31, lezen we: 'Is niet Efraïm mijn dierbare zoon en mijn troetelkind? Wat Ik van hem gezegd heb, zal Ik zeker niet vergeten'.

Zou nu dit 'Ik zal groeien' blijven bestaan wat het uiterlijke betreft? Nee, in Rama, in Efraïm, in het 'Ik zal groeien', juist dáár klinkt het geweene, het geklaag en het gejammer: voorbij!, voorbij!

Nu, laat ik alles nu nog eens kort samenvatten. De profeet wilde het volgende zeggen: 'Uit Rachel, die zo bedroefd was omdat het met haar kinderen was gedaan, is Jozef voortgekomen én Efraïm; uit haar stamt het volk dat de naam draagt: 'Ik zal groeien'. Als het nu zover gekomen is, dat het groeit en wortelt, dan juist zal er bij hen bitter geklaag en geweene gehoord worden. Dan zullen die van Efraïm, het volk van de beloofde groei, zijn als Rachel: Ze zullen zich niet willen laten troosten, want het zal hun op dat ogenblik zijn alsof al hun verwachting aan de Heere voorbij gegaan is, alsof Christus vermoord is en ze zullen in hun hopeloosheid uitroepen: Het is met Christus gedaan en dan is het ook gedaan met onze groei en met de kinderen van God! Maar, hoort het Woord van de Heere: En toch is het niet uit en voorbij. Alles komt weer goed. U zult het beleven hoe ze teruggebracht worden uit het land van de vijand, uit hetzelfde Egypte waar u, Efraïm, geboren bent.'

Dan valt er tegelijkertijd een Lichtstraal over de woorden: 'Uit Egypte heb Ik mijn zoon geroepen'. Ik geef u een voorbeeld: Caesar trok over de Rubicon; als we dat lezen, dan begrijpen we natuurlijk dat hij dat niet alleen deed. Nee, zijn leger was bij hem. Nu, Israël, de zoon van God, werd niet alléén uit Egypte geroepen: *Christus was in hen!* Christus werd geroepen en Hij was de Zoon en toen Christus uit Egypte geroepen werd, toen was Hij ook niet alleen: in Hém was Zijn geméente!

2. Volledig naar waarheid heeft dus de Evangelist Mattheüs geschreven, dat de woorden van de profeet Jeremia: ***'In Rama heeft men geweene gehoord...' bij de kindermoord in Bethlehem in vervulling zijn gegaan.***

Dat men deze woorden tot nu toe niet begrepen heeft, komt, doordat men ze altijd toepaste op de moeders van de vermoorde kinderen. Men dacht, dat de profeet en dus ook de evangelist doelde op het klagen en wenen van die moeders, ja, alsof Rachel vanwege die moord als het ware uit haar graf was opgestaan en haar klacht had aangeheven.

Door de uitleg van deze profetische woorden die ik u gegeven heb, hebt u intussen wel ingezien, geliefde gemeente, dat de profeet en de evangelist er in de verste verte niet aan hebben gedacht dit toe te passen op de moeders van de gedode kinderen. De

evangelist Mattheüs is tollenaar geweest. Juist tollenaars die tot bekering zijn gekomen, kregen door de verlichting van de Heilige Geest zo'n diep inzicht in de betekenis van de woorden: *verlorenheid en redding*. Mattheus, door de Heere uitgekozen om voor Zijn gemeente dit evangelie te schrijven, schreef dus door de Heilige Geest een evangelie voor armen en ellendigen. Zo'n evangelie handhaaft de gerechtigheid van God, dat wil zeggen: wat in de ogen van God alleen rechtvaardig is. En dát is gerechtigheid van God, dat wij onszelf aanklagen en God rechtvaardigen, dat Hij het alleen heeft geweten, hoe Hij ons moest redden, dat alles uitsluitend van Hem komt, zodat wij niets te zeggen hebben, maar de hand op onze mond leggen, terwijl Hij ons alles kwijtscheldt. Dat is gerechtigheid voor God, dat wij belijden, dat Hij alles goed gemaakt heeft, dat Hij alles voor ons op Zich genomen heeft en in onze plaats alles gedragen heeft en verdragen en doorgemaakt heeft. En dat Hij Zichzelf met alles wat van Hem is en wat Hij verworven heeft aan óns heeft gegeven en dat wij in Hém, als Zijn duur gekocht eigendom, voor altijd en eeuwig gered zijn.

Maar geloven we nu dat de weg die u hier als waarheid van God verkondigd is, door diepe wateren gaat, door het vuur, door de dood, door de schijnbare ondergang heen? Wij stemmen er wel mee in, dat het zo is; we zouden ook nog wel met Petrus willen zeggen, misschien niet zo oprecht als hij, maar toch: 'Ik wil met U de dood in gaan'. O ja, we hebben mooi zingen: 'Een vaste burcht is onze God...', of: 'Gods Mond heeft het ons vast beloofd, dood noch duivel rukt ons uit Zijn Hand', maar, al is iets waar in onze overwegingen, daarom is het nog niet waar in het leven. U moet er maar eens op letten, hoe soms een kleinigheid, bij voorbeeld in het gewone, dagelijkse leven, kan maken, dat u ineens geen oog meer hebt voor het heerlijke getuigenis van de Waarheid die u gehoord en gezien hebt. En dat zijn dan nog maar kleinigheden. Ik zou nog heel andere dingen kunnen noemen waarin u verwikkeld kunt raken, zelfs als goed bewapende soldaten, standvastig tegenover iedere aanval, en toch zou het zo kunnen gaan dat u tenslotte zegt: Het is met ons gedaan.

De evangelist Mattheus heeft het volgende willen verzekeren door de vervulling van de woorden van Jeremia te laten zien: Daar ziet u nu hoe het er met ons aan toe is als Christus eens, naar het schijnt, weggenomen, gedood, vermoord wordt; dan is het ineens uit met heel ons geloof, met al onze hoop, dan is er alleen maar 'Ach' en 'Wee' juist bij hen die de naam dragen: Ik zal groeien. Dan is er in plaats van het Koninklijke 'En toch' dat iedere aanvechting verjaagt en iedere vijand op de vlucht doet slaan, veel geklaag en geweën en gejammer. Dan zijn we als Rachel, ja, dan zijn we allemaal Rachels; we willen ons niet laten troosten, want het is uit met onze kinderen, het is gedaan met al onze verwachtingen, met alle beloften; het is allemaal afgebroken en afgesneden; de dood is er alleen maar en het leven is weg; de zonde is er en de genade is voorbij.

Deze waarheid dat alles wat Efraïm heet het er zo van af brengt in moeilijke omstandigheden willen we helaas niet bekennen. We zien het wel, we geven onze naaste een standje erover als we zelf niet in de nood zijn en we denken dan van onszelf dat we heiden zijn, dat het wel goed zit met ons en dat we het wel zullen klaarspelen. Maar als het werkelijk vlakbij komt. O, dan liggen we voor we het weten op de grond. Dat behoeft nog niet eens met Christus te maken te hebben, nee, iets onnozels uit dit vergankelijke leven kan soms ineens de hele hemel voor ons besef door elkaar gooien en God..., ach, die woont er niet meer... en wij, wij zien alleen maar afgronden, een diep ravijn, een geopend graf, anders niet.

Deze waarheid dat alle vlees zo reageert, is duidelijk aan het licht getreden in de dagen toen onze Heere Jezus geboren werd. De evangelist behoefde niet eens aan te

wijzen wie het dan precies geweest zijn, die toen zo geweldig moesten klagen, wenen en jammeren. Het is genoeg dat hij erop wijst dát het gebeurd is. Met wie het dan gebeurd is? Oo, dat begrijpt u wel. Zij waren het die in gespannen verwachting leefden van de vertroosting van Israël. Het zijn zij die zo verheugd waren geweest toen ze van de herders en van de profetes Anna hoorden, dat hun de Christus van God geboren was. Het waren de bewoners van de stad die heette: 'Ik zal groeien', van wie er zeker velen op het gebergte van Efraïm en Juda gewoond hebben. Het kon niet uitblijven dat deze allen het gehoord hebben, misschien zijn ze er wel ooggetuigen van geweest hoe Herodes in Bethlehem en omgeving tegen die kleine kinderen tekeer ging. Hadden ze dan niet gelezen: 'Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen?' Ach, wie let er in zulke omstandigheden op de Schrift? Zo ging het toch ook met Jozef: Hij had toch ook zelf zo veel met het Kind Jezus meegemaakt en over Hem gehoord en was hij toch niet vreselijk bang, dat Archelaüs het Kind zou kunnen doden? Ja, zij allen die de vertroosting van Israël verwacht hebben, hebben gedacht dat ook het Kindje Jezus vermoord was! Toen hebben ze daar op de grond gelegen zoals Rachel en ze hebben geweend en geklaagd: Het is met onze kinderen gedaan; het is voorbij: de zaak van God is verloren en met Zijn Woord is het ook niets meer, zeker niet wat onze verlossing betreft.

Maar, kijk nu eens, mensenkind, wie heeft er nu gelijk: God of u? Hebt u nog één of ander werk om uw zaligheid op te funderen? Gaan bij zo'n getuigenis al uw werken dan niet te gronde? Wie heeft er gezorgd voor uw zaligheid? Wie heeft die volkomen bewerkt en aan het licht gebracht? Wie heeft bewezen, dat Hij trouw is en waarachtig? Wie houdt het geloof in stand? Is het niet God? Is het niet de Vader daarboven in de hemelen?

'Uw zaligheid is in gevaar. Herodes wil die vernietigen. Zijn knechten gaan door de poorten van Jeruzalem de stad uit, ze zijn onderweg; daar staan ze onder de hoge poort van de kleine stad Bethlehem met getrokken zwaard; het eerste kind is al geslacht, maar uw zaligheid, die is in de nacht ervoor weggetrokken, en die komt weer terug van een kant vanwaar u het niet verwacht; niet uit het heilige land, nee, ze komt uit het land waar u geboren bent, o Efraïm, uit het land van de duisternis en van de dood. Zo komt ze weer te voorschijn samen met u uit de afgrond waarin u gezonken bent!'

Zo vervult God Zijn belofte; zo maakt Hij Zijn Woord waar, zo verzekert Hij ons van Zijn gerechtigheid, en dat het alleen om de wil van Zijn Gezalfde is als Hij u die zoete stem laat horen: 'Daarom breekt Mijn hart over Mijn Efraïm, zodat Ik Mij over hem moet ontfermen, spreekt de Heere'.

Geliefde gemeente! Als u bij de evangelisten leest: *Opdat vervuld zou worden...*, denk dan nooit dat het een rekensom is die zo mooi uitkomt of een aardige bijzonderheid dat het precies zo uitgekomen is zoals het tevoren geschreven werd. Vat het ook niet zó op, alsof het daarom gewoon móest gebeuren, omdat het nu eenmaal voorspeld was. Neem het niet aan als bewijzen van dorre waarheden, maar prijs daarin Gods gerechtigheid, dat die, in overeenstemming niet de profetische woorden, midden in onze ongerechtigheid zo heerlijk aan de dag treedt.

Aan onze kant alleen maar dood, aan Zijn kant leven. Aan onze kant ongeloof, aan Zijn kant waarachtigheid en trouw. Aan onze kant alleen maar onverstand, aan Zijn kant zuivere wijsheid. Aan onze kant hopeloosheid en radeloosheid, aan Zijn kant raad en verrassende openbaring van Zijn heil. Aan onze kant enkel zonde, aan Zijn kant genade over de zonde heen; — Dat is 'het wat uit de volle vervulling van de raad aangaande onze zaligheid aan het licht gekomen is. Ontvangt in dit besef de dierbare, evangelische woorden: 'Opdat vervuld zou worden neemt ze in u op; dan zult u

daardoor velerlei vertroosting en u zult toenemen en groeien in de kennis van God en onze Heiland Jezus Christus.

Juist daar is sprake van deze groei waar wij de gerechtigheid van God erkennen en onszelf afschrijven in waarachtige ootmoed en kleinheid tegenover Zijn Woorden. Want wat heeft God toch een wonderbaarlijk geduld, dat Hij, bij al onze eigenwijsheid, betweterij, ongeloof en hardheid van ons hart als het gaat om de wegen van God, die toch allemaal door de diepte gaan, niet moede en mat wordt om ons te onderwijzen: bij iedere stap die Hij voor onze zaligheid heeft gezet, maakt Hij ons met profetische woorden en met de vervulling daarvan duidelijk wat Hij ons te zeggen heeft: ‘Kijk maar, u hebt Mij niet uw zonden moeite aangedaan, maar Ik heb u geduldig onderwezen; u hebt Mij voor de voeten gelopen, en toch: Ik heb uw zaligheid bewerkt en aan het licht gebracht; u wilt altijd weer iets meebrengen, maar Ik heb u voor Mijn rekening genomen en Ik doe het voor niets, er hoeft niets van u bij!’

Wat klaagt u dan, Rachel, wat weent u en jammert u toch, o Rachel, in uw land Efraïm? Het is toch zeker niet met uw kinderen gedaan; het is toch niet gedaan met uw verwachting, niet uw worstelen, met uw gebeden, uw tranen, uw smeken tot God! Het is toch niet uit met de beloften! Mag de duivel nog zo tekeer gaan, mag de dood bij u binnenkomen, mogen alle machten van de duisternis het zwaard trekken, mag het vlees bij dit alles in Bethlehem ondergaan... Zoek Christus niet in het heilige land, maar zoek Hem vlakbij, in uw eigen land van duisternis en dood: Daar is Hij binnengekomen voor u en daar laat Hij de stem van Zijn evangelie klinken: ‘Vrees niet, deze Zoon zult gij ook hebben’! Amen.

VIER LIJDENSPREKEN

ONZE HEERE VOOR KAJAFAS EN VOOR PILATUS

9. EERSTE LEERREDE Johannes 18:12-14 en vers 19-23

De overdenking van het lijden en sterven van onze dierbare Zaligmaker, mijn Geliefden, zal dan alleen tot onze geestelijke gezondheid en tot opbouw in ons allerheiligst geloof dienen, als wij er ons geen hartstochtelijke voorstellingen van maken, of er koude zedenlessen uit trekken, maar van stap tot stap, van daad tot daad, van lijden tot lijden, het Borgtochtelijke er in mogen opmerken. Het is een schromelijk gebrek aan kennis van zichzelf, van zijn zondige aard en van zijn misdaden tegen de Heere en zijn genade, het is een zielverdervend verwerpen van de weldaad van Zijn lijden en sterven, en een snode ondankbaarheid, als men dit Borgtochtelijke niet ziet of niet zien wil. Hij wie door genade de ogen geopend zijn, om, zowel bij voortgang als hij aanvang, zijn zonde en ellende te kennen, ziet in al dat zondigen van de mensen tegen de Heere, waarmede hij Hem een onuitsprekelijk lijden aandeed, zijn eigen zonden als in een spiegel. Zo schept hij, onder waarachtig berouw, met ware blijdschap van de ziel, alle troost uit het allerheiligst lijden van onze Heere, wanneer hij door de Geest verlichte ogen ontvangt om te zien dat al dat lijden, door hem, de zondaar, verdiend, in zijn plaats door de Heere geleden is. En dat de Heere Jezus dit Zijn lijden, tegen alle zonden, nu in de Hemel eeuwig laat gelden voor de zielen van Zijn uitverkorene.

In dit licht beschouwen wij in dit uur hetgeen wij lezen bij de Evangelist Johannes in het 18^e hoofdstuk van het 12^e tot het 14^e en vers 19 tot het 23ste vers.

Beschouwen wij:

- Ten eerste: Dat zij gezamenlijk Jezus namen, Hem bonden en heenleidden.
- Ten tweede: Waarom zij Jezus naar Annas leidden, wie die was, en hoe en waarheen hij Jezus leiden liet.
- Ten derde: Wie Kájafas was.
- Ten vierde: Wat hij Jezus vroeg, en welk antwoord hij ontving.
- Ten vijfde: Wat de Heere wegens dit antwoord lijden wilde, en wat hij daarop zei.

1. Dat zij gezamenlijk Jezus namen, Hem bonden en heenleidden.

De bende dan en de Overste over duizend en de dienaars van de Joden namen Jezus gezamenlijk, en bonden Hem, en leidden hem heen. Zo lezen wij Johannes 18 vers 12 en 13. Het Evangelie wil ons daarmee iets leren. Welk soort mensen deden dat? Vooreerst goddeloze Romeinse soldaten die anders zozeer op wet en gerechtigheid stonden omtrent aangeklaagde mensen. Deze niet alleen maar ook een voornaam officier, een overste over duizend man, die bij gevolg door geboorte, opvoeding en onderwijs, het onbetamelijke van zo'n gedrag tegen Jezus wel weten kon. Maar dit waren Romeinen! Welnu, die niet alleen, maar de dienaars van de Joden, de dienaars die steeds in de tempel verkeerden en dus van hun jeugd af, om zo te zeggen, niets dan wat heiligde ingeademd hadden, zij doen mee.

“Gezamenlijk” lezen wij, namen zij Jezus. Wij zouden thans zeggen: *Zij grepen Hem.* Dit deelt ons het Evangelie mee tot troost voor elk berouwhebbend gemoed. Want hetzij wij vóór onze bekering tot de goddeloze en overmoedige wereld, óf tot de

zogenaamde vrome en kerkelijke wereld behoord hebben, wij zullen het wel, nadat ons de ogen geopend zijn door de Heere, met een verbroken hart erkennen en belijden dat wij in onze weerstrevigheid en vijandschap tegen onze waarachtige Zaligmaker, met Hém en Zijn leer en leden door woorden en daden niet anders gehandeld hebben. Dit belijdende, zullen wij tevens erkennen hoezeer wij verdienden dat het vloekvonnis over ons uitgesproken en ook met der daad voltrokken ware, hetwelk also luidt: “Neemt hem, en bindt hem handen en voeten, en werpt hem uit in de buitenste duisternis: daar zal zijn wening en knersing van de tanden.”

Tegen dit rechtvaardig vonnis is Jezus, als Borg voor de Zijnen, opgekomen en in de vierschaar opgetreden, en treedt Hij nog dag en nacht voor de Zijnen in de vierschaar op, zeggend: “Neem Mij! Ik werd genomen en vastgegrepen als een vijand, opdat deze en die, welke U aan Mij, o Vader, gegeven hebt, niet zouden genomen en in het verderf gesleept worden.”

O, als het geloofsoog dit bij het licht van de genade en van de Geest mag inzien, dan ontvangt de ziel vrijmoedigheid, om, zo zondig als zij zich gevoelt, Jezus te nemen, zoals eenmaal het Israëlitische volk wanneer het gezondigd had een vrij en onschuldig offerdier uit de kudde mocht en moest nemen, om het voor zijn zonde aan de Priester en voor de Heere te brengen, opdat het geslacht werd in plaats van de zondaar. Verder, zo luidde het gebod, *wanneer iemand gezondigd had, hij dan een offerdier uit de kudde moest nemen*. Die dat nemen moest, die moest een zondaar, een groot zondaar zijn. Om het te openbaren, hoezeer zij die zo’n offerdier namen, grote zondaars waren liet God Jezus gevangennemen door grote zondaars. Ieder kan nu van deze mensen weten, dat zij grote zondaars waren. Immers hadden zij de onschuld van de Heere Jezus, en Zijn macht, heiligheid en Goddelijk alvermogen, vredelievendheid en trouw overtuigend genoeg gezien, maar zich tegen dat alles verhard.

Het waren dus grote zondaars die Jezus namen. Welke gemoedsaandoeningen meent u, dat een gelovige Israëliet moet gehad hebben, die een geweten met zich omdroeg wat hem aanklaagde dat hij zwaar tegen Gods geboden gezondigd had; en aan alle beterschap van zijn boos bestaan moest wanhopen? Die dan uit de kudde een volkomen rund of lam, dat hem zo schuldeloos aanzag, nam of greep, opdat dit dier zijn zonde (zonde offer) zou zijn en voor hem geslacht werd, wat moet hij niet daarbij gevoeld hebben? Vooral als hij dit deed met een oog op de beloofde Zoenborg. Het was Gods bevel anders zou hij geen moed gehad hebben om dat te doen.

Wij horen dus wat ons dit Evangelie zegt: Het waren grote zondaars die Jezus namen; zij deden dit gezamenlijk, de een was niet beter dan de andere. Zo wilde het God, zo was het naar Zijn raad. Opdat u, groot zondaar, die Jezus zo dikwijls genomen hebt om Hem te beletten dat hij u van uw zonden verlost, en dus verdiend hebt om door de duivelen gegrepen en ter hel gesleept te worden, opdat u verneemt hoe Jezus Zich voor u heeft laten nemen. Gods raad is het, opdat u nu, bij alle gevoel van uw grote zonde, hoezeer ook uw geweten u aanklaagt, Jezus neemt tot uw enig Offerlam, om het Gode te brengen en voor te houden als in uw plaats.

Zie, dat leert ons het Evangelie tot onze troost. Hetzelfde gebiedt ons ook de Wet des Heeren en Zijn gebod in de ceremoniën. Daarom staat er in de Wet geschreven: “Op de tienden dezer maand (de maand van de uittocht uit Egypte) neme een iegelijk een lam.” En wederom: “Spreek tot de kinderen Israëls: “*Neemt een geitenbok ten zondoffer, enz.*” Er ligt in het woord *nemen* iets bijzonders Zij namen Jezus om Hem te binden en tot de Priesters te brengen; zoals de Israëlieten het offerdier namen, het bonden en tot de Priester brachten. Namen zij Jezus, dan is Jezus eerst aan hen gegeven, dat is, overgegeven, Dit geven is wel door Judas gedaan, maar onmiddellijk was het een vrijwillige gave, een overgave van Jezus Zelf, een gave van Godswege,

die zij slechts voor het nemen hadden. Het nemen is gelijk aan het kiezen voor zich van het offerdier, wat men zelf niet had geschapen of toeberaid, maar hetwelk God uit genade heeft gegeven, Een groot zondaar moet naar het gebod van de wet, en mag naar het Evangelie, Jezus nemen voor zijn zonde ten goede van zijn ziel. Hij mag Hem nemen en grijpen en kiezen, Gode in zijn plaats, en hem in het geloof vasthouden. Zodat Jezus, hoewel volmaakt en onschuldig, voor hem het schuldoffer zij.

Wat ik over het *nemen* aangemerkt heb, datzelfde geldt ook van het *binden*. Welke verschrikkelijke zonde was het van die goddeloze Romeinen, die toch voor wijs en rechtvaardig wilden gehouden zijn, én van die Joden, die toch voor vroom en heilig wilden doorgaan, Jezus te binden, van Wie zij in die korte tijd, dat zij Hem in Gethsémané omringden, zo'n vereniging van heiligheid, macht en onschuld, van liefde, trouw en goedheid ondervonden hadden! Maar, wij zullen wel spoedig tot erkenntenis komen, dat wij niet minder schuldig voor God staan, maar nog groter zondaars voor God zijn dan die mensen, wanneer wij door genade, bij het licht van de Geest er eens bij bepaald worden, hoe veelmalen wij vóór onze bekering de Heere Jezus gebonden hebben met onze overleggingen in het hart, met onze uitingen en daden! Ja, wij zullen als nog grotere zondaars voor God staan, wanneer wij tot inzicht gebracht worden, hoe veelmalen wij ook ná onze bekering met onze wijsheid van Gods weg-beperking, met ons vernuft en goddeloos redelicht waarmee wij Zijn heilsleer wilden bepalen, met onze kwade gedachten, verkeerde woorden en daden, Hem gebonden hebben en binden. Waardoor wij het Hem van onze kant zo onmogelijk als ons mogelijk is maken, dat Hij voor ons en de onzen een volkomen Zaligmaker wordt. Ik spreek nog niet eens daarvan, dat door alle tijden heen, menig-een Jezus in Zijn getrouwe volgelingen en leden, met der daad en letterlijk met banden of door strenge wetten en anderszins beperkt, bindt en werkeloos maakt, opdat zij niet meer spreken in de Naam, waarin alleen de zaligheid is, en opdat het woord van de prediking niet verder kome. O, hoe velen maakten zich steeds daaraan schuldig, en hoe velen hebben een welgevallen daaraan of helpen mee!

Wanneer al deze zonden voor Gods vierschaar eens in het geweten opkomen, o, dan is er een waarachtige zelfveroordeling, een instemmen in het vonnis, dat men verdiend heeft om eeuwig gebonden te liggen in de hel! En van waar dan troost, zo niet daarvan dat men in het Evangelie geschreven vindt, dat de Heere Jezus Zich voor ons liet binden, opdat wij van onze eeuwige banden mochten ontbonden worden, en door Hem van de zonde vrijgemaakt, in die Koninklijke vrijheid, die wij tevoren versmaadden, zouden leven!

Ach, wat zijn er al banden van vloek, waar de mens in ligt van zijn ontvangenis en geboorte af! Wat zijn er al banden van zonden, waar de mens van zijn jeugd af moed-willig en vrijwillig zich mee laat binden! Ach, wie geraakt niet nu en dan in het jachtgaren van de duivel omdat hij geen acht sloeg op 's Heeren wet en gebod! Wat zijn er al banden en strikken van de hel en van de dood, waarin menig-een, zelfs van 's Heeren liefste kinderen, genepen, bestreden en gefolterd worden! Hoeveel gevangenen in kerkers vanwege hun zonden, hoe vele gebonden in verdrukking en ijzer vanwege hun weerspanningheid tegen Gods geboden! (Ps. 107 vers 10) Hoeveel gebonden in hoop liggen er in de kuil waarin geen water is! (Zach. 9 vers 11)

Hoe worden die uitgelaten? Hoe komen die los en vrij? Hoe geraken wij los van die banden van angst en nood van de ziel, van de benauwdheid over zonden, vanwege Gods toorn, vanwege verdiende dood en eeuwige banden?

Ach, daaruit komt niemand, niemand los door eigen kracht. Al is hij nog zo sterk, de slangen die zich om zijn leden geslingerd hebben, zijn sterker! Waar God gebonden

heeft, maakt geen mens zichzelf los; geen mens, waar Gods vloek niet opgeheven is: “Bindt hem aan banden en voeten.” Die vloek heft God alleen op, wanneer Jezus als Borg intreedt en Zich laat binden, gelijk Izak zich ten offer liet binden door zijn vader Abraham. Jezus trad in als Borg, in Gethsémané. Daar liet Hij Zich voor de Zijnen binden om ons te ontfinden. Zo treedt hij thans nog in als de Borg, die Zich eens ten offer liet binden. En daarvan komt tot alle gebondenen de blijmaar in het Evangelie, waardoor de Heilige Geest het geloof in het hart werkt.

Zo slaakt de Heere Jezus voor en na alle banden van de Zijnen. Hij komt en roept de gevangenen vrijheid uit, de gebondenen opening van de gevangenis. Zodat de verlost van de Heere zingen: “O Heere, zekerlijk, ik ben Uw knecht, ik ben Uw knecht, de zoon Uwer dienstmaagd; Gij hebt mijn banden losgemaakt!” Ps. 116.

En al moeten zij ook dikwijls klagen: “Ik ellendig mens; wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Mogen zij toch, in gelovig omhelzen van de verworven vrijheid, uitroepen: “Ik dank God door Jezus Christus!” Zo mogen Gods kinderen, de vrijgelatenen van de Heere, terwijl zij naar Gods gebod en wet het offerdier nemen voor hun zonden, en het binden of zien binden - dat het voor hen op Gods altaar de vergeving van al hun zonden met zijn bloed vergiet - daarbij wel zingen: “Bindt het offerdier met touwen (en brengt het zo) tot aan de hoornen van het altaar.” Psalm 118. Gelukzalig hij die dit in het geloof doen mag; óf die zich, hoe ook gebonden, met al zijn banden aan de Heere Jezus overgeeft om door Hem losgemaakt te worden. Er zijn banden, waarmede men zichzelf bindt en vasthoudt, doch waarvan de Heere zegt: “Laat los, en gij zult losgelaten worden.” Het is de Heere die, omdat Hij Zich liet binden, de genade verworven heeft, dat men aan dit genadebevel gehoorzaamt.

Nu volgt er in onze tekst *dat die goddeloze mensen, zowel Joden als Heidenen, de Heere Jezus heengeleid hebben*. In hun goddeloosheid ziet de mens, die voor God een zondaar geworden is, zijn eigen goddeloosheid, maar hij ziet er tevens in dat het volgens Gods wet was en is, dat een goddeloze het offer voor zijn zonde tot de Priester bracht of heenleidde. Daarom lezen wij in de wet zo dikwerf *dat een onreine zijn offer tot de Priester moest brengen*. Wanneer wij ons dan in de wet veroordeeld vinden vanwege onze zonden, dat wij de Heere door ons gedrag tegen Zijn leer en in Zijn leden, - en ook door de zonden waarmee wij onszelf verontreinigen, zo dikwijls daarheen geleid hebben, waarheen dit niet behoorde, - nadat wij daarom verdiend hebben door mensen en door des duivels engelen heengeleid te worden in de dood en in het eeuwig verderf, dán troost ons dit dierbare Evangelie. Dit Evangelie geeft getuigenis van de wet, dat onze Borg in onze plaats heengeleid werd tot de Priester van de wet, om in onze plaats veroordeeld te worden tot de dood, om voor ons te verwerven verzoening en vergeving van onze zonden. En voor ons de Geest te verwerven opdat Die ons leide, aanhoudend leide tot de Hogepriester, die naar de ordening van Melchizédek is. Dat de Geest ons dus lere met Christus' offer te komen en het te brengen tot Christus Zelf. Ja, Christus werd heengeleid om voor ons te verwerven, dat Hij nu Zelf de overste Leidsman is van ons geloof, die thans niet zal toelaten dat iemand van Zijn kinderen daarheen geleid wordt, waarheen Hij ze niet geleid wil hebben. Hij werd heengeleid opdat Hij ons te ondervinden geve, dat alle leidingen de Zijne zijn; en om ons te brengen in het beloofde land van de eeuwige rust.

2. Waarom zij Jezus naar Annas leidden, wie die was, en hoe en waarheen hij Jezus leiden liet.

Wij bleven bij de beschouwing van het 12^e vers en de aanvang van het 13^e vers opzettelijk wat langer staan, vanwege de troost die wij daarin zagen, en gaan nu

daartoe over, **dat zij Jezus eerst tot Annas leidden.** Bij Lukas, hoofdstuk 3 vers 2 wordt gewag gemaakt van de Hogepriester Annas en Kájafas. Deze Annas was dus de eerste in rang onder de Hogepriesters, welke in die tijd van beroerten elkaar verdrongen met hulp van de Romeinen. Hij was nu zoveel als stedehouder om de dienst te doen in geval van tijdelijke onreinheid van de werkelijke Hogepriester. Zo'n man, als opperste van de Priesters moest noodzakelijk de andere overtreffen in jaren, geleerdheid en in kunde in alle zaken van de wet, berustende op langdurige ondervinding. Annas was dus volkomen in slaat om Kájafas, die in zoveel dingen van zijn goede raad afhing, ook in deze met zijn raad te dienen.

Wij zien in deze de vervulling van de wet; want er waren onderscheidene priesters. Er waren er tot welke de zondaar onder de Israëlieten het offerdier bracht, die dat offer keuren moesten of het naar de wet volkomen en rein was en dus geschikt om Gode toegebracht te worden. De hogepriester Annas heeft dus onze Zaligmaker moeten keuren, of er ook een vlek of gebrek in Hem was. Daardoor dat hij Jezus gebonden naar Kájafas liet leiden, heeft hij bewezen dat hij geen schuld in Jezus gevonden heeft, anders had hij zelf Hem geoordeeld. Maar vrijspreken of vrijlaten mocht hij de Heere ook niet, want Annas was van God in het ambt gezet om dit onschuldig Lam als vlekkeloos te keuren en zo ter dood over te geven. Echter heeft Annas de Heere niet daarom aan Kájafas gebonden overgegeven. Annas zag of wilde in de Heere niet zien dat hij het tegenbeeldige Offerlam was. Om vleselijke redenen gaf hij Jezus, Wiens onschuld hij wel doorzag, aan zijn schoonzoon over, en handelde dus Bij al zijn ondervinding en kennis, die hij van de nood van de Kerk en van het gemoed van Kájafas had, als een gruwelijk zondaar. Dit zegt ons het Evangelie in de woorden: "Hij was de vrouws vader van Kájafas, welke deszelfs jaar Hogepriester was." Hoezeer hij dus overtuigd was van de onschuld van de Heere en van wat de Heere voor Land en Kerk en voor het arme verdrukte volk zijn wilde, trok hij toch zijn vlees, zijn gemak, zijn huiselijke rust en het wellevens van de ouderdom voor. Annas, Kájafas inborst kennende, begreep te goed in welk een zee van onaangenaamheden hij zich zou storten, en wat zijn dochter wellicht mocht overkomen, wanneer hij Jezus vrij liet. Ook kon hij, wanneer Jezus uit de weg was, met zoveel temeer rust zijn eigen rijke inkomen en het deel dat hij of zijn dochter aan het rijke inkomen van Kájafas had, genieten.

Zo gaf dan God aan die beroemde en doorluchtige kerkvorst en overste van de priesters, in de Heere Jezus de middelen als het ware in de hand om Gods wil te doen; en hij volbracht die wil, zonder het te willen. Inmiddels deed Annas de wil van de overste van de duivelen en van zijn vlees. Hij maakte het dus openbaar, hoe alle zorg voor de Kerk en het volk, hoe alle kennis van kerkelijk recht, alle verstand om Gods wet te handhaven, alle rijpe ondervinding, zonder Jezus schipbreuk lijdt op de lust van het vlees. En dat het slechts tegen God door de mens kan en zal aangewend worden, zolang de vrije genade van de Heere Jezus zich niet bij de mens verheerlijkt.

Wij, mijn Geliefden, bevinden ons met allen in dezelfde omstandigheden om dezelfde zonden, of op dezelfde wijze te bedriegen. Wat in de wet afgeschaduwd is, dat zien wij in het heenbrengen van Jezus tot Annas vervuld. Wij zien het in het waarachtige lichaam van Jezus, in al Zijn leden, die als getuigen van Zijn lijden en Borgerechtigheid optraden, door alle tijden heen in de geschiedenis van de Kerk vervuld. Zij worden gewoonlijk eerst tot zodanig een persoon gebracht, die meer dan anderen door heggen stand en invloed machtig, door ervaring en geestelijke kennis voorgelicht, de gave Gods die tot hem gebracht wordt kan beoordelen, en er de vlekkeloosheid en heiligheid ook wel van inziet. Maar er zijn redenen van gemak en

belang, huiselijke en andere redenen, weshalve een oud hoofd de kroon die de wereld hem opgezet heeft, niet voor de Heere Jezus, voor het enige offer waar de ziel op rusten kan, voor de zaak van de ware waarheid wil afzetten. Men vindt het wel niet goed wat er geschiedt, maar men geeft de ware waarheid gebonden over en denkt: 'mijn ambtsbroeder moet het weten.'

Maar als nu de Heere door Zijn genade dezen of genen Annas eens van zijn zonde zaligmakend overtuigt waar dan heen? Waarheen als het geweten ontwaakt en de hel in de ziel dondert: "U hebt Jezus gebonden overgegeven; nu moet u ook gebonden overgegeven worden aan de duivel en zijn engelen. Is er nog zaligheid voor zulke kerkbestuurders?"

Doch nu verder, een iegelijk in zijn stand: ach, wij zijn zo blind voor onze zonden! Maar wanneer God ons de hand in de boezem laat steken, hoe melaats wordt dan die hand! Hoe menigmaal in dit leven trad Jezus, trad de ware Waarheid als in een verschijning, maar gebonden, voor ons op. Het werd ingezien, erkend, gevoeld maar, men zag op zijn vlees en bloed, op zijn gemak, eer, voordeel, inkomen, huiselijke rust en wat niet al! En men zond de ware waarheid gebonden van zich weg. Is er nog zaligheid te hopen na zulke onbarmhartigheid die men Jezus, die men zodoende zichzelf en de zijnen heeft aangedaan? (blz. ontbreekt)

3. Wie Kájafas was

Kájafas profeteerde in de Grote Raad dat het nut was dat één man voor het volk stierve, opdat het gehele volk niet verloren ging. Káfas wist goed, zoals ieder Hogepriester onder het oude Israël het wist, dat de bok geslacht op de grote Verzoendag, als een enige, als een plaatsbekleder, als een zoenbok en zoenborg voor het volk stierf, **opdat het gehele volk niet verloren ging**. Johannes 18:14. Zo is dan de wet van de schaduwen vervuld en heeft Kájafas die moeten ten uitvoer leggen, na vooraf ervan getuigd en als hogepriester van dat Borgtochtelijk sterven geprofeteerd te hebben.

Het is wel om te aanbidden hoe in Gods alleen-wijs bestuur alles zó moet komen, dat aller mensen ongerechtigheid zijn gerechtigheid moet bevestigen. En hoe God daarbij niet onrechtvaardig is als Hij toorn over ons brengt, veeleer de gehele wereld voor hem verdoemelijk blijft. Als mens kon Kájafas niet anders raden, niet anders handelen. Want geheel verblind door nijd en eigenbaat zag hij zichzelf aan als des volks behouder, de Heere Jezus als een volksverderver. Dus moest volgens hem, Jezus gedood worden voor het volk; dat is ten nutte van het volk, zou het gehele volk niet verloren gaan. Niet dat het hem om van des volks heil te doen was, maar zo'n huichelaar is de mens, wanneer hij het geweten toeschroeit en zijn nijd en baatzucht voor deugden wil laten doorgaan. Maar, of hij al als mens niet anders handelen kon, dat verontschuldigt hem niet voor God, maar strekt temeer tot zijn verdoemenis.

Kájafas had gelegenheid genoeg gehad ons de kennis te bekomen van de noodzakelijkheid van zijn eigen wedergeboorte, en hoe de nijd de wortel van de doodslag, en gierigheid de wortel van alle kwaad is. Maar zo'n booswicht moest van de dood des Heeren als noodzakelijk voor het volk, getuigen en Hem ter dood veroordelen voor het volk, opdat iedereen daaraan lere dat geen mens, vooral geen Kerkvoogd, aan zichzelf overgelaten, Jezus kan laten leven, als hij bemerkt dat Jezus alleen Priester is. En opdat ieder die na Kájafas zich aan zulke zonde schuldig en dus hel en verdoemenis waardig gevoelt, als hij er zaligmakend onder verbroken ligt, een Borg zal hebben voor zijn schuld en zonde.

En ook opdat hij tot het toe-eigenend geloof gebracht worde door de genade van 's Heeren Geest: 'Ook voor mij, voor mij en het gehele volk, dat ik in mijn nijd en

gierigheid verderven wilde, toen ik U in Uw waarheid en in Uw kinderen verdierf, bent U gestorven, opdat ik en dat arme volk niet verloren ging.’

Maar o, in wie schuilt deze nijd en gierigheid niet, waardoor hij liever Jezus doot in diens leer en leden, dan dat hij zijn huichelarij, waardoor hij het kwade goed heet, eraan zou geven! Wanneer dan zulke zonden voor ons blootgelegd worden, en wij daarover zielsbekommerd zijn, wèl dan ons, als wij die Borg gezocht en gevonden hebben, die zich door en om onze zonden heeft willen laten doden, opdat wij niet zouden verloren gaan!

Als Hogepriester van de wet moest Kájafas zó profeteren en handelen, opdat zijn profetie en daarmee alle profetieën van de Profeten en van de wet vervuld werden, dat de Heere Jezus door Gods genade voor al Zijn volk de dood smaken zou. Had Kájafas zijn eigen profetie al niet verstaan, had hij ze verdraaid in zijn eigen belang en als een huichelaar uitgelegd, Johannes de Evangelist had die profetie voor zichzelf en voor al van des Heeren volk met zielsblijdschap zó verstaan, als de mening Gods, als zijn eeuwige Raad en welbehagen was met de dood van Jezus. Hiertoe bediende God zich van de tong van de Hogepriester, opdat hetgeen uit een boos hart en uit de hel voortkwam, daarentegen door een geheel volk dat op de dood zag, en zich ook dood en doemschuldig gevoelde, als een stem uit de Raadzaal van de Hemel vernomen werd. Eén stierf voor u en voor velen, opdat u en die allen niet verloren gaat, maar van nu aan gerechtigheden hebt in die Éne, en het recht op het leven dat eeuwig is, voor Mijn aangezicht. Dit heeft dan Kájafas geprofeteerd en de Joden geraden en de Joden hebben ook naar Zijn raad gedaan toen zij riepen: “Aan het kruis met Hem, aan het kruis met Hem!” Zo zijn dan de vijanden zelf rechters, om eeuwig geldig te verklaren die borgtocht en die borggerechtigheid, waarbij Eén betaalt voor al Zijn volk, opdat alsoo Zijn doodschuldig volk, door die éne betaling alleen, het leven en de zegen hebbe en beërve. Zo wordt voor ieder die door het Evangelie een ware Jood, - dat is, die een lover Gods geworden is - de profetie van Kájafas een lofzang ter eer en verheerlijking van God en van het Lam. Hij ziet zich in die dood van Jezus behouden, en niet alleen zichzelf, maar ook al het arme en ellendige volk, al is het verstrooid als schapen en op het punt om door wolven verslonden te worden.

4. Wat hij Jezus vraagde, en welk antwoord hij ontving.

Zien wij nu wat Kájafas de Heere vraagde en wat antwoord hij ontving, opdat wij ook daarin tot onze zielstroost het Borgtochtelijke van het lijden van de Heere mogen ontdekken. ***“De hogepriester”*** zo lezen wij: ***“vraagde Jezus naar Zijn discipelen en naar Zijn leer.”*** Johannes 18:19. Zo wordt de Heere in Zijn profetisch ambt verdacht gehouden en gehoond, alsof hij te beschuldigen was van een nieuwe aanhang te maken, en dat wel van slecht volk, van een ligt op de been gebrachte menigte, van mensen uit lage stand, die niet veel te verliezen hadden. Daarom toch vraagde de hogepriester naar van des Heeren *discipelen*. Hij wilde weten wat soort mensen het waren, van welk beroep en welke stand, om daarnaar de Heere te beoordelen en te veroordelen. Alsof Hij in de keus van zulke mensen niet anders beoogd hebben dan beroering in Kerk en Staat.

Daarom vraagde hij de Heere vervolgens ook naar Zijn *leer*, om dan die leer te veroordelen als in strijd met de wet van Mozes en gevaarlijk voor de Kerk, voor de zuivere leer en voor de publieke rust.

Die tweeledige vraag was al zeer ontijdig en niet minder huichelachtig in de mond van iemand, die gelijk Johannes de Evangelist aanmerkt, *deszelven jaars Hogepriester* was. Een Hogepriester was toch niet voor één jaar, maar voor zijn leven Hogepriester.

Wat soort discipelen hadden dan zulke hogepriesters en welke leer hadden zij en hun volgelingen, die jaar op jaar oproer veroorzaakten, zodat de kerk een schouwplaats was van voortdurende onenigheden en volksberoeringen? Waarbij de ene hogepriester de andere jaarlijks verdrong, en zo de Romeinen steeds tussen beiden moesten komen om er orde op te stellen, waarvoor zij dan door de gekozene Hogepriester zich goed lieten betalen. Een hogepriester die zulke discipelen had, en in het geheel niet meer wist wat de rechte leer was, - waarom de Heere ook eenmaal tot hem zei: "Gij hebt de sleutel van de kennis weggenomen, zelf gaat gij niet in en anderen verhindert gij in te komen in het Koninkrijk," - hoonde inderdaad het profetische ambt van de Heere en verraadde het goddeloos oogmerk van zijn vragen.

Maar dalen wij nu eens in ons eigen hart, en als de Heere ons bij het licht Zijns Geestes onze zonden naar orde voor ogen gesteld heeft, dan zullen wij bij de eerste opslag de zonde van Kájafas in zijn tweeledige huichelachtige vraag in onszelf gevonden hebben. O welke bergen van zonden vóór onze bekering tegen de echte discipelen van de Heere Jezus en tegen Zijn leer! Wij zwijgen van allen, die als Paus hebben willen regeren in Gods Kerk en daarom des Heeren volk, - dat zich nooit onder een juk van de ongerechtigheid en van de afgoderij zal voegen, - als rustverstoorders en oproermakers, als een handvol gemene lieden vervloekt en verdoemd hebben. Deze zullen alleen dan vergiffenis van zonden gevonden hebben, als zij met waar berouw de Borg hebben omhelsd, die hier voor Kájafas voor zulke zonden boet. Wij spreken hier over ons eigen doen vóór onze bekering. Welk een geringschatting, ja welk een verachten, smaden en verdoemen van des Heeren discipelen! Hoe werden die toenmaals als een hoop onruststokers, nietwetters en betweters beoordeeld en veroordeeld! En dan de leer van de Heere Jezus, die zoete leer van de vrije genade en van de eeuwige gerechtigheid voor Gods rechterstoel, in Zijn bloed "door het geloof alleen" hoe werd dezelve miskend, veracht, gesmaad en verworpen!

En ach, ná de bekering nog, als wij discipelen van de Heere geworden waren en nu zelf beweren "uit genade zijt gij zalig geworden," wanneer nu de ware discipelen ons in de weg treden, de rechtvaardigen ons slaan en bestraffen en niet mee doen willen in hetgeen wij verkeerd doen - of waar dezen zich van hun zwakke zijde kenbaar maken, - ach, welke zonden komen daar op van verkeerde beoordeling, ja veroordeling van 's Heeren volk! En wanneer de Geest van de Heere ons dieper wil inleiden in de leer van de vrije genade, wanneer onze enige Profeet en Leraar ons de weg van de zaligheid, door getrouwe broeders, mitsgaders onze rechte plicht openbaart; wanneer wij van alle diep verborgene steunsels van eigen werk en eigengerechtigheid moeten afgebracht worden, ... welke zonden stijgen dan niet op van tegenstand, van miskenning, van vijandigheid tegen de genadeleer van onze enige Profeet! O, wanneer al die zonden, vóór en na de bekering, ons eens voor ogen komen, en het geweten deswege geprangd wordt, dat wij als rechte Kájafassen tegen onze Profeet en Zijn profeten en profetessen evenzo ten oordeel gezeten hebben, waar dan heen?

Indien wij in Kájafas onze eigen goddeloosheid zien en de huichelarij van ons binnenste; indien wij ook in dit stuk, waarin meer gezondigd wordt dan men vermoedt, tot goddeloze en doemwaardige zondaars worden, dán houdt ons het Evangelie hier de Zoenborg voor, die Zich in Zijn profetisch ambt wilde laten honen, om voor zulk een hoon, Hem en de Zijnen door ons aangedaan, een eeuwiggeldende betaling in onze plaats te brengen. Want waarmee zouden wij God daarvoor kunnen verzoenen, dat wij Zijn rust en vrede waarin Hij ons door Zijn Zoon brengen wilde, versmaadden, om in al de beroeringen, welke dit leven zonder Jezus eigen zijn, door

de boosheid van ons hart, te blijven zitten met uitzicht op vrede en rust; die zó toch nimmer komen!

O welk een genade verder van de Heere Jezus dat Hij hier wilde ondervraagd worden naar Zijn discipelen en leer, om voor ons te betalen, dáárvoor dat wij zo onwillig zijn om voor het een en andere uit te komen, dat wij ons ook zo node laten ondervragen! O, indien God met ons in het gericht wilde treden over al onze zonden tegen des Heeren volk en Zijn genadeleer, en daar geen Borg voor ons optrad om voor ons te antwoorden, wij zouden moeten zwijgen in de eeuwige duisternis!

En welk een rijkdom van genade verwerft de Heere Jezus door dit lijden voor ons, zodat Hij ons Zijn Geest geeft; en zó begeerten in ons verwekt om Hem zonder ophouden in ware zielsbehoeften te vragen, naar Zijn discipelen en Zijn leer. En ons dan vrijmoedigheid geeft om voor Zijn discipelen en Zijn leer uit te komen, en met zachtmoedigheid rekenschap te geven, als die afgeëist wordt, van de hoop die in ons is!

Ook verwerft Hij ons de vaste keus, dat wij om lief noch leed afwijken van de voetstappen van de schapen, maar getrouw volharden met des Heeren volk en ons over het getuigenis van Jezus niet schamen, voor wie het ook is.

Het antwoord dat de Heere Jezus aan Kájafas gaf, was een antwoord naar het recht. ***“Ik heb vrij uit gesproken tot de wereld,”*** antwoordde Jezus, ***“Ik heb altijd geleerd in de Synagoge en in de Tempel, waar de Joden van alle plaatsen samen komen; en in het verborgene heb Ik niets gesproken.”*** Johannes 18: 20. Namelijk niets wat daarmee streed of iets anders was, dan Jezus in het openbaar had gesproken.

Dit was een antwoord vol van Profetische majesteit en overtuigende kracht aan een kerkvoogd, wie het niet om de belangen van zijn ziel en zaligheid te doen was. Die ook geen ontlastende getuigen zocht, maar voor valse getuigen stof zocht te belagen en ook bejaagd zou hebben, als hij een ander antwoord ontvangen had. Dit antwoord overtuigde hem dat hij niet volgens het recht te werk ging; het stopte hem de mond en sloeg hem alle wapenen uit de hand.

Intussen, ieder die geroepen is om in het openbaar van de Heere Jezus te getuigen en dan de tegenstand van vlees en bloed en van al de machten van de geesten van mensen en van geesten van duivelen enigermate ondervonden en daaronder met de Heere geleden heeft, begrijpt het lijden van de Heeren lijden in dezen, en het overweldigende van Zijn antwoord.

Wat onze Profeet Gode verklaart in de 40^e Psalm, vers 10 en 11, dat Hij doen zou, dat heeft hij trouw volbracht. Ja, Hij heeft volbracht wat Hij voor God de Vader verklaart bij de Profeet Jesaja in het 50^e Kapittel vers 5: “De Heere HEERE heeft mij het oor geopend, en Ik ben niet weerspanning, Ik wijk niet achterwaarts.” Nee, Hij is Gode de Vader gehoorzaam geweest, om steeds in het openbaar te leren en te getuigen tegen alle goddeloosheid, en met de moede een woord ter rechter tijd te spreken. Zo doet hij ook voor Kájafas. Hij ontdekt hem zijn goddeloosheid, Hij wijkt voor de goddeloosheid niet achteruit.

Zijn discipelen bedekt hij met Zijn vleugelen. Welke en hoedanig zij waren voor hem, de Leraar der Gerechtigheid en voor God de Vader, Die verkoren heeft wat niets is, dat kon Kájafas weten uit Zijn leer.

Zijn leer kon hij te weten komen door bevoegde getuigen: de Heere had steeds in het openbaar gesproken.

Is onze Heere, zó gedaan hebbende en zó antwoordende, dan niet een betalende Borg voor de Zijnen, die zo dikwerf weerspanning zijn, zodat zij niet willen getuigen wat zij moesten? En die zo dikwerf uit opzien tegen vlees en tegen schande achterwaarts

wijken? Hoe menigmaal trekken zij zich terug of houden zich terug onder de glimp van onbekwaamheid. En laten zij zich vrees aanjagen door duivel en wereld en door eigenliefde. Hoe dikwerf oefenen zij zich uit traagheid niet in de leer van de Heere en worden door liefdeloosheid ontrouw aan 's Heeren discipelen. Of geven zij geen antwoord waar zij gevraagd worden, en zwijgen wanneer zij spreken meesten, terwijl zij veel in het verborgen spreken, waar zij zwijgen, óf oprecht spreken moesten en niet ten vonnis zitten over diegenen, welke de Heere tot nog toe niet genadig geweest is! Hoe dikwerf ook geven zij verkeerde antwoorden, waarmede zij alles bederven! O, wat al zonden, die hun geweten bezwaren, en waarvan de zondaar alleen rust voor de ziel vinden zal in het antwoord, hetwelk de Heere in Zijn plaats gaf, en naar hetwelk Hij ook deed.

En welke velerlei genade heeft de Heere verworven, dat zij die door de Heere verootmoedigd zijn, bij zijn belijdenis hoe hij vroeger dwaalde, nu door de Geest des Heeren en Zijn onderwijzing geleid en vrijmoedig gemaakt wordt, om zich over het getuigenis van s Heeren volk niet te schamen! Nee, maar voor de gehele wereld tot heil van de wereld openbaar ervoor uit te komen!

Zeker, hij krijgt wat te antwoorden ter juister tijd, aan de - hoe hoog ook gezeten - smader van des Heeren discipelen en van Zijn leer.

4. Zien wij ten slotte, wat de Heere wegens dit antwoord lijden wilde en wat Hij daarop zei.

“En als hij dit zei,” lezen wij vers 22, 23, *“gaf een van de dienaren die het gehoord hadden, Jezus een kinnebakslag, zeggende: Antwoordt gij also de Hogepriester?” Jezus antwoordde hem: “Indien Ik kwalijk gesproken heb, betuig van het kwade; en indien wel, waarom slaat gij Mij?”*

Zo is en was de wereld overal en altijd, waar de zaak van de Heere Jezus, waar de zaak Gods voor haar, hetzij kerkelijke, hetzij wereldlijke vierschaar komt. Een ander wapen kent zij niet dan snode mishandeling. De Hogepriester is de mond gestopt; hij is van Godswege op een rechtvaardige wijze in het huichelachtige aangezicht geslagen geworden, hij weet niet wat verder te zeggen of te vragen.

Hij moet in zijn geweten bekennen en gevoelen: ‘Ik zit ten oordeel, en handel niet naar recht met deze Leraar. Het is waar, wij hebben in Zijn leer niets kunnen vinden. Die wij eens daartoe afgezonden hebben verklaarden zelfs: “Nooit heeft een mens also gesproken!”’

Inmiddels veroorlooft zich een van de dienaars een mishandeling, waarvoor hij in elk ander geval zwaar zou gestraft zijn geworden. Immers, de persoon van een voor het gerecht gedaagde is heilig (=afgezonderd) en behoort aan het gerecht. Aan het gerecht alleen staat het, bij gevonden schuld te straffen. Tegen elke belediging van derden wordt de gevangene gewaarborgd. Wie zich daaraan vergrijpt, die vergrijpt zich aan het gerecht.

Ach, wanneer zulke zonde geduld of begaan is tegen de Heere Jezus - dat is thans tegen Zijn oprechte belijders - waar zal de rechter, waar zal de dienaar blijven, indien hij zaligmakend van zijn schuld overtuigd wordt, dan alleen tot die Borg heen, Die hier voor zo'n vergrijp, dat hij van de vijandschap van het vlees niet anders ooit verwacht heeft of nog verwacht, voor hem betaling gebracht heeft!

Maar ach, stonden wij niet allen aan dat vergrijp schuldig, dat wij vóór onze bekering, hetzij met de daad, hetzij met uitingen van woorden, de ware Waarheid in het heilig aangezicht geslagen hebben? Ach, wat eeuwige kinnebak slagen zouden wij van alle duivelen niet te lijden hebben, met wat eeuwige slagen op het aangezicht zouden wij niet van Gods toorn verdienen geslagen te worden, ware de Borg niet tussen beiden

getreden om die slagen te ontvangen op Zijn heilig aangezicht?! En zó de profetie te vervullen: “Zij zullen de Rechter Israëls met de roede op het kinnebakken slaan.”

Het mag menigeen vreemd schijnen, dat wij beweren dat er in het gehele borglijden van onze Heere particuliere betaling geschiedt voor particuliere zonden. Maar hij, die zijn eigen onbekeerde leven en zijn zonden tegen de eerste tafel van de wet Gods in het licht van de Geest nagaat, en tegelijk de kerkgeschiedenis van alle tijden raadpleegt, die zal overal dezelfde schreeuwende zonden en misdaden tegen de Heere vinden, welke hij in de lijdensgeschiedenis vindt. Vanwaar dan raad en troost voor goddelozen, die voor de Heere over zulke zonden wenen, als zij niet voor juist dezelfde zonde, juist dezelfde eeuwig geldende betaling van en in hun Borg vinden?

Dat ik hier zwijg van de zonden van blindheid, onbedachtzaamheid en hoogmoed, waarmede ‘s Heeren volk Hem in het aangezicht slaat, Die alleen hun Licht is.

In het antwoord van onze Heere zien wij Zijn rechtvaardigheid en Zijn wonderbare zachtmoedigheid. Hij had de dienaar met één slag in de hel kunnen werpen, maar hij vat hem met het woord van gerechtigheid op zijn plaats, en geeft hem eerder een genadeslag dan een helleslag, opdat hij zijn levenlang zich over zijn vergrijp mocht schamen. Niet minder toonde de Heere in het antwoord dat Hij de heilige en onschuldige is. Het “Waarom slaat gij Mij?” zal die man wel nimmer van zich hebben kunnen afwerpen.

- Met dit: “Waarom slaat gij Mij? Waarom hebt u Mij geslagen?” wil ik besluiten. Het is een vraag van de Heere aan u, wereldling, die de Heere slaat met uw vijandschap tegen Zijn waarheid, die u in ongerechtigheid ten onder houdt.
- “Waarom slaat u Mij?” Is een vraag van de Heeren aan u, die, wanende dat u bekeerd bent, de Heere een kinnebak slag geeft, zo dikwerf ge u opmaakt en de vuist opheft legen de leer van Zijn vrije en soevereine genade, die in allen dele genade is.
- “Waarom slaat u Mij?” Is ook een vraag aan u, gelovigen, die nog zo dikwerf met uw zonden en verkeerdheden, omdat u de Waarheid niet wilt aannemen, de Heere of uw lieve naaste met daad of woord slaat.

Waarom? Ja, waarom? O, dat wij allen neervallen in het stof voor de heilige Heiland, en Hem in ootmoed en zielsverbrijzeling antwoorden: “Grote Ontfermer, waarom spaart U mij?”

Het waarom aan ons, is, opdat wij erkennen en belijden onze verkeerdheid.

Het waarom tot Hem, is, opdat wij ons waarachtig bekeren, en Zijn zachtmoedigheid, trouwe terechtzetting, Zijn rechtvaardig en overtuigend aantonen hoe verkeerd wij tegen Hem zijn, en zó Zijn vrijwillige liefde loven en prijzen. Tevens opdat wij in zachtmoedige waarheid voor vrienden en vijanden wandelen.

Daartoe verlene ons onze getrouwe Zoenborg de genade van Zijn Geest, Die ons wel bekwaam kan maken om met het oog op onze Borg, aan hem die ons om des Heeren wil op de rechterwang slaat, ook de andere toe te keren. Amen.

10. TWEEDE LEERREDE over Johannes 18: 28-38

Moge de overdenking van het lijden van onze dierbare Zaligmaker ons opnieuw liefelijk zijn, mijn geliefden, nu wij met elkaar nagaan, hoe het Evangelie van Johannes ons meedeelt dat onze Heere voor Pilatus in het rechthuis werd gebracht en wat daar voorviel.

Wij lezen in Johannes 18 het 28ste vers:

Zij dan leidden Jezus van Kájafas in het rechthuis. En het was des morgens vroeg; en zij gingen niet in het rechthuis, opdat zij niet verontreinigd zouden worden, maar opdat zij het Pascha eten mochten.

Zo werd dan de Zoon van God door mensen ter dood veroordeeld, omdat hij gezegd had dat hij de Zoon van God was. Het waren mensen die in hun scholen het 53ste hoofdstuk van Jesaja dikwijls lazen en behandelden. Maar toen zij de Zoon van God in de daar beschreven gestalte zagen, kenden zij hem niet. Omdat zij hun eigen gestalte niet kenden, konden zij niet zien dat Hij als Borg en Middelaar onze gestalte aangenomen had om daarin voor ons te betalen. Maar het moest zo gebeuren als Gods hand en Raad te voren bepaald had dat geschieden zou. Daarom moest ook het Joodse land onder de macht van de Romeinen komen. Psalm 22 moest letterlijk vervuld worden: “Zij hebben Mijn handen en voeten doorgraven.” Verder alles wat als bijkomende omstandigheden die de kruisdood vergezelden, in deze Psalm en ook bij andere Profeten voorzeggd was.

Ook had de Heere Jezus Zelf dit gezegd: “De overpriesters en de Schriftgeleerden zullen Hem ter dood veroordelen, en Hem de heidenen overleveren, en zij zullen Hem bespotten, en Hem geselen, en Hem bespuwen, en Hem doden.” Markus 10 vers 33, 34. Zo moesten dan ook de heidenen zich aan Hem bezondigen, opdat aller mensen ongerechtigheid openbaar werd. Allen moesten van hem het herhaalde getuigenis afleggen dat Hij onschuldig was, dat er geen schuld in Hem gevonden werd, maar Hem toch ter dood veroordelen. Dit moest also geschieden opdat het aan de dag kwam dat, terwijl alle volkeren in Hem gezegend worden, niemand die zegen, maar iedereen de vloek verdiend heeft. En dat Jezus als de Borg voor allen een vloek geworden is, voor alles betaald heeft. Dat het dus alles vrije ontferming, eeuwige liefde en loutere genade is, als een zondaar behouden wordt, daar allen aan de dag gelegd hebben hoe zij God en de naaste haten. Zo wordt de mens op het diepst vernederd en God op het hoogst verhoogd, en Hem alleen de eer gegeven van al Zijn deugden en volmaakt-heden. Ook de heidenen, de onbesnedenen hebben tegen Hem gezondigd; ook voor heidenen en onbesnedenen wil Hij lijden en hun de besnijdenis des harten verwerven. Zoo zien wij in alles de oneindige liefde van God tot de aller-ellendigste zondaren.

Er werd en wordt menigeen in het rechthuis gebracht om de overtreding van deze of gene Goddelijke en menselijke wet. Zoals: “Gij zult niet doden; gij zult niet stelen;” of ook vanwege het getuigenis van de Waarheid, dat het ‘openbaar oordeel’ voor Godslastering houdt.

Die vanwege hun zonden geboeid in een rechthuis gebracht werden, zullen troost vinden voor hun zielen wanneer zij met waar berouw zuchten tot Hem, die om onze zonden gebonden in het rechthuis gebracht werd.

Die vanwege de Waarheid er in gebracht worden, zullen zich niet schamen, maar grote vrijmoedigheid ontvangen, als zij de Heere danken: “Heere Jezus! U hebt Uzelf voor mij gebonden in een rechthuis willen laten leiden.” Het is, en dit hebben wij wel

te bedenken, Gods bijzondere lankmoedigheid en genadige bewaring als wij niet om onze zonden voor een aards rechter geleid worden. Maar het is zeker dat er een hemels rechthuis bestaat, waar wij allen, - ook die welke de aardse rechter ontglippen, - door de dood heengeleid worden. Wèl ons, wanneer wij op de weg daarheen door een waarachtig geloof de troost omhelsd hebben, die wij vinden in onze Catechismus-antwoorden op vraag 38 en vraag 56. Dit is zeker, dat de Heere Jezus met dat heengeleid worden voor een aardse rechter, voor de Zijnen heeft verworven, dat zij bij hun dood niet geleid worden voor een wraakvorderende Rechter van Hemel en aarde, en dus niet overgeleverd worden aan de duivelen, maar het blijde woord vernemen: “Komt, gij gezegenden van de Vader!”

Als wij zo zien hoe alles hier naar Gods bepaalde Raad en Voorzienigheid gegaan is, opdat Zijn woord en de Schrift zouden vervuld worden, ligt daarin voor alle aangevochtenen veel geloofssterkte om zich op Jezus' woorden te verlaten, en dit voor gewis te houden, dat niets hen overkomt dan naar Gods Raad en opdat al Zijn dierbare beloften in de Schrift aan hen vervuld worden; het ga hoe het ga. Ook ligt daarin voor ons veel geloofssterkte onder kruis en lijden, als wij de merkpalen, dat wij op de goede weg zijn, in het lijden van de Heere en van al Zijn heiligen in de Schrift terugvinden.

Het ging, gelijk wij in de geschiedenis van het lijden van onze Heere zien, met de overpriesters en schriftgeleerden van erger tot erger.

Vooreerst mochten zij, volgens hun eigen instellingen, geen doodvonnis voltrekken in de nacht.

Ten tweede mochten zij dit niet doen op het feest.

Ten derde maken zij zich vroeg op om de Heere aan Pilatus over te geven, daar het toch de tijd was van plechtige gebeden en offeranden om het feest Gode waardig te vieren. Zij verloochenen dus hun eigen instellingen en denken er niet aan om zich Gode te wijden door gebeden op zulk een voor hen heilige dag.

Ten vierde. Zij gaan niet in het rechthuis om zich niet te verontreinigen. Terwijl zij weten, dat zij zich van valse getuigen bediend en moord in de zin hebben.

Ten vijfde. Zij willen het Pascha eten, dat is niet het Paaslam (dat hadden zij de dag te voren gegeten), maar het vlees van de offerdieren van de vijftiende dag. Een grote feestdag, welke ook Pascha genoemd wordt, zoals wij zien uit Deuteron. 16 vers 2. Terwijl zij toch volgens hun instellingen op de dag waarop zij een doodvonnis voltrokken, niets mochten eten.

Ten zesde. Zij in wiens Naam Nicodémus zelf gezegd had: “Wij weten dat Gij zijt een Leraar van God gekomen, want niemand kan deze tekenen doen die Gij doet,” zij leveren zulk een leraar aan de Romeinen over om gedood te worden. Terwijl zij anders veeleer oproer zouden gemaakt hebben om een Joods leraar te bevrijden, als de Romeinen de handen aan hem hadden willen slaan.

Ten zevende. Tegen hun eigen geweten in liegen zij zichzelf zó lang voor dat zij evenwel rein en heilig zijn, en zich dus met de ongelovigen niet mogen besmetten, tot zij het zelf geloven.

Maar zo zijn wij mensen allen, zolang wij onder de wet zijn. Als het op de proef komt, zonder genade, dan zal ons bestaan en gedrag niet anders wezen dan dat van de overpriesters, niet anders dan wij het ook in Rom. 3 vers 9 tot 19 naar het leven getekend vinden.

Wat de Joden deden, geschiedde uit enkel vijandschap tegen God en tegen Zijn Gezalfde; uit haat tegen Zijn gerechtigheid, zoals zij aan het geloof toegerekend

wordt; en uit liefde tot de zonde, welke zij als een ‘najagen van heiligheid’ wilden laten gelden.

Onze dierbare Zaligmaker heeft dit alles over Zich willen laten heengaan, en alles willen lijden om als Borg te betalen voor de Zijnen, door wie dezelfde zonden begaan zijn. Zo niet altijd bepaald in hun werken, dan toch in hun gedachten en overleggingen. Of, wat zijn er niet al zonden in des Heeren volk, die bij aanhoudendheid gepleegd worden. Hoe menigmaal gaat het van erger tot erger, zelfs tegen beter licht en waarschuwingen van de Geest aan! Wat al vijandschap kan er in de leden woelen tegen de Heere Jezus! Wat al schandelijke afkerigheid van de gerechtigheid in Zijn bloed! Hoe dikwijls is men vroeg op om zich van Hem te ontslaan en te zondigen. Hoe dikwijls worden daarbij de heiligste inzetten, de heiligste voornemens voor de dag, in de wind geslagen, de gebeden verzuimd, en reppen zich de voeten, in plaats van naar ‘s Heeren tempel, naar onheilige plaatsen! En wat is er al een najagen naar zodanige heiligmaking, met welke men de Heere niet zien zal. Hoe ligt kan daar de innerlijke boosheid omslaan tot uiterlijke overlevering aan des Heeren vijanden, van de getrouwe getuige die ons die heiligmaking zonder welke niemand de Heere zien zal, ter najaging voorhoudt. Wat al bittere nijd en boosheid komt er uit het hart voort tegen de ware waarheid, die de mens zijn valse gronden omstoot. Wat al overleggingen om degene, die van de Heere gezonden wordt om de kussens onder de oksels weg te nemen en de leugen van de geveinsdheid uit de rechterhand te slaan, te verwijderen en van zich verwijderd te houden of te moorden! Wat al schijnheiligheid juist bij zulken die de naam hebben van voorstanders bij uitnemendheid te zijn van kerkherstel, van zuivering van leer en zeden!

En wie zal de talloze zonden optellen waarmede de dagen, aan de Heere gewijd, door Christenen geschonden worden? In de tempel bedrijft men godsdienst, en verdoemt inmiddels de ware Christus, levert Hem over aan de wereld om Hem dan verder af te maken! En men is het overige van de dag vrolijk voor het aangezicht van de driehoofdige afgod. En dan wil men nog tot de zodanige gerekend worden, die zich niet verontreinigen. De zonden van de verachting van ‘s Heeren profetisch ambt, en van de leer Zijner genade, zijn als het zand van de zee. Zij worden slechts door weinigen betreurd; weinigen verootmoedigen zich diep daarover voor de Heere.

Hoe betreurde het een Apostel dat hij de gemeente van de Heere vervolgd had! Het was dáárom en niet vanwege onreine daden dat hij zich de voornaamste van de zondaren noemde. Als nu iemand door genade verwaardigd wordt om zulke zonden tegen des Heeren *Profetisch ambt* voor de Heere oprecht te betreuren, dan zal hij bij de stukken zijn Borg vinden, die de een zonde vóór, de andere na, zoals wij er enige aangestipt hebben, in Zijn lijden op Zich en voor Zich laat komen en ervoor betaalt.

De verachting van ‘s Heeren profetisch ambt gaat gepaard met de verachting van Zijn *Koninklijk ambt*. Alle vlees heeft zich als schuldig aan die verachting in en voor Pilatus rechthuis openbaar gemaakt. Ieder die er zaligmakend van overtuigd wordt dat hij aan die dubbele verachting voor God schuldig staat, omhelst de Heere Jezus als zijn Zoenborg in al de graveersels van Zijn lijden.

Pilatus kent de gebruiken van de Joden: ***hij gaat tot hen uit.*** Vers 29. Hij gelooft niet aan een God van de Joden, noch aan zijn eigen goden; in dien zin is hij liberaal. Hij heeft alleen geloof aan zijn waardigheid als Stedehouder, maakt evenwel ook die afhankelijk van ‘s volks gunst of ongunst. Daardoor weet hij zelfs zijn eigen waardigheid niet te handhaven en is voor ditmaal voorkomend met baatzuchtige bedoelingen. Hij ziet de gebonden Jezus met enen medelijdende blik aan en veracht Hem tevens. Daarom noemt hij Hem *een Mens*. En daar het hem vreemd moet

voorkomen op zo'n dag en dat zo vroeg door zoveel eerwaardige mannen, tegen alle gewoonte, lastig gevallen te worden, vraagt hij: "Wat beschuldiging brengt u tegen dezen mens in?" Alsof hij zeggen wilde: "Is deze, die er zo eenvoudig uitziet, zo'n zwaar misdadiger, dat u heden, daar ik u in de tempel en bezig met uw heilige dienst dacht te zijn, met Hem tot mij komt?"

Hoeveel Christenen, vooral in de regering, hoewel zij de schijnheiligheid van partijen wel doorzien, zijn onverschillig jegens de waarheid van de Heere Jezus! Maar als eenmaal de zonde van hun quasi-liberale begrippen, die zij alleen koesteren om hun ambtswil en om in hun zonden te blijven, hun tot zonden worden, waar dan heen? Waarheen als het geweten eens wakker wordt? O, wèl ons, als wij bij onze zonden van onverschilligheid voor de Heere en voor hetgeen van de Heere is, de Borg voor onze schuld gevonden en in het geloof omhelsd hebben. Die Borg, die hetzelfde van de goddelozen heeft willen lijden en door dat lijden voor de zonden betalen.

De vraag van de rechter: **"Wat beschuldiging brengt u tegen deze Mens?"** ga niet uit uw geheugen noch uit het hart, u allen die op ontferming van de Heere hoopt! Of, waarom heeft de Heere Jezus dit willen lijden? Is het niet om thans als de Borg te kunnen optreden in het gerecht Gods! In vuile klederen staan de Josua's des Heeren voor Gods rechterstoel; staan zij voor die stoel, de gebondenen in banden van de zonde en van de dood. En de Satan staat aan hun rechterhand. Hij heeft allerlei aanklachten tegen hen. Maar nu treedt de Borg op met deze vraag, voor welke de hel beeft: "Wat beschuldiging brengt u tegen deze Mens?" En in de hemel klinkt de juichtoon: "De verklager van de broederen, die ze dag en nacht verklaagde voor Gods troon, is uit de hemel geworpen." En wij op aarde lezen op een blad van het boek Gods: "Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn. Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt! Wie is het, die verdoemt? Christus is het, die gestorven is!"

Het baatte Pilatus niet veel zo liberaal te zijn. Alles wat tegen Christus is, erkent de van God verordende overheid niet verder dan voor zoveel zij aan de goddeloosheid van een geveinsde godsdienst wil dienstbaar zijn. Boven die overheid huldigt al wat anti-Christus is een andere kracht, dat is, de draak, de oude slang, die de wereld verleidt. Daarom antwoordden ook de overpriesters, vrij nors en gebelgd, dat Pilatus zich liet ontvallen hoe hij wist dat zij Jezus uit nijdigheid overleverden, en hun daarmee te gevoelen gaf dat zij onrechtvaardig handelden. **"Indien deze geen kwaaddoener ware, zo zouden wij Hem u niet overgeleverd hebben."** Vers 30. Dus zijn zij rechtvaardig en is Jezus een 'kwaaddoener'.

Dit heeft de Heere willen lijden om als Borg te betalen voor de Zijnen, voor ons, die op allerlei wijze tegen de Heere gezondigd hebben en zondigen met onze aanmatiging, dat wij rechtvaardig zijn. Ja, die de Heere Jezus in Zijn bestraffingen voor een kwaaddoener houden. Het is verschrikkelijk hier te vernemen waartoe wij, mensen allemaal in staat zijn. Hij die van een geheel volk het getuigenis had: "Hij heeft alles welgemaakt," moet hier voor *een kwaaddoener* uitgemaakt worden. Zulke zonde zien wij meer begaan door Gods volk tegen de profeten van de Heere. Wij zien het bij Jeremia, hoofdstuk 38: "Deze man," zeiden de vorsten van de koning van Juda, "zoekt de vrede dezes volks niet, maar het kwaad." Maar de Heere heeft dit willen lijden opdat wij die zó grote kwaaddoeners voor God zijn, dat wij zelfs het kwade goed en het goede kwaad heten; wij die zo grote kwaaddoeners zijn tegen de Heere, tegen onszelf en tegen onze naaste, Hem, de Heere, (wanneer wij daarvan overtuigd zijn door van verworven Geest des Heeren), als onze Borg mochten zoeken en vinden, die voor al ons kwaaddoen, dat wij Hem met gedachten, woorden en werken kwaad heten,

... aldus betaald heeft. Zo betaalde hij dan hier voor al dat trots en hoogmoedig kwaaddoen van 's Heeren volk. En voor ons, die zulke walgelijke en verachtelijke kwaaddoeners zijn in de ogen Gods, verwierf Hij dat wij in onze eigen ogen kwaaddoeners worden, onszelf veroordelen en God rechtvaardigen. En dat wij zo voor de Rechter van Hemel en aarde niet als kwaaddoeners veroordeeld, maar om-niet gerechtvaardigd worden. Nu wordt in de Hemel van ons gezegd: "Het is een volk, dat niet liegen kan." Nu hebben wij door des Heeren verworvenen Geest een oprechte haat tegen alle geestelijk kwaad en waarachtige lust tot alle gerechtigheid.

"Indien deze geen kwaaddoener ware," zo luidt het met recht uit de mond van de Satan tegen ons voor de rechterstoel van de Heere. "Deze" mag hij met verdiende verachting zeggen voor de rechtbank van 's Heeren heilig recht en heilige wet.

Maar zie, de Heere Jezus treedt als Borg in het midden, en wil zich onverdiend met die naam laten belasten om de naam 'kwaaddoener' van ons af te nemen, en verwerft ons hierdoor de genade om, - hoezeer ook door het geweten beschuldigd, - dat wij het in alles bederven en steeds kwaaddoeners voor de Heere blijven, ons aan Jezus over te geven tot reinigmaking in Zijn bloed.

Pilatus antwoordt niet recht, volgens vers 31: "**Neemt gij hem dan, en oordeelt hem naar uw wet.**" Hij wilde hun te verstaan geven dat hij niet wist dat Jezus tegen 's lands wet overtreden had en dat, als hij tegen hun wet had overtreden, zij hem daarnaar moesten rechten. Die wet, was zijn mening, ging hem de Stedehouder, niet aan en in zulk geval liet hij zich ook aan de Persoon van Jezus niet gelegen liggen. De Joden konden Jezus bijgevolg doden, als zij Pilatus maar in vrede lieten en geen onrust of oproer veroorzaakten.

Zulk een overgeven aan de willekeur van de nijdigheid heeft de Heere Jezus willen lijden om te verzoenen de zonden van hen, die er berouw over krijgen dat zij de zaak van de Heere, om eigen rust en gemak of uit onverschilligheid, eenmaal of meermalen aan de willekeur van de nijd overgaven. Tevens heeft de Heere voor Zijn volk verworven, dat de wereld nimmer een wet zal hebben door welke zij 's Heeren volk naar recht zal kunnen veroordelen. Met 'de stoel van schadelijkheden' (Psalm 94 vers 20) wordt de Heere het nooit eens. Ook heeft de Heere voor de Zijnen verworven, dat de wet van de zonde en van de dood krachteloos zal bevonden worden en van geen toepassing is op degenen die Hij van deze wet heeft vrijgemaakt door de wet van de Geest des levens, het Leven dat in Hem, Christus Jezus is.

"**Het is ons niet geoorloofd iemand te doden,**" zeggen de Joden daarop tot Pilatus. Zij verwijten hem dat zij door de Romeinen onderdrukt worden. "Wij zouden dit reeds gedaan hebben," willen zij zeggen: "indien het ons geoorloofd, was. Maar al hebben wij ook de ergste kwaaddoener in handen, wij moeten hem laten gaan, of bij u komen om hulp en uitvoering van het vonnis." Deze bewering nu, dat zij door de Romeinen het halsrecht verloren hadden, was niet helemaal waar. Zij hadden het verloren omdat zij de sleutel van de kennis verloren, het geloof verloochend en de heilzame tucht prijsgegeven hadden. Thans moesten zij alles van de gunst van het volk verwachten. Zij hadden noch moed noch autoriteit meer om daar ter plaatse te vergaderen, vanwaar zij de doodstraf konden ten uitvoer leggen. Zo hadden zij dan zelf uit mensenvrees en uit zucht tot zelfbehoud en behoud van eer en inkomen, het halsrecht uit de handen gegeven. En de Romeinen hadden het hun uit de handen genomen om er orde op te stellen, en de willekeur van de hiërarchie in toom te houden.

Intussen was het antwoord van de Joden een gewichtig woord, wat God hen liet uitspreken tegen zichzelf en tot hun eigen veroordeling. Zij moeten hier zichzelf

aanklagen dat zij grote overtreders zijn van het zesde gebod en grote huichelaars. Immers, als zij niemand mogen doden, waarom willen zij dan de Heere gedood hebben? En nu zij erkennen dat zij het niet mogen doen, zijn zij thans minder moordenaars wanneer zij door een ander Jezus laten doden? Zij zeggen dat het hun niet geoorloofd is en doen het toch, en willen de verantwoordelijkheid van de uitvoering op een ander doen neerkomen. Zo schudden zij hun eigen schande uit: zij mogen niet doden, daarom moet Pilatus het doen. Zo moet dan de dubbele moord die in de harten schuilt openbaar worden, opdat het blijken zal hoe waar het was wat de Heere Jezus vooruit gezegd had, *dat zij in hun nijd zover zouden gaan dat zij Hem overleveren zouden om gekruisigd te worden.*

Dat is het wat Johannes de Evangelist opmerkt in het 32^e vers: ***“Opdat het woord van Jezus vervuld werd, dat Hij gezegd had, betekende hoedanigen dood hij sterven zou.”***

“Het is ons niet geoorloofd, ik mag, ik durf dat niet doen.” Ziedaar, de taal van elk mens; en hij zegt dit om na die zelfveroordeling juist datgene te doen, wat hij niet doen mag, en om anderen dit voor hem te laten doen, als hij zelf er geen moed toe heeft. De Heere laat dit in Zijn aanbiddelijk bestuur, zover komen dat de mens, bij al zijn huichelen van hetgeen hij doen en niet doen mag, zonde op zonde stapelt. Totdat de mormel (=kwaaddoener) met handen en voeten aan die schandpaal komt waarvan hij tot aan zijn dood niet meer kan afkomen. Wat raad is hier, tenzij in het toevluchtnemen, met belijdenis van schuld, tot die Borg - Die voor ons met handen en voeten aan de schandpaal gebracht werd, door het bestuur van de ontfermende God, - opdat onze oude mens daaraan door en in Hem stierf. Én opdat wij door en in Hem van de schandpaal werden afgenomen.

Wat de Heere Jezus gezegd en betuigd heeft van onze gruwelijke zonde en ellende, dat wij Hem aan het kruis zouden brengen, en Hem zo’n schandelijke en smadelijke dood aandoen, en wat Hij tegelijker tijd betuigd heeft van des Vaders genade en vrije ontferming en van Zijn liefde tot zondaren, dat zal en moet altijd waar bevonden worden tot troost van allen die tot de Heere schreeuwen om genade, maar tot wie de duivelen zeggen: “Van deze schandpaal komt u nooit weer af; hier sterft u de eeuwige dood.”

Op het verwijt van de Joden: “Het is ons niet geoorloofd iemand te doden” ging Pilatus, volgens vers 33, wederom in het rechthuis, en riep Jezus, en zei tot Hem: ***“Zijt Gij de Koning van de Joden?”***

Pilatus wist zich nu niet te redden. Hij wilde zien of er enige schijn van recht voor beschuldiging in Jezus was, of Jezus werkelijk gevaarlijk was voor de Romeinse staat, hoewel hij het niet geloven kon. Hij legt daarom de nadruk op het woord GIJ als of hij zeggen wilde: “Men beschuldigt U daarvan, hoewel ik er U niet voor kan aanzien.” De Heere Jezus gaf daarom in Zijn antwoord ook te gevoelen dat Pilatus in zijn hart wel beter wist. Daarom zegt de Heere: ***“Zegt gij dit van uzelf of hebben anderen u dit gezegd?”*** Vers 34. Aldus geeft de Heere hem te verstaan dat als Hij, Jezus, Zich op een voor de Staat gevaarlijke wijze als Koning opgeworpen had, Pilatus als Stehouder dit wel het allereerste diende te weten. Maar tevens dat Pilatus de beschuldiging uit de mond van anderen aangreep om er zich vanaf te maken.

Tevens wil de Heere in Zijn barmhartigheid ook over Pilatus, zeggen: “Hoe weet u dit, dat Ik de Koning van de Joden ben? Is u daaromtrent een Goddelijk licht opgegaan, of hebt U het van horen zeggen?”

Het verwijt van lichtzinnigheid en onkunde in de hoogste aangelegenheden van Staat,

dat Pilatus uit dit antwoord opmaakte, deed hem van trotsheid en toorn opzwellen, waarom hij dan ook de Heere toe duwde: **“Ben ik een Jood?”** Vers 35. Hij legt de nadruk op het woord *ik*, als wilde hij zeggen: “Dat begrijp ik wel, dat U niet gevaarlijk voor de Staat bent. Maar wat weet ik van Uw Joodse wetten? Mag u verlangen dat ik dáárvan kennis heb, wat die van een Joods koningschap leren?”

Daarop doet hij de Heere een verwijt, namelijk dat Jezus tot zo’n nijdig volk en zulke overpriesters behoort, met deze woorden: **“Uw volk en de overpriesters hebben u aan mij overgeleverd.”**

Eindelijk wil Pilatus dat de Heere zegge zal waarin Hij tegen de wetten en leer van het Joods koninkrijk kan gezondigd hebben. Vandaar vraagt hij Hem op ruwe, barse toon: **“Wat hebt Gij gedaan?”**

Pilatus gaat weer in het rechthuis. Het moest alles met orde geschieden; niet in een oploop van het volk of in oproer zou Jezus ter dood gebracht worden, opdat niemand zich zou kunnen verontschuldigen, de wereldlijke rechter vooral niet. Ook deze moest vallen in zijn zonde, dat hij de Heere onschuldig ter kruisiging had overgegeven, terwijl hij naar zijn mening macht genoeg had om dat te verhoeden. Dit houden van orde, ook bij het hoogste onrecht, wilde de Heere lijden om te betalen voor de zonden van de Zijnen, die in zo menig geval, toen de ware Waarheid hen te na kwam, bij het hoogste onrecht *toch de schijn van orde aannamen*.

Pilatus roept Jezus, en Jezus weigert niet te komen. De Rechter van Hemel en aarde gehoorzaamt op het bevel van een aards rechter en betaalt voor de ongehoorzaamheid van de Zijnen ook tegen hun rechtmatige overheid en rechtmatige rechters. Hij verwerft voor de Zijnen dat zij niet als kwaaddoeners geroepen worden voor het hemelse gerecht, en dat zij met vrijmoedigheid, met het geloofsoog op hun Borg, komen om rekenschap af te leggen van de hoop die in hen is, wanneer zij daartoe voor aardse rechters of koningen geroepen worden.

O, welk een verachting van het Koninklijk ambt van de Heere Jezus, in de vraag van Pilatus: “Zijt Gij de Koning van de Joden?” Het is of hij zeggen wilde: “Daar ziet U er toch niet naar uit.” Zulke verachting, zo’n verachtend vragen heeft de Heere Jezus willen ondergaan, opdat allen die Zijn Koninklijk ambt en Zijn nederige staat, waarin Hij dat ambt voor de wereld bekleedt, verachten, - tevens blind zijnde daarvoor wie zij zelf en in zichzelf zijn, - eenmaal, wanneer zij door genade tot berouw over hun zonden komen, de troost mochten hebben dat de Heere zulke verachting en blindheid voor hen gedragen en daarvoor betaald heeft. Ook voor Zijn volks geringschatting van zijn Koninklijk ambt, ook voor hun valse begrippen over hun eigen staat, treedt de Heere nog gedurig als Borg in het midden met hetgeen hij van Pilatus geleden heeft.

Immers, wat betekent de naam “Jood?” Is het niet: “Lover Gods?” Maar ach, hoe zeer kenmerkt zich des Heeren volk gedurig als een oproerig en weerspannig volk! Hoe blind zijn zij daarvoor, dat zij door de Heere tot koningen gemaakt zijn om met Hem te heersen op aarde. Hoe dikwijls geraken zij niet door ongeloof onder ‘s vijands voet en in zijn macht. Hoe menigmaal werpt ook de wet die in hun leden is, al het koninklijke van de Heere in hen omver en overhoop! O, welk een liefde en genade van de Heere, dat Hij in onze onkoninklijke toestand wilde lijden, om door geduld, door gehoorzaamheid aan de wil van Zijn Vader, door het woord van genade en van waarheid, Zijn koninklijk ambt te handhaven en zo de zege weg te dragen!

“Zijt Gij een Koning?” Gods volk geeft aan duivel en de wereld, ook aan hun eigen beschuldigend geweten, aanleiding genoeg om hun deze vraag voor de voeten te werpen. Zullen zij “nee” antwoorden? Dan verloochenen zij het geloof! Hier geldt de borggerechtigheid van onze Heere, om met het oog van het geloof op Koning Jezus, te

antwoorden: “Toch ben ik een koning, ik arme zondaar, hoe gebonden, hoe arm, hoe overweldigd ik er ook uitzie; daarvoor is mijn Koning Jezus mijn Borg, mijn volkomen Zoenborg, mijn getrouwe Heere en machtige Koning!”

Toen de Heere antwoordde: *“Zegt u dit van u zelf of hebben anderen u dit gezegd,”* verwierf hij daarmee voor de Zijnen, dat zij in zijn kracht aan blinde vragers antwoorden: “Hebt u dit van horen zeggen, of hoe komt u daaraan?” En dat zij zich bij elke verzoekende vraag en kwestie bij de wet houden, en daarop staan dat een mens, wie het ook zij, nimmer van de plaats afa, waarop God hem gesteld heeft, maar daar volgens zijn plicht en roeping handele. Tevens maakt de Heere hier goed en verzoent hij zoveel antwoorden van de Zijnen, die uit voorbarigheid en nutteloze ijver voortkomen, om te bekeren wat God niet bekeren wil.

Daarmee dat de Heere het trotse en bitse antwoord van Pilatus “Ben ik een Jood?” verkracht en daarop niet weer antwoordt, verzoent hij zoveel trotse en in onstuimige drift gesproken woorden van de Zijnen, waarmede zij zich aan de kennis van de waarheid, waarvan zij in hun geweten bewustheid hebben, onttrekken. Hij verwerft voor hen dat zij over zodanige zonden berouw krijgen en door Zijn Geest geleid worden om geestelijke dingen in zachtmoedige wijsheid geestelijk op te vatten.

Het verwijt: *“Uw volk en de overpriesters hebben u aan mij overgeleverd,”* duldt de Heere, om voor de Zijnen te verwerven, dat als zij door de schuld van zulken, van wie de waarheid iets anders verwachtte, aan de wereld overgeleverd worden en de wereld hen dan toeduwet: “Ik doe u dit niet aan, maar uw eigen volk en de voornaamsten van uw belijdenis” dat zij dat volk dan niet voor de wereld beschuldigen of in het ongelijk stellen, maar zoveel te meer aangewakkerd worden om voor de overtreders te bidden.

Immers zei de Heere niet: “Dat volk erken ik niet voor Mijn volk;” of: “Die overpriesters zijn uit de duivel;” ... de Heere zwijgt op dat alles in liefde.

Ook antwoordde Hij niet op de vraag: “Wat hebt u gedaan?” Het was immers bekend genoeg, dat men Jezus dikwerf tot Koning had willen maken, maar tevens dat Hij dit telkens ontweken was. Ook had de intocht van de Heere in Jeruzalem, zes dagen vroeger en het geroep van het volk bij die gelegenheid, voor Pilatus niet verborgen kunnen blijven.

Maar ach! Als deze vraag: “Wat hebt u gedaan?” ons moest voorgelegd worden door de Rechter van de Hemel en van aarde, wat zouden wij te antwoorden hebben? “Ach, niets goeds, zelfs in mijn beste werk niet; het was alles alleen kwaad wat ik deed van mijn jeugd af!” De Heere heeft met zijn zwijgen op de vraag: “Wat hebt u gedaan?” die genade voor ons verworven, dat wij bij geestelijk licht deze waarheid: ‘alleen kwaad heb ik gedaan en gedacht’, ook in onze beste werken zien. Tevens verwierf Hij, dat zo’n vraag nimmer door God aan ons zal gedaan worden. Nee nooit, maar dat God aan alles wat wij kwaad gedaan hebben om met onze eigen lust en zonden onszelf, tegen de Heere in, op de troon te zetten, om de wil van onze Borg nimmer gedenken zal. Daarentegen zal God wel in gedachtenis houden al het goede dat wij onbewust, dus niet uit onszelf, maar door Zijn genadekracht mogen gedaan hebben tot lof en verheerlijking Gods.

De Heere Jezus, die op zoveel verkeerde woorden zweeg, liet intussen Pilatus niet los. Het verontschuldigde hem niet omdat hij geen Jood was. Pilatus had Gods woorden kunnen lezen en had ze misschien ook wel gelezen. De Heere verloochent Zijn volk ook niet en beschuldigt het niet. Hij verloochent Zijn koninklijk ambt ook niet. Maar wel snijdt hij aan Pilatus alle gelegenheid tot onrechtvaardige argwaan af, met deze woorden: ***“Mijn koninkrijk is niet van deze wereld; indien Mijn koninkrijk van deze wereld ware, zo zouden mijn dienaars gestreden hebben, opdat ik de Joden niet***

ware overgeleverd, maar nu is mijn koninkrijk niet van hier.” Vers 36.

Zo is dan de Heere een hemels Koning, en zoals de Koning is, zo zijn ook Zijn onderdanen, Zijn dienaars, Zijn strijd; zo ook de rechten en wetten en heerlijkheid van dat koninkrijk. Het is alles niet van hier, niet van deze wereld; het is alles geestelijk en hemels.

Mochten wij allen door genade geestelijke ogen ontvangen om dit eens in te zien. Wij die ons aan de heerlijkheid van Koning Jezus en aan de heerlijkheid van Zijn koninkrijk zo dikwijls bezondigd hebben en bezondigen, door er ons altijd weer wereldse of aardse gedachten van te vormen. Gelukzalige onderdanen van Koning Jezus, die zulke zonden belijden! Zij smaken hun leven lang hoe het koninkrijk van Jezus een koninkrijk van genade en van vergeffenis van zonden is. Zo leren zij alle vleselijke gedachten over dat rijk verfoeien en alle vleselijke wapens versmaden. Wie in dat rijk met Jezus Koning is, overwint de Goliaths niet in een Saulswapenrusting, maar met gladde steentjes uit de beek van Gods woord, al is hij dan ook nog een jongske.

O, met welke woorden zullen wij de versmadende waanwijsheid uitdrukken, waarmee Pilatus daarop zegt: “Zijt Gij dan een Koning?” Of: “Zo bent u dan toch een Koning!” Als wilde hij zeggen: “Nu, dan weet ik niet of U bij uw zinnen bent of niet, dat Ge U voor een Koning uitgeeft! Zoveel zie ik wel, dat ik van U niets te vrezen heb; U beeldt U wat in, goede man.”

Intussen neemt de Heere deze smaad gewillig op Zich om te verzoenen de zonden van inbeelding des vleses en gedachten die de Zijnen over dat koninkrijk en ook over hun staat en stand in de genade hebben en waarin zij zich zó kunnen opblazen. Ook verwerft Hij voor de Zijnen dat zij van het koninkrijk des Heeren geestelijke gedachten denken, dat het een Koninkrijk is van uiterlijke smaad, een koninkrijk waarvan de heerlijkheid geheel inwendig is, en waarin het “nochtans” des geloofs de overwinning van de wereld is.

De Heere laat Pilatus nóg niet los. Hij veracht Pilatus niet, denkt niet: “Ik zal zwijgen, het is toch een verblinde man, hij kan er toch niets van verstaan.” Nee, Pilatus moet gevoelen dat de Heere Zich niets inbeeldt. Jezus verstoort in Pilatus de vesting van de waanwijsheid. Nadat Hij eerst gezegd heeft, welk een Koning Hij niet is, zal Hij nu voor hem ontvouwen welk een Koning hij wel is.

“Gij zegt het,” antwoordt Jezus, dat is: Uit uw eigen mond oordeel ik u. U toont het wel te weten dat iemand een Koning zijn kan zonder zichtbare heerschappij. **“Hiertoe ben Ik geboren, en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik der Waarheid getuigenis geven zou. Een iegelijk die uit de Waarheid is, hoort Mijn stem.”** Vers 37.

De Heere Jezus zegt dus dat Zijn koningschap niet een denkbeeld, bij rijpere leeftijd in Hem opgekomen, is, maar dat Hij een zending heeft van vóór Zijn geboorte en vóór hij in de wereld kwam. Bijgevolg een zending van Boven en uit de eeuwigheid; en dat hij daartoe mens was geworden om Koning te zijn.

Hij zegt verder waarin zijn regeren bestaat, namelijk daarin, *dat Hij de Waarheid getuigenis geve*; en ten derde, wie Hem als Koning gehoorzaamt of Zijn onderdaan is, namelijk een iegelijk die uit de Waarheid is. Eindelijk zegt Hij dat Hij Zich dezen niet tot onderdanen maakt, maar dat zij Hem van elders toekomen en geboren worden. Dat zij een geestelijke Vader en geestelijke moeder hebben. Zij zijn uit de Waarheid, die is hun baarmoeder. De Heere zegt hier niet: “Een iegelijk die Mijn stem hoort, is daardoor uit de waarheid.” Maar: “Die uit de Waarheid is, die hoort (daardoor) Mijn stem.” Waarheid is hier: bestendigheid tegenover het onbestendige; wezenlijkheid

tegenover ijdelheid en leugen; het blijvende tegenover het beurtwisselende en wisselvallige; het eeuwige tegenover het vergankelijke; het Goddelijke, ja God Zelf tegenover zonde en oplossing van het vlees in de dood.

Dit was genoeg voor de heiden en wijsgeer om hem alle grond onder de voeten weg te halen, zodat hij daar in zijn naaktheid voor de Heere staan moest, gelijk eens Adam in het Paradijs. Dit gevoelde de wijsgeer ook: zoveel wijsheid in zo weinige woorden had hij nimmer gelegenheid gehad te vernemen. Maar het hart wilde niet breken, en dat moest ook niet breken, want dan zou hij de Heere niet ter kruisiging overgeleverd hebben. Hij moest zich dus verharden, en verhardde zich vrijwillig. Want welke slag hem ook toegebracht was, voor de Heere richtte hij zich weer op. Hij deed wat de twijfelaars van alle tijden deden en doen, die, de Waarheid diep gevoelende, zich niet aan de Waarheid willen onderwerpen en daarom in twijfel trekken of zij wel bestaat.

Daarom maakte hij zich er van af met de vraag: *“Wat is waarheid?”* Vers 38. Alsof hij zeggen wilde: “Ik geloof aan niets, daar bevind ik mij het beste bij.” Intussen geeft hij de meest doorslaande blijken, hoezeer hij door het woord van de Heere getroffen is. Want tot de Joden uitgaande zegt hij tot hen: “Ik vind geen schuld in Hem.”

De Heere had, als Profeet, Gods waarheid voor Pilatus geheiligd, als Koning hem nedergeworpen: het overige liet Hij aan Gods raad over.

O, laat ons bedenken hoezeer een mens zich verhardt tegen Koning Jezus; hoe de natuurlijke mens met al zijn kennis, wijsheid en ondervinding, veel liever verkiest te zeggen: “Ik geloof aan niets, laat mij met rust; wat is waarheid?” dan dat hij om ontferming en om onderwijs ter zaligheid zou vragen, als hem de grond onder de voeten toch weggeslagen is.

Hoezeer kon Pilatus, hoezeer kan ieder van ons het weten, dat al het ondermaanse onbestendig, wisselvallig, vergankelijk, leugen, bedrog en ijdelheid is! Hoe zou ik allen die hiervoor hun ogen sluiten willen vermanen, dat zij toch eens in zichzelf inkeren bij de dagelijkse ondervinding, hoe van alle vleselijke stelsels en aardse vastigheden niets houdbaar is en dat zij zich eens afvragen: “Heb ik niet een leugen in mijn rechterhand?”

Allen die van de Heere geleerd zijn, belijden dit: Dat zij ijdelers zijn dan de ijdelheid zelf; en dat er maar één Waarheid waar is: de Waarheid uit God, de Waarheid van Koning Jezus, Zijn getuigenis! Naar die Waarheid leren zij dorsten, nadat zij uit hun doodstaat in die Waarheid opgenomen zijn en uit die Waarheid voortkomen. Naar die Waarheid moeten zij heen, zoals het kind tot de schoot van de moeder en tot de moederborst. Om in die Waarheid te blijven, in die Waarheid geleid te worden, daarin te leven en te sterven hebben zij dagelijks behoefte aan de stem, aan de bevelen, aan de regering van Koning Jezus.

Gelukzalig volk, dat vrezende voor zelfbedrog en voor eigen leugen, niet leven kan als het niet met Jezus mag leven! Hoezeer ervaren zij dat zij in alle waarheid Gods geheiligd worden. Hoe geeft die Waarheid hun inwendig getuigenis van de Waarheid, en daarvan dat zij uit en in de Waarheid zijn. Hoe worden zij onder de scepter van Jezus in het geloof van de Waarheid gegrond, bij de Waarheid bewaard en daardoor verblijd met onuitsprekelijke blijdschap van de hoop op aanschouwen.

Al moeten wij, kinderen Gods, ons ook dikwijls over zelfbedrog aanklagen, nadat van onze Borg gezegd is: “Ik vind geen schuld in Hem,” zal die Borg steeds voor Hemel en aarde getuigen, en zullen de vijanden het zegel er op moeten zetten: “Er is geen bedrog in hun mond gevonden. Ik vind geen schuld in hen.” Amen.

11. DERDE LEERREDE over Joannes 18: 39, 40 en hfd. 19: 1-5

Wij lezen in het Evangelie hoe de Joden een gewoonte hadden, dat hun op het Pascha een misdadiger losgelaten werd. Nu was er toen de Heere voor Pilatus gebracht was, een berucht kwaaddoener, tegenover wie de Heere Jezus gesteld werd, opdat de Joden zouden kiezen wie van beiden zij begeerden. De woorden van Pilatus daarbij waren deze: ***“Ik vind geen schuld in Hem. Doch u hebt de gewoonte dat ik u op het Pascha één loslate, wilt gij dan dat ik u de Koning van de Joden loslate?”*** Johannes 18:39

Pilatus zag dus Jezus aan als een voor de Romeinse Staat onschadelijk Mens, wiens koninkrijk in begrippen lag. Daarom dreef hij enigermate de spot met de nijd van de Joden tegen zo’n Man. Hij meende dat, daar de Joden zo naar verandering stonden, zij toch iemand met gevoelens die zij zelf graag omhelsden boven een beruchte misdadiger zouden kiezen. Maar, hij verrekende zich, en vernam uit de mond van die vrome Joden wat hij nooit gedacht had. ***“Zij dan,”*** lezen wij verder, ***“riepen allen wederom: Niet dezen, maar Barabbas.”*** En het Evangelie voegt hier met nadruk bij: ***“En Barabbas was een moordenaar.”*** Johannes 18:40

Dit is weer een getuigenis tegen ons mensen, dat wij om onszelf aan alle gevaar te onttrekken, de onschuldige Zaligmaker gelijkstellen met de ergste booswicht, of, zo de keus aan ons overgelaten wordt, aan een moordenaar boven onze enige Koning de voorkeur geven.

De Heere Jezus heeft dit willen lijden, dat er zo’n onrechtvaardige gewoonte met Hem plaatsvond, om zoveel onrechtvaardige gewoonten tegen ‘s Heeren wet, die bij Zijn verlost in zwang zijn, te verzoenen, waarbij zij, om naar deze gewoonten te kunnen doen, van hun Koning niets willen weten. Er zijn ook schijnheilige gewoonten genoeg bij de Zijnen, waarvoor hij hier betaalt. Hij verwerft voor Zijn volk de Geest van heiligmaking, die hun alle zondige, onrechtvaardige en schijnheilige gewoonten leert betreuren, verfoeien, haten en vlieden.

Bij zoveel keuzen, die door Christenen moeten geschieden, gebeurt het maar al te dikwerf dat de leiders van het volk, om de onaangenaamheden die aan de ware belijdenis verbonden zijn te ontgaan, zulken laten verkiezen, die aan de ware Waarheid afbreuk doen, moordenaars van de zielen en verstoorders van alle rust. En dat zij degenen laten verwerpen, die waarachtige Herders van de zielen zijn en alle heil aanbrengen. Wanneer zij daarover eens voor de Heere waarachtig berouw krijgen, en wanneer al degenen eens oprecht berouw krijgen, die uit goddeloos en blind opzet de kwaden gekozen en de goeden verworpen hebben, dan kunnen zij hier zien hoe de Heere Jezus voor zulke zonden betaald heeft door Zijn lijden.

Wij hebben intussen allen, hoofd voor hoofd, reden om ons diep voor de Heere te verootmoedigen met waarachtig berouw, dat wij uit en van onszelf zulke zielenmoordenaars van onszelf en van onze naaste zijn. Ach, in wie van ons schuilen niet de nijd en haat van Kaïn, de razernij en dolle woede waardoor wij het hoogste Goed verwerpen! Zo verwerpen wij wat ons leven, onze zaligheid, onze welvaart en rust is, en kiezen daarvoor dood en ondergang, ellendige rook en damp die onze rust en welvaart verstoort en ons enkel nadeel en schade moet toebrengen. Zo is onze boze wil: het volk van Jezus kiest een moordenaar, kiest de duivel, de Barabbassen van hun zondig hart en van de wereld. De Heere Jezus betaalt hier al deze gemaakte schulden. Hij, Die Jeruzalem verkiest en haar redt als een vuurbrand uit het vuur, verwerft tevens voor de Zijnen dat zij in waar berouw hun goddeloze keus betreuren, en met een waarachtig hart en een onberouwelijke keuze, zelf in het zwaarste van de verzoeking, Jezus kiezen. Maar de arme wereld, die in haar goddeloze keus zich verhardt, ondervindt dat

het hen gaat zoals de Joden in de belegering en verwoesting van Jeruzalem. Bij elke zware steen die zij in de stad zagen slingeren, riepen zij: “Ba-rabba!”¹⁰

Toen Pilatus zag dat zijn voorstel van loslaten hem ook niet haatte, liet hij Jezus geselen om daarna gekruisigd te worden. Wij lezen in het begin van het 19e hoofdstuk van Johannes: **“Toen nam Pilatus dan Jezus en geselde Hem.”** Vers 1.

Dit geselen geschiedde met riemen waaraan haakjes waren: elke slag reet vel en vlees open en veroorzaakte tien wonden. Zo werd dan het woord van de Heere Jezus vervuld: “Zij zullen Hem geselen en bespotten!” Bij de profeet Jesaja lezen wij daarvan, hoofdstuk 50 vers 6: “Ik geef Mijn rug dengenen die Mij slaan.” En hoofdstuk 53 vers 5: “En door Zijn striemen is ons genezing geworden.” Welke laatste woorden de Apostel Petrus aanhaalt in zijn eerste brief, hoofdstuk 2 vers 24.

Hoe kan door de striemen van de onschuldige Jezus ons genezing geschieden, als Hij niet als Borg lijdt? Als Hij niet, Die zo herhaaldelijk door Pilatus vrij verklaard wordt van alle schuld, voor anderen de schuld draagt? Als Hij niet de straf draagt voor zonden, die niet door Hem, maar door anderen begaan zijn? Omdat elke daad, van ons, ja zelfs elke gedachte, een overtreding is van de Tien Woorden van Gods heilige wet, of met zulke overtreding bevlekt is, dan weten wij waarom onze dierbare Zaligmaker bij elke geselslag tien wonden ontving.

Wij zouden wel kunnen vragen: “Hoe heeft God de Vader het kunnen dulden dat Zijn heilig Kind zo mishandeld werd?”

Wij kunnen niet anders antwoorden dan dat het Zijn eeuwige liefde tot ons zondaren was. Met niets minder moest ook in dezen aan Gods gerechtigheid betaald worden. Van de noodzakelijkheid van de voldoening ook op deze wijze, krijgen wij enig begrip in de ondervinding van die geselslagen, waarmee wij, als wij kinderen en niet bastaarden zijn, door onze hemelse Vader geslagen worden. Zoals geschreven staat Spreuken 3: 12: “Want de Heere kastijdt dengenen dien Hij liefheeft, ja gelijk een vader de zoon, in denwelken hij een welbehagen heeft. En Hebr. 12 vers 9: “Hij geselt enen iegelijk zoon, dien Hij aanneemt.” en Openbaring 3 vers 9: “Zo wie Ik liefheb, dien bestraf en kastijd Ik.” Echter, met zulke verdiende geselslagen betalen wij niet voor onze zonden. Want elke zonde is een schennis van de eeuwige Majesteit en moet met eeuwige straf aan lichaam en ziel gestraft worden als wij geen Borg vinden voor onze schuld, Die deze eeuwige geselslagen op zijn allerheiligste rug ontvangt, en door Zijn eeuwiggeldend bloed betaling brengt. Dit zegt de Profeet Jesaja duidelijk genoeg met deze wonden: “Door Zijn striemen is ons genezing geworden.”

Zijn striemen genezen dus onze inwendige en uitwendige striemen of ziels- en lichaamskwalen, waarmee wij door de zonde behebt zijn. Wie kan - dat ik van uiterlijke of lichaamskwalen zwijge - iets van de pijnigingen van de consciëntie, van de inwendige geselslagen weten, dan hij die ze gevoelt of weleer gevoeld heeft? O, wat zijn dat snerpende geselslagen, waarmede de consciëntie, waarmede de ziel geslagen wordt, als zij bij het licht des Heeren zaligmakend overtuigd wordt van haar zonden! Hoezeer die slagen snerpen, hoe diep zij gaan, hoe ziek men daarvan kan worden, lezen wij in de 38ste Psalm. Een Psalm van David “om te doen gedenken.” “Uw pijlen” zegt hij “zijn in mij gedaald, en Uw hand is op mij nedergedaald. Er is niets geheels in mijn vlees vanwege Uw gramschap. Mijn etterbuilen stinken; mijn darmen zijn vol van een verachtelijke plaag. Ik ben krom geworden, ik ben uitermate zeer neergebogen; ik ben verzwakt en uitermate zeer verbrijzeld.” Wie dat ondervindt, weet wel dat deze smarten eeuwig moeten duren. Eerst dan als hij zijn Borg ziet en

¹⁰ Dit kan in het Hebreeuws zijn: ba = inkomen; rabba = veel/groot

gelovig omhelst, zoals die Borg dat alles voor hem ondergaat en betaling brengt voor zijn zonden, is hij genezen. Hij heeft zijn genezing gevonden in de dierbare Jezus. Naar Gods woord *zijn roeden voor ongehoorzame kinderen*, voor grote zondaren, voor *de rug van de zotten*, en zwepen voor hardnekkige paarden en ezels. Naar menselijke wetten passen de geselingen op ontrouwe knechten, onbeschaamde dieven, oneerlijke boeven, hoeren en dergelijke.

O u, die nog in de wereld leeft en onbekeerd voortleeft, en u, die u voor bekeerd houdt en niettemin uw lust de teugel viert! Bedenk eens hoezeer de zonde God vertoornt, dat Hij ze zó in Zijn allerheiligst Kind Jezus gestraft heeft! Bedenk dat er geschreven staat: “De dienstknecht die de wil des Heeren wel geweten en niet gedaan heeft, zal met dubbele slagen geslagen worden.” Laat het u verschrikken dat de allergehoorzaamste Zoon van God dit lijdt. Hij de Allerheiligste, de Allerhoogste, de Koning der ere. Zie eens die Heere van heerlijkheid aan, gebonden aan een schandpaal, ontbloot, met riemen of zwepen, met scherpe geselen doorploegd, en vol van wonden en striemen en schreeuwt tot hem om genade, eer u overgegeven wordt aan eeuwige geselingen!

En kinderen Gods! Aanschouw de wonden van Uw Geneesheer! Zie hier de geselen van de Rechter veranderd in liefderoeden van de Vader. Waarom zou u die niet een weinig verdragen? Waarom zou u vertragen vanwege uw zonden, daar er uit zo’n geseling voor u zo’n genezing toekomt! O, welk een trouwe Ziebruidegom hebben wij! Wel zijn wij Hem tot een Bloedbruid geworden, zoveel slagen, zoveel stromen bloed kostte het Hem, ons voor Zich te verwerven. O, dat wij Hem kussen! Hem brengen in onzer moeders huis, opdat Hij ons over de oorzaken en vruchten van Zijn geseling onderwijze!

Dat wij met onze tranen Zijn striemen wassen, onze zielen reinigen in Zijn bloed en Hem alsoo aanspreken: ‘Hoe bent U zó vernederd, o Allerhoogste! Hoe bent U zó gegeseld, Gij Allerrechtvaardigste! En dat voor mij, voor mij grote zondaar; voor mij ongehoorzame, voor mij zotte en hardnekkige; voor mij, die een zo’n groot beest, ja de ergste boef en hoereerder ben van Uw heilige wet! Heere Jezus, Gij zone Davids, genees mij! Genees mij volkomen, nu mijn ogen dáárvor geopend zijn, dat ik, - ik en niemand anders, - U met mijn zonden de heilige rug heb opgereten!’

Het was voor het vlees nog niet genoeg, de heilige Jezus op deze wijze te mishandelen. Verder lezen wij nog: ***“En de krijgsknechten, een kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten die op Zijn hoofd, en wierpen hem een purperen kleed om; en zeiden: Wees gegroet, Gij Koning van de Joden. En zij gaven Hem kinnebakslagen.”*** Vers 2.

Dit laatste was weer naar het woord van Jezus: “Zij zullen Hem bespotten.” En overeenkomstig hetgeen onze Heere bij Jesaja zegt, hoofdstuk 50: “Ik geef Mijn wangen dengenen die Mij het haar uitplukken; Mijn aangezicht verberg Ik niet voor smaadheden en speeksel.”

Maar wat predikt ons die doornenkroon, welke de krijgsknechten de Heere op het hoofd gezet, ja met stokken Hem diep in het hoofd geslagen hebben? Doornen zijn een beeld van het bestaan en doen van goddelozen. Dit weten wij uit Jesaja, hoofdstuk 55 vers 13. Tevens zijn zij een zinnebeeld van hetgeen wild en woest is, van vervloeking en van de vruchten van die vloek. Zij bestaan hier op aarde in overgrote menigte; men vindt ze overal, en hun vermenigvuldiging is een plaag, een oordeel en verderf. Hun naam ontlenen zij aan steken, kwetsen; zij veroorzaken diepgaande smart en zijn dikwijls zó in elkaar gevlochten, dat men ze niet uiteen krijgen kan zonder zich

te verwonden; dus geheel onhandelbaar. Zij maken in het vuur een onaangenaam geknetter, en hun einde is, daar zij toch nergens toe te gebruiken zijn, om uitgeroeid, weggeworpen en verbrand te worden.

Ach, zijn wij niet zulke doornen in ons bestaan en in ons doen? ‘Ja, dat zijn wij,’ zal een iegelijk bekennen die door ‘s Heeren wet geleerd en door de genade van de Heilige Geest verootmoedigd is, om te getuigen hoe geestelijk de wet is, en hoe wij bij deze wet vleeselijk zijn. Wild en woest is al ons denken en doen. Als de Heere ons niet in de bedachtzaamheid van de rechtvaardigen houdt, verdienen wij gestadig de vloek. Ach, hoe is ons bestaan zo geheel zonder vrucht! Wie kent de ontelbare menigte van al zijn doornachtige, nutteloze gedachten, overleggingen en daden? En hoezeer heeft een ziel menigmaal, bij haar vermenigvuldiging, voor het einde! Hoezeer steken ons de zonden die wij zelf toch koesteren, en welke smarten moeten zij de Heilige Geest aandoen! Onhandelbaar, verward en heilloos in elkaar gevlochten zijn bij ons alle overleggingen en uitvluchten van het hart. Zelfs in het vuur van lijden en nood geven wij geen goed geluid van ons. En als de eeuwige ontferming Gods niet maakt dat wij behouden worden, dan is ons einde nabij de verbranding.

Wat God Zijn lieve Zoon liet lijden, had alles zijn betekenis: alles doelde op onze zonden, en op datgene wat Jezus, als Borg, daarvoor leed en betaalde. Wij wanen ons Koningen te zijn en vlechten voor onszelf en voor elkaar zo menige kroon, zo menige krans, welke ons als geluk, macht, regering en aanzien, of als heiligheid voorkomt. En och, het is een kroon van doornen! Wat meent u dat wij daarvoor eeuwig hadden moeten lijden? Wij die op deze wijze onszelf de kroon, die alleen de Heere toekomt, opzetten, zo niet de Heere Jezus in Zijn liefde die kroon van doornen, voor de ogen van Zijn Vader van ons hoofd áf en op Zijn Eigen hoofd had laten zetten? Ja, zo’n liefde betoonde Hij, om onze ware kroon, - ons in het Paradijs opgezet, maar ons daar van het hoofd lieten nemen - de kroon van gerechtigheid, van eer en van de eeuwige heerlijkheid te verwerven. Ja, ons ook voor dit leven te verwerven de kroon van Zijn zalving en van Zijn deugden, opdat wij als koningen mochten heersen onder Hem, bekroond en bekransd met Zijn gaven.

O, welk een weergaloze liefde van de Heere! Smarten moesten Hem die doornen veroorzaken, maar die doornenkroon was Hem, - in de bewustheid van datgene wat Hij voor Zijn volk daarmee, dat Hij ze droeg, verwierf, - een gouden kroon waarvan Hij met blijdschap zingt in de 21ste Psalm. Nu is het aan Zijn gemeente gegeven, - terwijl zij zich niet door zonde en wereld wil laten kronen met een vergankelijke kroon, en liever droefheid lijdt met haar, met doornen gekroonde Bruidegom, - te zeggen en te zingen: “Gaat uit, en aanschouwt, gij dochteren Sions, de Koning Salomo, met de kroon, waarmede Hem Zijn moeder kroonde op de dag Zijner bruiloft, en op de dag van de vreugde Zijns harten.” Hooglied 3 vers 11.

De purperen mantel, die de krijgsknechten de Heere omhingen, was een mantel zoals de koningen droegen, die zeker een oude versleten mantel was, en werd de Heere ten spot omgehangen. Die mantel was een sprekend beeld van onze purperen, karmozijn of bloedrode zonden, die ons als een mantel om het lijf hangen. Terwijl wij, helaas, maar al te dikwijls wanen dat deze zonden ons zo goed staan, alsof wij koningen waren. Wie toch kan ze tellen, al de zonden van de aanmatiging van onze bedorven wil, waarmee wij onze goddeloze gedachten en onrechtvaardige, tirannische daden als goed en rechtvaardig willen laten gelden? Ja, zelfs als iets waarop wij als koningen menen recht te hebben en waarin elk ander ons naar onze wil moet zijn! Werkelijk, als wij zulke overleggingen in het hart en zulke daden hij het licht van de Geest des Heeren mogen beoordelen, hoezeer moeten wij dan erkennen hoe wij naakt staan voor

God ondanks al onze purperen waan; en hoe wij verdienen eeuwig door de duivelen gehoond en bespot te worden! Hoe dierbaar wordt ons dan de liefde van de Heere Jezus, dat Hij om al deze zonden te bedekken die spotmantel wilde dragen! Ja, die dragen wilde om ons bij zulke, zo dikwijls herhaalde zonden met Zijn Borggerechtigheid voor Gods heilig oog te bedekken. En opdat Hij ons zou verwerven dat wij niet naakt bevonden worden, maar door Zijn zorg met de Koninklijke bloedrode mantel van Zijn gerechtigheid bekleed voor het hemelse gerecht mogen komen.

“Wees gegroet, gij Koning! was de gewone manier van aanspreken tot een machtig Vorst of Koning. ***“Wees gegroet, Gij Koning van de Joden!”*** Ver 3. Dit was een begroeting van de soldaten, waarmede zij de Heere bespotten, alsof Hij Zich als een krankzinnige had ingebeeld de Koning van de Joden te zijn.

Laat ons hierbij wel bedenken dat alle duivelen reden zouden hebben om ons zó te bespotten. Wij, die zo vaak in de waan verkeren dat wij koningen zijn en ook anderen moeten regeren; dat wij onszelf beheersen kunnen en ook anderen naar onze wil moeten zetten, terwijl wij zo dikwijls, als het op de proef komt, overwonnen, neerliggen in onze schande en onszelf niet eens kunnen oprichten, veel minder anderen tot raad en heil verstrekken. Een gruwelijke zonde tegen God, de Alleenheerser, is deze onze waan.

Voor die zonde betaalt hier de Heere Jezus voor de Zijnen, en wordt hun Borg om voor hen op te treden, zo dikwijls zij zich aan die zonde, welke zij maar al teveel begaan, schuldig maken. Hij verwerft hun de Geest van ootmoed om niet te vergeten, dat zij nóch zichzelf nóch anderen, vooral Gods kinderen niet, regeren kunnen. Ook verwerft hij de Geest van gebed: “Heere, leer mij, leid mij, regeer u mij; ik vermag niets.”

De kinnebakslagen, die de Heere lijden wilde, hebben wij evenzeer als al de overige bespotting verdiend. Want hij, die met onbeschaamd aangezicht voor de Koning van Hemel en aarde als zelfbeheerser en beheerser van anderen wil optreden, en zo zijn eigen rijk wil laten komen en gelden, verdient niet anders dan dat hij van de duivelen eeuwige kinnebakslagen ontvangt. Immers, die slagen hebben wij verdiend. Maar de Heere liet ze voor Zijn volk op Zijn heilig en Koninklijk aangezicht neerkomen, om die slagen van de Zijnen af te wenden en voor hen te verwerven dat zij gegroet worden als lievelingen van de Heere. Zodat duivel en wereld ontzag voor hen hebben moeten. En dat hun aangezicht bedekt wordt met de kussen van vrede van hun Koning en met de kussen van de broederliefde van al het hemelse heir.

O welk een liefde van onze dierbaren Jezus, dat hij voor de Zijnen, die hun kroon ter aarde hebben laten vertreden, die door hun doen en aanmatiging zich van de hel en ook dikwijls van de wereld ten spot stellen, en zichzelf zo geheel in hun waarde te schande maken voor Gods heilige ogen, Zich door zulke ceremoniën als Koning wilde laten inhuldigen! Werkelijk, Zijn koninkrijk, wij zien het hier, is niet van deze wereld. Hier is niets luisterrijks, geen pracht, geen uiterlijk vertoon van macht, geen vorstelijke stoet of staatsie. Nee, het is alles doornen, striemen, bloedrode wonden en etterbullen. Alles is zo gesteld, dat men niets, dan hoon, spot, verongelijking en lijden ziet. Maar wat er achter verborgen ligt, is de blijdschap van de Heere Jezus: “Zo verlos ik de Mijnen, en maak ze eeuwig Koningen.”

Er is aan geen verlossing van ons mensen te bedenken, indien er niet tegenover de geschonden wet Gods, een betere rechtvaardigheid dan onze rechtvaardigheid, in de weegschaal van Gods vierschaar komt. Onze rechtvaardigheid, deugd en vroomheid is blakende haat tegen God en de naaste Ze is broos en laf en vol goddeloosheid als het op de proef komt. Maar, wie zal dit aannemen of het van zichzelf geloven, (al kan hij

zich aan anderen spiegelen) als hij er niet zaligmakend van overtuigd wordt? Als hij niet met alle deugd en kracht, vroomheid en rechtvaardigheid te gronde gegaan is voor Gods heilig oordeel? Als hij niet in de zonde van Pilatus of in die van de overpriesters zijn eigen zonde erkent?

Wij lezen van Pilatus dat hij wederom uitkwam en tot de Joden zei: **“Ziet, ik breng hem tot ulieden uit, opdat gij weet dat ik in Hem geen schuld vind.”** Vers 3

“Jezus dan, lezen wij verder, kwam uit, dragende de doornenkroon en het purperen kleed. En Pilatus zei tot hen: Ziet, de mens!” Vers 4.

“Als hem dan de overpriesters en de dienaars zagen, riepen zij, zeggende: Kruis Hem, kruis Hem! Pilatus zei tot hen: Neemt gijlieden Hem en kruist Hem.” Vers 5.

Welk een mengeling van goedheid en onrechtvaardigheid, van moed en lafheid, van medelijden en wreedheid, van overtuiging van onschuld en volslagen ongelooft, in één mens, en dat in zo'n hooggeplaatste en met zoveel macht beklede man! Hij getuigt herhaaldelijk van de onschuld van Jezus. Zo getuigt hij dan tegen zichzelf. Want indien Christus onschuldig is, waartoe is Hij dan zo geslagen? Waarom heeft Pilatus dan toegelaten dat Christus zo werd gepijnigd? Zien wij niet daaruit dat Christus en Zijn Evangelie, zelfs in het burgerlijke, als het op de proef komt, geen rechtvaardige rechters vinden? En toch wil Pilatus rechtvaardig blijven. Dat blijkt uit zijn woorden: “Neemt gij Hem dan en kruist Hem.” Alsof hij wilde zeggen: “Daar zult u mij nooit toe brengen, dat ik om uwentwil onschuldig bloed vergiet.” Niettemin laat hij er zich toe brengen om een Onschuldige aan de wil van de Joden prijs te geven. Ondertussen is er in die Heiden zoveel gevoel van het onbetamelijke van Jezus te laten doden, dat hij de Heere zo liet mishandelen om te zien of hij de Joden, - een anders zo barmhartig volk, - niet tot meedogendheid kan overhalen. Daarom, terwijl hij hen de Heere Jezus voorhoudt, roept hij uit: “Ziet, de mens!” Alsof hij wilde zeggen: “Als u enig menselijk gevoel hebt, ontfermt u dan over deze Mens, zo afzichtelijk en deerniswaardig door de geselslagen. Als u enigermate rechtvaardig bent, laat hem dan nu in vrede gaan, want ik bezweer u dat hij onschuldig is.” Bij dit alles onttrekt zich Pilatus aan zijn ware plicht, en begaat onrechtvaardigheden, die hij in elk andere rechter zou veroordeeld en zwaar gestraft hebben.

Maar, hierbij de hand in de boezem! Wanneer wij nu van deze of gene die onze naaste is, weten dat hij onschuldig is, dat hij God vreest, dat hij een getuige van de Waarheid is, en wanneer wij dan in onze stand niet voor hem in de bres blijven staan tegenover zichtbare macht, nijd en boosheid, en denken: ‘Anderen moeten het weten wat zij doen, als ik maar in mijn ambt, in mijn staat en stand blijf’ en wij ons dus onttrekken aan de heilige zaak Gods, aan de zaak van de Waarheid en van de rechtvaardige onschuld, ... doen wij dan wel anders dan Pilatus?

Pilatus was intussen een Heiden, die geen God kende noch Zijn wet, een bloedhond in de ogen van de Joden. Toch waren er bij hem zoveel punten van aanraking voor het menselijk goede en ware, toch was er bij hem nog barmhartigheid. De vrome Joden daarentegen, anders zo barmhartig, gedragen zich hier als woedende stieren en honden, als wolven en tijgers. Terwijl zij Jezus zo mishandeld zien, terwijl zij het bloed langs Hem zien afstromen, worden zij niet bewogen door het: “Ziet, de Mens!” Noch door het aanzien van zoveel jammerlijks. Nee, de overpriesters hebben de dienaars, en de dienaars het volk opgehitst en er gaat van allen één schreeuw op: “Kruis Hem, kruis Hem!” De uiterste smarten en schande moeten Hem aangedaan worden, tot er de dood op volgt.

Zie hier waartoe uw vroomheid u leiden zal, o mens! Als ge u bekeerd hebt tot uzelf, -

als u vroom bent om uzelf, als u niet voor de geestelijkheid van Gods wet in de grond zinkt met de belijdenis: “Ik ben vleeselijk,” - dan wordt u als een tijger, schudt alle barmhartigheid uit, en zult niet rusten voordat u, zoveel aan u is, uw Weldoener en Redder, uw God en Zaligmaker de uiterste schande en smarten hebt aangedaan. En u Hem als een vloek aan de schandpaal gebracht, werkeloos gemaakt en gedood hebt. Zo diep gevallen, zulke haters van God en van de Heere Jezus zijn wij allen van natuur. Schrikkelijk is de godsdiensthaat tegen de ware Waarheid uit moedwillig vasthouden aan eigen wegen, waarvan het einde de dood is, uit moedwillig vasthouden aan de zonde, die men voor vroomheid, recht en deugd wil laten doorgaan. O, mocht dit: “Ziet, de Mens!” uw allen het hart breken! In wie ligt niet de waan, dat hij als mens iets betekent, iets te zeggen en te vorderen heeft? O mocht het uw hart breken, u die niet de minste bestraffing van de trouwe waarheid, niet de minste scherpte van geestelijke tucht verdragen kunt, zonder aan de bittere boosheid in het hart, bij alle kennis, de deur open te zetten! En terwijl men zich onder de vloek gevoelt, zou men graag dengenen als een vloek met smarten overladen, aan de schandpaal en dood zien, die eerst met de bestraffing komt, opdat hij daarna geen zegen brengen kan.

“Ziet, de mens!” Laat ons aan Jezus, zoals Hij daar uitkomt, dragende de doornenkroon en het purperen kleed, zien wie en wat nu de mens is, wie en wat wij dan nu zijn op *onszelf*, sinds onze afval van God. De geselslagen van de consciëntie van binnen, de geselslagen van allerlei ziekten en kwalen, gevolgen van de zonde en van de onmatigheid en onkuisheid aan het lichaam, o, welk een kroon dragen wij, zo als ze zichtbaar is voor God en zijn heilige engelen! Zijn het niet enkel doornen, diep ingeslagen door eigenwaan van wat te kunnen en te moeten, door een rietstaf die de hand doorboort als men er op leunt? En waarmede zijn wij dan omhangen voor het heilig oog van God? Is het niet met de purperen mantel van de bloedrode zonden, namelijk dat wij, die geleerd hebben te bidden: “Uw Naam worde geheilgd, Uw koninkrijk kome, Uw wil geschiede,” niettemin denken en handelen als baden wij: “Onze naam worde geheilgd, ons koninkrijk kome, onze wil geschiede?!”

O, ziet de mens, als hij Jezus niet Koning over zich laat zijn, als hij zich niet door de Geest van geloof laat regeren.

O, ziet de mens, door God losgelaten, om eigen naam, eigen koninkrijk en eigen wil op te richten! Ziet het einde van dat alles in dit deerniswaardig schouwspel!

Ziet de mens, nadat hij zichzelf verdorven heeft, ziet de mens op zijn ziek en doodbed, als u niet zien wilt in al de ellende van uw purperen kleed, in al de doornen die u om uw slapen laat vlechten, die u tot een kroon laat maken, naar welke u streeft als ware zij van goud! Zo streeft de mens God naar de kroon, naar het kleed van Zijn Majesteit! Ja, zó ziet hij er eindelijk uit! En eeuwig, eeuwig zou hij er zo jammerlijk moeten uitzien, had niet de Zoon van God Zich over hem ontfermd, en die jammerlijke koningsgestalte willen aannemen in plaats van de mens, om de mens, om de Zijnen met de kroon van eeuwige heerlijkheid te kronen, en te omhangen met een purper van de hemel, waarmee de engelen zelfs niet omhangen zijn.

O moge het ons door het hart snijden, dat wij bij zoveel liefde zo onverbroken van hart blijven! O, dat wij toch eens beginnen te roepen met waarachtige ootmoed: “Heere Jezus, ik kan niets; wees U Koning over mij! Uw koninkrijk kome; Uw wil geschiede!”

Het is voor de waarachtig bekommerde toch evenals riep hem, door de mond van Pilatus, de hemelse Rechter toe: “Zie de Mens! Zie uw Immanuël! Zie Mijn Knecht!

Zie uw God! Zie uw Koning! Zie het Lam Gods! Zie de Mens, die voor u en in alle dingen zo wilde verzocht zijn.

Twijfelt u er nog aan dat Hij medelijden met u hebben kan en zal, nu Hij uw jammerlijke gestalte, waarin u door uw opstand tegen God gekomen bent, van u áf en op Zich heeft, genomen? Houd u aan Hem, blijf op Hem zien als op uw Gerechtigheid, uw Leven, uw Wijsheid, uw Kracht en uw enige Wetgever. Blijf zó gestadig op Hem zien in al uw eigen rampzalige toestand. Of, als u anderen, als u vooral Gods kinderen in zo'n ellendige toestand vindt, ... zie de Mens, Jezus, uw Borg en Goël! En u zult Hem de kroon opzetten, en uw kroon voor Zijn voeten leggen.

Ach, wat arbeid hebben wij hem gemaakt met onze zonden! Hoe staat Hij hier als een Koning, veracht, Hij de Aller-eerwaardigste! Hoe heeft Hij geen barmhartigheid gevonden, Hij de Aller-barmhartigste!

O smee, smee Hem, u allen die mij hoort, om vergiffenis van zonden, van opstand tegen de allerhoogste Majesteit, Wijsheid en Goedheid. Dat wij ons diep voor Hem verootmoedigen!

Ziet, de Mens! Zó maakt hij de Zijnen, zo maakt hij mensen vrij van geselen; en verwerft zalving en heil, vrij van doornen; en schenkt zegening, vrij van naaktheid, schimp en slagen. Zo brengt Hij teweeg een volkomen heerlijkheid.

O zoekt bij Hem in uw striemen genezing, in uw wonden vrede, in uw doornen zegening, in uw bespottingen troost, in uw slagen verbinding, in uw verwerpingen barmhartigheid, u allen, die Zijn Naam liefhebt, en daarom te lijden hebt van wereld en hel.

Maar u, die de begeerlijkheid van het vlees, van de ogen en van de wereld tot nog toe boven Jezus verkiest, en u daarin al koningen waant, o bekeert u! Bekeert u, voordat de duivelen honend van u zeggen: "*Ziet, de Mens!*" Bedenk uw einde!

En ligt u verbroken voor Gods oordeel, begeert u verzoening en heiligmaking? *Ziet, de Mens!* Zó komt Gods koninkrijk! Amen.

12. VIERDE LEERREDE over Johannes 19: 6 - 16

Het gezicht van de mishandelden Jezus heeft de Joden niet kunnen vermurwen. Joh. 19 vers 6 lezen wij: ***“Als hem dan de overpriesters en de dienaars zagen, riepen zij, zeggende: “Kruis Hem, kruis Hem!”*** Zo neemt de nijd alle menselijkheid weg en sleept onmenselijke wreedheid met zich mee. Nu zij bloed zien, wordt hun bloeddorst aangestoken en is niet te stillen, totdat Zijn ziel met het bloed is uitgestort.

Gelijk dat geschreeuw tot de Hemel opging, zo schreeuwden onze zonden ten Hemel, en het door ons vergoten bloed riep er om, dat ook ons bloed mét de ziel uitgestort en ons leven van de aarde weggedaan werd. Ten Hemel schreeuwen onze zonden tegen het eerste en tegen het zesde gebod. Wij kunnen van natuur niet anders dan zoveel aan ons is, uit haat tegen God en onze naaste, God en onze naaste doden. Waar het in onze macht staat, doen wij van natuur onze Schepper en Weldoener de allerergste en smartelijkste dood aan. Zo is de gerechtigheid van alle vlees, en alle vlees is met Adam niet anders waardig dan aan dat hout opgehangen te worden, waarvan wij ons de dood gegeten hebben, toen wij aten tegen het gebod, en niet de lust *om als God te zijn*.

Of wat hebben wij anders verdiend niet onze overtreding van alle geboden Gods, dan opgehangen te worden in het aangezicht van de zon, als een vloek en als een schouwspel voor Hemel, aarde en hel? Opdat aan ons gezien worde hoe ver wij het met onze hoogmoed gebracht hebben!

Maar, terwijl mensen in hun nijd en bloeddorst schreeuwen: “Kruis Hem! kruis Hem!” volbrengen zij wat God in Zijn eeuwige vrederaad bepaald en wat de Zoon van Zijn liefde op Zich genomen had, om zo aan Gods gerechtigheid te voldoen en Zijn liefde tot de mensen te verheerlijken. Deze Zijn lieve Zoon moet opgehangen of gekruisigd worden als een vloek voor ons, en aldus onze vloek van ons nemen en op Zich laden. Daarom hebben wij, die van de Heere geleerd zijn om onze vloekwaardigheid met verbroken hart te belijden, alle reden om getroost te zijn, wetende dat de duivelen niet zullen gehoord worden, noch onze zonden, noch de eis van de wet en van Gods gestrenge rechtvaardigheid, wanneer die allen schreeuwen *dat wij gekruist moeten worden*, en als een vloek en schouwspel voor alle engelen, tussen hemel en aarde moeten hangen. Daarentegen zal nu de Zoon van God, nadat Hij voor ons tot de kruisdood opgeëist is, voor ons optreden als Borg, en ons van elk kruis verlossen tot zegen, leven en zaligheid. Ook zal Hij bij al Zijn verkregen volk, dat bekommerd is over hun zonden, Zijn heilverdiensten handhaven, krachtens welke hun oude mens met Hem gekruisigd is, en zij door de Geest van geloof het vlees gekruisigd hebben met zijn bewegingen en begeerlijkheden. Zo is de wereld hun gekruisigd en zij aan de wereld. Zodat zij met blijdschap van ziel mogen belijden: “Ik ben met Christus gekruist en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij.” Zodat zij niet anders willen roemen dan in het kruis van hun Heere Jezus Christus, en liever verkiezen vanwege dat Kruis vervolgd te worden dan de genieting van de zonde te hebben.

Pilatus moest door de onmenselijke boosheid van de overpriesters verdrietig worden. Daarom riep hij hen toe: ***“Neemt gijlieden Hem en kruist Hem, want ik vind in Hem geen schuld.”*** Vers 6b. Zo verklaarde dan Pilatus hun eis voor ten hoogste onrechtvaardig. Het is alsof hij wilde zeggen: ‘Wilt u Hem dan volstrekt en wel op de schandelijkste en jammerlijkste wijze om het leven gebracht zien, doet het dan zelf! Mij zult u er niet toe bewegen dat ik Hem dode, veelmin zo’n smartelijke dood aandoe, daar ik toch als Rechter te wel weet dat er geen schuld van de doods in hem is.’

Indien nu de overpriesters en de overige Joden niet in hun geweten enige bewustheid en bestraffing daarvan gehad hadden, Wie zij in Jezus ter dood brengen wilden, dan zouden zij in dit aanbod toegestemd en zelf Jezus genomen en gekruisigd hebben. Maar zij wilden Hem uit de weg hebben en er toch de schuld niet van dragen, maar die op Pilatus laten aankomen. Wat zij voor recht hielden, moest Pilatus volgens hen ook voor recht houden. Pilatus wilde wederkerig geen bloedschuld op zich laden, en de gehele schuld op de overpriesters laten neerkomen. Inmiddels was zijn aanbod hoogst gevaarlijk, en voor een ogenblik scheen Gods raad en het woord van de Heere Jezus niet vervuld te worden. Maar God, die de Joden het grote woord liet uitspreken waardoor de welverdiende vloek van ons moest weggenomen worden, liet hen nu zó antwoorden, dat zij zich door de Satan gedreven, op hun wet beriepen.

Aldus lezen wij vers 7: ***“De Joden antwoordden hem: Wij hebben een wet, en naar onze wet moet hij sterven, want hij heeft Zichzelf tot Gods Zoon gemaakt.”***

Waarschijnlijk beriepen de Joden zich hier op Leviticus 24 vers 15, 16, hoewel daar voor de misdaad van God te vloeken en Zijn Naam te lasteren de straf van de steniging geboden is, of op de wet tegen de valse profeten, Deut. 18, of op Deut. 21 vers 22, 23. Zoveel is zeker, dat zij Jezus als een Godslasteraar wilden gedood hebben, En dat, welke wet zij ook hadden, zij de letter van die wet verdraaiden, want hun wet duldde niet dat iemand, in geval van Godslastering, levend opgehangen werd. Daarbij hadden zij tegen hun eigen beter weten de Heere als Godslasteraar gevonnist.

Ondertussen, God heeft het alles zo laten komen, opdat de Heere Jezus dit leed om voor zulke zonden als Borg te betalen, in de plaats van allen die zich aan deze zonden schuldig gemaakt hebben, en die naderhand zich daarvan bekeren. In de zaak van God en van de Heere Christus ligt het in ieder mens deze zaak óf ten bloede en ter dood te vervolgen en dan de schuld ervan op een ander te willen werpen, óf deze aan haar woedendste vijanden, bij alle bewustheid van het schuldeloosheid van die zaak, over te geven. Dat is in de lijdensgeschiedenis van de Heere gebleken, evenals ook in de kerkgeschiedenis van alle tijden, en het herhaalt zich telkens opnieuw in het kerkelijke en maatschappelijke leven. Men houdt dit gewoonlijk niet voor zonde. +

Maar wanneer door de Heere de ogen daarvoor geopend worden, dan bedrijft de mens berouw daarover in zak en as en zoekt er verzoening voor. De getrouwe getuigen des Heeren vinden er ook rijke troost in, dat het hun zo gaat als hun Heere: geen vijand wil schuld hebben, elkeen verontschuldigt zich met deze of gene kerkelijke wet. “Omdat deze of die wet gemaakt is,” zeggen zij “moet hij sterven.” Zij voegen er stilzwijgend of luide bij: ‘Want hij is iets of wil iets wezen, wat wij niet zijn, en wil niet met ons meedoen.’

Wèl ons, die verwaardigd werden het getuigenis van de Heere te dragen en tot Zijn volk te behoren, dat wij niet gelaten worden, noch overgegeven worden in de banden van onze woedende vijanden. En dat God hen zelf een wet laat maken of zich op een wet beroepen, waardoor het ons gaat naar ‘s Heeren alleen wijze raad tegenover zoveel vals beroep op deze of gene wet. Hij, de rechtvaardige Rechter en Zoenborg, staat nu voor de onschuld van de Zijnen in, nadat hij hun schuld verzoend heeft. Hoe ook de Satan tiert en raast, hij zal hem schelden en nimmer tot hem zeggen: “Neem gij Hem dan.”

Hij, die alleen de Naam Gods geheiligd heeft en Zijn wet volkomen gehouden, hij, die niet ongehoorzaam is geweest aan ‘s Heeren woord, Hij wordt door de bozen beschuldigd van Godslastering. Zij beroepen zich daarbij op de wet van de Heere, op Gods Woord, en misbruiken dat tot een dekmantel voor hun boosheid. Zo gaat het ook alle trouwe volgelingen van de Heere, die ware houders van de wet en vereerders van

‘s Heeren Naam zijn. Wat zij in waarheid zijn door Gods genade, en wat ze met waarheid van zich beken, maar daarover veroordeelt hen de wereld en stijft dit veroordelen met ‘s Heeren wet en woord.

De beschuldiging: “Hij heeft Zichzelf tot Gods Zoon gemaakt,” deed Pilatus vrezen nog verder tegen Christus te misdoen. Zo kan het de ongelovige soms vrees aanjagen, wanneer er van God wordt gewag gemaakt, en dan schrikt hij enigszins voor de zonde. Die vrees bracht Pilatus ertoe om weer in het rechthuis te gaan, waar Christus was, ten einde over de beschuldiging met Christus te spreken. Zo lopen ongestadige mensen heen en weer om uitkomst te zoeken, die zij toch niet vinden, en waarvan zij zich beroven omdat zij de gerechtigheid niet willen.

Toen Pilatus dan dit woord hoorde, lezen wij vers 8, 9, werd hij te meer bevreesd, en ging wederom in het rechthuis; en zeide tot Jezus: van waar zijt Gij? Maar Jezus gaf hem geen antwoord.

Pilatus begon dan nu, uit vrees, naar Goddelijke zaken te vragen. Misschien was Jezus de Zoon van een God, Die hij niet kende, mag hij gedacht hebben. Immers, volgens de fabels van de godsdienst van de Romeinen, kwamen goden of zonen van de goden soms wel op aarde in menselijke gedaante. Misschien was Jezus ook zo’n godenzoon. Zo was er in hem, de heiden, meer Godsvrees dan in de Joden. Maar wie uit ijdele vrees en niet uit liefde voor de waarheid vraagt, ontvangt geen antwoord van de Heere. Jezus wist wel dat dit vragen ijdel was. Het *Koninkrijk der Waarheid* scheen Pilatus een fabel. Zou het hem minder als dwaasheid voorgekomen zijn, als Jezus in zo’n gestalte hem nog nader verklaard had van waar Hij was? De geheimen Gods zijn voor de zielen van diegenen, die in hun nood waarachtig naar God vragen. En de Heere wilde Pilatus niet met nog meer schrik vervullen daar hij geen zielsbehoefte had, en die vrees weldra voor een andere vrees zou wijken. Pilatus toonde ook spoedig dat hij alle antwoord onwaardig was. Een ogenblik is hij vol vrees of Jezus ook een zoon van goden is, en spoedig daarop wordt hij verstoord omdat hij geen antwoord ontvangt. Heilige vrees wordt niet ligt met hoogmoed vermengd. Pilatus daarentegen wordt opgeblazen, en niet vindende dat hij iets te vrezen heeft, vervalt hij tot trotsheid.

Zo lezen wij verder vers 10, 11: ***Pilatus dan zeide tot hem: “Spreekt Gij tot mij niet? Weet Gij niet dat ik macht heb U te kruisigen en macht heb U los te laten?”*** Alsof hij wilde zeggen: ‘Gij gevangen mens, spreekt u niet tot mij, die uw rechter ben? Eert u de heerschappijen niet? Wat al het volk in mij erkent, erkent u dat niet in mij? Weet u wel wie ik ben, of versmaadt u mijn gunst nu geheel en al, daar het toch aan mij staat te beslissen of u aan het kruis komt of niet?’

Dit ging te ver tegen de eer van God. Daarom antwoordt nu de Heere ‘dat Hij Pilatus als rechter niet veracht, dat Pilatus intussen die macht, waarop hij zich beroemt, niet van zichzelf heeft en er daarom niet trots op zijn moet, en dat hij volstrekt geen macht tegen Jezus zou hebben, indien ze hem niet van Boven gegeven was.’ Verder verklaart de Heere hem ‘dat hij niet wanen moet onschuldig te zijn, en zijn straf zal dragen; en tevens dat hij zo weinig macht heeft, dat hij, anders zo goed gezind, veeleer een werktuig is uit de boosheid van anderen te volvoeren, terwijl deze anderen schuldiger zijn dan hij, omdat zij meer en beter weten.’ Zo antwoordt Jezus dan wèl, wanneer het de eer van God aangaat.

Wat zullen wij de Heere vergelden voor al Zijn weldaden? Hij had ons een wet gegeven ten leven; die wet verdraaiden, die overtraden wij. Wij werden Godslasteraars, vloekten de Heere en schonden Zijn heilige Majesteit en Zijn Naam. Wij bedienden ons van de wet om God opzij te zetten en te doden, en onszelf tot Gods

Zoon, ja tot God te maken. Naar die wet moeten wij sterven en eeuwig vervloekt zijn. Maar God de Vader deed Zijn Zoon onder die wet, opdat Hij aan het recht van de wet voldeed en ons vrijmaakte van de wet van de dood, van al haar macht en vloek. Nu zijn wij door onze Borg onder de genade, zodat wij niet behoeven te sterven naar de wet, maar op grond van de genade en van de borggerechtigheid van Christus mogen geloven dat wij zeker zullen leven.

Toen de wet om wraak schreeuwde, om onze dood, omdat wij ons tot Gods Zoon gemaakt hadden, daar wij toch kinderen van de duivel geworden waren, toen wilde Christus als Borg des mensen Zoon worden, Adams zoon worden, en aldus Adam en ons in Adam, in Zich opnemen, en Adams schuld als erfgenaam betalen. Zo zag de wet hem dan aan alsof hij Adam was. Zó zag dan Gods rechtvaardig oog Hem aan, zoals Hij onze persoon in Adam droeg. En hij die waarlijk Gods Zoon is, liet Zich verdoemen als Godslasteraar, omdat Hij ons, die Godslasteraars waren, van de verdoemenis kwam vrijkopen. Hij verwierf ons de Geest van aanneming tot kinderen, zodat wij mogen roepen en schreeuwen: “Abba, Vader!” En in het geloof van Christus zeggen: ‘Ik ben een zoon, een kind van God, terwille van de enige en natuurlijke Zoon van God, ben ik als kind aangenomen.’

Onze Heere wilde niet antwoorden vanwaar Hij was, opdat wij op de vraag: ‘Van waar bent u?’ vrijmoedig antwoorden mogen, met het oog van de ziel op onze zwijgende Heiland: ‘Wij zijn uit God, wie uit God is, hoort ons.

Aan Pilatus werd macht van Boven tegen onze Borg verleend, opdat onze Borg voor ons, die eenmaal door God in de hoogste macht gezet waren, zou betalen voor de schuld, dat wij ons in de macht van de duivel gestort hebben. Zo vernederde Zich Gods Zoon onder de macht van de duisternis en van de onrechtvaardigen, om ons uit te trekken uit alle macht van de geestelijke boosheid, en ons te beschermen tegen alle geweld van de tirannen. Nu mag niemand meer enige macht over ons hebben zonder de Heere en mogen wij vrijmoedig zeggen: “Al heersen ook wel andere heren over ons, nochtans gedenken wij alleen Uws Naam.” Jes. 26 Ja, Christus heeft het verworven, dat wij thans in Gods kracht door het geloof bewaard worden tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden.

Wij weten nu door genade van waar onze Zaligmaker is, en zijn verzekerd dat Hij Gods eniggeboren Zoon is. Wij hoeven voor deze Naam niet te vrezen, zoals Pilatus, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten. Wij hebben nu de troost, dat wij in de Naam van onze Borg met vrijmoedigheid voor de troon mogen verschijnen, om er een Vaderhart en Vaderingewanden te vinden en Vaderlijke gaven van daar te verwachten. Ach, dat wij niet vervallen tot hoge inbeeldingen van eigen kracht en kracht, noch tot trotse woorden tegen armen en geringen! O, smeken wij om genade, opdat wij, zo God toelaat dat mensen kracht tegen ons krijgen, daarin Gods regering en Vaderlijke leiding erkennen. Zo zullen wij, zelfs in banden om wille van de waarheid Gods, boven alle macht verhoogd worden, en in de verzekering dat geen machten ons kunnen scheiden van de liefde Gods, die in Christus Jezus is. En des Heeren macht loven met Psalmgezag tot in eeuwigheid.

Van vers 12 tot vers 16 lezen wij: *“Van toen af zocht Pilatus Hem los te laten, maar de Joden riepen, zeggende: “Indien gij dezen loslaat, zo zijt gij des Keizers vriend niet; een iegelijk, die zichzelf Koning maakt, wederspreekt de keizer. Als Pilatus dan dit woord hoorde, bracht Hij Jezus uit, en zat neder op de rechterstoel, in de plaats genaamd Lithostrotos en in het Hebreeuws Gabbatha. En het was de voorbereiding van het Pascha, en omtrent de zesde ure. En hij zei tot de Joden: “Ziet, uw Koning!” Maar zij riepen: “Neem weg, neem weg, kruis Hem!” Pilatus zei tot hen:*

Zal ik uw Koning kruisigen?” De overpriesters antwoordden: “Wij hebben geen Koning dan de Keizer. Toen gaf hij Hem dan hun over, opdat Hij gekruist zou worden.”

Laten wij onze zonden niet vergoelijken noch verbloemen, mijn geliefden, maar als vloek- en doemwaardige zondaren het Evangelie horen en aannemen, om de troost van de zaligheid onzer zielen te ontvangen! Ziehier onze macht en kracht, onze rechtvaardigheid, onze ernstige wil in de zaak van God en Christus. Het is alles waan wat in ons van nature is. Wij spiegelen ons zacht, als wij ons aan Pilatus spiegelen. Hij wil alles doen om Jezus los te laten, maar hij doet niets. Ja, hij laat zijn macht, rechtvaardigheid en ernstige wil eindelijk los, en zoekt niet meer Jezus los te laten. Hij geeft de Heere aan de Joden over, zodra hij merkt dat de gunst, waarin hij bij de keizer staat, dat dus zijn persoon, ambt en inkomen door de lagen van de Joden bij de Keizer in gevaar kan komen.

Zie nu hieruit hoelang het vlees voor de zaak van de onschuld en van de waarheid, voor de zaak Gods en Christus vaststaat. Niet langer dan totdat het zichtbare erbij gewaagd moet worden, *dán* laat men los. Dat is ons aller zonde, zolang wij niet door de genade van de Heere geleerd hebben alleen het onzichtbare aan te merken, als hetgeen eeuwig is. Alle vlees hangt zijn geluk aan de nagel van de gunst van zichtbare machten. Niemand gelooft uit zichzelf dat zijn recht en heil alleen van de onzichtbare God komt; zo is het ongeloof! Als wij naar het vlees heilig en gelovig zijn, of, gelijk de Apostel zegt, *naar den vlese wandelen*, dan zijn wij zolang gelovig en heilig als ons lichaam, ons genot, onze eer, macht, aanzien en gunst bij de mensen, vooral bij de groten, er geen schade bij lijden. Zodra wij echter dit alles erbij moeten wagen, dan is de lichtste bedreiging voldoende om ons bij de ingang van de smalle weg des levens te verschrikken, en op de brede weg van het verderf te houden.

De Heere stond gebonden voor Pilatus, was gezeseld en bespot; het gehele volk, Zijn eigen volk verwierp Hem, en nu dreigde dit volk Pilatus met ongenade van de keizer. Wat de keizer aan Pilatus gegeven had, dat zag Pilatus. Wie de Heere Jezus was en wat Hij geven kon, zag hij niet. Hij meende nu dat als hij de Heere Jezus, - en alzo God tot vijand had, - hij daar toch nimmer gevaar bij kon lopen.

Er moest een keus gedaan worden. Het was de Vrijdag van de voorbereiding voor de grote rustdag op de volgende dag. De kruisdood moest tussen de twee avonden voltrokken zijn dat er de dood op volgde. De tijd drong, er was geen ogenblik meer te verliezen. De overpriesters dringen met hun geschreeuw: Jezus is volgens hen een aanstoker van oproer, Hij is schuldig aan hoogverraad. Hij wil het Joodse wingewest aan het gebied van de keizer ontrukken. De een of andere mededinger van Pilatus behoeft er slechts gebruik van te maken om aan de keizer te berichten, hoe de Joden, zo als nooit te voren, - en dat in strijd met de inzichten van de Stedehouder, - de sterkste blijken van aanhankelijkheid aan de Keizer gegeven hebben. En Pilatus begrijpt dat het dan met zijn leven gedaan kon zijn.

Van de andere kant echter ziet hij dat het louter spel van huichelarij en nijdigheid bij de Joden is. Hij kan het niet van zich verkrijgen, die Man zonder protest te veroordelen, die hij voor onschuldig houdt, en in wiens koningschap hij slechts een religieus begrip, maar geen gevaar voor des Keizers macht ziet. Doch de keus moet gedaan worden, zijn landvoogdij kan hij niet opofferen voor een arm man. Dus geeft hij die arme man over, maar ... onder protest.

Hij zet zich op de rechterstoel, hoog verheven, zodat allen hem zien kunnen en de rechtspleging toch geldig is. Daar laat hij Jezus voor zich stellen, en zegt nu tot de Joden: ***“Zie, uw Koning!”*** Als wilde hij zeggen: ‘U weet dat deze uw Koning is, het is dus buiten mijn schuld dat ik het vonnis over Hem uitspreek, dat ik uit kracht van mijn

rechterlijke macht, Hem tot de kruisdood aan u overgeef. Zo er nu een Koning van u vermoord wordt, dan bent u zelf de moordenaars van uw Koning, maar ik heb er tegen geprotesteerd. U mag wel toezien.'

Zo geeft het huichelachtige vlees de van God verleende macht uit handen, om zich te handhaven in zichthaar en vermeende recht. Het doet, om de gunst van de mensen en om des buiks wil, - met de ongerechtigheid mede onder protest, - menende met een weinig water het onschuldige bloed van zijn handen te kunnen wassen; hetgeen al de wateren van de zee niet vermag.

Ziehier tevens welke vruchten schijnbare godsdienstigheid of vermeende vreze Gods en waan van eigen gerechtigheid, als ware men aan Goddelijke en menselijke wetten gehoorzaam, al voortbrengen! Hoe werd het hier naar de letter vervuld, wat de Heere van Zijn volk betuigde in het lied van Mozes, Deut. hoofdstuk 32 vs 5, 15, 18 en 32-34! Wanneer had de Heere dan ooit de keizer wedersproken? "Geef de Keizer wat des Keizers is, en Gode wat Gods is," was eens Zijn antwoord. Wanneer had Hij Zich ooit tot Koning gemaakt? Het volk had Hem dikwijls willen grijpen en tot Koning maken, maar hij was dit telkens ontweken. Daarentegen, hoe dikwerf hadden de Joden de Keizer weersproken! Hoe verwensten zij hem in hun harten, hoe zuchtten zij over hem als zij bij elkaar zaten, en klaagden over de druk van zijn maatregelen, zo strijdig met hun kerkelijke belangen en vrijheden en met hun bijzonder nationaal geluk! Hoe menigmaal hebben zij wettigt met elkaar bidstonden gehouden om bevrijding van het Romeinse juk en om de komst van de beloofde Koning en Messias! Hielden zij het niet voor een bijzondere geestelijke dapperheid, als iemand onder hen de Keizer durfde tegenspreken, zijn maatregelen verijdelen en de betaling weigeren van de door hem opgelegde schatting?

En nu hun Koning er is, hun Messias, nu schreeuwen zij: "Weg met Dezen! Weg met Dezen, kruis Hem! Wij hebben geen Koning dan de Keizer!" Van waar zoveel geveinsdheid, leugen, nijd en boosheid? De Heere Jezus had gezegd: "Indien de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn; een iegelijk, die de zonde doet, is een dienstknecht van de zonde." Hun uiterlijke godsdienstigheid, hun uiterlijke reinigingen en heiligmaking waren hun dekmantel voor de zonde. Zij haatten de Heere, omdat Hij hun die dekmantel afnam. Van de zonde wilden zij niet af, niet vrij zijn, zij wilden de zonde blijven dienen. En bij al hun staan op en ijveren voor de wet, haatten zij de geestelijkheid van de wet en wilden voor deze niet vallen. Zij wilden niet voor God op het diepst verootmoedigd zijn. Met hun offers wilden zij God verzoenen en dat offer, dat Gode alleen waardig is, wilden zij niet. Gods gerechtigheid en waarheid begeerden zij niet, evenmin gebaande wegen van hun hart. Zij wilden geëerd zijn daarvoor dat zij God dienden, namen daarom eer van elkaar, en konden niet dulden dat God alleen op het hoogst verhoogd werd. Zij moesten met hun goeddoen ook wat gelden.

Zodanig is de vroomheid van alle vlees, zelfs in zijn beste daden. Het verwerpt God en Zijn Zaligmaker en houdt aan de zonde van zijn zelfgebrachte offers vast. En nadat het eerst de troon van de keizer heeft zoeken omver te werpen, huichelt het opeens gehechtheid en trouw aan de keizer, en neemt eensklaps de wapenen op voor kerkverdervende maatregelen (die men toch in zijn hart verwenst), liever dan de Kerk gered te zien, zoals God ze redden wil. Dat zijn zonden, waarvoor men geen ogen hebben wil. Zo volvoert men zonder het te weten Gods raad, dat men namelijk, door zijn ongerechtigheden, Gods gerechtigheid, tot eigen schande en tot Gods eer, moet aan de dag laten komen. In zijn waan verblind leest men de 2^e Psalm en maakt de toepassing niet op zichzelf, leest men de geschiedenis van het lijden van onze Heere, scheldt op Pilatus, op de overpriesters, en

weet niet dat men dezelfde misdaden pleegt tegen God en Zijn Gezalfde. Zoals de Apostel betuigt: “Onwetende hebben zij also de stemmen van de Profeten vervuld.”

Maar wanneer de Heere God de mens, naar de vrijmacht van Zijn genade, van zodanige zonden en misdaden, dat hij om genot en om de buik, om behoud van het lichaam en van mensengunst zijn waarachtig heil verworpen heeft, door Zijn Geest overtuigt en waarachtig berouw daarover geeft, waar dan heen met zoveel zonden? Waar dan heen met de misdaad, dat men wel geprotesteerd maar toch aan de moedwil van de goddelozen de heiligste zaak overgegeven heeft? Nog eens, als de Heere God uit eeuwige barmhartigheid en ontferming, de mens door Zijn Geest overtuigt van al de moedwillige zonde van geveinsdheid, nijd en opzettelijke boosheid tegen de ware waarheid Gods, tegen de enige voor God geldende gerechtigheid van geloof, waar dan heen met zoveel zonden? Waarheen, als onze eigen offers, in hun schandelijkheid, ons in het aangezicht geworpen worden, als ons het leven dat wij in eigen hand hebben uit de hand genomen is?

O, wanneer ons dan de Borg mag voorgehouden worden, en wij vrijmoedig worden om in het geloof, Gods sterkte aan te grijpen, zodat wij vrede met Hem mogen maken, ... welk een Evangelie is dan dit Evangelie voor een bekommerd gemoed! De bekommerde ziet in de wet deze eis en deze troost: Jezus moet voor Mij sterven, en Hij wil voor mij sterven, omdat ik mij tot Gods zoon gemaakt heb, - en het vrij daarvoor hield terwijl ik een kind van de duivel was, Hem also doodde, omdat Hij tot mij zei: “U bent Gods kind niet, maar geloof in Mij, dan geeft de Vader u het recht om Zijn kind te zijn, om Mij nentwil.” Hij komt in mijn plaats, en laat in mijn persoon, daar ik een Godslasteraar was, zich als de Zoon van God ter dood veroordelen, en voldoet zo aan de wet. En tegelijkertijd ziet het bekommerd gemoed in het Evangelie een wet van het eeuwige Leven en ontvangt daarbij de Geest van geloof en van eeuwige blijdschap, om Gods Naam te loven, en Zijn liefde en de genade van de Heere Jezus eeuwig te roemen. In het Evangelie heeft de bekommerde het getuigenis zelfs van de vijanden, dat Jezus Gods Zoon is. Iemand minder dan Hij is, kan hem ook niet baten of helpen.

Aanschouwen wij eens in het Evangelie wat onze Heere ons verworven heeft met het stilzwijgende lijden onder de vraag: “Van waar zijt Gij? Al moeten wij voor onszelf ook op de vraag: “Van waar bent u?” antwoorden: “Ik hen uit de hel, ik ben in ongerechtigheid ontvangen en in zonden geboren. Mijn vader was een bedorven Syriër en mijn moeder een Hethitische. Maar wij mogen evenwel in de bekommring van onze ziel, met het oog op de Borg, antwoorden: ‘Ik ben uit God in Christus. Ik ben uit de schoot van de eeuwige barmhartigheid Gods. Ik ben uit God en heb u, o wereld! overwonnen!’ En in weerwil van zonde, van duivel en van het aanklagende geweten, erbij voegen: ‘Ik laat mij de mond niet stoppen, Heere, U weet het!’

Sinds *de macht der duisternis*, toen God haar daartoe *haar ure gaf*, aan de Borg heeft uitgewoed, mogen alle ellendige en gejaagde zielen, die met David menen dat zij nog te enigen dage door de hand van de helse Saul zullen omkomen, hier deze troost vinden: ‘wat ook God de vijanden soms toelaat, toch zal God, als een genadig en getrouw Vader, de gevangenis van Zijn Jobs altijd wenden, en hun deel, dat hun ontroofd is, vermeederen tot dubbel zoveel.

Hoe straalt ons in het Evangelie, als wij behoefte aan onzer zielen zaligheid hebben, de gehele liefderaad Gods tegemoet, zoals Hij die raad voortzet en volvoert! Wat ook Pilatus poogt om Jezus los te laten, het zal hem niet gelukken, opdat alle gebondenen op hoop door Jezus uit al hun banden vrijkomen, en sterkte ontvangen door Zijn verworven Geest, om te doen naar Zijn bevel: “Laat los, en gij zult losgelaten

worden!”

Niet minder zien wij Gods liefderaad dáárin doorstralen, dat terwijl de Joden, vanwege de korte tijd die er nog voor de kruisiging over was, aandrongen en ook Pilatus gedrongen werd, God Zelf hen de tijd ontnomen heeft, en hen daardoor alle bedaardheid van raad en overleg uit de handen heeft genomen, omdat Zijn eeuwige liefde Hem drong. Want de dag en uur was er nu om spoedig Zijn raad te volvoeren! Was voor de Joden de dag van de voorbereiding tot de grote Sabbat een dag van gewicht, het was in de raad Gods nog een andere dag van gewicht, een dag van ‘s Heeren dood en van voorbereiding tot Zijn rust in dat graf, waarin ons graf moest begraven worden. Het was een dag van voorbereiding tot die grote Sabbat, waarop wij, op grond van Zijn betaling, met Hem in de eeuwige rust der zielen ingingen. Hoe zal Hij nu niet in elke dringende ure helpen en redden?

Wat moet die plaats: ‘Lithostrotos’ dat is ‘kunstig plaveisel van stenen’ niet voor de Heere geweest zijn! Door het staan op die plaats verwierf Hij voor Zijn bedroefde Kerkbruid de vervulling van Zijn belofte: “Gij verdrukke, door onweder voortgedrevene, ongetrooste! Zie, ik zal uw stenen gans sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten; uw ganse landpaal (zal ik maken) van aangename stenen.” Jesaja 54. De Hebreeuwse of Syrische¹¹ naam van die plaats: Gabbatha, dat is: ‘Een met leuning omringde hoogte, opdat niemand ervan afvalle,’ wijst op de hoogte en verhevenheid waarop onze Heerw in Zijn lijden geplaatst werd, en waarop Hij de Zijnen door Zijn lijden verhief, zoals geschreven staat, Jesaja 52: “Zie, Mijn Knecht zal verstandelijk handelen; Hij zal verhoogd en verbeven, ja zeer hoog worden. Alzo (in zulk een smaad, dat hij door Zijn volk verworpen wordt) zal hij vele heidenen besprengen, ja de koningen zullen hun mond over hem toehouden.” Ook Pilatus heeft zijn mond over Hem moeten toehouden.

De keus moet gedaan worden tussen God en de wereld, tussen de Heere Jezus en het genot van de zonde. Wie betaalt voor de slechte keus, en wie verzoent die slechte keus, indien het de Borg niet doet? En wie geeft kracht en moed, om met Ruth de onberouwelijke keus te doen: “Uw volk is mijn volk, en uw God is mijn God;” om de Heere Jezus te kiezen, het genot van de zonde te verzaken en aan de zonde de dienst op te zeggen, zo niet de Geest, die de Borg voor Zijn volk heeft verworven, toen Hij Zelf als Koning verworpen werd?

Het lijden van onze Heere onder het geschreeuw: “Neem weg, neem weg, kruis Hem!”, heeft dat niet voor de Zijnen deze vrucht, dat zij door de Geest van genade aangewakkerd worden, om te roepen om genade, opdat alles bij hen weggenomen worde, wat hun in de weg is om de Heere onverdeeld aan te hangen, in het geloof dat hun oude mensa weggenomen is, en zij met Christus gekruist zijn?

“Ziet, uw Koning!” zei Pilatus. “Zie, uw Koning!” roept ons, door de mond van die heiden, het Evangelie toe. O die dierbare Koning! Zo is Hij veel schoner dan de mensenkinderen, genade is uitgestort in Zijn lippen. In deze gestalte op Gabbatha, zegent hem God in eeuwigheid, gelijk wij lezen in de 45ste Psalm. Heeft Hij hier voor het oog geen gedaante noch heerlijkheid, dat komt omdat Hij ook hier staat in de plaats van de Zijnen. Wij hebben ons zodanig door onze vijand laten vertreden en van onze heerlijkheid laten beroven; maar Hij, terwijl Hij in onze plaats betaalt als een oproermaker, als een die zich het koninkrijk heeft aangematigd, blijft Koning, eeuwig Koning, en ontslaat ons, van slaven des duivels. Hij maakt ons Gode tot koningen, regeert ons met Zijn genade en beschut ons met Zijn kracht. Zijn scepter is een scepter

¹¹ Syrisch wordt in het Hebreeuws genoemd: Aramees.

van rechtmatigheid, zodat allen, die onder die scepter, onder de regering van Zijn genade leven, nu zingen: *Zo moet de Koning eeuwig leven! Geloofd zij de Naam Zijner heerlijkheid tot in eeuwigheid!*

De Joden gaven zich uit voor 's keizers vrienden, en logen toen zij zeiden: "Wij hebben geen Koning dan de keizer." Met deze woorden verwierpen zij God, Zijn regering en Zijn Gezalfde. Ach, hoe vaak hebben wij die zonde begaan en begaan die zonde, dat wij God en de Heere Jezus en Zijn genadige regering over ons verwerpen, onder voorgeven dat wij deze of gene noodzakelijke zichtbare inrichting ten dienste moeten staan. Zulke gruwelijke zonden verzoent de Borg hier voor Zijn volk en Hij verwerft de Geest van geloof, om God en de Heere Jezus alleen als Koning te kiezen. Het is dezelfde Geest die ons deze woorden leert verstaan: "Zo wie een vriend van de wereld wil zijn, die wordt een vijand van God gesteld." Het is die Geest die ons leert naar geen andere vriendschap te vragen, dan dat wij Gods vrienden mogen zijn. Wie zo van een vijand Gods, een vriend van God geworden is, die mens is alleen bekwaam gemaakt door de genade, - die ons alle zelfregering verzaken doet,- *om op het woord van de Koning acht te geven, doch naar de gelegenheid van de eed Gods.* Hij is bekwaam gemaakt om in de zaak van de Heere Jezus en van een vrij geweten voor God, *Gode meer te gehoorzamen dan de mensen.* En om te doen naar het bevel van de Apostel: "Vreest God, eert de Koning." En om zonder geveinsdheid onderdanig te zijn aan alle overheid en macht die God over ons gesteld heeft. Dat alles zal in kracht en waarheid aanwezig zijn bij iedereen, die als een oproermaker tegen de Hemel voor Gods vierschaar heeft gelegen en daar de vrijspraak ontving op grond van de eeuwig geldende gerechtigheid van de Borg.

Welk een Evangelie in deze woorden: *Dat Pilatus de Heere Jezus eindelijk overgaf om gekruisigd te worden!* Zo gaat nu Gods raad in vervulling: Jezus wordt overgegeven, opdat wij niet overgegeven zouden worden aan de duivelen, om eeuwig vloek, schande en smaadheid te dragen in eeuwige pijn.

Dat de wereld, die haar Koning verwerpt, ... Beef! Maar beeft u niet en vreest niet, u die vanwege uw zonden meent dat er voor u geen genade zou kunnen zijn. Zo het u om God, om de Heere Jezus te doen is, aanmerkt dan hoe de grote God, zittende op de rechterstoel van Zijn heerlijkheid, u toeroept: "Zie uw Koning Jezus!" Nu u hem ziet in het licht van Gods liefde als de Koning, ons van Israëls God gegeven, blijft op Hem zien en niet op uw zonden! Daar God u dringt en trekt, en het voor u de uur van de benauwdheid is, zou u Hem dan niet aannemen, niet omhelzen als uw Koning? Hij scheldt u alles kwijt. *"Zo zendt de Hemel heen zijn duurgekochte slaven."*

Vertrouwt op Hem en hoort Hem! Het is alles genade wat Hij leert. Wat van Zijn lippen komt is vergeving van al onze zonden. Hoe hoog staat Hij daar, door het volle licht van de middag beschenen, op Gabbatha! Dat schreeuwen van al Zijn vijanden was tegen u, gij bekommerden! Hij liet het tegen zich komen, om nu alle vijanden, die tegen u schreeuwen, wanneer u staat op het Gabbatha van Gods oordeel, de mond te stoppen. Zij kunnen er u niet van afrukken, terwijl over u het pardon gaat, de vrijspraak uitgesproken wordt. U zult van dat Gabbatha niet afvallen door eigen zwakheid uit ongeloof. Waar Zijn bloed vloeit en Hij overgegeven wordt, daar moeten voor u de stenen gans sierlijk liggen. Daar wordt u op saffieren gegrondvest!

Eenmaal brengt Jezus al Zijn getrouw volk met eer binnen, en roept ons uit tot Koningen ten spijt van de satan. Uit de dood en uit het graf staan wij op door onze Verlosser, die leeft. En Hij geeft ons over aan de Engelen, om door Hem gekroond te

worden met de kroon van rechtvaardigheid, zoals wij zingen:

*En dan, en dan een kroon voor mij,
Gekocht met Godd'lijk bloed.*

Amen.

13. ONZE HEERE JEZUS CHRISTUS VAN ALLES BEROOFD¹²

Gehouden te Elberfeld op 2 april 1871, 's avonds.

“Pilatus nu schreef een opschrift, en zette dat op het kruis; en er was geschreven: Jezus van Nazareth, de koning der Joden. Dit opschrift lazen vele Joden; want de plaats waar Jezus gekruisigd werd was nabij de stad. En het was geschreven in de Hebreeuwse, Griekse en Latijnse taal. Toen zeiden de overpriesters der Joden tot Pilatus: Schrijf niet: De koning der Joden, maar dat Hij gezegd heeft: Ik ben de koning der Joden. Pilatus antwoordde: Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven. De krijgsknechten dan, toen zij Jezus gekruisigd hadden, namen Zijn klederen en maakten vier delen, voor elke krijgsknecht een deel, daarbij ook de rok. De rok nu was zonder naad, van boven af geheel geweven. Toen zeiden zij onder elkander: Laat ons die niet in stukken snijden, maar daarom loten, wiens hij zijn zal; opdat de Schrift vervuld werd, die zegt: «Zij hebben Mijn klederen onder zich gedeeld, en hebben over Mijn rok het lot geworpen». Dit deden dan de krijgsknechten. En bij het kruis van Jezus stonden Zijn moeder en Zijn moeders zuster, Maria, de vrouw van Klopas, en Maria Magdalena. Toen nu Jezus Zijn moeder zag, en den discipel dien Hij liefhad, daarbij staande, zei Hij tot Zijn moeder: Vrouw, zie, dat is uw zoon! Daarna zei Hij tot den discipel: Zie, dat is uw moeder! En van die ure af nam de discipel haar tot zich.” (Bijbelvertaling van Luther) Johannes 19 : 19-27

Wij hebben, mijn geliefden, in dit Schriftgedeelte drie delen:

1. **Het opschrift boven het hoofd des Heeren.**
2. **De krijgsknechten, die de klederen des Heeren onder elkander verdeelden en over Zijn rok het lot wierpen.**
3. **Wie van de discipelen des Heeren bij het kruis stonden, en wat Hij tot hen gezegd heeft.**

1. **Het opschrift boven het hoofd des Heeren.**

Wat het opschrift aangaat, wij zien hierin de vervulling van hetgeen wij lezen in Exodus 28 : 36-38: “Gij zult ook een voorhoofdsplaat maken van fijn goud en daarop graveren, gelijk men de zegels graveert: DE HEILIGHEID DES HEEREN. En u zult haar hechten aan een blauw snoer vóór aan de hoed. En zij zal op Aärons voorhoofd zijn, opdat alzo Aäron drage de misdaad van het heilige, hetgeen de kinderen Israëls heiligen in al gaven hunner heiliging; en zij zal altijd aan zijn voorhoofd zijn, opdat hij hen verzoene voor het aangezicht des Heeren”.

Hier hebben wij dus, mijn geliefden, de Hogepriester Gods vóór ons, en wat in het Oude Testament gezegd is van de voorhoofdsplaat, dat geldt ook van dit opschrift aan het kruis: De heiligheid des Heeren, niet: “de heiligheid”, maar: “de heiligheid des Heeren”. Aäron verzoende dus, terwijl hij deze voorhoofdsband droeg, al onheiligheid van het heilige, dat is, alles, waarvan God bevolen had, dat de kinderen Israëls het zouden doen en Hem brengen zouden. Dat werd alles wel door het woord en het bevel van God geheiligd, maar op zichzelf was het onheilig. Dat het door God als goed werd aangenomen en voor Zijn aangezicht heilig was, dat bewerkte de hogepriester. Deze

¹² Vertaald door Ds. D. van Heyst.

was de heiligheid des Heeren.

Jezus is de Koning der Joden, Hij, de Nazarener. Is Hij de koning der Joden, dan hebben de Joden hun koning verworpen en gedood, nadat zij Hem eerst naakt hadden uitgetkleed en belasterd. Zo blijft Jezus tot op de dag van heden de koning der Joden, en dat niet alleen de koning der Joden-naar-het-vlees, maar de koning van het hele Israël Gods. Is Hij de koning, dan verzoent Hij met Zijn opschrift, met Zijn titel, al het onkoninklijke van Zijn volk, al het onkoninklijke van al volkeren, die Hem onderworpen zijn. Pilatus heeft niet geweten, wat hij deed, toen hij dit opschrift aanhechtte. Hij heeft het waarschijnlijk gedaan om de Joden te ergeren, aangezien hij wel wist, dat de Heere Jezus onschuldig was. Zeer vele Joden lazen nu dit opschrift; want Golgotha, de plaats, waar de Heere gekruisigd werd, was vlakbij Jeruzalem.

Vele nieuwsgierigen gingen uit om Jezus aan het kruis te zien, en dat niet alleen Joden, maar ook Grieken en Romeinen; en daar lazen zij nu het opschrift in hun taal, verder in die taal, die toentertijd zo verbreid was als tegenwoordig de Duitse of de Engelse, en in de taal, waarin de Romeinse regering al besluiten uitvaardigde.

Hoe komt dit opschrift aan het kruis? Pilatus schrijft niet: "Dat heeft Hij gezegd", maar: "Jezus van Nazareth, koning der Joden". Dan heeft een Ander, dan heeft God de Vader in de hemel hem zó laten schrijven. Toen de Joden dit opschrift zagen en lazen, welke gedachten zullen er toen wel zijn opgekomen in de harten van velen, die dit in eenvoudigheid lazen en ook de profeten hadden gelezen betreffende de Koning, Die God had beloofd, bijvoorbeeld: "Zie, uw Koning komt tot u!" Zij lazen het opschrift: "Jezus van Nazareth", dus uit de plaats, waarvandaan niets goeds kon komen, een verachte koning der Joden. En daar zien zij dan ook een man, naakt uitgetkleed, genageld aan het schandhout. "De koning der Joden", en die "uit Nazareth"!, De koning der Joden", en die genageld aan het kruis! Bedenkt het toch: hoeveel huisvaders hebben toen dat opschrift gelezen en nooit kunnen vergeten, dat zij daarin de vreselijkste tegenstrijdigheid voor ogen hebben gehad!

Aan dit opschrift moesten de overpriesters zich ergeren. Daarom kwamen zij tot Pilatus en verzochten hem het opschrift te veranderen, want als de mensen deze woorden lazen, hoe zou dat dan worden uitgelegd?! Maar Pilatus is nu eens niet te bewegen. Hij is lang genoeg door hen gekweld en is zelf te zeer van de onschuld van de Heere Jezus overtuigd; daarom zegt hij: "Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven". Het opschrift blijft dus onveranderd.

Nu mag een kind van God heilig lachen, dat de vijanden allen zonder uitzondering niet anders kunnen, dan het getuigenis afleggen, waardoor de Heere Jezus op het hoogst wordt geëerd juist in Zijn allerdiepste smaad. Nu mogen velen zich hiermee troosten, als zij smaad moeten lijden om de Naam van Christus, dat de vijand volstrekt niets vermag, maar dat hij, gewillig of niet gewillig, een evangelieprediker moet worden en de Heere Jezus en Zijn Woord en Evangelie eer geven. Al doet de vijand alles wat hij kan om een kind van God ten onder te brengen, al wordt een kind van God ook aan handen en voeten gebonden, zodat het zich niet roeren noch bewegen kan, al wordt het ook in een hoek geworpen, ja, aan het schandhout gehangen, het helpt niets, tóch moeten de duivelen tegen hun wil aan God en de Zijnen de eer geven, zodat wij met al zaligen ernaar mogen uitzien en erop wachten, dat God de Heere aan de Zijnen niet alleen genade, maar ook eer geeft.

Dit is voor het uiterlijk leven des geloofs. Nu komen wij echter tot het innerlijk leven des geloofs. De Heere Jezus belooft Zijn volk, Zijn gemeente dit: "Ik zal op u schrijven de Naam Mijns Gods en de naam van de stad Mijns Gods en Mijn nieuwe

Naam" (Openb. 3 : 12), zodat ieder, die in Christus Jezus is, de Naam draagt van de God van de Heere Jezus, zodat hij is de stad van de God van de Heere Jezus, zodat hij het kind is. En nu mogen al duivelen, al overpriesters en Farizeeën alles doen wat zij kunnen om deze Naam uit te delgen, een kind van God deze eer te ontnemen, het zal niet gelukken, maar de vijand zal nog rechter zijn, en de uiterlijke wet zal nog moeten helpen, dat in de hemel en op de aarde gezegd wordt: "Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven!"

Dat is een grote genade, als wij bedenken, welk opschrift wij verdiend hebben, en wolk opschrift ieder, wiens naam niet wordt gevonden in het boek des levens, op die dag van het gericht zal dragen. Er is enkel schuld, zonde en eeuwige verdoemenis, een handschrift, dat de mens, eertijds in het beeld Gods geschapen, voor de engelen, voor hemel en aarde te schande maakt, tenzij hij van harte met de Heere Jezus verenigd wordt. Dan is het handschrift, dat ons beschuldigt, aan het kruis genageld. Jezus, de Man van smarten, hangt daar in onze plaats, waarlijk niet als een koning, maar naakt en ontbloot, zonde en vloek voor ons, en dan toch dit opschrift, omdat Hij Borg en onschuldig is: "Jezus van Nazareth, koning der Joden".

1. De krijgsknechten, die de klederen des Heeren onder elkander verdeelden en over Zijn rok het lot wierpen.

Nu hebben wij het tweede deel. Toen onze eerste voorouders in het paradijs het gebod overtraden, werden hun ogen geopend, en zij zagen, dat zij naakt waren. Is dat niet de geschiedenis van ons allen? Zo dikwijls als wij het gebod des Heeren overtreden met gedachten, woorden of werken, staan wij dan niet in onze naaktheid en schande? Tot welke zonden en gruwelen heeft het al geen aanleiding gegeven, dat onze ogen werden geopend om te zien, dat wij naakt zijn! Welke zonden en gruwelen bij al volkeren en bij de afzonderlijke personen tegen het zevende gebod! En verder: welke zonden begaat de mens niet in zijn hoogmoed om deze naaktheid te bedekken, zodat bijna geen mens eraan denkt, wat de oorzaak is, dat hij nu gekleed moet gaan. Een echte schande voor hem! Hoe weinigen denken eraan, dat onze Heere Jezus Christus in de ijskoude duisternis, zonder kleren, zoals Hij uit de moederschoot was voortgekomen, aan het schandhout hing, terwijl boven Hem geschreven stond, dat Hij koning was! Hoe heeft Hij Zich om onzentwil laten ontledigen en onze naaktheid gedragen! Laten wij toch allen onze zonden bedenken, vooral waar wij met Psalm 25 moeten bidden: "Gedenk niet aan de zonden mijner jeugd en aan de veelheid mijner overtredingen." Laten wij het toch bedenken: "Als ik zo heenga, dan verschijn ik naakt vóór mijn God; dan ben ik voor eeuwig verdoemd! Ik moet, ik moet Jezus Christus hebben aangedaan! Hij moet mij blijde maken met Zijn genade, zodat ik mij in Hem verblijd en niet in voorbijgaand genot, daar Hij mij bekleedt met de klederen des heils en met de mantel der gerechtigheid, opdat ik niet naakt worde bevonden!" Ach, al heel weinig mensen hebben er begrip van, zij denken liever aan eten en drinken, zijn er meer op uit, het geld na te jagen, dan dat zij er hart voor hebben om met de Heere Jezus te hebben geleefd en te verstaan, dat ook naaktheid ons niet kan scheiden van de liefde van Christus, - dan te erkennen: "Gij, mijn Heiland, hebt voor mij aan het schandhout gehangen en al schande van mijn naaktheid gedragen! u bent het alleen, die mij kunt bekleden; trek mij het bruiloftskleed aan, anders word ik geworpen in de buitenste duisternis."

Er komen nog ontzettend veel andere zonden aan het licht, terwijl de krijgsknechten de klederen van de Heere Jezus onder elkaar verdelen en over Zijn rok het lot werpen. Dat is het vreselijke communisme, het verschrikkelijke begeren van hetgeen des

naasten is, van hetgeen God aan de naaste gegeven heeft. Het is volstrekt onmogelijk, dat een kind van God, als het de Heere aanroept, niet bekleed zou worden uitwendig en geestelijk. Maar wie zich niet laat terechtwijzen, zich niet wil behelpen, zoals hij zich behoort te behelpen, maar het hart en de handen uitstrekt naar het goed van de naaste, terwijl hij denkt: "O, die heeft geld genoeg, laat die mij maar helpen!" - die moet wel weten, dat hij met zijn socialistische gedachten het loon zal ontvangen van allen, die het woord niet ter harte hebben genomen: "De goddeloze neemt te leen en geeft niet weder" (Psalm 37 : 21), - dat is: niet zegen, maar armoede. Nemen wij echter onze toevlucht tot de Heere Jezus om Hem te aanschouwen, hoe Hij Koning is aan het kruis en toch niets heeft, maar Zich ook Zijn klederen laat ontnemen, dan zullen wij ondervinden, dat deze Koning om onzentwil zo aan het kruis hing. En dat Hij van de schepping der wereld af aan tot op heden niet alleen hemel en aarde bekleedt, maar ook de armste wonderbaar helpt, wanneer die tot dezen levenden Heiland in waarheid de toevlucht neemt, terwijl het er hem om gaat, zich met God en met eer door de wereld heen te slaan, en liever met Hem koude, honger en dorst te lijden, dan met socialistische ideeën op het goed van de naaste te wachten.

Hier komen de verschrikkelijke zonden aan de dag van afgunst, twist, strijd en roof, de vreselijke zonden, dat men weduwen en wezen berooft, en dat men, als iemand in het ongeluk is gestort, erop uitgaat om hem nog dieper in het ongeluk te storten in plaats van hem te helpen; - al deze gruwelijke zonden, dat, als iemand ternauwernood gestorven is, dadelijk de erfgenamen komen, in huis binnenvallen en over de doodkist heenvallen, en zich aanmatigen en roven wat zij maar vinden. Op al deze verschrikkelijke zonden volgt niets anders dan de straf der armoede, want u hebt niets aan datgene, wat God niet zegent, en aan alles, wat men weduwen en wezen ontroof, wat armen en zwakken ontnomen wordt, heeft men niets; het is een verderf in de zak Wél hem, die dit inziet, die onrechtvaardig goed laat varen en aan zijn Heere genoeg heeft! wel hem, die dit inziet: "Ach, mijn Heere Jezus, u hebt U laten ontkleden en over Uw rok het lot laten werpen, u bent toch mijn Koning en zult het koninklijk met mij maken!" Als nu de aanvechting opkomt, zoals zij in het hart kan opkomen: "Is het dan waarheid, wat ik geloof, wat ik voor waar houd? Ik heb mij vroeger daarover kunnen verblijden, maar ben thans zo dor! Is het dan waar?" Zie op het kruis!

De Koning, uw Heere en Heiland, hangt naakt en ontbloot aan het schandhout. Hij heeft niet getwist om Zijn klederen, ook niet om Zijn rok, maar het is alles gekomen, geheel zoals het geschreven stond. Wat in de 22ste Psalm duizend jaren tevoren was geschreven, dat is alles heel letterlijk in vervulling gegaan. Wie heeft het in vervulling doen gaan? Mensen soms, die het Woord hebben gekend? Nee, maar mensen, die niets van het Woord afwisten, die hebben het in vervulling doen gaan. Zij die de Heere eerst het purperen kleed aantrokken, - en hoe zullen al duivelen zich hebben verblijd, toen dit gebeurde, met de gedachte, dat zij het Hem zouden laten omhouden, en dan zou de 22ste Psalm niet in vervulling gaan, en allen, die op Hem hun hoop hadden gevestigd, zouden Hem verwerpen en zeggen: "Hetgeen het Woord zegt is niet uitgekomen," - maar zie, de soldaten moeten, zonder te weten wat zij doen, Hem het purper weer afnemen, Hem Zijn eigen klederen weer aandoen, opdat zij Hem later Zijn eigen klederen kunnen ontnemen, en opdat er een rok zal zijn, waarvan het jammer zou zijn hem in stukken te snijden, en waarover dan het lot zou worden geworpen. Wilt daarom toch bij al uw twijfelingen en aanvechtingen er acht op geven, hoe ontwijfelbaar op de profetie de vervulling volgt, maar een zodanige vervulling, die geheel en alle mensen uit handen genomen is en alléén ligt in de hand van Gods genadige en Vaderlijke voorzienigheid.

2. *Wie van de discipelen des Heeren bij het kruis stonden, en wat Hij tot hen gezegd heeft.*

Nu komen wij tot het derde deel. En nu vraag ik, of wij zo'n ongelukkige moeder kennen, als de moeder van de Heere Jezus was, toen zij bij het kruis stond? Dan gaat haar een zwaard door de ziel; ik zeg: een zwaard. Welk een kennis had zij toch, welk een geestelijke kennis van de Profeten! Hoe spreekt zij dit uit in haar lied, toen Elisabeth haar begroette als de moeder des Heeren. Dacht zij er aan, dat het zo zou komen? Neen! "De koning der Joden," - "ja, dat lees ik wel in de Profeten, maar nu hangt Hij daar aan het kruis, Hij kan niet afkomen van het kruis, Hij moet sterven en Hij zal sterven!" Zij heeft een dood kind, waarover toch de Profeten zoveel heerlijks zeggen! "Kan datgene, wat dood is, weer levend worden? Wat voor goeds heeft Hij al niet gedaan! Hoe heeft Hij gepredikt! Hoe hing het volk Hem aan! En al discipelen, waar zijn ze nu? Is hier dan niemand, die zich Zijn lot aantrekt? Ach, hoe kan God zoiets toelaten?" Verborg en is voor haar ogen Jesaja, 53 en Psalm 22 en al andere uitspraken van de Schrift; zij ziet niets dan haar Kind naakt aan het kruis, gehoond, bespot en van Zijn klederen beroofd. "Waar is God? Waar Zijn waarheid? Waar de waarheid van mijn Zoon en Zijn eer? En Hij zou Israël verlossen! Het is alles afgelopen! Hij heeft zo liefderijk voor mij gezorgd, zo menigmaal mij getroost, als de duivel mij aanvocht, en nu heb ik niets meer! Vader David, hoe bent u van uw troon gestoten! O God, u hebt de troon van Uw Gezalfde omvergeworpen, Zijn kroon door het slijk laten halen en Hem met schande overdekt! Hoe kunt u dat doen? En wat moet er nu van mij, allerarmste, terecht komen? Ik heb geen Zoon meer. Hij gaat het graf in! Ik begrijp U, o God, niet meer, ik begrijp al Uw wegen niet meer! Geen mens, geen vriend is er meer bij mij; ze zijn allen weg, en ik sta alleen in de wereld! Ik zal met mijn grijze haren ten grave dalen zonder licht, troost, hulp en waarheid!"

Ene toch is het haar een verkwikking, dat zij in de nabijheid van haar Kind mag blijven, dat zij mag blijven staan bij het kruis, dat zij, nu zij dreigt te bezwijken, mag leunen tegen het kruis. Een verkwikking is het haar, dat haar lijfhebbende zuster, juist in deze ogenblikken van helse angst en aanvechting, haar niet verlaat, maar trouw bij haar zuster blijft. Een verkwikking is het haar, dat zij Maria Magdalena ziet. "Ach, Maria, zeven duivelen heeft Hij eenmaal uit u uitgedreven, hoe is het nu met u gesteld? Ik weet niets meer, weet u iets? Ik kan niet langer meer op deze wereld blijven! Mocht ik, allerarmste weduwe, toch met Hem sterven; dan was het afgelopen!"

Zo staat Maria daar, en nu hoort zij de woorden van de Heere Jezus, die aan Zijn eigen smart niet schijnt te denken: "Vrouw, hebt u geen Zoon meer? Nee, dat hébt u ook niet! Uw Zoon zult u wel terugzien, maar dan houdt het: moeder-en-zoon op! Hebt u geen Zoon meer? Daar hebt u een zoon!" En wie kiest de Heere nu uit? Hem, dien Hij van harte liefhad, die Hem het best verstond, die zo dikwijls aan Zijn borst had gelegen, dus de beste vriend, die Hij had. Hij heet Johannes. Ik kan het u niet uitleggen, hoe hij heet en wat hij is, deze adelaar van God, deze vorst der vorsten, zoals er nooit een vorst is geweest, deze trouw liefhebbende, om de Heere en hen, die de Heere liefhebben, lief te hebben en om hen, die de Heere haten, te haten. Deze kent verlorenheid; zo kan bij ook de verlorenheid en aanvechting gevoelen, die met de macht der hel in het hart van de arme moeder rondwaart. Hij kan gevoelen, welk een zwaard haar door de ziel gaat.

Daarom zegt de Heere verder: "Zie, dat is uw moeder!" En welk een moeder krijgt Johannes nu? Ik zou deze drie dagen niet met haar hebben kunnen doormaken, nee,

dat zou ik niet hebben kunnen doen! Dikwijls zijn mij de klachten van een weduwe, al duren zij maar vijf minuten, als een zwaard, dat mij door het hart boort! Wat moet Johannes in deze drie dagen hebben geleden! Dat was ook een: "Noemt mij Mara en niet Naomi!"

Johannes neemt Maria van die ure af in zijn huis; en hoe heeft hij die drie dagen met haar wel doorgebracht? Heeft Hij haar misschien het hogepriesterlijk gebed als een gordel onder het hart gebonden? Hoe dit ook zij, - na drie dagen was de Heere opgestaan, die de Man en Wreker van onze weduwen en de Vader van onze wezen is! AMEN.

14. STERVEN VAN CHRISTUS

GEHOUDEN OP GOEDE VRIJDAG, 10 APRIL 1857 'S AVONDS¹³

Gezongen: Psalm 150:1-3

Lied 25: 19

De Psalm die wij met elkaar gezongen hebben, moest eigenlijk tot opschrift hebben: *De zwanenzang van de gelovige*. Het is met recht een Psalm voor deze dag en dit uur, nu wij overdenken het lijden en sterven van onze hooggelovde Heere en Heiland Jezus Christus. Hij alleen zij geloofd in Zijn heiligdom; dáár is alles genade voor hen, die Hij dorstig gemaakt heeft naar gerechtigheid.

In deze Psalm ligt een belofte, dat bij God genade, vergeving van zonde, leven en vrede is. Als daar staat: looft Hem in het uitpansel Zijner sterkte!" dan zie ik op het verzoendeksel en krijg zelfs daar tussen de cherubim de heerlijkheid des Heeren te zien, waar Hij de ingang en vrije toegang tot de eeuwige genade verworven en geopend heeft, zodat het verloren paradijs ons weer ontsloten is, en wij Hem, als ons leven ten einde loopt, loven kunnen. Het is Zijn macht, dat Hij *het graf* geworpen heeft in Zijn graf, en dat wij met Hem gestorven en begraven zijn, en dientengevolge met al gerustheid de morgen van de opstanding verwachten.

In dit licht overdenken wij de woorden van het Evangelie naar de beschrijving van Lukas, hoofdstuk 23: 44-56

En het was omtrent de zesde ure, en er werd duisternis over de hele aarde, tot de negende ure toe. En de zon werd verduisterd, en het voorhangsel des tempels scheurde middendoor. En Jezus roepende met grote stem, zei: Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest. En als Hij dat gezegd had, gaf Hij de geest. Als nu de hoofdman over honderd zag, wat er geschied was verheerlijkte hij God, en zei: Waarlijk, deze Mens was rechtvaardig. Enz.

Wij overdenken naar aanleiding van het voorgelezen Schriftgedeelte:

1. De duisternis
2. Het gescheurde voorhangsel
3. Het luide roepen van Jezus, de openlijke bekentenis: "Waarlijk, deze Mens was rechtvaardig."
4. De verslagenheid van het volk
5. De rijke begrafenis des Heeren.

En het was omtrent de zesde ure - dat is twaalf uur 's middags - ***en er werd duisternis over de hele aarde, tot de negende ure toe***, dat is tot "s middags drie uur.

Mijn geliefden!

Dit was de tijd van het avondoffer en van het gebed. Het avondoffer werd gereedgemaakt van half een tot half vier (van twaalf uur 's middags, of van de zesde ure aan, tot 's middags drie uur, dat is tot de negende ure). Laat ons dan zien wat in die tijd in de voorhof van de tempel geschiedde.

De priesters nemen een lam, snijden het de keel af, trekken het de huid af, snijden het

¹³ Komt ook voor in "De beker der verlossingen" 17 preken, uitgave Den Hertog BV, Houten. Nog verkrijgbaar; aangeraden!

de buik open en verdelen het in stukken, terwijl zij tevoren boven dit lam hun zonden beleden hadden. Tegen de negende ure kwamen twee priesters met twee lange houten stokken en legden die kruiselings op het brandofferaltaar; dan kwamen de andere priesters die de verdeelde stukken van het lam op het altaar brachten, nadat zij de inwendige delen gewassen en met zout ingewreven hadden; daarna werd alles in de vlammen verbrand. De priesters en de levieten stonden daar dan op de trappen van de tempel, hieven met allerlei instrumenten muziek aan en loofden de Heere. Nadat zo het offer gebracht was, werd reukwerk ontstoken, werden de lampen aan de zevenarmige kandelaar aangestoken, en dan bracht men het drankoffer van druivensap, of van wijn. Exodus 27 Dit was ook met zout gemengd, werd dan uitgegoten in het holle altaar, en vloeide, evenals het bloed van de slachtoffers, door buizen in de Kidron.

Wij hebben hier dus een priesterlijk geslacht, dat zijn zonden op het lam legt, het de keel afsnijdt, de huid aftrekt, het verdeelt, met zout inwrijft, reinigt en op het vuur legt. Dit alles werd nu door de Heere vervuld, Die echter hun vóór was en reeds om twaalf uur begon.

Het offer is gebracht en uitgesproken in de woorden van de Heere: “Mijn God, Mijn God, waarom hebt u Mij verlaten?” Want nu bevond de Heere Zich voor Zijn arm en verlaten volk in de eeuwige dood, in de vlammen van Gods toorn op het brandofferaltaar des hemels.

En het reukwerk, dat het gebed betekent, is uitgesproken in de klacht: “Mij dorst!”¹⁴

Het symbool van de kandelaar met de lampen is vervuld in Zijn woord: “Het is volbracht.”

Ten slotte heeft het drankoffer zijn vervulling gevonden in het woord: “Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest!”

Terzelfder ure, dat het lam in de vlammen opging, de kandelaar aangestoken en het drankoffer uitgegoten werd, stierf de Heere, opdat wij zouden weten en verstaan, dat Christus in al opzichten het afbeeldende lam geweest is, dat God op de Sinaï aan Mozes had getoond.

Nu weten wij vanwaar deze duisternis kwam. “In den beginne schiep God de hemel en de aarde. De aarde nu was woest en ledig, en duisternis was op de afgrond, en de Geest Gods zweefde op de wateren. En God zei: Daar zij licht, en daar werd licht.”

En Adam, geschapen in het Beeld Gods, wandelde gelukzalig in het genot van dit licht. Maar zodra hij aan de inblazingen van de duivel gehoor gegeven, en de duisternis lief gekregen had, kroop hij, toen God kwam, weg achter de bomen, schuwde het licht en wilde niet meer in het licht komen. Wat zou er geschied zijn als God aan Adam het licht ontnomen had, dan zou de hele schepping in elkaar zijn gestort en Adam eronder begraven zijn.

Van huis uit zijn wij kinderen der duisternis en al zouden wij al tot het licht komen, dan is God toch nog duisternis voor ons, hoewel Hij Zelf in het eeuwige licht woont. Zolang de mens niet door Gods Geest wedergeboren en vernieuwd is, is hij duisternis, vanbinnen volkomen duisternis; louter nacht is het in zijn ziel. Hij tast rond en weet niet waar hij heengaat. Wie onbekeerd is en blijft, diens einde is de eeuwige duisternis bij al duivelen, een eeuwig gebonden zijn in de diepste nacht.

Als God komt met de donder van Zijn Wet, dan wordt het voor de mens pas goed duister, want hij weet niet waar hij blijven zal of waarheen hij zal vluchten. Hij heeft de verlorenheid in zijn ziel en hij draagt oordeel en verdoemenis in zijn hand. God is

¹⁴ O.i. was het reukwerk een type van het Hogepriesterlijk gebed: “Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen.” 4 beden waren tot Zijn Vader; 1 uitspraak tot Maria en Johannes; en Mij dorst tot de soldaten.

duisternis voor een ieder van u die niet waarachtig tot de Heere bekeerd is, en duisternis moet er zijn, want de Heere wreekt de overtreders van Zijn heilige Wet. Hij moet toornen over zulke mensen en kan voor hen slechts duisternis zijn, de hele last van Zijn toorn moet Hij op hen loslaten.

Maar nee, er is er Eén geweest, van Wie gezegd wordt: “de HEERE heeft onzer aller ongerechtigheden op Hem doen aanlopen”, en Hij heeft ervaren war het is als God Zijn heilig aangezicht voor de mens verbergt. Hij, Die aan het kruis hangt, lijdt als Borg voor de Zijnen, bevindt Zich te midden van de toorn van God, moet het daarin uithouden, Zich door deze toornenvloed heenslaan, en moet zo ondervinden, wat wij zó niet ondervinden - maar wat toch de kinderen Gods ten dele ook wel ondervinden - wat het is als God Zijn aanschijn niet over een mens laat lichten, als God Zich onttrekt met Zijn troost, met Zijn vrede, met Zijn licht.

Hij, Die aan het kruis hangt, *draagt weliswaar tegelijk alle dingen door de kracht van Zijn Woord*, (Hebreeën 1:3) maar hier heeft Hij als Middelaar met God te doen, en Hem ontvalt, om zo te zeggen, het roer van het wereldbestuur en het ene waarin alles bestaat, het licht, Hij kan het niet meer tegenhouden: de zon verliest haar schijnsel. “En er werd duisternis over de hele aarde.”

Dat zou eigenlijk Gods rechtvaardig oordeel moeten zijn, de wereld in zodanige duisternis te werpen en haar daarin te laten, want van huis uit hebben wij de duisternis lief, en ach, hoeveel daden zijn duistere daden! Als de nacht met haar vleugels het aardrijk bedekt, dan denkt de mens dat hij ook bedekt is voor Gods oog en zijn lust kan volgen zoals hij wil. Als God met ons handelen wilde naar Zijn rechtvaardige toorn, dan onttrok Hij ons niet alleen het liefelijk licht van Zijn aangezicht, maar ook het daglicht. Ontving Jozua destijds in de strijd tegen de Amalekieten het licht van de zon omtrent een volkomen dag boven de daarvoor gezette tijd. Voor deze Jozua, Die hier aan het kruis hangt, zou de zon niet meer schijnen. Maken wij door onze zonden de middag tot middernacht, dan wil ook Hij op de middag de middernacht verdragen, opdat wij ook in de middernacht de middag zouden hebben. Hij heeft een *Kind der duisternis* willen zijn, opdat wij *kinderen des lichts* zouden worden. De Bruidegom moet ervaren dat God het licht met Zijn hand bedekt en wil Zijn Bruid verwerven, zodat van haar getuigd wordt, *dat zij met de zon bekleed en de maan onder haar voeten is*.

Aan het kruis op Golgotha wordt de nieuwe schepping tot stand gebracht, want duisternis bedekte de volkeren, en tot op de huidige dag is het een wilde, woeste chaos op aarde. Maar deze nieuwe schepping, die de Heere daaruit voortgebracht heeft, is niet een schepping van vergankelijke dingen, maar van eeuwige wezens, die eeuwig voor Zijn troon zullen leven.

Alle duisternis op ons, voor en na onze bekering, al duisternis, tevoorschijn gekomen uit lust tot zonde, uit moedwillige ongehoorzaamheid, uit ongeloof en kleingeloof, werpt zich op onze Borg en Plaatsbekleder. Hij ziet geen licht, opdat al de Zijnen roemen mochten: ‘U bent mijn Licht, al lig ik ook in de duisternis. U bent mijn dag, al is alles om mij heen nacht! U bent mijn Zon, al gaat zij anders voor mij onder. De Zon mijner gerechtigheid bent U, en onder Uw vleugelen zoek ik beschutting en bescherming tegen de vorst en de koude.’

Als nacht en duisternis ligt op zulke bekeerde zielen, die van de Heere gekend en uitverkoren zijn, is Hij het Die verworven heeft, dat het woord: “Waakt op, gij, die slaapt, en staat op van de doden, en Christus zal u verlichten.”

“*Waakt op en wordt licht*”, een krachtdadig woord is, dat licht en leven schenkt in de doodsbeenderen. De nacht van de duisternis op de arme ziel zal toch niet eeuwig duren; daarom heeft de Heere hem gesmaakt en geleden en het verworven, dat hun het

licht weer opgaat, ook waar zij het licht niet zien, omdat Christus hun Zon, het Lam hun Licht en hun Schijnsel is.

Er kwam dus een duisternis over de hele aarde.

Wij begeven ons voor een ogenblik weer van Golgotha naar de voorhof van de tempel. Daar staat nu Mozes en kan verder niets doen; daar liggen de geboden van God en kunnen niet gehouden worden. al priesters staan daar in de voorhof van de tempel en kunnen niets uitvoeren; zij willen de offers brengen en het reukwerk aansteken voor de Heere naar Zijn Wet, zij willen het gebod houden en zijn daartoe niet in staat, want plotseling was het duister geworden, en ondoordringbare donkerheid omhulde de tempel en vervulde die. Een zonsverduistering kan het niet zijn, het is een bovennatuurlijk verschijnsel. En het duurt lang, het ene uur na het andere verstrijkt, het lijkt alsof de dag niet terug wil keren, het blijft donker, en tevergeefs stellen zij pogingen in het werk Gods Wet na te komen.

Dan breekt opeens een lichtstraal door, het wordt weer dag, en een priesterwillehet heiligdom binnengaan met het reukwerk, en zodra hij over de dorpel stapt, schreeuwt hij: *Het voorhangsel is gescheurd!* En de gewone priester ziet de ark des verbonds met de cherubim. Ja, daarbij blijft het, zoals ook staat in het lied, dat wij gezongen hebben:

*Eerder moet de zon, van gloed en glans beroofd,
In de kloof van de afgrond nederzinken,
Eer ik van Jezus gescheiden zal zijn
En eer Hij mijner niet meer zal gedenken!*

En welke grond hebben wij daarvoor? De offers van Mozes zijn tenietgedaan, het lam dat geslacht moest worden, is bedekt met duisternis en is niet meer geldig. Het reukwerk is niet meer geldig, het uitgieten van druivensap heeft opgehouden. Het voorhangsel dat de zondaar scheidde van het verzoendeksel, dat de mens scheidde van zijn God, is verscheurd. Wat is de oorzaak voor u en voor mij, dat wij niet tot God kunnen komen? Ach, het is het vlees, het vlees, dat begeert tegen de Geest, dat de Geest overweldigt, het zondige vlees met alles wat daaraan kleeft, met al zijn boze lusten en begeerten. ‘Verscheur mij dit vlees, opdat ik mijn God met een ongebonden geest diene; verscheur mij de banden, waarin ik roep: “Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?”

Geduld, lieve ziel, geduld tot uw laatste uur, en tot zolang hebt u het met dit leven, dat niets dan ijdelheid is, aan de stok.

‘Ach, verscheur mij toch de banden, de vijandschap, het ongeloof, die in mij zijn en die mij tegenhouden, zodat ik niet tot God komen kan!’

Geduld, lieve ziel, geduld tot uw laatste uur, want de vrijheid wil geloofd zijn, wil gehoopt zijn, maar met het tegendeel heeft men te strijden en te hopen, waar geen hoop is. En nochtans is deze vijandschap, de zonde, het vlees, met alles wat daarin is, vernietigd!

Maar ik kan het niet zien, zie geen genade, weet niet of er wel genade voor mij is! Wie verkondigt het mij, wie brengt mij ertoe, dat ik mijn God aanschouwe tussen de cherubim? Ach, zoveel die uit Egypte geleid waren, die de gunst en genade Gods ervaren hadden, zijn in de woestijn omgekomen, zijn verteerd door de toorn van God! Wat weet ik arme zondaar ervan, of er genade voor mij is! Het vlees met al zijn lusten en begeerten is tussen mij en God en scheidt mij voor eeuwig van Hem, ach, wat een dik voorhangsel is er tussen God en mi!

O, lieve ziel, u ziet niet goed, dit voorhangsel tovert de duivel u voor en schildert het u voor ogen; het is er niet meer! Het vlees is verscheurd, alles wat u van God scheidde, is uit de weg geruimd. U, zondaar, die van verre staat en het niet waagt de ogen op te

heffen, maar zucht: “God, wees mij zondaar genadig”, alles wat u tevoren hinderde om tot God te komen, is uit de weg geruimd. Van Gods kant is niets meer aanwezig wat u van Hem zou kunnen scheiden. Kom, kom tot het verzoendeksel! De hogepriester der Wet is dood en voor eeuwig door God Zelf begraven. Hij heeft zijn klederen moeten uittrekken en hier is nu de andere Hogepriester, Eleázar: *God helpt*. Zoveel schuld kan de mens niet op zich geladen hebben, of de tafel staat gereed met de kwijtbrief erop. De mens kan nog zo’n verschrikkelijke straf verdiend hebben, hier is de rechterstoel vanwaar de uitspraak luidt: ‘Al uw zonden heb Ik achter Mijn rug geworpen.’ En al komen nu twijfel en hoop, moedeloosheid en vreugde, een halve dood en leven, treurigheid en feestelijkheid bij een kind van God afwisselend voor, tussen God en de arme ellendige zondaar is daar van Gods kant niets meer in de weg, integendeel, alles is er! Er is genade, vrije genade! Er is vergeving, eeuwige vergeving van alle zonden, een volkomen betaling van al schuld, een kwijtschelding van al straf, de dood is verslonden tot overwinning! Van Gods kant is er licht, genade, vrede, vreugde, hoop, zaligheid en eeuwig leven voor de schuldenaars en goddelozen in de volkomen verlossing, gerechtigheid en heiligheid van Christus!

Wie heeft het voorhangsel verscheurd?

Niet een mens! Een aardbeving is het ook niet geweest! Gods hand heeft het gedaan! Door Zijn genade werd het dikke voorhangsel gescheurd van boven tot beneden. Zo is, wat voor de armen en ellendigen geschiedt, alles uit en tot God, en nu is het een roepen en nodigen: ‘Hierheen, hierheen, u vermoeiden en belasten, Ik zal u verkwikken en rust geven voor uw zielen!’

Maar ik kan het niet geloven. Ja, als ik geen zonden had, dan zou ik het kunnen geloven!

Daar staat de arme mens van verre en meent: het voorhangsel is nog heel en stevig afgesloten, en zucht: *Wat zal ik meebrengen om voor God te verschijnen?*

Breng uw arme hart mee, hetzij van steen of verbrijzeld, of uw ogen nu rood geweend zijn of zonder tranen, uw zondige ledematen, het hele lichaam, de hele mens, breng die mee. Kom met al uw zonden, kom zoals u bent, klaag het de Heere God, beken het Hem, verdoem uzelf, geef Hem gelijk, maar loof Zijn genade! Christus is de Man. Hij heeft ons vlees en bloed aangenomen, en dit was het Voorhangsel.

Wij zijn het eigenlijk; onze zonde, ons ongeloof maakt scheiding tussen God en ons. Maar Christus heeft ons vlees met al onze schuld en misdaden op Zich genomen, en zo liet Hij Zijn vlees vetscheuren, geheel uiteenscheuren, en toen zag God door Hem heen op de Zijnenen, en de Zijnenen heffen door Christus heen hun blik op tot God, in het Vaderhuis.

Want wat is er geschied?

Uit de tempel weer terug naar Golgotha! Daar hangt de Heere aan het kruis; daar heeft Hij geroepen: “Het is volbracht!” De dood en de duivel sidderen voor de Vorst des levens, zij wagen het niet Hem te naderen. Maar de Heere roept de dood naderbij, hij moet nu komen, de Heere wil de dood verslinden en de almacht van Zijn liefde tot God de Vader en tot Zijn broederen bewijzen. Met een stem, die door hemel en hel dringt, roept Hij, Die tevoren gezegd heeft: “Mijn God, Mijn God”; *Vader! In Uw handen beveel Ik Mijn geest!*

Daar komt Hij en wil niets voor Zichzelf; daar komt Hij en wil de hemel binnen, heeft alles volbracht wat te doen was, heeft Mozes’ offer geheel teniet gemaakt, heeft alles volbracht. Nu wil Hij ten hemel in, Hij met al Zijn broederen, die Hem de Vader gegeven heeft, en die Hij in Zich opgenomen heeft.

Toen Hij zo in Zijn smarten en in Zijn ellende aan het kruis hing, lezen wij daar dat er een stem uit de hemel Hem gesterkt heeft? Nee! Het ongeschapen Woord houdt Zich aan het geschreven woord, aan het profetisch woord en roept met luider stem: “Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest!”

Vader was Zijn eerste woord aan het kruis, toen zij Hem de nagelen door handen en voeten dreven. *Vader* was ook Zijn laatste woord, toen Hij de dood erbij riep om hem te verslinden. De dood kon de Heere eigenlijk niet verslinden, maar Hij wilde de dood verslinden. Hij wilde sterven, om voor de Zijnenen weg te nemen al schrik van de lichamelijke, de geestelijke en de eeuwige dood. Als Plaatsbekleder roept Hij Degene aan van Wie Hij niets verneemt en niets bespeurt, heeft de dood voor ogen, en spreekt: *Vader* voor allen, opdat zij, die in Jezus sterven, ook de *Vader* zouden aanroepen midden in de dood.

Zo stierf de Heere aan het kruis. Met Hem werd ook onze oude mens vernietigd en gedood. Met de Heere stierf ook de verdoemende Wet; alles stierf wat de eeuwige dood sterven moest; wie echter door God uitverkoren is, verdoemenswaardig in zichzelf, diens zonde en misdaad is hier aan liet kruis uitgedelgd.

Wat is nu sterven? verschrikkelijk, verschrikkelijk is het voor allen die niet gestorven zijn voordat zij sterven, voor allen die niet met Christus in geloof gestorven en met Hem gekruisigd zijn.

Nog eens, wat is sterven? Voor de gelovige niet een betaling voor zijn zonden, maar een ingang tot het eeuwige leven. *Want hoe ben ik rechtvaardig voor God?*

"Alleen door een oprecht geloof in de Heere Jezus Christus; also dat, al is het, dat mij mijn geweten aanklaagt dat ik tegen al geboden Gods zwaarlijk gezondigd en geen daarvan gehouden heb, en nog steeds tot al boosheid geneigd ben, nochtans God, zonder enige verdienste mijnerzijds, uit louter genade, mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent, evenals had ik nooit zonde gehad noch gedaan, ja, als had ik zelf al gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor mij volbracht heeft, zoverre ik zo'n weldaad met een gelovig hart aanneem." Heidelbergse Catechismus, Zondag 23.

En onze Heere heeft een getuigenis van Zijn gerechtigheid bij Zijn verscheiden verkregen. Verdoemd was Hij door de hogepriesters, door het Joodse volk, door Pilatus, maar Hij verkrijgt een getuigenis, niet van een aanzienlijke en geleerde, maar van een onbeschaafde, ruwe krijgsknecht; die moet getuigen dat onze Heere en Heiland onschuldig is, opdat wij zouden leren hoe wij getroost en zalig kunnen sterven. “Voorwaar, Deze is een vroom, dat is: een rechtvaardig mens geweest” of: “Waarlijk, deze Mens was rechtvaardig.” Daaraan houd ik in de dood vast, dat deze Mens rechtvaardig is. Is deze hoofdman over honderd vanwege dit getuigenis zalig geworden? Ik weet het niet. Zodanig woord of zodanig getuigenis alleen doet het niet. Maar waar het mij leed doet vanwege mijn zonden en alles wat ik aan mij zie, mij verdoemt, daar houd ik vast aan dit getuigenis: *Waarlijk, deze Mens was rechtvaardig!*

O, dat zich op de borst slaan allen, die mij horen en toch blijven zoals zij zijn! Wat zal het zijn, alles van de liefde en genade van Jezus gehoord te hebben en zich in de hel, in de eeuwige duisternis, te bevinden! Het is om op de borst te slaan, als ik alles hoor wat daar geschreven staat! Gods Heilige kan immers niet sterven, en nochtans hangt Hij hier aan het kruis en moet en wil sterven, wil de dood verslinden, en Hij, het ongeschapen, eeuwige Woord, houdt vol en sterft op het geschreven woord.

En u, jongeman, hoe kunt u het horen en aanzien dat de Heiland sterft en bloedt, en

het ontroert u niet!

En u, jongedochter, hoe kunt u het horen en zich niet in waarheid bekeren tot deze Heiland! U hebt toch zonden, vele zonden; naar de voeten van Jezus met al uw zonden! Is ook alles bij u verdorven en verkeerd, hebt u ook al uw goed doorgebracht en uw erfdeel verbrast, uw Jezus leeft nog en zit aan de rechterhand des Vaders, heeft door Zijn onmetelijk lijden, Zijn onmetelijke liefde tot u, tot zondaars, bewezen en Hij spreekt nu: “Zie, Ik delg uw overtredingen uit als een nevel, en uw zonden als een wolk.””

De Heere sterft aan het kruis en niemand troost Hem. Zijn verwanten en vrienden staan van verre. De vrouwen die Hem uit Galiléa gevolgd waren, die Hem gediend hadden met hun goederen, zij zien alles, zij zien hoe hun hoop vervliegt; is het dan nu werkelijk uit en voorbij? Heeft het dan niets geholpen dat zij zich aan Hem gehouden hebben, en gezongen:

*“Mijn Jezus laat ik niet varen,
Ik volg Hem waarheen Hij ook gaat!”*

Jezus is dood! Geen woord van leven spreekt Hij tot mij! Ik, arme vrouw, ben met mijn zonden uit Galiléa, uit het donkere, zondige Galiléa gekomen in de heilige stad en zie niets dan Golgotha met doodsbeenderen bedekt en mijzelf zonder leven, verdord en uitgedroogd als een doodsbeen. Daar moet ik nu dit alles aanzien! Wat is er nu toch waar van alles wat de Heere beloofd heeft; hoe is dat nu te rijmen met de heerlijke woorden van leven en zaligheid die Hij tot mij gesproken heeft? Het is alles uit en voorbij, alles een vergissing. Dood is Hij, dood, dood, dood, fluisteren mij al duivels in het oor!

Luister nu, de Heere Jezus is niet dood, al is Hij ook dood. De duisternis in u is geen duisternis in de hemel, maar allemaal licht. U ziet slechts schuld, maar op het verzoendeksel, op de troon der genade ligt een kwijtbrief! U zegt: “Ik ben goddeloos en onrechtvaardig”, maar de Heere zegt: ‘Al uw zonde en ongerechtigheid is van Mij, en al Mijn gerechtigheid is van u.’

‘Dat kan ik niet geloven, dat is te zeer in tegenspraak met alles wat ik zie. Ach, wat moet er nog van mij worden, ik word moedeloos en vertwijfel.’

Wat heeft deze vrouwen staande gehouden, dat zij niet vertwijfelden toen zij hun Heiland aan het kruis zagen hangen? God heeft hen staande gehouden en Hij zal het ook u doen! En al ziet u dan slechts een dode Jezus, zo zult u nochtans Gods wonder zien.

Jezus is gestorven en nu willen al duivelen Hem snel in handen krijgen en onder de grond stoppen, dan hebt u helemaal niets meer. Maar Jesaja, spreekt: “Men heeft Zijn graf bij de goddelozen gesteld, en Hij is bij de rijke in Zijn dood geweest.” De Heere heeft toch overal lichtende sterren in de donkere nacht. Wie denkt aan Jezus? Waar bent u, Johannes, Petrus, en al anderen? Wie gaat er tot Pilatus en begeert het lichaam van Jezus? Ja, wie durfde het te wagen tot Pilatus te gaan?

Maar de Heere heeft hier een voornaam, een goed en rechtvaardig man, die de duivelse toelag niet kon dulden. Hij komt en gaat tot Pilatus. Toen Jezus nog leefde, was hij niet bij Hem; nu Hij dood is, schrikt u er dan niet voor terug, bent u niet bang voor uw eer, voor uw goede naam, wat de wereld er wel van zal zeggen?

‘Wat vraag ik naar de wereld, ik begraaft deze Mens, mijn Heiland!’ Wonderlijk, de gelovigen zien Jezus niet leven, geloven echter in Hem, al zien zij ook slechts een dode Jezus. God rukt hen uit de dingen van deze wereld en zet hen daar, waar Hij wil. Jozef ontvangt de grootste Gift, het lichaam van de Heere Jezus, en Pilatus weet niet wat hij weggeeft. Maar onze Heere moet begraven worden met een eervolle

begravenis, want: *die Mij eer n, zal Ik eer n!*

Hij wordt in een nieuw graf gelegd en van nu aan zijn al graven nieuw. In de oude graven heerst de duivel en de dood; daar is geen Godsakker, maar een duivelsakker. Maar Christus is in een nieuw graf gelegd en *wij allen, die in Jezus zijn*, komen ook met Hem in nieuwe graven, en kunnen nu verheugd en blij in het donkere graf zien en het uitspreken: ‘Slechts door de donkere poort gaat het naar het vaderland!’

Zo heeft de Heere onze graven geheiligd, en het tot stand gebracht, dat wij zeker geloven kunnen, en juichen: “Gij hebt mij verlost, Gij, getrouwe God. Ik ontvang een wit kleed, het kleed van mijn Heiland. En mijn Verlosser waakt over mijn stof.’ De Heere zorgt voor het lichaam, opdat het ruste tot de dag van de opstanding.

Slaan wij een blik in het graf van Jezus, dan zien wij daarin een uitverkoren volk liggen, voor de duivel te slecht, maar voor God juist rechtvaardig; een uitverkoren volk is in dit dode lichaam, dat de eeuwige dood niet smaken zal; slechts het lichaam, het stoffelijk omhulsel ligt daar, de ziel is reeds lang boven.

Wij kunnen het echter niet geloven dat het dode lichaam weer zal opstaan. Dan brengen wij allerlei specerijen, goede werken, om het lichaam op te poetsen en mooi te maken. Maar God houdt de mens tegen, opdat hij op de sabbat rusten zal van zijn werken. Wat zal het uitwerken dat u de Heere wilt zalven?

Hij komt u vóór en zalft morgen u!

Slotzang: Lied 23

15. OP GOEDE VRIJDAG¹⁵

KORTE STICHTELIJKE GEDACHTEN OVER HET LEZEN VAN HET EVANGELIE AANGAANDE HET LIJDEN EN STERVEN VAN ONZE HEERE EN ZALIGMAKER JEZUS CHRISTUS

“O alle gij dorstigen, komt tot de wateren! En gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk! Hoort aandachtelijk naar Mij, en eet het goede, en laat uw ziel in vettigheid zich verlustigen. Neigt uw oor, en komt tot Mij, hoort en uw ziel zal leven. Want Ik zal met u een eeuwig verbond maken, en u geven de gewisse weldadigheden Davids, spreekt de Heere” Jesaja, 55.

“Ja, zing vrolijk, gij onvruchtbare; juich, die geen barensnood gehad hebt. Want de kinderen van de eenzame zijn meer dan de kinderen van de getrouwde, zegt de Heere” Jesaja 54.

“Sta op Mijn vriendin, Mijn schone en kom!” Zo roept onze Koning Salomo ons toe. Hij onze Vriend, Die blank en rood is, Hij nodigt ons om met Hem te gaan in de specerijbeddekens en te zien, hoe Hij de leliën vergadert. Laat ons zien, hoe Hij de banier draagt boven tienduizenen.

1. Wij gaan met onze Koning vanuit het rechthuis van Pilatus, langs de weg van smart, tot op Golgotha.
2. Op Golgotha zien wij, verslagen en aanbeddend, hoe onze Koning voor ons uit de beek drinkt.
3. Wij horen met de oren van de ziel zijn zeven woorden, gesproken van het kruis. En zien, hoe Hij Zich aan onze dood overgeeft en voor de zonde sterft.
4. Wij vernemen, hoe onmiddellijk na Zijn dood alles voor Hem getuigt, opdat ook wij geloven.
5. Wij zien het eindelijk ook aan, hoe onze Heere van het kruis genomen en begraven wordt.

Ik stel mij broeders en zusters voor de geest, die smarten lijden en bedenkelijk ziek zijn, en bied hun met blijdschap van de ziel rozen aan, die mij gezond maakten, die ik vond door aanwijzing van Hogerhand op de Alpen van Golgotha. Ik spreek met toepassing:

*‘t Heilgeheim wordt aan Zijn vrinden,
Naar Zijn vreêverbond getoond.*

1. Wij gaan met onze Koning vanuit het rechthuis van Pilatus, langs de weg van smart, tot op Golgotha.

Pilatus geeft Jezus over om gekruisigd te worden.

Onze Borg laat Zich overgeven om gekruisigd te worden, ten einde wij, die Hem van de Vader gegeven zijn, niet aan de duivel overgegeven worden. Nee, maar aan des Heeren heilige engelen, opdat die ons binnenleiden in het paleis van Zijn heiligheid, in Zijn bruiloftsmaal, en wij daar door Hem gekroond worden met de kroon van

¹⁵ TWEEDE DRUK. AMSTERDAM, Scheffer en Co. 1886.
Gedrukt ter “Utrechtse Drukkerij” te Utrecht.

gerechtigheid. Opdat Hij ons de Vader voorstelle, zeggende: “Zie Heere, Ik en de kinderen, die Gij Mij gegeven hebt.” Opdat de Vader ons aanneme als reeds door Hem gezegend, en ons eeuwig zegene om de volmaakte Borggerechtigheid van Zijn Zoon, onze Heere, Die Zich voor ons liet kruisigen.

De krijgsknechten bespotten de Heere Jezus andermaal, trekken Hem de spotmantel af en doen Hem Zijn eigen klederen weer aan.

‘t Hovaardig volk heeft Mij op het felst bespot,

‘k Ben echter niet van Uwe Wet geweken.

Welke genadige beschikking, opdat wij alles vervuld zouden zien wat van de Heere geschreven staat. In hun onwetendheid nemen zij Hem alle schijn van Koninklijke heerlijkheid af, en trekken Hem Zijn eigen kleren aan. Anders waren de woorden van Psalm 22 on vervuld gebleven: “Zij delen Mijn klederen onder zich.” Zo kunnen wij nu verzekerd zijn: het zal alles waarheid worden, het zal alles komen, wat de Heere voor ons weggelegd heeft; het lijden, ja, maar ook de heerlijkheid daarna. Zo rust de waarheid van de Goddelijke voorzienigheid voor het volk van de Heere op het lijden van onze Borg. De Heere worden Zijn Eigen kleren weer aangetrokken. Zo legde Aäron op de grote Verzoendag zijn gouden klederen af en trok men hem linnen kleren aan. Ach, de duivelen, met de wereld, hangen ons menige een spotmantel om en onze eigen zonden helpen ook. Maar onze Borg heeft het verworven, dat het van al Zijn Josua’s kan gezegd worden: “De engelen togen hem klederen aan.” Onze eigen klederen, de witte klederen van de gerechtigheid, die ons de Heere gaf, moeten de vijanden ons weer aantrekken, zoals Saul deed, toen hij tot David zei: “Gij zijt rechtvaardiger dan ik.”

De krijgsknechten nemen Jezus en leiden Hem weg.

Zie, zo laat onze Borg Zich voor ons nemen, opdat wij niet weggenomen worden door de toekomende toorn. Laat nu alles staan, alles gaan, dat ons alles genomen worde, ... als wij nu maar Jezus nemen door het geloof als ons enig en volmaakt Offer voor God, dan zullen noch onze zonden, noch de duivelen ons wegleiden. Nee, dan zullen wij met het oog op onze Borg, die wij door genade hebben mogen kiezen, zeggen en zingen: “Ik weet, dat de Heere mijn Herder is, mij zal niets ontbreken Hij leidt mij in het spoor der gerechtigheid om Zijns Naams wil.” En of dan ook andere ons komen binden en ons leiden, waarheen wij niet willen, heeft onze Borg, doordat Hij Zich liet heenleiden ons verworven, dat de Heere ons toch zó leidt naar Zijn raad. Terwijl de vijanden ons, zo wij des Heeren geboden bewaren, nergens heenleiden kunnen, dan waarheen de Heere wil. Zodat het toch de rechte weg is naar de stad van Zijn heerlijkheid. Zo zullen wij dan ook op de weg, die aan vlees en bloed niet behaagt, op de weg van smart, deze schampere vraag: “Waar gaat dat heen met u?” vol vertrouwen mogen beantwoorden: “Dat gaat met mij tot eer en eeuwige heerlijkheid.” *Want zo wij met Hem lijden, zo zullen wij ook met Hem verheerlijkt worden.*

Jezus draagt Zijn kruis; een paal met een dwarsbalk op de door geselslagen opengereten rug en schouder.

Dat was niet Zijn kruis, maar mijn en úw kruis. Het onze wordt het Zijne, onze vloek, onze smaad, schande en smart, - en het Zijne wordt het onze. Wonderbare ruiling! Dat kan slechts eeuwige liefde doen. Hier gaat de ware Mozes met de staf om de Rode zee van Gods toorn te delen, opdat Gods volk er droogvoets doorga. Hier neemt de ware Mozes het hout om dat te werpen in onze bittere wateren opdat zij zoet worden. Hier is de rechte Eliza, die hout neemt en het laat zinken, om een stuk ijzer te doen opkomen, en op het water te doen bovendrijven. Hier is de vervulling van Psalm 45:

“Gord Uw zwaard aan de heup, o Held! En rijd voorspoedig in Uw heerlijkheid, op het woord van Waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid.” Hier zien wij Zijn heerschappij op Zijn schouderen, volgens Jesaja 9. Hoe gewillig draagt Hij dat vloekhout, om van dat hout voor ons te maken een Boom des levens, waarvan wij eten mogen, een eeuwig leven in het nieuwe Paradijs.

Als wij dan nu een kruis dragen, ons door de Vader, die in de hemelen is, opgelegd, welk kruis dragen wij dan? Het is Zijn kruis, voor ons een eer in het oog van de engelen. Dit ons kruis maakt Hij ook tot Zijn kruis. Hij droeg ons, toen Hij Zijn kruis droeg, en Hij draagt ons nog met ons kruis. “Mijn genade is u genoeg”, zei Hij tot Paulus toen deze Hem klaagde over de doorn in zijn vlees.

Een grote menigte van volk en van vrouwen volgen Hem, welke ook wenen en Hem beklagen.

“Gij dochters van Jeruzalem”, zegt Jezus, “weent niet over mij, maar over uzelf; indien zij dit aan het groene hout doen, wat zal aan het dorre geschieden?” Lukas 23, vers 27-31. Welgelukzalig gij volk, dat de Heere heeft uitverkoren van uit de grote menigte, om Hem niet met vleselijk beklag, niet met droefheid naar de wereld te volgen, maar om de weg van smart met de Heere te gaan in waarachtige droefheid naar God! Ja, gij volk, dat Hem vergezelt met een verslagen en gebroken geest, met ootmoedige smeekebeden: “Verlos mij van mijn bloedschulden, o God mijns heils!” De buiken, die baren en de borsten, die zogen - *de gelovige moeders* mogen van de Borg zegen verwachten voor haar vrucht, en de kinderen worden verzegeld met het teken en zegel van het verbond van Zijn eeuwige genade, naar Zijn verbondsbelofte, welke wij lezen Jesaja 54 vers 13.

De Heere Jezus spreekt van *dor hout en van groen hout*. Het dorre hout zijn wij als wij geen vrucht dragen. Waartoe is het hout van de wijnstok nuttig als het geen vrucht draagt? Ik heb u, die omtrent de vrucht onverschillig bent, niets goed te verzekeren, maar wel oordelen aan te kondigen, u en uw kinderen!

Arme Christenwereld, die van het lijden van de Heere Jezus, van Zijn heilige onschuld en daarvan, wáárom Hij leed, kennis draagt, en bij dat alles onbekeerd blijft, en niet beter maar erger bent dan de heidenwereld. O, mocht u nog intijds bedenken wat tot uw vrede dient!

Gelukkig volk daarentegen, dat er zielsbenauwd over is, zo’n dor hout te zijn, en wie het toch om vrucht te doen is. Klemmt u vast aan dat groene hout! Horen wij de woorden van onze Borg: “Efraïm, wat heb Ik meer met de afgoden te doen? Ik heb hem verhoord, en zal op hem zien. Ik zal hem zijn als een groenende dennenboom, uw vrucht is uit Mij gevonden.” Hosea 14 vers 9.

De krijgsknechten dwingen een Simon van Cyrene, die daar voorbij ging, komende van de akker, dat hij Jezus kruis drage. Markus 15 vers 21.

De Heere, die Zich als een lam ter slachtbank liet leiden, droeg Zijn kruis gewillig. Maar hoe onoverwinnelijk ook als een leeuw in liefde Hij gevoelt door en door de last van de betekenis van dat zware hout, de last van Gods toorn en vloek, *en Hij zinkt er onder weg*. Om voort te komen, dwingen de krijgsknechten die Simon. Geweldige vrijheid en macht van genade! Hoe menigeen heeft een akker gekocht en is gegaan om die te bezien of draagt iets van die akker ook en wil de lijdende Heiland, hoewel Hem ziende, voorbij gaan, - en hij wordt vastgehouden! Wat hij van het zijne met zich draagt, wordt hem door de wereld onder het hoog bestuur van de Heere afgenomen, en de Heere vervult Zijn woord: “Ik zal u brengen onder de band van het verbond,” Ezech. 20 vers 37. “Ik zal hunlieder afkering genezen, Ik zal hen vrijwillig liefhebben.

Want Mijn toorn is van hem gekeerd.” Hosea 14 vers 5. Eerst willen wij niet. Nee wij willen er niet aan om het kruis van de Heere, om ons eigen kruis op ons te nemen en het de Heere na te dragen. Het vlees wil er niet aan, om Christus’ smaadheid te dragen. Maar God de Vader heeft wel middelen om ons gedwee en gewillig te maken. Ja, om genade te geven, zodat wij de Heere het kruis nadragen met blijdschap. En de Borg verzoent alle onwilligheid en al het morren onder het kruis, en verwerft ook genade om het goed te dragen. Wie genade ontvangt van zijn God om het goed te dragen, wordt met zijn kruis gedragen door de Heere, het kruis draagt hem in de Heere. En dat zal onze huisvrouw en onze kinderen niet schaden, dat wij de smaadheid van de Koning der ere gedragen hebben. De Heere beloont Koninklijk. Hij laat onze kinderen aangeschreven worden in de Gemeente van de levenden en het aardrijk beërven. Maar het zaad van de goddelozen wordt verdorven in duisternissen. De apostel Paulus noemt Simons zoon *Rufus* een uitverkorene in de Heere en diens moeder met Zijn moeder Rom. 16, vers 13. En *Alexander* zou in het Evangelie van Markus niet genoemd worden, als hij niet bij de heiligen van de Heere in goede naam gestaan had.

Jezus gaat uit naar de plaats, genaamd Hoofd schedelplaats, welke in het Hebreeuws genaamd wordt Golgotha.

Zij brachten Hem daarheen, en Hij ging uit, daarheen. Niet anders dan gelijk een misdadiger, die het recht van de wet erkent en liever sterft, dan dat de wet zou teniet gaan. Ja, zoals een misdadiger, die de verdiende straf van de dood erkent en zijn doodvonnis ondertekend heeft, naar de plaats gaat waar dat vonnis aan hem zal voltrokken worden, niet anders ging onze Borg voor ons naar Golgotha. Dat was Zijn liefde, dat Hij Zich niet anders wilde kennen dan alsof Hij de misdaden begaan had, die Zijn volk begaan heeft, dan alsof Hij de dood verdiend en die te ondergaan had, die wij verdiend hebben en ondergaan moesten. Dat was Zijn liefde, dat Hij dit vasthield: ‘Nu Ik hier lijd en sterf, wordt de schuld en straf van de mijnen niet meer geëist, maar door Mijn dood verschaft en geef Ik hen, die de Vader Mij gaf, het eeuwig leven. Zodat zij nooit in het gericht komen en de dood niet zien, maar door Mij van toorn en van de eeuwige dood bevrijd, met Mij in de eeuwige zaligheid inkomen.’

Wat was dat voor een plaats? “Een plaats van doodshoofden en bekkenelen” heet zij in het Grieks. Een veld waarop de beenderen uitbleken en de doodshoofden gezien worden van zoveel om hun misdaden veroordeelden.¹⁶ Hier heerste de dood, en rondom verspreid lagen de verschrikkelijke bewijzen hoe de dood heerst. En dit is nog slechts de zichtbare bezoldiging van de zonde en overtreding. Wat zegt u, een doodshoofd? Het is een hoofd, eens omgeven met vlees en huid. Wat is het hoofdje van het kind voor de moeder? Het hoofd van de man voor de vrouw en van de vrouw voor de man? En nu ligt daar het hoofd, eenmaal geliefd en begeerd vanwege de ogen, de wangen, de lippen en de spraak; ... en die mens was een misdadiger voor de wet, een zondaar voor God. Wat predikt nu dit doodshoofd? ‘Dat is het zichtbare einde van onze heerlijkheid!’ En op deze plaats, op dit schandelijke galgenveld, wil de heilige Heiland, wil de Schepper van hemel en aarde lijden en sterven.

Golgotha heet deze plaats in het Hebreeuws. Waarom zegt ons dit het Evangelie? Dit woord luidt evenals ‘woeste steenhoop.’ Welnu, onze hele heerlijkheid en macht loopt daarop uit, dat wij buiten de genade, zonder God, alles tot een woeste steenhoop maken en gemaakt hebben, een Babel dat ten ondergegaan is. Zo gesteld is de hele aarde door onze misdaad. Maar, ... onze Borg wil de woeste plaatsen weer bouwen;

¹⁶ Dit is onjuist. De Joden waren en zijn uiterst zorgvuldig dat geen lijk of beenderen open op de aarde liggen.

dat Jeruzalem zal gebouwd heten. De raderen van des Heeren raad rollen daarheen, en de Profeet hoort de beweging en het werk van de raderen in het woord: *galgal*, Ezech. 10, vers 13. Mijn Verlosser op Golgotha; ik Zijn verlost in de hemel, op Sions berg met honderd vier en veertig duizend verzegelden!

2. Op Golgotha zien wij, met verslagenheid en aanbidding, hoe onze Koning uit de beek drinkt, Psalm 110, vers 7.

Zij gaven Hem te drinken edik met gal gemengd. En als Hij die gesmaakt had, wilde Hij niet drinken. Matth. 27 vers 34. Zo werd Psalm 69 vervuld: “De versmaadheid heeft Mijn hart gebroken en Ik ben zeer zwak. En Ik heb gewacht naar medelijden, maar daar is geen, en naar vertroosters, maar heb hen niet gevonden. Ja, zij hebben Mij gal tot Mijn spijsze gegeven, en in Mijn dorst hebben zij Mij edik te drinken gegeven.” De Heere wilde die verdovende drank niet. Hij wil dat gif in de drinkbeker, die de Vader Hem te drinken gegeven had, niet hebben, maar vol van de wraak Zijns Gods om de Zijnen te verlossen, wil Hij de wijnpers treden in de kracht van de Heilige Geest. Zo rijst vanuit de bitterheid van die wortels de zoetheit van de olijf. Hij verzoent hier de Zijnen, dat zij zo vaak de verdovende middelen van de wereld tot verzachting van hun lijden aannemen en daardoor onder de wrede barmhartigheden van de goddelozen geraken. Hij verwerft voor hen de Geest van genade, zodat zij zulke barmhartigheden van zich wijzen. Maar o, die ontfermende Borg! Wat Hij ons geeft in onze grote dorst betuigt zijn Sulammith, als zij zegt: “Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet. Hij voert mij in het wijnhuis, en de liefde is Zijn banier over mij. Ondersteunt gijlieden mij met de flessen versterkt mij met de appels. Want ik ben krank van liefde” Hoogl. 2 vers 35. “Uw uitnemende liefde, (o Vredevorst) is beter dan wijn”, Hoofdstuk 1 vers 2.

Waarlijk op deze berg Golgotha maakt Hij, de Heere der Heirscharen, terwijl Hij zelf honger en dorst lijdt en elk verdovingsmiddel versmaadt, *alle volken een vetten maaltijd, een maaltijd van reinen wijn, van vet vol mergs, van reine wijnen, die gezuiverd zijn* Jesaja 25 vers 6. Dat wij ons toch niet verwonderen of beklagen, als de wereld ons wel spijzigen wil, maar met gal, ons wel drenken wil, maar met edik. Zo deed zij onze Heere! Het is ons een waarteken, dat wij van de Heere zijn. En wat was ons beste offer, dat wij Hem brachten anders dan gal met edik vermengd?

Daar werden ook twee andere, zijnde kwaaddoeners, met Hem geleid, om met Hem gedood te worden, zo zegt de Evangelist Lukas Hoofdstuk 23 vers 32.

En de Evangelist Johannes: ***Alwaar zij Hem kruisigden, en met Hem twee anderen, aan elke zijde een, en Jezus in het midden.***

De beide kwaaddoeners zijn een beeld van de Joden en van de Heidenen. De een van de zich verhardende Joden, en van de zich verhardende mensen in het algemeen; de andere van de heidenen die zich tot de Heere bekeren. Het is verschrikkelijk om te lezen, dat Hij, Die geen zonde gekend heeft, zodanig onder de kwaaddoeners werd gerekend! Ja, dat Hij in het midden van twee hunner gekruist werd, al was Hij de grootste kwaaddoener. Maar hoe zeer heeft dat God de Vader behaagd! Wij lezen Jesaja 53 vers 12: “Daarom zal ik Hem een deel geven van velen, en Hij zal de machtige als een roof delen, omdat Hij Zijn ziel uitgestort heeft in de dood en met de overtreders is geteld geweest, en Hij veler zonde gedragen heeft, en voor de overtreders gebeden heeft.”

Waren wij niet overtreders? Blijven wij niet overtreders tot onze dood, voor Gods heilige Wet, zoals die geestelijk is? Hoewel wij kwaaddoeners zijn, willen wij toch altijd goed heten, goed gedaan hebben en ons niet met de overtreders laten meetellen.

Dat blijft ons zo bij tot aan onze dood toe. Maar de heilige Heere heeft er Zich wel mee willen laten tellen. Ja, Hij heeft als de voornaamste overtreder aangemerkt willen worden, om als Borg in onze persoon voor ons te betalen en op te treden, opdat Hij al bekommerden mocht troosten met Zijn toespraak: “Ik heb geweten, dat gij van de buik af een overtreder genaamd zijt. Om Mijns roems wil zal Ik, u ten goede Mij bedwingen opdat Ik u niet afhouwe” Jesaja 48 vers 9. Bekommerd gemoed! Kwaaddoeners zijn met de Heere gedood; zie eens of uw oude mens ook met Hem gedood is!

Als *de Heere in ons midden* is, waar is Hij dan? Al het goede, dat wij denken of verrichten, is door Zijn verworven Geest; al het overige bedekt Hij met Zijn genade en borggerechtigheid. Of, wie is er, die goed doet en niet zondigt? Onze Heere met de kwaaddoeners, - en wij, kwaaddoeners, met de engelen – o welke genade!

Maar als wij nu de Heere daar zo zien hangen aan het kruis, o dat wij dan om verlichtende, heiligende genade van de Geest smeken, teneinde wij onze toestand waarin wij ons met Adam, door het eten tegen het gebod, gebracht hebben, recht inzien, en ootmoedig belijden, opdat ons zielsoog verlicht en de vlaswiek des geloofs aangeblazen worde, om onze Borg te aanschouwen in onze toestand. Dáár aan dat kruis moesten wij hangen! Zo ver hebben wij het gebracht met onze kennis van goed en kwaad, dat wij schandelijk tussen hemel en aarde blijven hangen, met handen en voeten vastgenageld door de duivel, als een toonbeeld van onze eigen vermetelheid om met onze wil en ons verstand de hemel te bestormen en in te nemen. Welke vloek van Boven is daar losgebroken boven ons hoofd!

Daar hangt de Borg als een vloek voor ons, opdat wij in Hem Zijn zegen deelachtig worden, en opdat wij ook andere, ook onze kinderen zegenen.

Daar hangt Hij met doorboorde met vastgenagelde handen en voeten aan het kruis, kan er niet af, en de geringste beweging veroorzaakt Hem de onuitsprekelijkste smarten. Hij kan niets doen *dan Zich aan de wil van de Vader en aan het geschreven Woord houden*. Dat alles lijdt Hij, om onze handen en voeten vrij te maken tot het doen van des Heere wil, en om ons toe te bereiden, opdat wij geloven en gelovig des Heeren woord aannemen. Ja, ons daaraan houden zonder handen en in de wegen van Zijn bevelen wandelen zonder ons eigen lopen of eigen willen.

Zijn handen en voeten zijn doorboord, opdat wij, in Zijn bloed en Geest herboren, vrijgemaakt werden tot alle vrije beweging in de Geest, als een vrijwillig volk Hem dienende. Hij is aan het kruis vastgenageld, opdat wij van elke geestelijke en lichamelijke ongelegenheid, waarvan wij niet kunnen afkomen, toch eens afkomen, en op Zijn genade drijven.

Op het hout in het paradijs zat de dood om ons te doden, op het hout hier op Golgotha verslindt onze Borg de dood voor eeuwig, en maakt Hij Zijn kruis tot een Boom des levens. En Hij verwerft ons de macht om daarvan te eten, zodat wij eeuwig leven hebben door het geloof aan het eeuwige Woord. Toen Hij, aan het kruis hangende de een hand uitstreckte, greep Hij de dood om hem te doden in Zijn dood. Met de uitstrekking van de andere nam Hij het eeuwig leven uit de liefdeschat van de Vader, om het aan Zijn gedoden uit vrije gunst te schenken.

Was het de oude slang die, met haar spitse tong, met de tong van de kruisnagels, onze Held de verzenen doorboorde, Hij vermorzelde met doorboorde voeten haar de kop. Met de kruispaal versloeg Hij de harige schedel desgenen, die in zijn schulden wandelt. Dus zegge nu elk, die niet weet waar anders heen: ‘Mijn Zaligheid, mijn Liefde is gekruist! Zo is zij door mijn God daar vastgehecht, mij eeuwig ten goede. Nu dan, daarheen, daarheen, mijn ziel! Mijn Zaligmaker aan het kruis - en ik aan Zijn borst.’

Pilatus schreef ook een opschrift en zette dat op het kruis, en daar was geschreven: JEZUS DE NAZARÉNER, DE KONING DER JODEN.

O welk opschrift zou er boven ons hoofd moeten staan, boven ons kruis, het moge een lichamelijk of een geestelijk kruis zijn, als de Rechter van hemel en aarde onze schuld, waarmee wij ons van het ene kruis op het andere brengen, openbaar wilde maken voor mensen en engelen! Maar onze Borg verwerft ons door Zijn opschrift op Zijn kruis, dat wij als Zijn priesterlijk volk een gouden plaat voor het voorhoofd ontvangen met dit opschrift: *“De heiligheid van de Heere”*, nadat Hij al onze zonden, die in hart en nieren wonen, genadig bedekt. Zoals geschreven staat: *“Welgelukzalig is hij wiens zonde bedekt is.”* Mocht het opschrift op des Heeren kruis voor onze ogen blijven, ook dan zelfs nog, als zij in het sterven gebroken zijn! Wij mogen het lezen in onze eigen taal, gelijk toen veel Joden het lazen, geschreven in de drie toenmaals meest bekende talen, opdat het alle volken kon meegedeeld worden. Het opschrift heeft de Heere niet beschuldigd, maar verheerlijkt. De vijanden hebben niet kunnen bewerken, dat het Evangelie niet op het kruis kwam te staan, en al hun pogingen om het veranderd te krijgen, mislukten. God, die Pilatus in de pen gaf, wat te schrijven, stijfde hem om te zeggen: *“Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven.”* Wij horen hier Gods stem door middel van een aardse rechter. Het blijft onveranderlijk: *Jezus is Koning, een Koning van de Joden*, dat is dergenen, die Hem loven. En Zijn toenaam Nazarener - volgens welke Hij niet goed kan zijn, noch iets goeds kan doen, - is onze smaad, dat wij niets goed kunnen, welke schande Hij op Zich neemt. Allen, die Hem niet willen loven, zullen Hem Zijn kroon en Zijn scepter echter niet ontnemen. Hij heerst van het kruis af, en van dat kruis af blijft Hij toerekenen en schenken de door Hem aan-gebrachte gerechtigheid aan allen, die als goddelozen God geloven, en tot deze Koning van gerechtigheid en van vrede hun toevlucht nemen.

“De krijgsknechten dan, als zij Jezus gekruist hadden, namen zijn klederen, en maakten vier delen, voor elke krijgsknecht een deel, en de rok. De rok nu was zonder naad, van boven af geheel geweven. Zij zeiden tot elkaar: Laat ons deze niet scheuren, maar laat ons daarover loten, wiens die zijn zal; opdat de Schrift vervuld worde, die zegt; ‘Zij hebben mijn klederen onder zich verdeeld en over mijn kleding hebben zij het lot geworpen.’ Dit hebben dan de krijgsknechten gedaan.”

Zo lezen wij in het Evangelie van Johannes, Hoofdstuk 19 vers 23, 24. Zo hebben dan de krijgsknechten, die de Schrift in het geheel niet kenden, het getuigenis Gods waargemaakt, wat Hij van alle onbekeerde mensen getuigt, dat zij Hem en de Zijnen niet eens de kleren laten, maar hen van alles beroven. Terwijl Hij het toch is, die de mens van alles voorziet, en het de Zijnen geeft, om velen te bekleden en rijk te maken met hun zegeningen en gebeden. Die zonde van beroving moest de mens aan de Heere Jezus in het openbaar bedrijven. Maar Hij vergunt het, dat Zijn klederen in de vier winden verdeeld worden.

Hij zal wel zorgen voor de verborgen eenheid van de genadige bedekking van allen, wier lot Hij laat vallen in liefelijke plaatsen, en aan wie Hij een schone erfenis laat geworden. Wie dit gebeurt, die looft zijn Koning, dat Hij hem zo genadig bekleedt naar het lichaam, zodat hij bij veel nood echter getuigen mag, dat zijn klederen en schoenen niet versleten zijn op de grote reis door de woestijn. En hij zingt ook met allen, die door hun Borg in witte klederen gekleed zijn: *“Ik ben zeer vrolijk in de Heere; want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, de mantel van gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan.”* Jesaja 61 vers 10.

Maar wie van ons kan er aan denken, dat Hij, de Heere, zo naakt en bloot aan het kruis

hing, zonder tegelijkertijd te denken aan alle zonden en schande van zijn naaktheid, aan alle overtredingen van het zevende gebod? O welk een dure prijs betaalt de Borg, vooral bij de ijskoude zonsverduistering, drie uren lang! Dáárvor, dat het eerste ouderpaar, eens naakt zonder zich te schamen, alleen omgeven van het licht en van het beeld des Heeren, door hun overtreding geen andere wetenschap verkregen dan dat zij *naakt waren*. Zij schaamden zich, toen dat beeld Gods uit de ziel weg was, en het hart opeens vervuld was met onreine begeerlijkheden. Ik teken hierbij aan Levit. 18; Ezech. 16 en Rom. 1 vers 27. O, wat al gruwelen van de onkuisheid komen er voort uit ons hart! Daarvoor leed de Heere, daarvoor werd Hij schuldbetalende Borg, en verwierf Hij de Geest van heiligmaking, dat allen die over hun zonden bekommerd zijn, mogen zeggen: ‘Mijn Zaligmaker hing naakt aan het kruis, tussen de kwaaddoeners. En ik mag door Zijn genade met Hem aanzitten in het bruiloftskleed met alle heiligen en gelovigen van de Heere, en voor Hem met witte klederen bekleed worden in het gezelschap van Zijn heilige engelen.’

Ook hebben wij in des Heeren algenoegzaamheid rijke vergoeding; al ontnemt men ons, omdat wij van de Heere zijn, ons erfgoed in de tijd, al berooft men ons ook van onze goederen, ... wij zijn met de voor ons moedernaakte en arme Jezus rijk genoeg. Hij zal ons wel dekken. Hij heeft gezegd: “Het lichaam is meer dan de kleding.”

Merken wij het met dankbaarheid op, dat de krijgsknechten de Heere aan het kruis bewaakt hebben, Matth. 27 vers 36. Was het om Hem voor handdadige moedwil verder te behoeden? Zeker is het, dat onze Borg het ons verworven heeft, dat, als wij met Hem lijden, wij in het heetste van dat lijden zo menigmaal wonderbaar bewaard óf door de wereld zelf in bescherming genomen worden.

Die voorbijgingen lasterden Hem, schuddende hun hoofden, en zeggende: “Gij, die de tempel afbreekt, en in drie dagen opbouwt, verlos Uzelf! Indien Gij de Zone Gods zijt, zo kom af van het kruis.”

“En desgelijks de overpriesters met de schriftgeleerden en ouderlingen en Farizeeën, Hem bespottende, zeiden: “Anderen heeft Hij verlost, Hij kan Zichzelf niet verlossen. Indien Hij de Koning Israëls is, dat Hij nu afkome van het kruis, en wij zullen Hem geloven. Hij heeft op God betrouwd; dat Hij Hem nu verlosse, indien Hij Hem wel wil. Want Hij heeft gezegd: Ik ben Gods Zoon. En hetzelfde verweten Hem de moordenaars, die met Hem gekruisigd waren.”

Dus lezen wij in het Evangelie van Mattheus, Hoofdstuk 27 vers 39-44. Zo is het dan vervuld, wat de Profeet David in de Persoon van de Christus klaagde en van Christus voorzegde: “Veel varren hebben Mij omsingeld, sterke stieren van Basan hebben Mij omringd. Zij hebben hun mond tegen Mij opgesperd, als een verscheurende en brullende leeuw. Allen, die Mij zien, bespotten Mij, zij steken de lip uit, zij schudden het hoofd, zeggende: Hij heeft het op de Heere gewenteld, dat Hij Hem nu uithelpe, dat Hij Hem redde, dewijl Hij lust aan Hem heeft”, Psalm 22 vers 13, 14 en vers 8, 9. Ach, hoeveel lasteringen hebben velen van ons vóór hun bekering uitgesproken tegen de Heere Jezus en Zijn volk, als braken dezen de eeuwenoude kerk af! Hoeveel lasteringen geschieden er tegen het eeuwige Zoonschap van de Heere, tegen Zijn Koninklijke, tegen Zijn vrije soevereine genade! Hoe werpt men zo geheel van zich af alle begeerte en onderzoek om te kennen, wat Christus betrouwen op God betekent, waarvan geschreven staat: “Ik zal Mijn betrouwen op Hem stellen!” Hebr. 2 vers 13. Welke lasteringen zijn er niet in zwang tegen Zijn volkomen verlossing! Hoezeer bespot men van natuur de zichtbare machteloosheid van Christus en van Zijn heiligen, waarin almacht verborgen ligt! Geen soort mensen van de heiligste tot de goddelooste, van de fatsoenlijkste tot de gemeenste, kan zich in deze verontschuldigen. Wij horen

hier overpriesters, schriftgeleerden, Farizeeën en moordenaars één lied zingen, en zij weten niet, dat zij Psalm 22 op de lippen nemen, en zo zichzelf kentekenen. O, wat werd er van de wereld, als het niet vast stond: “Zie het Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt.” Hoe moeten zij de Borg lief krijgen, zij die in Hem bij waar berouw over zulke lasteringen verzoening vinden! En welk een genade van de Geest verwerft de Heere voor de Zijnen, zodat zij gesterkt worden in de Heere, om het hoofdschudden van de vijanden en huichelaars over hen geduldig te verdragen, de bespottingen te verduren, als hun toegevoegd wordt: “Als u een kind van God bent, als u genade bij God hebt, waarom gelooft u dan niet, waarom gaat het u dan zo slecht? Als u een Christen, als u een geestelijk koning bent, bewijs dan eens, dat u iets kunt, dat u een God hebt! Waar is dan nu uw God, op wie u vertrouwt?”

Ja, kracht verwerft de Borg en verheerlijkt die bij de Zijnen, zodat zij het uithouden tegen overpriesters en moordenaars, en niet eigenwillig afkomen van hun kruis, noch herroepen wat zij van de Heere en van Zijn Naam, genade en werk, macht en trouw voor de wereld beleden hebben.

O wat heeft de Heere, onder zulke bespottingen, het boek van de Psalmen verstaanbaar gemaakt voor Zijn heiligen! Het is nu voor de Zijnen wel uit te houden, als de Geest van de Heere het ons laat voorzingen, en onze geest ook instemt:

“k Zal Zijn lof zelfs in de nacht

Zingen, daar ik Hem verwacht.”

“Verblijd u niet over mij o mijn vijandin! Ik zal des Heere gramschap dragen. Want ik heb tegen Hem gezondigd, totdat Hij mijn twist twiste, en mijn recht uitvoere.” Micha 7 vers 8, 9. Droeg niet onze Borg van des Heeren gramschap in onze plaats? Meld Hij Zich niet zo, toen Hij in onze persoon aan het kruis hing, al ware Hij de ergste van alle zondaren. Psalm 40 vers 13 14.

Wij zouden kunnen vragen: Hoe heeft God de Vader zulke lasteringen kunnen laten gaan over Zijn heilig Kind Jezus?

Aanmerkt Gods liefde tot zondaren: hoe zou u kunnen bestaan, als u over uw lasteringen bestreden werd en om deze zonde Gods gramschap duchtte, indien u niet in het Evangelie geschreven vond, dat zij over onze Borg gingen, opdat Hij daarvoor zou betalen? En dat Hij verzocht werd met zulke lasteringen en bespottingen, om ons te helpen, wanneer het ons bang is vanwege van de vijands grootspraak tegen ons, als Hij ons in de diepte ziet liggen?

Als de verwijtingen het toppunt bereiken hebben, dan ontzinkt ons al licht, maar dan is het ook welhaast dag.

En als de zesde uur gekomen was, werd er duisternis over de hele aarde tot de negende uur toe, en de zon werd verduisterd.

Zo ging dan voor onze Borg de zon onder, opdat voor ons de zon mocht opgaan. “Er zij licht”, sprak het Woord bij de eerste schepping, en er was licht; dat licht hebben wij voor ons veranderd in duisternis. Op de heldere middag zouden wij in donkerheid en duisternis moeten rondtasten, ja, in de eeuwige duisternis moeten blijven liggen. Toen werd de Heere als Borg het Licht van de wereld het Licht van de heidenen, zo verwierf Hij, dat Hij, als Heere en Schepper, in de geestelijke baaierd het licht liet komen, hetwelk aan de vorst van de duisternis zijn macht ontnemt.

Waarlijk, dat was hier duisternis op de afgrond! Eerst na de uur van Zijn gebed werd het woord: “Er zij licht, en er was licht” andermaal vernomen. Ach, wat moet onze Borg in die helse duisternis niet al geleden hebben! Er was nergens licht. Voorzeker, Hij heeft voor al onze zonden, dat wij het licht tot duisternis maken, betaald. Ja, Hij heeft de uur van het avondoffer tot Zijn uur gemaakt, om een eeuwiggeldend offer te

worden tegen elke nacht, tegen de nacht van onze dood. Voor zijn Jozua's gaat nu de zon niet onder, voordat zij zich aan de vijanden van de Heere, aan hun zielsvijanden gewroken hebben. Voorwaar Hij, onze Borg, heeft het ons verworven, dat onze Borg ons Licht is, al zijn wij ook in duisternis gezeten. Nu moet de rechtvaardige het licht altijd weer opgaan, ja, als gezaaid zijn op hun pad, gelijk de lichtende sterren gezaaid zijn aan de hemel.

Onze Borg heeft het voor ons verworven, dat Zijn belofte bij ons vervuld kan worden: "Uw donkerheid zal zijn als de middag", Jesaja 58 vers 10. "Uw zon zal niet meer ondergaan", Jesaja, 60 vers 20. "Wie is er onder ulieden, die de Heere vreest, die naar de stem Zijns Knechts hoort? Als hij in de duisternissen wandelt, en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de Naam des Heeren en steune op zijn God", Jesaja 50 vers 10. O, als u uw Jezus ziet, dan ziet u genoeg, al is het ook nog zo duister. Genoeg licht, ja, alle Licht is er, zelfs in de donkerste nacht, wanneer het Lam onze kaars is. Wie de Naam van de Heere vreest, over die zal opgaan de Zon der gerechtigheid, en er zal genezing zijn onder zijn vleugelen. Mal. 4 vers 2.

Op het geroep van de Heere: "Eloï!" En op Zijn klacht daarna: "Mij dorst!" bespotten Hem de krijgsknechten en gaven Hem edik (of zure azijn) te drinken.

Daar stond nu een vat vol edik, en zij vulden eens spons met edik en omleiden ze met hyzop, en brachten ze aan Zijn mond. Inmiddels schreeuwden andere met toespeling op de naam Elia: "Houd op, laat ons zien, of Elias komt, om Hem te verlossen." En Jezus heeft de edik genomen. Joh. 19, vers 30. Zo dronk onze Heere uit de beek! Psalm 110. Hebben wij nimmer gespot met de gebeden van de Heere met Zijn zielsangsten, met de gebeden en zielsangsten van de Zijnen? Wat hebben wij Hem vaak gegeven, wat geven wij Hem nog dikwijls in Zijn heiligen, in onze arme naaste, wie het dorsten leed is?

Als nu zulke zonden u bestrijden dan de Borg in het geloof omvat, die om voor die zonden te betalen, dit alles leed, dit alles tegelijk leed, en de edik nam om God te rechtvaardigen, en aller mensen onrechtvaardigheid nog in het uiterste aan de dag te brengen. Dit deed Hij, opdat wij, ons bekerende alsnu onszelf aanklagen zouden en Gode recht laten wedervaren, en zo van de Heere sterkte zou aangrijpen en vrede met Hem maken.

Maar, volgt de Heere na, gij Zijn heiligen, neem de edik - wat dronk onze Heere niet, ons ten goede?!

3. Horen wij met de oren van de ziel de zeven woorden, gesproken van het kruis, en zien wij, hoe onze Borg Zich aan de dood overgeeft en aan de zonde sterft.

(1) "Vader! vergeef het hun. Want zij weten niet, wat zij doen." Dit woord vinden wij bij de als arts bekende Evangelist Lukas, Hoofdstuk 23 vers 34. Het eerste woord begint met aanroeping van de Vadersnaam, het laatste woord eveneens. Kunt u geloven, als u er geheel onder ligt, als er geen rund meer op de stal is, als uw gebeden onverhoord schijnen te blijven, als u heilsbeloften leest levendig leest, maar u ziet het tegendeel, ... kunt u dan geloven, dat nochtans deze weg ter zaligheid is? Kunt u het aannemen: alle dingen, óók dit en dat verschrikkelijke? Ja, de opeenhoping dezer baren en golven, die over mij heengaan, dat komt alles van Zijn Vaderlijke hand?

Hij heeft het verzoend, als wij niet "Vader" zeggen, het niet zeggen willen of durven. En ons zeggen of schreeuwen: "Abba Vader", ook dit heeft Hij verworven.

Zo spreke een iegelijk, die leed draagt over zijn zonden, die hij tegen de Heere Jezus beging en begaat: 'dit bad, dit bidt Hij ook voor mij'. Ach, hoe weinig weten wij wat wij doen, als wij zondigen tegen de Heere onze God! Hoe weinig weet het kind, wat

het doet, welke smart het aan vader en moeder veroorzaakt, als het liegt of steelt, on-eerbiedig en ongehoorzaam is!

Maar Zijn gebod, onze vijanden lief te hebben en voor hen te bidden, is niet meer zwaar, als wij bedenken, dat Hij de Heere, onze Borg, Zich zodanig in onze ellende en zonde stortte dat Hij de hele vijandschap des vleses tegen God, in Zich gevoelde en daardoor een medelijdend Hogepriester voor ons werd. En als wij bedenken, welke zonden wij tegen zijn liefde, borggerechtigheid, heiligheid en Koninklijke macht begingen. ‘Ja, wat Hij toen bad, dat bad, dat bidt Hij ook voor mij’.

(2) *“Bij het kruis van Jezus stonden Zijn moeder, en van Zijn moeders zuster, Maria, de vrouw van Kleopas, en Maria Magdalena. Jezus nu, ziende Zijn moeder en de discipel, die Hij liefhad, daarbij staande, zei tot Zijn moeder: “Vrouw! zie uw zoon.” Daarna zei Hij tot de discipel: “Zie uw moeder.” En van die uur aan nam haar de discipel in zijn huis.”* Joh. 19 vers 25-27.

Zo kwam het geheel tot vervulling, wat Simeon eens gezegd had tot Maria: “Een zwaard zal door uw eigen ziel gaan.” Waartoe zoveel lijden voor zulk een heilige moeder? Ach wat had zij dan verstaan of begrepen van de Heere? Wij lezen nergens dat zij de Heere volgde; zij schijnt in haar huis gebleven te zijn. Dat zij de Heere gebaard had kon haar niet zalig maken. Zo diep moest zij er door, dat zij haar Zoon aan het kruis zag en er niets van begreep. Maar zij zal alles naderhand verstaan om andermaal te zingen: “Mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker.” Dan, zij zal niet bovenmenselijk verzocht worden. De Heere denkt niet aan eigen smart maar verwijdt de moeder van het kruis, en zorgt bij zo’n testament voor de weduwe. De andere Maria’s mogen alles aanzien. Ach hier gaat alles ten onder! Wat is er nu nog waar? Waar is nu de verlossing Israëls?

Drie uren duisternis, drie dagen in de schoot van de aarde, en ... dan opstanding! Zó is de weg van de Heere door de diepte.

Wat sterkt menige moeder in Israël, die bidt voor de Naam en kerk van de Heere? Wat sterkt menige moeder aan het ziekbed en aan de stervenssponde van de zoon, op wie zij alle hoop gebouwd had? O, uw Maker is uw Man. Hij is een Man van de weduwen en een Vader van de wezen. Die Hij lief heeft, die heeft Hij lief, zodat zij het uiterste van de ellende niet zien. Hij schept de lof: ‘De Heere zorgt voor mij in het bitterste lijden. Hij is mijn Man en mijn Vader in mijn beroofde toestand.’

(3) *“Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn”,* zo luidde het woord tot de moordenaar. Ik, een moordenaar, met Jezus in het paradijs?! Wat hindert het dan, of ik niets anders zie dan een doodsheuvel, of ik niets gevoel dan onuitsprekelijke smarten, of ik verder niets van Jezus hoor, of mij ten laatste nog de benen gebroken worden? Hij heeft het Zelf tot mij gezegd. Hij houdt woord en trouw. Wat Hij tot mij zei, ging naar binnen in dit verbroken hart. Jezus aan het kruis, ik naast Hem - nog een weinig en met Hem in het paradijs. Daar houdt mij geen cherub met het vlammende zwaard meer buiten waar Jezus mij binnen wil hebben, en waar ik met Hem binnenkom. De Heere Jezus gaat de hemel in met een moordenaar, en de hele hemel verheugt zich. Want Jezus schaamt Zich voor de Zijnen niet. En de Vader neemt hem aan.

(4) *“Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten!”* Zo verwerft mijn Borg mij het ‘mijn’ zeggen; zodat de belofte vervuld wordt: “Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten.” O, dat wij God en de Heere Jezus verlaten hebben, en dat wij allen Hem zo dikwijls verlaten, dat draagt hier onze Borg en smaakt de eeuwige dood, een eeuwig verlaten-zijn van Zijn God in onze plaats. Het ongeschapen Woord houdt Zich

aan het geschreven woord, en betaalt dáárvor, dat wij ons niet gehouden hebben aan het uitgedrukte Woord van de Heere. Hij verwerft de Geest des geloofs, opdat wij bij alle verlatenheid ons houden aan dat geschreven Woord. Zo staat het vast: *Mijn Heiland van allen verlaten; ik van Hem nooit.*

(5) “*Mij dorst*”, was het vijfde woord. Zo werd Psalm 22 vers 15 en 16 vervuld: “Ik ben uitgestort als water, en al mijn beenderen hebben zich vanéén gescheiden. Mijn hart is als was, het is gesmolten in het midden Mijns ingewands. Mijn kracht is verdroogd als een potscherf, en mijn tong kleeft aan Mijn gehemelte. En Gij legt Mij in het stof van de dood.”

En welke stromen van lichamelijke en geestelijke gaven vloeien er nu opeens af van Zijn kruis! Dat ondervindt het kind aan de moederborst; zijn Simsons drinken water uit Lechie. Al Zijn volk wordt gedrenkt uit de geestelijke Steenrots; dat is uit Hem, die voor ons dorst leed. Van Hem komen nu in genade dauw en regen. Van Hem komen nu in genade de toeroeping: “Wie dorst heeft, die kome, en wie wil, neme het water van het leven om niet.”

O wij gelukkigen, als wij, gevoellende dat Gods wil geschieden moet door ons, maar het volbrengen niet vindende, dorst krijgen naar Zijn genade! Zijn kruis is Zijn troon! Van deze troon uit vloeit de beek van het leven. Hoe meer ellende, hoe hoger de nood ... des te meer water. Gods rivier is vol water. Zijn beekskens verblijden de stad Gods.

(6) “*Het is volbracht!*” Het is er, het is er! ‘Het is geschied, wat ik nooit had durven hopen, hoewel ik hoopte.’ Zo spreekt nu al Zijn volk. In Christus Jezus zijn alle beloften Gods ja, en amen, Gode tot heerlijkheid. Hij houdt woord, het komt alles, wat Hij beloofd heeft. In Hem bent u volbracht, in Hem volmaakt u die waarlijk naar de maat van de wet begeert te zijn. *De Heere zal het voor mij voleinden Hij laat niet varen de werken van Zijn handen.* In Hem is de overwinning, God zij gedankt door Jezus Christus, onze Heere.

En als wij hier Gods raad uitgediend hebben dan

(7) “En Jezus, roepende met grote stem, zei: “Vader! in Uw handen beveel Ik Mijn geest.” En als Hij dat gezegd had, gaf Hij de geest.”

Die stem doorboort de helse afgrond.

Zij breekt door al hemelen heen.

Ze scheurt graf en voorhang uit elkaar.

Breekt hart en de hardste steen.

De doden horen ze en herleven.

Ook mijn ziel verneemt die stem,

Ze ontsluit mij ‘s hemels parelpoorten,

Opdat mijn intocht zij met Hem.

“De stem van de Heere is op de wateren, de God der eer dondert, de Heere is op de grote wateren, de stem van de Heere is met kracht, de stem van de Heere is met heerlijkheid.” Psalm 29 vers 3, 4. “Vader” roept die stem.

Slaan wij nu Psalm 31:6 op. Hij, die naar de Schrift geboren werd, leefde en leed, stierf ook met de Schrift in het hart en op de tong. Hij sterft nog op de waarheid, dat God Zijn Vader is en op die Vader rustende, legt Hij Zijn ziel neer in Zijn handen. Het sanhedrin had Hem doodschuldig verklaard, omdat Hij zei, *dat Hij Gods Zoon was.* Hij sterft erop en geeft met Zijn geest ook de hele zaak, de Gemeente, aan de Vader over.

“Gij hebt het alles gedaan” wil Hij zeggen; “heb U er de eer van; het is alles uit Uw

Vaderhart en daar leg Ik het alles aan, alles op. Ik ga er Mij nu verder aangeven, om hem, die het geweld van de dood heeft, in zijn eigen paleis en helleburg te binden en teniet te doen. Daartoe geef Ik Mij over in Zijn macht. Zo overwin Ik hem, zodat hij Mij moet loslaten, en met Mij allen, die Gij Mij gegeven hebt. De smarten van de dood zullen Mij niet kunnen houden.”

En zo sterft de Heere vrijwillig. Hij, die niet sterven kon, die niets doden kon, omdat Hij geen zonde had. Hij blies de adem uit, Zijn dood was snel, waar en zwaar, op het woord volgde de daad. Wat Hij stierf, dat stierf Hij naar het gebod van de Vader, Zelf de macht hebbende Zijn leven af te leggen en het weer aan te nemen. Wat Hij stierf, dat stierf Hij voor de zonde, om die te vernietigen. Zo is ons Paaslam voor ons geslacht. Zo offerde Hij Zich de Vader op, van Hem gevoellende, dat Hij als Vader de offerande aannam van Zijn heilig Kind, Zijn Eniggeborene. Hij offerde in de verzekering, dat de Vader vergenoegd was in Zijn volmaakte gehoorzaamheid, waarmee Hij de Vader, ons tot een Vader, verzoend had. Zo keerde Hij door de dood weer tot de Vader, van Wie Hij was uitgegaan, door Wie Hij was gezonden in de wereld. Hij toont de Vader Zijn laatste begeerte, en geeft Zijn Geest over tot opname in de eeuwige heerlijkheid. Hij doet het met volkomen Kinderlijk vertrouwen.

Des Vaders handen zijn Zijn bewaring. Hij is barmhartig, getrouw en machtig. “Gij zult mijn ziel in de hel niet verlaten.” Echter ging dat alles gepaard met de geweldigste zielsworstelingen des geloofs, immers Hij had voor Zijn gevoel niets, Hij had alleen het geschreven Woord.

Hebben wij nu die Borg gevonden als onze Goël, dan mogen wij bij ons afscheiden uit dit leven met vrijmoedigheid, onze geest bevelen in de handen van onze God en getrouwe Zaligmaker.

Wat al wonderen hier!

- De Levensvorst onderwerpt Zich aan de dood, Hij, die het eeuwige Leven is, sterft. De Eeuwiglevende hangt dood aan het kruis. Hij leeft niet, Hij die aan andere het leven geeft. Wij hadden de eeuwige dood verdiend, Hij lijdt die dood en wordt zo een oorzaak van het eeuwig leven. Hij smaakt de dood, opdat ik, Zijn uitverkorene, de bittere dood niet smake Ja, niet eens te zien krijg.
- Door Zijn dood wordt Hij de dood van de dood, ontnemt Hij de dood zijn prikkel en de hel haar overwinning. Hij doet de duivel teniet, en neemt van ons af de dagelijkse kwelling door vrees van de dood en de banden van Satans slavernij.
- Door Zijn dood is het testament bevestigd, het testament van eeuwige genade en zijn de beloften van het eeuwige leven vastgemaakt. Zo is het erfrecht op ons kinderdeel, ons toegewezen.

Weg dan met de dode werken! En ieder die nooddruftig is, en het leven niet kan vinden dan bij de Heere, spreke zo: ‘Mijn vijanden zijn gedood, ook de wet met haar dwingen en eisen en wat ik leef, dat leef ik in en door Christus, in het geloof aan Hem. Christus sterft niet meer. Hij leeft, die dood geweest is, en draagt de sleutels van de hel en van de dood. Dit is Zijn woord: Ik leef, en gij zult leven. Niets kan ons meer scheiden van de liefde Gods, die is in Christus Jezus, onze Heere.’

Zo spreke elk doodbrakende: “Als ik sterf, dan sterf ik niet, maar ga over in het eeuwige leven, waarvan ik hier de eerstelingen heb, om Hem eeuwig te lieven, te loven en te danken, bevrijd van alle zonden.”

Wij slaan ten bewijs op Johannes 10 vers 28 en Jesaja 49.

O, wat geheimenissen zijn in Uw dood ontvouwd!
 Ik stierf aan het hout van Eden, U aan het vervloekte hout.
 Toen stierf ik, heel verstorven, met U ten tweede maal,
 Om nu met U te leven in 's levens bruiloftszaal.

Als ik ga sterven,
 Dan ga ik erven
 Het eeuwige leven;
 Dat is mij beschreven.
 Het kruis zij geprezen,
 Daar staat het te lezen.

4. Vernemen wij nu hoe, onmiddellijk na de dood van de Heere, alles voor Hem getuigt, opdat ook wij geloven mogen.

“En ziet, lezen wij in het Evangelie van Mattheus, het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën van boven tot beneden, en de aarde beefde, en de steenrotsen scheurden. En de graven werden geopend, en veel lichamen van de heiligen die ontslapen waren, werden opgewekt, en uit de graven uitgegaan zijnde, na zijn opstanding, kwamen zij in de heilige stad, en zijn velen verschenen.”

Zo is nu de genadetroon opengezet voor alle volken door de stem van de Heere in Zijn dood. Christus' vlees werd gescheurd en door dat gescheurde vlees heen gaat Hij door alle hemelen heen tot voor het aangezicht Gods met Zijn bloed. Nu is ons vlees-zijn, die scheidsmuur tussen God en ons, ook gescheurd. De weg in het Heilige der heiligen van de hemel is open, vers en levend in het bloed van het eeuwig Verbond. Wij mogen God zien in het aangezicht van Jezus Christus, wij hebben een open troon en vrije toegang tot de genade. Het gordijn van de eeuwigheid is blijkbaar door Gods hand Zelf vaneen gescheurd en weggeschoven door het geweld van Zijn liefde, zodra onze Heere met Zijn losprijs voor het aangezicht van God verscheen. De werken des vleses en van eigengerechtigheid zijn ook vaneen gescheurd. “Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan,” zegt de Apostel, “opdat wij genade vinden, om geholpen te werden ter bekwamer tijd.”

Wie kwam ooit te gruwelijk en snood.
 Te zeer van alle kracht ontbloot,
 Te jammerlijk, te reddeloos,
 Geheel melaats, geheel verwond,
 Die niet bij Hem genade vond,
 Genade voor altoos!

Ja, wie tot de troon van de genade gaat, die komt niet terug of hij zingt:

Welzalig hij wiens zonden zijn vergeven ...

En:

*Een stroom, van ongerechtigheden
 Had de overhand op mij,
 Maar ons weerspannig overtreden
 Verzoent en zuivert Gij.*

Was het wonder, dat de aarde daardoor een schok kreeg, zodat ze beroerd werd en sidderde? Zij van wie het eenmaal verklaard werd, dat zij vervloekt was om der mensen wil? Nu zou zij het bloed van de Heilige Gods drinken, haar tot een zegen tegen de vloek, anders dan zij eenmaal Abels bloed had gedronken. Nu zou zij de

Heilige Gods in haar schoot ontvangen en een nieuwe aarde worden waarin gerechtigheid zou wonen. O, gij aarde van ons lichaam, o gij harde rotssteen van ons hart, mocht er in u een beving ontstaan van heilig ontzag en van blijdschap! Mocht u uiteen gescheurd worden!

Alle beletselen worden voor de gelovigen uiteen geslagen voor Hem heen, Wiens stem de steenrotsen scheurt, en die Zich nu aan de Zijnen openbaart in het suizen van een zachte stilte.

Zullen wij nog vragen of onze opstanding, of de verrijzenis van ons vlees een waarheid is? De graven worden geopend, maar zie! het geldt diegenen, wie Christus' dood, de dood van hun dood, én hun leven is. Het zijn heiligen, tot wie al Zijn lust is; *heiligen Gods*. Psalm 16. Dat zijn de zodanige over wie Zich de Heere ontfermd heeft met eeuwige ontferming, die Hij Zich geheiligd heeft. Al liggen zij ook in de graven, Hij kent hen wel, - dat zien wij - en wij zien het voorspel ervan, dat Hij eenmaal alle graven door Zijn stem zal openen.

U intussen, die geestelijk bent opgewekt door Zijn genade, ga in de heilige stad, in het Jeruzalem vol gruwelen, dat de Profeten doodt, - het is toch een heilige stad door Zijn bloed, door de heiligen die er in wonen. Gaat in die stad en verkondigt Zijn grote daden, totdat de Heere Zijn heiligen uit gered heeft. Dan is het niet meer een heilige stad, maar dan gaat zij in vlammen op!

Wat is het gebed van de Heere toch treffend verhoord! "Vader, vergeef het hun!" Eerst bekeert het de moordenaar - nu treft het de hoofdman over honderd en de andere krijgsknechten die met hem Jezus bewaarden. Ziende de aardbeving en de dingen, die geschied waren, werden ze zeer bevreesd, en zeiden: **Waarlijk, Deze was Gods Zoon.** Eerder een soldaat dan een overpriester. Een overpriester zal het zó uitleggen, dat de hoofdman gezegd heeft: "Waarlijk deze was een godenzoon." Maar dat heeft de hoofdman niet gezegd. De heidenen wisten niet veel te vertellen van de rechtvaardigheid hunner goden, in die zin, waarin de hoofdman het meende, toen hij er bijvoegde: "**Waarlijk, deze Mens was rechtvaardig**", Lukas 23, vers 48. Zo gaan moordenaars en heidense soldaten de Joden voor in het Koninkrijk.

En al scharen, die daar samen gekomen waren, om dit te aanschouwen, ziende de dingen, die geschied waren, keerden weder, slaande op hun borsten, Lukas 23 vers 49. Dat doen veel Christenscharen niet, hoewel hun jaar op jaar Christus voor de ogen geschilderd wordt, als onder hen gekruisigd. Was het hier een ogenblikkelijke wroeging, een ogenblikkelijk berouw? Hoe het zij, de dood van de Heere had het veroorzaakt. Wie zal het zeggen, hoeveel van deze mensen tot de drie duizend behoorden die toegebracht werden op de Pinksterdag? Wèl hem, die nu een waarachtig berouw heeft en met een verbijzeld gemoed zingt en zucht:

Uit diepten van ellenden

Roep ik met mond en hart.

En al Zijn bekenden stonden van verre, ook de vrouwen, die Hem samen gevolgd waren van Galiléa en zagen dit aan. Onder welke was Maria Magdalena, en Maria, de moeder van Jakobus en Joses, en de moeder van de zonen van Zebedeüs. Matth. 27 vers 56. Zo werd dan de klacht van de Messias vervuld: "Mijn bekenden hebt Gij verre van Mij gedaan", Psalm 88 vers 9.

En als Borg heeft Hij voor onze zonden betaald, dat wij ons dikwijls zo verre weg maken en ver houden van Zijn leden, geen hulp of troost verlenen aan onze hulp en troostbehoevende naaste. Maar nu blijft Hij als Vriend en Broeder, ja, als de eeuwig trouwe Vriend de Zijnen nabij, ook in de moeilijkste stonde. Hij is er, wanneer zij

roepen: *“Kom Heere Jezus!”*

Ach, hoe velen staan er om de ledige kas, of om een sterfbed heen, zwijgen daarbij, troosten niet, weten niet te troosten, kunnen niet helpen, maken het sterven nog benauwd en moeilijk. Als men dood is, dan komen die allen om te begraven. En elk wil een stuk goed, elk wil zijn deel hebben van het vergankelijke - allen komen om te begraven. Laat u dat niet ergeren; dankt voor de belangstellende deelneming, al is er bij de vrienden onvermogen, geen moed, geen troost, geen lof Gods. Als die Ene, Christus, maar niet wijkt met Zijn Geest. En dat doet Hij niet, bij allen niet die Zijn Naam aanroepen.

Ach, Maria Magdalena kan hier niets doen of zeggen. De smart heeft haar overstelpt! Ach, die andere Maria, die de moeder van de Heere eens zalig gesproken had, wat zag zij van die zaligheid?

Ach, Salome, de moeder van de zonen van Zebedeüs - hier zag zij de lijdensbeker, waaruit ook eens haar kinderen zou drinken, en zij dronk er zelf uit.

Zij waren de Heere gevolgd uit Galiléa en hadden Hem gediend van haar goederen. Was dat nu alles tevergeefs? En o, hier konden zij de Heere niet meer met hun goederen dienen. Ach, het ging veel heilige vrouwen in Gods Gemeente door al tijden heen dikwijls ook zo: was dat alles te vergeefs?

Hoe goed, dat die Maria's en Salome's een Borg en Heiland hebben, die in haar benauwdheid tot stikkens toe, mét haar benauwd is! Nood, daarop nog diepere nood, en nu alle uitkomst afgesneden, ... en ziet, dáár is de opstanding.

Gaan wij over tot de doorsteking van de zijde van de Heere. Wij lezen Joh. 19 vers 31-37, het volgende: “De Joden dan, opdat de lichamen niet aan het kruis zouden blijven op de sabbat, dewijl het de voorbereiding was (want die dag van de sabbat was groot), baden Pilatus, dat hun benen zouden gebroken, en zij weggenomen worden. De krijgsknechten dan kwamen, en braken wel de benen van de eerste, en van de andere, die met Hem gekruist was. Maar komende tot Jezus, alz zij zagen, dat Hij nu gestorven was, zo braken zij zijn benen niet. Maar een van de krijgsknechten doorstak Zijn zijde met eens speer, en terstond kwam er bloed en water uit. En die het gezien heeft, die heeft het getuigd, en zijn getuigenis is waarachtig. En hij weet, dat hij zegt hetgeen waar is, opdat ook gij geloven moogt. Want deze dingen zijn geschied, opdat de Schrift vervuld worde: “Geen been van Hem zal verbroken worden.” En opnieuw zegt een andere Schrift: “Zij zullen zien, in Welke zij gestoken hebben.”

Een ruw krijgsknecht looft en eert Gods Zoon. Zij, die de naam van “lovers Gods” hebben, vooral hun voorgangers, en de overigen met hen, verzetten er zich niet tegen; intussen willen zij hun Koning, de Koning der ere, op de meest spoedigste wijze aan een kant hebben. Niettegenstaande alles, wat zij vernemen, ondervinden en zien, doen zij alsof de godsdienst hun het eerste ware, en of zij Gods eer en Wet boven alles zochten. Zij verharden zich. De zonsverduistering, de aardbeving, het scheuren van het voorhangsel, het splijten van de rotsen beweegt hen niet. Zij maken de dag van de sabbat groot en willen die op een bijzondere wijze heiligen, - en de Heere van de sabbat willen zij wél schenden, dat zij Hem ook nog de benen breken. Zo is de godsdienst van de mensen, als het hart niet door genade verbroken is. Het is dan alles een masker om zich aan de waarheid en aan de menige goedertierenheid te wreken. De beenbreking was een verschrikkelijke straf op zichzelf, die met de kruisstraf niet verbonden was. Zo menen zij dan nu, dat het billijk was de benen te breken om godsdienstig te kunnen zijn voor zichzelf. Gekruisigden bleven aan het kruis wel tot de derde dag, ja, zelfs tot de zevende in het leven. Dit duurde hun te lang, nu maar een spoedig einde gemaakt met Jezus!

Hoe komt het hier aan de dag, wat de Heere door Zijn knecht Zefanjah, betuigde, Hoofdstuk 3 vers 13. Welk een prediking van des mensen diepe afval en vijandschap tegen God! Intussen was het wel een voorbereiding, opdat de Heere begraven werd, en alzo gelijk Hij zelf gezegd had, *het tarwegraan in de aarde viel om er weer uit te verrijzen en verrezen zijnde veel vrucht voort te brengen*. Joh. 12 vers 24. Wel was daarom de sabbat groot, waarlijk alleen groot, toen de Heere in het graf lag.

Dat nu elkeen van ons vrage: “Welke voorbereiding is er voor mij?” En het antwoord is er: “De lichamen van de uitverkorenen mogen niet aan het kruis blijven, wanneer de Heere zo’n sabbat geeft. Schik u, om in het geloof met de Heere in het graf te gaan, en daarin begraven te zien uw oude mens met al zijn werken.

Wij lezen, ***dat de Joden Pilatus baden***. Aldus eren zij de overheid, nu zij hun zin verkregen hebben. Zij moesten het doen, om onwetend de Schrift en de raad Gods te vervullen. Aan allen moest het openbaar en bekend worden, dat Jezus waarlijk, en echter niet ten gevolge van het lijden aan het kruis, gestorven was. Van de twee medegekruisigden moest de een aan allen, die met hun eigen ziel zaligheid spotten ten voorbeeld verstrekken, hun aantonende, met welke dank de wereld haar liefhebbers betaalt en de andere tot vertroosting strekken voor allen, die na de belofte van een zalige ingang in het eeuwige Koninkrijk van de Heeren ontvangen te hebben, echter een uiteinde hebben in de hevigste lichaamsmarteling. Voor het vlees was het uiteinde van de zaliggesproken kwaaddoener zeker verschrikkelijk en afgrijselijk, maar dit breken van de benen hielp hem des te eerder in het Paradijs. Spoedig is hij de Heere gevolgd:

Wij lezen in het Evangelie: “Als de krijgsknechten zagen, dat Hij nu gestorven was.” Dus hadden zij tot op dat ogenblik niet eens recht acht geslagen op de lijdende Heere, niet eens opgemerkt, dat Hij alreeds gestorven was. Hoewel de wijze van Zijn dood zelfs de aarde geschokt had, de harten van de krijgsknechten, die uitgegaan, waren om de benen te breken, bleven ongeschokt. Één van hen deed iets, waartoe hij toch geen bevel had, hij doorstak de zijde van de Heere met een speer, om er goed van verzekerd te zijn, dat Jezus dood was, althans niet levend van het kruis zou kunnen genomen werden. Zo is dan Jezus’ dood overvloedig bewezen, en wij zien hier de regering Gods. Zonder de wil van onze hemelse Vader kan niemand ons één been breken, zoals wij ook tot onze troost lezen Psalm 34: “Veel zijn de tegenspoeden van de rechtvaardige, maar uit die alle redt hem de Heere. Hij bewaart al zijn beenderen, niet één van die wordt gebroken.”

De krijgsknecht opende de zijde van de Heere. In die wonde zou welhaast de Thomassen verlof bekomen, om hun hand te leggen.

Bloed en water kwam er uit die zijde, alhoewel het lichaam al koud was en niet nog warm, zoals een werelds uitlegger (Hugo de Groot) van de Schrift goddeloos beweert. Het bloed kwam er bijzonder uit, en het water bijzonder; dit was een wonder, dat de goddeloosheid van de Joden bestrafte, maar ook al niet door hen ter harte genomen werd. Maar de discipel, die Jezus liefhad, heeft het gezien en heeft het getuigd, en schrijft dit opdat ik, zondig mens, moed grijpe om te geloven: Opdat ook *gij* geloven moogt. Let hier op dit ook *gij*. “Niet alleen andere, maar ook mij” zegt onze Catechismus. En het is niet alleen voor mij, grote zondaar, maar ook voor u opdat wij geloven in deze waarheid, en gemeenschap hebben met de getuige van die waarheid, opdat deze onze gemeenschap ook zij met de Vader en de Zoon! (1 Joh. 1)

Wij zijn geen kunstig verdichte fabelen nagevolgd. Wij spreken, wat wij weten en getuigen, wat wij gezien en ondervonden hebben. Christus’ reinigmaking is een volkomen reinigmaking, en er is geen andere reinigmaking dan in Christus’ bloed en

Geest. En, “Wie is het, die de wereld overwint, dan die gelooft, dat Jezus is de Zoon Gods? Deze is het, die gekomen is door water en bloed, namelijk Jezus; de Christus; niet door het water alleen, maar door het water en het bloed. En de Geest is het, die getuigt; dat de Geest de waarheid is” (1 Joh. 5 vers 5, 6).

Ach, dat doorsteken van de zijde van de Heere, toen Hij toch dood was, immers was het de goddeloosheid en boosheid ten top gevoerd! En ziet, de stroom van bloed en water loopt uit de zijde van de Heere. *Het overstroomt speer en krijgsknecht en de aarde.* En hoe zeer kunnen en mogen wij ons nu in allen dele op des Heeren woorden verlaten!

Geen been van Hem zal gebroken worden. Is nu niet Christus ons waarachtige Paaslam! Immers zijn dit woorden uit Exodus 12 vers 46. De moordenaar aan het kruis, die van de Heere de zekerheid van Zijn zaligheid had, verkeerde niet in het geval, dat Psalm 34 bij hem behoefde waar gemaakt te worden. Hij was om zijn zonden aan het kruis gekomen, terwijl diegenen, wie zo’n belofte geldt, om des Heeren wil en buiten hun schuld in lijden gekomen zijn. In elk geval moest zijn beenbreking in Gods raad dienen, om het te doen uitkomen, dat de Heere Jezus het waarachtige Paaslam is, en de enige Lijder, die van Zichzelf recht heeft op die belofte. Terwijl de vervulling van zulke beloften aan ons altijd onverdiende genade is. Aan de Heere moest Exodus 12 vers 46 vervuld worden en ook dat wat bij Zacharia Hoofdstuk 12 vers 10 - tot openbaarmaking van onze zonden en van onze diepe haat tegen God, - van Gods volk gezegd is, dat ook zij in Hem gestoken hebben, maar daarover waarachtig berouw ondervinden, en zo tot ware bekering komen. Terwijl Openbaring 1 vers 7 van diegenen gesproken wordt, *die in het ongeloof blijven en het voor een spel houden Hem te doorsteken.* Want dit toch doen zij Hem aan, wanneer zij steken in Zijn ware leden.

Daar de discipel en Apostel van de Heere en dus de Geest zelf het ons zo uitdrukkelijk inscherpt, hoe alle voorzeggingen van des Heeren lijden tegen de wil van de vijanden aan vervuld zijn, en er ons bij bepaalt, dat nu - daar het alles tot vervulling gekomen is, - ook wij geloven mogen, laat ons niet aan het ongeloof toegeven door te hechten op onze staat. Laat ons integendeel, daarnaar vragen, wat geschreven staat, opdat wij ons alleen verlaten op hetgeen de Schrift van de Heere zegt: *dat Hij het waarachtige Paaslam is, voor onze zonden geslacht, en dat Hij de Heere is.* Zo wordt Hij Zacharia 12 uitdrukkelijk genoemd; dat Hij dus onze grote God en Zaligmaker is.

Waarlijk wij steken in Hem met onze twijfel, *of Hij wel voor ons gestorven is!* Dit is de ergste misdaad waarover echter aan des Heeren volk met het geloof, het diepste berouw bij de Profeet beloofd wordt.

Maar wel hebben de ongelovige Joden bij aanvang al gezien, in Wie zij gestoken hebben, toen zij onder Vespasianus op hun sabbatten en feesten aan kruisen geslagen werden, hun tempel met dode lichamen werd vervuld, hun benen gebroken werden, en zij onbegraven bleven liggen. En zo zullen het al Christushaters te al tijde zien, totdat die grote dag van Christus toekomst ten oordeel daar is.

Als wij met de Heere lijden, laten wij er ons dan niet aan ergeren, dat een mens door andere mensen zo weinig geacht wordt, dat het hen iets gerings dunkt, om ‘des Heeren doden’ nog te mishandelen. De Heere houdt het opperste bestuur. Aal is het uiteinde van rechtvaardige en goddelozen voor mensenogen dikwerf een en hetzelfde, het is toch iets anders in de ogen van de Heere. Tegen Christus heeft toch niemand macht. Indien het God niet behaagt, zal het kwaad tot de Zijnen niet genaken. De Heere weet de moedwil van de vijanden te voorkomen zelfs door de dood van de Zijnen. Wij mogen onze beenderen de Heere aanbevelen, die kan ze wel bewaren. En worden dan ook indien dat - tot meerdere verheerlijking van Zijn gerechtigheid, en tot openbaar-

making van de ongerechtigheid van de mensen - Zijn wil is onze beenderen gebroken, gekloofd verdeeld en verstrooid, naar Psalm 141 vers 7, dan bindt Hij ze toch in het bundelke der heerlijke opstanding. Hij zal ze dan wel vergaderen door Zijn macht. Bidden wij Hem maar, dat onze nieuwe mens die zo zwak is, niet door Hem verbroken en verdorven, maar behoed en gesterkt worde. Dat Hij aan onze zielen betone de kracht van de dood van Christus tegen onze zonden. Bidden wij ook dat Hij aan ons gemoed bekrachtige, hoe dat bloed en water, - dat uit van de wonde van de Heere vloeide, - heeft doen ophouden en ten einde gebracht al die verzoeningen en reinigingen door bloed en water van de schaduwdienst, waardoor de aanklagende consciëntie niet gereinigd wordt.

Jezus is een volkomen Middelaar. Hij betaalt voor ons door Zijn bloed, en wast ons door het bad van wedergeboorte. Hij schenkt de verzoening en de vergeving van onze zonden. Hij reinigt ons van zonden door Zijn bloed, en vernieuwt ons door Zijn Geest. Ja waarlijk, Hij is de waarachtige Rotssteen, die zonder Gods bevel geslagen, echter zoveel duizenden drenkte in de woestijn, en nimmer ophield, tegen al hun zonden in, hen te drenken, zolang zij in de woestijn waren. Die voor hen een open waterbad bleef tot reiniging van de zondige lichamen en tot reiniging van hun met zonden bevlekte klederen. Christus, altijd Dezelfde, blijft geheel voor de Zijnen wat Hij is: *gebroken voor ons door de dood en toch niet verbroken*.

Al wordt Hij ook naar het vlees, ook in zijn leden, geheel afgestroopt door het uiterste lijden, geen deel van Hem zag ooit het verderf. Hij is en blijft volkomen en geheel Jezus. Ga tot de stroom van Zijn bloed en water, als geheel en al een zondaar; u geheel werpende in die stroom. Vrees niet, geloof alleen, en zie niet op hetgeen u gevoelt of niet gevoelt, hebt of niet hebt, bent of niet bent, maar op hetgeen er van de Heere Jezus geschreven staat! *Die het gezien heeft, die heeft het getuigd, en zijn getuigenis is waarachtig*. Dus aller aanneming waardig (gelijk ook de Apostel Paulus aan Timotheüs schrijft). *En hij weet, dat hij zegt hetgeen waar is, opdat ook gij geloven moogt*.

Laat u niet door mensen inleiden in dingen, die zij niet gezien hebben, noch bevestigen door bevindingen van bijwegen, die in de hel uitlopen. De verzoeker kunnen wij alleen verdrijven met “er staat geschreven”, en de wereld met haar Goliaths en Delila’s wordt alleen neergeveld met een gladde steen uit de beek van het Getuigenis Gods. Dit is alleen hoog te achten, dat het alles komt, wat de Schrift tevoren gezegd heeft. Laat die Schrift u inleiden in een zoete vergelijking van dit Lam Gods, uw Pascha, uw overgang van uit de hel in de hemel; met het Lam, dat de zondige Israëlieten eens bevolen werd te slachten. Zo schept u troost in dit droevige Egypte.

De Schrift is een rechte honigraat. Want zij getuigt van Jezus. En als u, met dat heilige blad voor u, met hetgeen geschreven staat voor ogen en het in het hart overleggende, uw blikken slaat in Christus’ geopende zijde, - ziet, dan zult u de trekking van Gods genade wel ondervinden, zacht en bijna onmerkbaar, en zeer liefelijk, u bedauwende met de Geest van genade en gebeden. Dan ondervindt u hoe die trekking van de genade door de Geest, bij al het verdere inzien in die geopende zijde, in u werkt een oprechte en onberouwelijke bekering. Dat gaat gepaard met dat oprechte geloof, dat juist, omdat het zo zwak is, vliedt in het geopende hart van de Heere.

Dan zult u ook wel de verzekering ontvangen, dat zij, die u thans, omdat u in Christus ingeplant bent, doorsteken, u tot hun eeuwige beschaming eens met Christus zien zullen, als Hij geopenbaard wordt tot uw volkomen verlossing en eeuwige heerlijkheid.

“O hoe zoet zijn mij,” zo spreke elke ziel, die geen andere toevlucht kent, “o hoe zoet

zijn mij, Heere Jezus! de getuigenissen, die van U getuigen, want ik bemin U! Ze zijn mij enkel waarheid, want ik geloof in U.”

5. Beschouwen wij nu tot onze troost, hoe onze Heere van het kruis genomen en begraven wordt.

Dit lezen wij in het 15e hoofdstuk van het Evangelie van Markus: **Jozef van Arimathéa was een eerlijk raadsheer.** Wat komt die Jozef van Arimathea hier heerlijk uit, tot roem van de Heere, die geen gekrookt riet verbreekt, en de kracht van Zijn genade groot maakt, juist dan, als er naar het zichtbare niets meer te hopen en naar ons verstand niets meer te verwachten is! De Heere maakt Zijn kinderen toch zeer eenvoudig! Zie, het scheen dwaas gehandeld naar de wereld, nu nog eer, fatsoen en goede naam zo weg te werpen. Ziet u wel? Deze Jozef heeft geen verstand of levenswijsheid, zoals mensen zonder genade die hebben. In hem is een ander verstand, een andere levenswijsheid. Hij vraagt niet naar dood, en de beschroomde discipel kent nu geen vrees, nu er ogenschijnlijk alles te vrezen is. Het gedrag van zo iemand in de wereld hooggeplaatst persoon, was onverklaarbaar, zoals ook het gedrag van andere, die, lange tijd door mensenvrees teruggehouden, juist bij de dood van de Heere getuigen wanneer alles verloren schijnt, voor de waarheid met de daad uitkomen, - wisten wij niet, dat Jezus leeft; al is Hij dood.

Hij was een eerlijk raadsheer. Gods kinderen zijn, voordat zij voor des Heeren Naam en zaak uitkomen, grote zondaars, ook daarin, dat zij er met de daad niet voor uitkomen, en zijn toch doorgaans eerlijke wetbewaarders. Is er niet een groot genadeloon in het bewaren van de geboden van de Heere, in het najagen van hetgeen eerlijk is? Eerlijkheid is zeker op zichzelf geen zaligmakende gave, maar als bijkomstig middel bedient de Heere Zich daarvan, als het Zijn genadetijd is. Jozef had niet medebewilligd in raad en handel van de Joden.

Hij was ook zelf het Koninkrijk Gods verwachtede. Wie daarop wachtende waren, zagen het altijd verwacht verschenen en zichzelf daarin opgenomen.

Zich ver stoutende ging hij in tot Pilatus. Zo is het altijd nog een groot waagstuk in onze ogen iets voor de Heere te doen!

Hij begeerde het lichaam Jezus. Dat begeer ik ook! “Het lichaam van Jezus,” het dode lichaam van Hem die Zijn volk zalig maakt van hun zonden en de dood teniet gedaan heeft, - welk een paradox!

En Pilatus verwonderde zich. Het was ook een wonder.

Dat Hij alreeds gestorven was. Alreeds? Het was ook onmogelijk geweest, zo niet de Heere, naar het gebod van Zijn Vader, Zijn leven uit Zichzelf afgelegd had.

En als hij het van de hoofdman over honderd verstaan had. Deze hoofdman is dan de eerste wettige en publieke getuige van de dood van de Heere! Waarom geloofde Pilatus de als eerlijk bekende raadsheer niet? Hoe draagt hier alles het zegel van de waarheid!

Hij schonk Jozef het lichaam. Nooit heeft iemand op aarde een kostelijker Geschenk ontvangen. Het lichaam, welhaast een verheerlijkt lichaam, om ons vernederd lichaam te veranderen en aan dat verheerlijkte lichaam gelijkvormig te maken.

Laat ons opmerken, waartoe de Heere in Zijn gemeente rijke leden van die Gemeente gebruikt. Het behoeven er nimmer velen te zijn. “Niet veel rijken,” schrijft de Apostel Paulus; die er zijn, zijn genoeg. Pilatus had achting voor ‘s mans manieren, gedrag, vermogen en invloed. De rijke Jezus had hij in Diens rijkdommen niet willen aanzien. Hoe veel hoger is bij de wereld het geld geschat, dan de Waarheid en het Recht! O, Pilatus wist niet wat hij wegschonk!

Wie durft nu nog deze gering achten, ja, verachten, die uit vrees van de Joden

heimelijk Christus' discipelen zijn? Is er één van diegenen, die tevoren zoveel moed hebben, die Christus kan begraven of komt begraven? Overal Obadja's. Bent u, die dit hoort of leest, een raadsheer, bent u dan ook zo'n raadsheer, die zich zó van de andere, die niets van God, Zijn gebod en zijn Christus willen weten, onderscheidt? Of, bent u een hoogleraar? Komt u dan nu ook zoals Nicodémus kwam?

Daar gaat deze Jozef voor aller ogen naar het kruis, en op zo'n dag, als die vóórsabbat was, verontreinigt hij zich voor de wet met een dode. O, hoe reinigde hij zich meer dan allen, die zich reinigden of zich gereinigd hadden tegen de andere dag, en zich zo gruwelijk bevlekt hadden met het bloed van de Onschuldige! De duizenden, die geroepen hadden: "Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen!" gaan de volgende dag op naar de Tempelberg, gaan de grote Sabbat vieren. Maar Jozef kan de andere dag met de Joden niet meer meedoen. Nee hij kan niet meer met hen meedoen. De Koning der ere heeft Zich niet geschaamd om ook voor Jozef van Arimathéa aan het kruis te lijden, en heeft voor hem verworven, dat hij zich nu voor de gestorven en schijnbaar teniet gemaakte Christus niet schaamt! Men lette op dit stuk, als men zich voor hen schaamt, die om des Heeren wil en om Zijn getuigenis smaadheid lijden.

Wij lezen in het Evangelie van Johannes, Hoofdstuk 18, vers 39: ***En Nicodemus kwam ook (die des nachts tot Jezus eerst gekomen was).*** Welk een woordje, dit woordje "ook"! Waar het zaad van het Woord Christus ligt, daar moet het uitspruiten en vrucht dragen, al is het na jaar en dag - en de Heere geeft genade en eer, en dat telkens opnieuw. *Wie Mij eren, zal Ik eren.*

Des nachts was hij tot de Heere gekomen, en nu komt hij, terwijl allen hem zien kunnen. Christus' woord aan hem (zie Joh. 3) is niet te vergeefs geweest. Toen luidde het woord tot hem "Zo gijlieden niet gelooft" - "hoe zult gijlieden geloven?" Dat is er nu een, zelfs uit het Sanhedrin, maar die de mond gestopt was. Wat maakt de dode Christus hier alle mensen levend, die als doden waren! Hoe zijn hier de vreesachtigsten de moedigsten; hoe is de zwakke hier een held; en de eerste die de laatste was!

Nicodemus kwam ook. Kom u ook die dit leest of hoort! Versaag niet om uw vreesachtigheid. Al ligt hier alles dood, alles gebroken, de Schrift kan niet gebroken worden, en de 'morgen' gaat op door Gods Woord.

Nicodemus bracht een mengsel van mirre en aloë, omtrent honderd ponden; kostende elk pond ongeveer negentig gulden. Graag gegeven! Wel is onze Heere in Zijn dood bij de rijken geweest. Had het aan de Joden gelegen, Hij was bij de goddelozen op Golgotha in de kuil geworpen.

Mirre en aloë. Welke geurige doodsklederen! Zij bonden het lichaam Jezus in linnen doeken. Beeld van rouw en toch van onschuld en overwinning.

Jozef wond het in een zuiver fijn lijnwaad, lezen wij bij Mattheüs. Zo is er toch overvloed, van geld, en is het kostelijkste niet teveel. Zo rijk was Hij in Zijn leven niet geweest, Hij die arm werd om ons rijk te maken. Maar ach, wij arme mensen, ook wanneer wij de Heere het kostelijkste geven, wat wij hebben, zal het toch blindheid en verkeerdheid zijn, hoe graag ook gegeven, hoe oprecht ook gemeend. Wij zien niets dan wat wij zien. Geen gedachte aan Opstanding hier. Die honderd ponden mirre en aloë, die linnen doeken hoe moeten die aan het lichaam kleven en bij verrijzing elke beweging onmogelijk maken, indien Hij, Die de dood overwint, niet ook macht genoeg had, om het pek en teer van ons beste daden, - waarmee wij op zichzelf beschouwd Hem maar moeite aandoen, - van Zich af te werpen!

En er was in de plaats, waar Hij gekruist was, een hof. Juist in die plaats, schrijft Johannes. "Om Uwentwil draag Ik versmaadheid, schande heeft Mijn aangezicht

bedekt,” lezen wij Psalm 69 vers 8. Hoe dicht daarbij ligt de eer en verheerlijking! Maar ziet, in een hof, waar Adam alle overvloed uit de hand gaf, at hij zich van een boom de dood. In een hof wil Christus met die dood worstelen, en dood zijnde, in een hof begraven worden, en herrezen zijnde, in die hof Zich het eerst aan Maria openbaren met de opdracht: *Zeg het aan Mijn broeders!*

In Zijn paradijs wacht Hij ons. Wat is nu tegenover de hof Eden, voor ons, die in de Heere ontslapen, het kerkhof? Is het iets anders dan de hof van de opstanding?

In de hof was een nieuw graf, schrijft Johannes. Een graf, waar óns graf moest ingaan, mocht niet oud zijn.

In hetwelk nog nooit iemand gelegd was geweest. Dan kan geen ander daaruit verrijzen na drie dagen, dan Hij die toen voor het eerst daarin gelegd werd. Maar in alle manieren lag in Christus' graf Christus het eerst. Het graf was volgens Matthéüs *in een steenrots uitgehouden*, de wanden lieten dus niets door.

En een grote steen tegen de deur van de graf's gewenteld hebbende. Zo was alles gesloten, goed gesloten, zodat het lichaam van de Heere niet kon beschadigd worden. Hij kon er alleen weer uitkomen door de kracht van het onvergankelijk Leven. *‘Geef mij genade, Heere, opdat ik ruste in U, mijn Rotssteen! Stel U voor mij een beschermende steen, en niemand zal hem roeren, een verzekerend zegel, en niemand zal het breken.’*

Ging hij (Jozef) weg. Evenals wij van het graf gaan, als wij een dierbare dode begraven hebben. Treurig naar huis gaan. In het huis is het naar en dood. En nu bange gedachten en bestrijding: wat hebt u gedaan? Wat hebt u nagelaten en verzuimd? En dan de zonden en toch het zaad des geloofs in het hart - en hoop en een verwachting, een zeker voor gevoel, waarvan men zich geen rekenschap kan geven: *‘uit het graf komt en moet het toch weer komen, dat kan in het graf niet blijven’*.

En daar was Maria Magdalena en de andere Maria, zittende tegenover het graf. Waarom zaten zij daar zo? Was er inwendig rust, bij al inwendige smart, hooploosheid en onrust? Blijven wij daar ook eens tegenover zitten! Wat en wie ligt daar vóór u in het graf? Overwegen wij wel wat het Woord zegt: Matth. 12 vers 40; Joh. 12, vers 40; Rom. 6 vers 4, Col. 2 vers 12; Jesaja 26 vers 19, 20; Hoofdstuk 57 vers 2 Job 19: 24, 25; Fil. 3 vers 21; 1 Cor. 15.

Stippen wij hierbij kort een paar gedachten aan op Matth. 27 vers 62-66.

Des andere daags. De Heere rust en geeft de Zijnen rust, maar zijn vijanden rusten niet. Echter zijn zij te vergeefs bezig.

De overpriesters en Farizeeën vergaderen tot Pilatus. Een vergadering vol inconsequentie van zulke mannen, en dat op zo'n sabbat!

Zeggende: heer! In hun hart meenden zij: hond! *Wij zijn indachtig van het Woord*. En dat willen zij verijdelen. Zij, die de Heere nooit een zonde hadden kunnen aantonen!

Dat deze verleider nog levende gezegd heeft. Deze verleider. Verschrikkelijk! Het helpt alles niets, hoe het ook van alle kanten is bewezen, dat Hij de rechte Leidsman is. Hoe diep is toch de mens gevallen! Zij schandvlekken na Zijn dood, wat Hij nog levende gezegd had. Zo doet men de vrome getuigen van de Heere thans nog. Er gebeure wat er gebeure, wat ook God doet om te tonen, hoe Hij met de Zijnen is, - voor hen die onder de wet zijn, blijven de oprechten van de Heere *verleiders*.

Na drie dagen zal Ik opstaan. Nu zeggen zij zonder verdraaiing, wat de Heere had gezegd. Zij wisten dus zeer wel, wat Hij geleerd had, en verraden zichzelf, dat zij met opzet valse getuigen hadden opgezocht, om te getuigen, dat de Heere gezegd had, *in drie dagen de tempel te Jeruzalem*, zo zij hem afbraken, *weer te zullen opbouwen*.

Dat het graf verzekerd worde tot de derden dag. Zo veel te beter.

En Hem stelen. De discipelen van de Heere zijn dus dieven en hardnekkige dwepers! Maar wat hadden de discipelen dan daaraan gehad? In hetgeen huichelaars van de oprechten denken, openbaren zij hun eigen huichelarij, en hoe zij hun leugen denken vol te houden, alleen om zich niet aan de waarheid te onderwerpen.

Hij is opgestaan. Zo denkt de duivel steeds bij voorbaat door de Farizeeën de opstanding in twijfel te brengen.

De laatste dwaling erger dan de eerste. Ja, wel werd deze dwaling van de overpriesters en Farizeeën nog erger dan hun vorige.

Gij hebt een wacht. Geeft aan hen dus bevelen naar uw goeddunken.

Verzekert het (graf) gelijk gij het verstaat. Sarcastische woorden Gods uit de mond van Pilatus, waarmee Hij, die in de hemel woont, hen bespot!

Zij verzekerden het graf, de steen verzegeld hebbende. Psalm 76, vers 11: “Want de grimmigheid van de mensen zal U loffelijk maken, het overblijfsel van de grimmigheden zult Gij opbinden.” De hele hel met al haar list kan dat niet ten onder of in het graf houden, wat God tot eer brengen en met eeuwig heerlijk leven kronen wil.

*Ligt ook de waarheid in het graf,
AL wat haar drukt, dat moet er af.*

Des Heeren genade en Geest leert de Zijnen, ook bij hun sterven, te sterven op Gods woord, en met de Heere Jezus en door oprecht geloof in Hem te zeggen: “In uw handen beveel ik mijn geest. Gij hebt mij verlost, Gij, God der waarheid.”

*Zo sterven wij blijde in deze troost,
En geven Hem over, weduw en kroost.*

En zo kunnen wij zingen:

De dood heeft niets verschrikkelijks meer,

Hij stierf in het sterven van de Heer.

Ons is hij slechts een onderpand

Van de intocht in het beloofde land.

En wat onze begrafenis en ons graf aangaat, kunnen wij gerust zeggen, - terwijl de Heere ons een eerlijke begrafenis verworven heeft, en zo de armsten van de Zijnen dikwijls bij de rijken zijn in hun dood:

*Als mijn vrienden mijn graf verlaten,
Dan blijft Hij waken over mijn stof.
Walvis des grafs, gij kunt mij niet houden,
Want in uw buik zelfs zing ik Zijn lof!
Wat ik hier leef, dat is door genade,
Sterf ik, ik sterf op dezelfde gená,
Hij, die mijn ziel de zaligheid inleidt,
Slaat ook mijn stof tot aan de opstanding gâ.*

Gij vrome lijder! U wordt ook eenmaal afgenomen van het kruis. De Heere Jezus zal er uzelf afnemen. Hij maakt de banden los.

Wordt ook uw graf, oprechten van de Heere, steeds bij de goddelozen besteld, God zal zorgen. Hij zal eren die Hem eren. U hebt, dat is zeker, waarheen u ook gelegd wordt, een ander graf, dan het graf van de goddelozen is. Zie maar eens, waar zij de Heere gelegd hebben. Zij hebben Hem wel in een nieuw graf echter toch in óns graf gelegd. Ten derden dage staat Hij met ons op. De zware steen en de verzegeling hinderen in deze niets. Nu Hij ons graf, - vóór wij er nog inkomen - tot het Zijne gemaakt heeft, geloven wij ook dat wij, die met Hem geplant worden in Zijn dood, ook met Hem opstaan en eeuwig leven zullen; geestelijk, lichamelijk, met lichaam en ziel.

Maar geduld een weinig in de hevige bestrijding welke u ondervindt van duivel en zonde en allerlei nood, in betrekking tot de ondervinding van de kracht van de opstanding van Christus. U ligt in de mirre en in de aloë en in linnen doeken, blijf zó wat liggen in uw graf en zeg:

*Rust mijn ziel, uw God is Koning,
Heel de wereld Zijn gebied.
Alles wisselt op Zijn wenken,
Maar Hijzelf verandert niet.*

Al zou Hij mij ook doden, - zou ik niet hopen? De Heere zit bij de smeltkroes, waarin u met Zijn Woord geworpen bent.

De grafsteen van zonde en wet ligt boven op u. U kunt er niet van onder weg. Zo u toch geloven kon! Immers zijn wij, die geloven, met Christus opgestaan. Wij zijn dus voor God allang uit het graf weg, al ligt er de steen nog op, en wij naar ons gevoelen er onder. Als er een bode van de hemel komt, dan doet hij niets dan de steen van ons graf wentelen, en wij weten het niet, totdat het ons recht ernst wordt, de steen er af te krijgen, dan is er in de praktijk geen steen meer op.

Spreken wij in onze zielsnood aldus: "Heere Jezus, ik erken met waar geloof, - ach kom mijn ongeloof te hulp! - ik wens het te erkennen, dat U ook voor mij begraven bent in de aarde, omwonden met doeken, gezalfd, als een dode gelegd in zo'n graf, als waaruit U niemand kon redden dan Uw en des Vaders kracht, - met een steen bedekt, met een zegel verzekerd en met een wacht bewaakt. Laat mij smaken, Heere, de vrucht van Uw begrafenis, dan zal geen graf mij verschrikken; geen dood zal mij van U scheiden."

Na dit veelbewogen leven, waarin zoor ons zoveel bergen wijken en heuvelen wankelen, wens ik mij en u een stille rust in het graf. Hoe lang duurt die rust? Onze zielen daarboven verlangen hun van de Heere duur gekocht lichaam weer terug. De dood en hel, die het in het graf vasthouden, hebben er volstrekt geen recht meer op. Wat onze zielen daarboven verlangen, dat verlangt onze Heere ook. Wij blijven niet in de graven liggen. Onze in de Heere ontslapenen ook niet, als wij maar in Christus gevonden zijn. Hij zal de Laatste over ons stof opstaan.

Ik wens u en mij een goede Vrijdag aan het einde van onze baan. Dan is ons levensjaar, onze levensweek ten einde. Dan gaan wij ons legeren in het koele graf. ... De vroeg gejaagde Hinde wekt ons.¹⁷ En dan is het Opstanding en geen dood meer, verheerlijking en geen zonde meer, blijdschap en geen droefheid meer, eeuwig zondag, eeuwig kerk; daar ginds op de Hoge Bergen, alle volmaakte rechtvaardigen rondom de troon Gods en van het Lam; een eeuwig Avondmaal, en Jezus de zichtbare Gastheer, een eeuwig Hallelujah! Amen. "Mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot." Wat zal dat een blijdschap en heerlijkheid, wat zal dat een verrassing wezen, eenmaal werkelijk uit de volheid des Heils, van de Heere Jezus Zelf te ontvangen het einddoel van Zijn lijden en sterven, het einde van ons geloof, en ook van deze onze gelovige overdenkingen: *de opstanding des vleses en het eeuwig Leven!*

Hij Zelf houde ons inmiddels vast, opdat wij niet vervallen van sterkte tot vrees; en zo de duivel, die vijand van de Heere Jezus, behagen. Maar in onze vrees van Hem gegrepen, Zijn sterkte aangrijpen en zo doen, wat Hem behaagt.

Zijn liefde en trouw toch zijn gebleken aan het kruis en tot in de dood. Die blijken nog dagelijks in de Gemeente der heiligen die voor zichzelf zó onverstandig werken dat zij

¹⁷ Psalm 22 vers 1. Op Aljeleth hassachar. Luther vertaalt dit: *van de hinde die vroeg gejaagd wordt.*

alles aan Hem doen en Hem alles geven willen; vergetende, wat Hij gezegd heeft: “Des mensen Zoon zal ten derden dage opstaan” - en “Hij gaat u voor naar Galiléa daar, in dat ‘Land van zondaren,’ zult u Hem zien.”

Vragen wij nu nog eens, om alles samen te vatten: *“Waarom moest Christus begraven worden of wat vrucht of nuttigheid hebben wij daarvan?”* Dan antwoorden wij:

- (1) “Christus moest begraven worden terwille van de waarheid Gods.” Die begrafenis was immers voorzien Jesaja 53 vers 9; Psalm 18 vers 10; vooral in hetgeen de Profeet Jona wedervoer: Matth. 12 vers 40; en in de ashoop bij het brandofferaltair was zij afgeschaduwd. Die begrafenis behoort dus tot het tweede hoofdstuk van het Evangelie, naar 1 Cor. 15.
- (2) Christus moest begraven worden, opdat het openbaar zij, dat Hij waarachtig gestorven is. Immers liet Hij Zijn zielloos lichaam van het kruis nemen, betasten en begraven, zo ligt de grond vast, dat wij alleen in de dood Christus genoegdoening voor onze schuld, onze verzoening en ons leven te zoeken hebben, en ook alleen daarin vinden zullen. Daarom is het, dat de Heilige Schrift ons de begrafenis van de Heere met woord en daad zo nadrukkelijk voorhoudt en inscherpt.
- (3) Christus moest begraven worden om onze zonden met Zich te begraven, te bedekken, en voor altijd van de aarde weg te nemen, en in de diepte te werpen. Zo is Zijn graf die diepte der zee, waarin volgens Micha 7 vers 19 *de Heere al onze zonden werpt*. Deze oorzaak van Zijn begrafenis zien wij duidelijk en klaar afgebeeld in onze Doop. Ja, daarin worden wij de vrucht van Zijn begrafenis deelachtig, daarin ontvangen wij het onderpand en zegel, dat onze oude mens met Hem begraven en wij als boosdoeners voor Gods heilige ogen van de aarde weggenomen zijn; en dat wij zo eerst met de Heere tot stof geworden zijn voordat wij in onze dood tot stof worden. Dit leren wij van de Apostel, Rom. 6 vers 4.
- (4) Christus moest begraven worden om zo onze graven te heiligen, opdat zó, hetgeen anders een kerker van de dood is, een stille slaapkamer van rust voor ons zal zijn.
- (5) Christus moest begraven worden en uit het graf weer opstaan, om ons tegen alle vrees van de dood aan, van een zalige opstanding uit het graf te verzekeren.
- (6) Wij weten nu verder tot onze troost uit de begrafenis van de Heere, dat Hij Zich volkomen en genoegzaam voor ons vernederd heeft en gehoorzaam geweest is. Immers wij zien een lijk¹⁸ en, met eerbied gezegd, een dood aas van het kruis nemen en in het graf leggen.
- (7) Zo heeft dan God waarlijk in Christus aan al onze zonden en haar gevolgen gedacht, om die in Christus allen weg te nemen. Onze hele verdoemenis en al onze zonden zijn dus werkelijk met Christus in de diepte van de aarde geworpen, om daar na Zijn opstanding te blijven, en nooit aan het daglicht of in het gericht Gods gebracht te worden.
- (8) Zo is dan door deze allerdiepste vernedering van Christus, de toorn Gods over de Zijnen geheel gestild, en voor onze gruwelijke hoogmoed volkomen voldoening gegeven, opdat wij immers niet versagen, maar naar die stem horen, die ons toeroept: “Ik zal niet meer op u toornen.” Jesaja 54. Toen Jona de Profeet overboord geworpen was, hield de storm op, en hadden de scheepslieden een stille,

¹⁸ In feite is een lijk een dood lichaam wat tot ontbinding overgaat. Christus ging niet tot ontbinding over. Hij wordt een dode genoemd. Een worm en geen man, in het stof van de dood, Psalm 22.

gladde zee.

- (9) Verder weten wij nu dat onze Heere de volkomen overwinning door de dood behaald heeft. De Heere heeft hel en dood in het graf opgezocht en zo in de hel, de hel gevangen genomen, de dood gedood, het graf begraven.
- (10) En ons kerkhof is de akker van de Heere. Een zaad, dat rijpt voor de eeuwigheid, heeft Zijn eigen hand er ingeworpen tot de dag van de oogst. Dan vergaderen ons Zijn heilige engelen.

Is nu Christus voor ons gestorven en begraven, laat ons niet spelen met doodsbeenderen en bekkenelen. En als wij ons er mee verontreinigd hebben, laat ons niet rusten, voordat wij van dode werken gereinigd zijn, met Zijn as en met het heilige water van Zijn ontzondiging. Amen.